Ministerul Educației și Cercetării

Bartolf Hedwig

LIMBA și LITERATURA ROMÂNĂ

pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

clasa a VII-a

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Acest manual școlar este proprietatea Ministerului Educației și Cercetării.

Acest manual este aprobat prin Ordinul Ministrului Educaţiei și Cercetării cu nr. 4109/10.04.2020 și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3393 din 28.02.2017 şi se distribuie **gratuit** elevilor.

116.111 - numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

clasa a VII-a

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:						
Anul	Numele elevului care a primit manualul	Clasa	Școala	Anul școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1.						
2.						
3.						
4.						

* Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat.

Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect.

Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.
Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București
Tel.: 021.315.38.20
Tel./fax: 021.312.28.85
e-mail: office@edituradp.ro
www.edituradp.ro
Libraria E.D.P.: Str. Gen. Berthelot, nr. 28-30

Comenzi pentru această lucrare se primesc:
* prin posta, pe adresa editurii
* prin e-mail: comenzi@edituradp.ro
comercial@edituradp.ro
* prin telefon/fax: 021.315.73.98

Referent preuniversitar: **Bors Kinga**
Referent universitar: **dr. Tódor Erika Mária**
Redactor: **Valentina Jercea**
Tehnoredactor: **Gabriela Dimitriu, Cristian Ciobanu**
Copertă: **Mădălina Mogoşeanu**

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi în lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Română națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
,,Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu cruce-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

CUPRINS

PREZENTAREA MANUALULUI

Bine ai venit la întâlnirea cu manualul de Limba și literatura română, scris pentru elevii școlilor și secțiilor cu predare în limba maghiară! Suntem convinși că vei putea folosi cu ușurință acest manual. În continuare, îți oferim câteva indicații de utilizare a manualului.

Acest manual cuprinde zece unități de învățare, cu teme de interes și pe care sperăm că le vei agrea. O unitate de învățare cuprinde, la rândul ei, texte, exerciții, explicații, și se încheie cu un test de evaluare.

Primul text, mai lung, va fi textul de bază, celelalte texte sunt mai scurte și se leagă de titlul și de tema unității de învățare. La sfârșitul fiecărei unități de învățare, ai posibilitatea de a-ți testa cunoștințele, adică vei putea vedea ce și cât ți-ai însușit din respectiva unitate de învățare. Pentru a te descurca mai ușor, am notat exercițiile și sarcinile de lucru de la 1 la n. Într-o unitate de învățare va exista, de exemplu, un singur exercițiu cu numărul 15.

Dorim ca, în cadrul orelor de limba și literatura română, să înveți să asculți, să înțelegi ceea ce ai ascultat, să citești, să înțelegi ceea ce ai citit, să vorbești corect, să îți exprimi părerea în legătură cu anumite aspecte referitoare la viața ta, să scrii, să cânți, să reții cât mai multe cuvinte și structuri noi, să le folosești corect, să aplici ceea ce ai înțeles, adică să comunici și, nu în ultimul rând, să te simți bine, să te joci și să te distrezi.

Multitudinea de exerciții de comunicare și scurtele explicații te vor ajuta să-ți însușești limba română, în cele patru ore de studiu pe săptămână. Conținuturile propuse promovează prietenia, respectul, empatia, bunătatea, toleranța, valorile culturale ale celor două națiuni (română și maghiară) și dorința de conviețuire pașnică.

Pentru aprofundarea noilor cunoștințe, am elaborat un număr suficient și variat de exerciții și sarcini de lucru. Nu am mai pus accentul pe asimilarea și pe memorarea conceptelor, ci pe aplicarea comunicativ-funcțională, utilă pentru viață. Manualul te va ajuta cu simboluri să deosebești diferitele exerciții și sarcini de lucru.

Sperăm că imaginile, desenele, exercițiile și textele interesante alese, precum și recapitulările de la sfârșitul celor două semestre îți vor fi de folos, te vor face să te apleci cu plăcere asupra manualului și să îndrăgești și mai mult limba română.

Mult succes!

Competențele generale și competențele specifice

(cf. Anexei nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017 - Ministerul Educației Naționale)

Competențele generale:

1. *Receptarea textului oral în diverse situații de comunicare*
2. *Producerea textului oral în diverse situații de comunicare*
3. *Receptarea textului scris de diverse tipuri*
4. *Redactarea textului scris de diverse tipuri*
5. *Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse*

Unitatea de învățare	*Titluri, subtitluri, conținuturi*	*Competențe specifice*
Unitatea de învățare nr. 1: **Călători**	*Un călător turc la Cluj*. Verbele copulative și verbele impersonale. Predicatul nominal. Modul conjunctiv, timpul perfect. Modul condițional-optativ, timpul perfect. Călătorul, de Vasile Alecsandri. Rima. Diateza verbelor. *Autobuze moderne la Cluj-Napoca*. Mersul trenurilor. Testați-vă cunoștințele!	***1.3.*** Identificarea corectitudinii/incorectitudinii gramaticale și fonetice în procesul de comunicare ***2.1.*** Folosirea sensurilor multiple ale cuvintelor/sintagmelor în contexte variate ***2.2.*** Rezumarea unor texte cu grade diferite de dificultate ***2.3.*** Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în texte diverse, oferind detalii semnificative și exemple relevante ***2.4.*** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în situații de comunicare diferite ***2.5.*** Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică ***2.6.*** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată ***3.1.*** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale ***3.3.*** Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/multimodale, prin punerea în relație a diverselor părți ale textului ***3.6.*** Identificarea rolului fenomenului de transfer din/în limba română în/din limba maternă, în receptarea unor texte continue/discontinue/multimodale ***3.7.*** Manifestarea atitudinii față de practicile de lectură: lectură de informare sau lectură de plăcere ***4.3.*** Realizarea unor texte multimodale în format electronic, pe teme date, pentru a fi prezentate în fața colegilor
Unitatea de învățare nr. 2: **În România**	*Pe Insula Șerpilor*, de Alexandru Vlahuță. *Constanța*, de Alexandru Vlahuță. Adverbul. Locuțiunea adverbială. *La oglindă*, *de* George Coșbuc. Discursul liric. *Limbile vorbite în România. Ziua Europeană a Limbilor.* Testați-vă cunoștințele!	***1.2.*** Identificarea semnificației/semnificațiilor unor enunțuri, în funcție de particularitățile comunicării orale ***3.1.*** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale ***4.1.*** Compararea răspunsurilor și a punctelor de vedere exprimate, pe teme diverse, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică ***4.2.*** Redactarea unui text, cu subiect la alegere, pe baza structurii narative, descriptive, explicative, adecvate unei situații de comunicare ***5.1.*** Recunoașterea multilingvismului în contexte socioculturale diverse

Unitatea de învățare	*Titluri, subtitluri, conținuturi*	*Competențe specifice*
Unitatea de învățare nr. 3: **Pictura**	*Pictura stradală. Francisc Șirato.* Prepoziția. Locuțiunea prepozițională. Știri culturale. Omonimele. Conjuncția. *Bal la Apahida.* Testați-vă cunoștințele!	***1.1.*** Compararea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din texte orale, în care apar diferite coduri de comunicare ***2.1.*** Folosirea sensurilor multiple ale cuvintelor/sintagmelor în contexte variate ***2.2.*** Rezumarea unor texte cu grade diferite de dificultate ***3.3.*** Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/multimodale, prin punerea în relație a diverselor părți ale textului ***3.6.*** Identificarea rolului fenomenului de transfer din/în limba română în/din limba maternă, în receptarea unor texte continue/discontinue/multimodale ***4.2.*** Redactarea unui text, cu subiect la alegere, pe baza structurii narative, descriptive, explicative, adecvate unei situații de comunicare ***4.4.*** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în elaborarea de texte narative, descriptive, explicative ***4.5.*** Manifestarea preocupării pentru originalitate ***5.1.*** Recunoașterea multilingvismului în contexte socioculturale diverse ***5.3.*** Asumarea atitudinii de empatie față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse
Unitatea de învățare nr. 4: **Teatrul**	*Chirița în provincie,* de Vasile Alecsandri. Discursul dramatic. Afișul. Adjectivul. *Toma Caragiu.* Atributul. Testați-vă cunoștințele!	***1.2.*** Identificarea semnificației/semnificațiilor unor enunțuri, în funcție de particularitățile comunicării orale ***3.3.*** Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/multimodale, prin punerea în relație a diverselor părți ale textului ***4.3.*** Realizarea unor texte multimodale în format electronic, pe teme date, pentru a fi prezentate în fața colegilor
Unitatea de învățare nr. 5: **Lumea teatrului**	*Moștenitorul celor mai vechi marionete din România. Cel mai vechi teatru din România.* Pleonasmul. Paronimele. Articolul. *Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși.* Polisemia. Omonimele. Diminutivele. Testați-vă cunoștințele!	***1.1.*** Compararea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din texte orale, în care apar diferite coduri de comunicare ***1.3.*** Identificarea corectitudinii/incorectitudinii gramaticale și fonetice în procesul de comunicare ***1.4.*** Identificarea elementelor specifice limbii române, comparativ cu limba maternă, în receptarea textelor de diverse tipuri, monologate sau dialogate ***2.5.*** Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică ***2.6.*** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată ***3.2.*** Identificarea semnificației unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare ***3.5.*** Identificarea corectitudinii grafice, lexicosemantice, morfosintactice și de punctuație, în texte continue/discontinue/multimodale ***4.3.*** Realizarea unor texte multimodale în format electronic, pe teme date, pentru a fi prezentate în fața colegilor
Recapitulare **(I)**	Unitățile de învățare 1-5	Competențele specifice unităților de învățare 1-5

Unitatea de învățare	*Titluri, subtitluri, conținuturi*	*Competențe specifice*
Unitatea de învățare nr. 6: **Albastru**	*Barbă Albastră,* de Charles Perrault. Personajul (mijloace de caracterizare). Perfectul simplu, mai-mult-ca-perfectul. Propoziția și fraza. *Albastru pescăruș, de* Nichita Stănescu. *Albastrul de Voroneț*. Pronumele nehotărât. Testați-vă cunoștințele!	***1.1.*** Compararea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din texte orale, în care apar diferite coduri de comunicare ***1.3.*** Identificarea corectitudinii/incorectitudinii gramaticale și fonetice în procesul de comunicare ***1.5.*** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și de punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare ***2.2.*** Rezumarea unor texte cu grade diferite de dificultate ***2.3.*** Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în texte diverse, oferind detalii semnificative și exemple relevante ***2.4.*** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în situații de comunicare diferite ***2.5.*** Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică ***2.6.*** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată ***3.1.*** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale ***3.2.*** Identificarea semnificației unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare ***3.3.*** Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/ multimodale, prin punerea în relație a diverselor părți ale textului ***3.4.*** Diferențierea tipurilor de comunicare artistică/nonartistică în texte diverse ***4.2.*** Redactarea unui text, cu subiect la alegere, pe baza structurii narative, descriptive, explicative, adecvate unei situații de comunicare ***4.4.*** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în elaborarea de texte narative, descriptive, explicative ***4.5.*** Manifestarea preocupării pentru originalitate
Unitatea de învățare nr. 7: **Cartea**	*Interviu cu redactorul de carte*. Complementul direct. Complementul indirect. Etapele editării unei cărți. Complementele circumstanțiale. *Biblioteci*. Testați-vă cunoștințele!	***2.4.*** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfosintactice ale limbii române, în situații de comunicare diferite ***3.1.*** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/ multimodale ***3.5.*** Identificarea corectitudinii grafice, lexicosemantice, morfosintactice și de punctuație, în texte continue/discontinue/ multimodale ***3.7.*** Manifestarea atitudinii față de practicile de lectură: lectură de informare sau lectură de plăcere
Unitatea de învățare nr. 8: **Locuri**	*O scenă*, de Liviu Rebreanu. Pronumele posesiv. *Târgul de fete de pe Muntele Găina.*	***1.1.*** Compararea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din texte orale, în care apar diferite coduri de comunicare ***1.2.*** Identificarea semnificației/semnificațiilor unor enunțuri, în funcție de particularitățile comunicării orale

Unitatea de învățare	Titluri, subtitluri, conținuturi	Competențe specifice
	Pronumele relativ. *Persepolis*, de Marjane Satrapi. Pronumele interogativ. Experimentul: *Baloanele se umflă singure*. Testați-vă cunoștințele!	**1.5.** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și de punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare **2.3.** Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere în texte diverse, oferind detalii semnificative și exemple relevante **2.5.** Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică **2.6.** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată **4.4.** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în elaborarea de texte narative, descriptive, explicative **5.2.** Identificarea valorilor promovate în tradițiile și obiceiurile din cultura română, maternă și universală
Unitatea de învățare nr. 9: **Roșu și alb**	*Mărțișorul*. Substantivul. Subiectul. *Trandafirul, de* Emil Gârleanu. Figuri de stil. *Os pentru os, de* Alexandra Gold. Interjecția predicativă. *Carnavalul de la Veneția*. Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe. Testați-vă cunoștințele!	**2.4.** Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în situații de comunicare diferite **2.6.** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată **3.1.** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale **3.1.** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale **5.2.** Identificarea valorilor promovate în tradițiile și obiceiurile din cultura română, maternă și universală **5.3.** Asumarea atitudinii de empatie față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse
Unitatea de învățare nr. 10: **Copii**	*Ulița copilăriei*, de Ionel Teodoreanu. Verbe reflexive. *Frații, de* Péter Szebeni. Numeralul colectiv. *Ziua Minorităților Naționale. Scrisoarea lui Mihai*. Festivalul celor „o mie de Fete Secuience. Textul argumentativ. Testați-vă cunoștințele!	**2.5.** Participarea la interacțiuni verbale, pe o temă la alegere, respectând elementele de specificitate: intonație, accent, sunete specifice limbii române, topică **2.6.** Manifestarea respectului și a toleranței față de ideile și punctele de vedere ale interlocutorului/interlocutorilor care utilizează diferite coduri de comunicare, în interacțiunea directă sau în cea mediată **3.1.** Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale **3.2.** Identificarea semnificației unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare **3.4.** Diferențierea tipurilor de comunicare artistică/nonartistică în texte diverse **3.4.** Diferențierea tipurilor de comunicare artistică/nonartistică în texte diverse **4.5.** Manifestarea preocupării pentru originalitate **5.1.** Recunoașterea multilingvismului în contexte socioculturale diverse **5.2.** Identificarea valorilor promovate în tradițiile și obiceiurile din cultura română, maternă și universală **5.3.** Asumarea atitudinii de empatie față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse
Recapitulare **(II)**	Unitățile de învățare 6-10	Competențele specifice unităților de învățare 6-10

GHID DE UTILIZARE A MANUALULUI

Lecție de predare-învățare

unitatea 1

Călători

1. **Discutați referitor la următoarele aspecte:**
   a. Ce locuri frumoase din țara noastră cunoașteți?
   b. De ce le place unor oameni să călătorească?
   c. Cum vă pregătiți pentru o călătorie?
   d. Cum arată o călătorie reușită?
   e. Ce știți despre orașul Cluj-Napoca?

2. **Indicați cuvinte care încep cu sau conțin litere din cuvântul „călători”:**
   C: catedrală, ...
   Ă: orășel, ...
   L: lac, ...
   Ă: apă, ...
   T: turn, ...
   O: operă, ...
   R: rucsac, ...
   I: țări, ...

3. **Ce observați în imagini? Descrieți-le!**

Lacul Roșu, județul Harghita

Biserica Neagră, Brașov

Teatrul de Stat, Oradea

4. **Ascultați textul „Un călător turc la Cluj”!**
   a. Precizați substantivele proprii pe care le-ați reținut din textul ascultat!
   b. Enumerați alte zece substantive pe care le-ați reținut din textul ascultat!

10

5. **Citiți textul următor:**

Un călător turc la Cluj

Despre viața marelui călător turc Evlia Celebi nu se cunosc prea multe date, notează cercetătorii: sunt doar propriile relatări cuprinse în vasta sa operă *Seyahatname* („Carte de călătorii”). După cum spune el însuși, s-a născut la 25 martie 1611, la Istanbul. Și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului, în 1636, la moscheea Sfânta Sofia din Istanbul. A luat parte la campania militară otomană din 1657 împotriva lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (II. Rákóczi György) sau la cea pentru supunerea Oradiei, în anii 1660 și 1661, până la instalarea lui Mihail Apafi (Apafi Mihály) ca principe al Transilvaniei, în septembrie 1661. A ajuns până în Caucaz, Siria, Irak și Arabia, în Sudan și Abisinia, iar în Europa a vizitat întreaga peninsulă balcanică, până în Croația și Bosnia. Cercetătorii spun că Evlia Celebi se numără printre cei mai cunoscuți călători din istoria universală. Opera sa însumează aproape 7000 de pagini, tipărite în zece volume masive.

„Cetatea Clujului a fost clădită de un crai cu numele de Laioș (Lajos), care s-a născut în anul 1503 după Christos și a ridicat această cetate, în al patruzecilea an, de teama lui Suleiman Han. În prezent este sub ascultarea crailor Ardealului, în ea găsindu-se și trei mii de soldați ai împăratului austriac. Astfel, a fost atacat orașul, iar ungurii din cetate, văzând că cetatea a rămas pe seama bunăvoinței, au arborat pe bastioane drapelele de capitulare.

Cetatea Clujului este o construcție puternică, în formă de pătrat, așezată la poalele unui deal cu vii, având circumferința de patru mii de pași. Este o cetate cu un zid simplu, cu patruzeci de turnuri și cu patru porți, precum și cu șanț. Cetatea are și întărituri pe partea de apus, unde se află una dintre porți. Spre poarta aceasta se zărește o moară de apă. La răsărit se află poarta dinspre oraș, iar la miazăzi este poarta cimitirului; în partea aceasta, șanțul nu e adânc. Toată lumea, intrând în cetate, a vizitat-o și a făcut negoț. Atunci am intrat și eu, umilul de mine, și am privit-o. Are unsprezece mănăstiri frumoase și toate au clopotnițe înalte, în formă de chiparos, și sunt acoperite cu cositor, ca argintul, cu bronz sau cu tablă. Pe cupola fiecărei biserici se află cruci aurite de mărimea omului. Pe lângă biserici se găsesc și case preoțești, ce servesc pentru școli. Se mai găsesc și case de negoț, târguri și bazaruri. Numai femeile cumpără și vând; bărbații lor se ocupă și ei cu unele treburi.

De teama oștirii islamice, locuitorii satelor din împrejurimi au venit în cetate, și era atâta lume, încât nu găseai nicio palmă de loc unde să calci. Se mai aflau aici, gata echipați, și patru mii de ostași. Orașul are o climă foarte bună.

Umilul de mine, am avut parte să vin la această cetate de șapte ori. De trei ori am

11

Lecție Recapitulare

Recapitulare I

1. **Alcătuiți enunțuri cu următoarele cuvinte:** *comedie, a concerta, chiparos, clopotniță, a cuceri, coastă, crivăț, cărăbuș, comunitate, a căra***!**

2. **Discutați!**
   a. Care sunt locurile pe care le-ați vizita în următoarea vacanță?
   b. Care este pictorul vostru preferat/sunt pictorii voștri preferați?
   c. În ce piesă de teatru de păpuși ați juca în calitate de păpușar?
   d. Care este teatrul pe care l-ați vizita împreună cu clasa?
   e. Ce părere aveți despre pictura murală?
   f. Ce părere aveți despre vandalism?
   g. Ce țară vă fascinează? De ce?
   h. Ce conțin dulapurile voastre?
   i. Ce conțin ghiozdanele voastre?
   j. Care este cea mai veche clădire pe care o cunoașteți? Prezentați-o!

3. **Descrieți și comentați imaginile de mai jos!**

4. **Jocuri de rol - lucrați în perechi și imaginați un dialog, respectând indicațiile de mai jos!**
   a. Doriți să vizitați o cetate medievală, dar în ziua de luni nu se poate intra în cetate.
   b. Doriți să faceți o plimbare pe malul mării, dar cerul se întunecă și se apropie ploaia.
   c. Doriți să mergeți cu clasa la un spectacol, dar unul dintre colegi se îmbolnăvește și rămâneți cu biletul lui în mână.
   d. Doriți să puneți în camera voastră un tablou, dar părinții vă spun că este un kitsch (de prost gust).
   e. Doriți să faceți o plimbare cu vaporul, dar nu mai găsiți locuri.

104

5. **Purtați dialoguri imaginare cu următoarele personaje din comedia „Chirița în provincie” de Vasile Alecsandri: Coana Chirița, Lulușa, Guliță și Leonaș!**

6. **Stabiliți felul rimei din versurile următoare:**
   Ce să fac? Unde-mi stă capul?
   Grabnic, hai să-nchid dulapul
   Să mă port să nu mă prindă.
   Salbă jos! Și-n cui oglindă!
   (George Coșbuc: „La oglindă”)

7. **Formați atribute adjectivale și folosiți-le în enunțuri! Model: păpușă, frumoasă:**
   Am văzut în camera ei o păpușă *frumoasă*.

pictură, valoroasă	mare, albastră	clădire, vandalizată
teatru, vechi	actori, talentați	călătorie, plăcută
pictor, renumit	marionete, expuse	
insulă, îndepărtată	pictură, murală	

8. **Ce culoare au crizantemele de mai jos (***crem, cărămiziu, violet, liliachiu***)? Alcătuiți enunțuri în care aceste adjective să aibă funcția sintactică de atribut adjectival!**
   Model: Am cumpărat un buchet de crizanteme *galbene*.

9. **Precizați formele adjectivelor la gradele comparativ și superlativ relativ (***prăfuit, vechi, dotat, important***)!**

10. **Precizați singularul structurilor de mai jos:**

a. limbi oficiale	**d.** activități extrașcolare	**g.** greci vestiți
b. evenimente organizate	**e.** zâne frumoase	**h.** călători turci
c. cetățeni români	**f.** poeți talentați	

105

Evaluare

Testați-vă cunoștințele!

1. **Treceți substantivele de mai jos la forma de plural! Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a substantivelor date!**

a. principe **b.** preot **c.** ostaș **d.** prilej **e.** circumferință **f.** chiparos **g.** clopotniță **h.** zid **i.** împărăție **j.** sultan

(***30 puncte***, *din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte*)

2. **Precizați substantivele proprii din fragmentul de mai jos!**

Despre viața marelui călător turc Evlia Celebi nu se cunosc prea multe date, notează cercetătorii: sunt doar propriile relatări cuprinse în vasta sa operă *Seyahatname* (*Carte de călătorii*). După cum spune el însuși, s-a născut în 25 martie 1611, la Istanbul. Și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului, în 1636, la moscheea Sfânta Sofia din Istanbul. A luat parte la campania militară otomană din 1657 împotriva lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (II. Rákóczi György) sau la cea pentru supunerea Oradiei, în anii 1660 și 1661, până la instalarea lui Mihail Apafi/Apafi Mihály ca principe al Transilvaniei, în septembrie 1661.

(***10 puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare substantiv propriu identificat*)

3. Completați tabelul de mai jos cu formele cerute!

modul infinitiv	diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular	diateza pasivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular
a urca		
a polua		
a cumpăra		
a dota		
a afișa		
a consuma		
a folosi		
a pune		
a echipa		
a anunța		

(***20 puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare formă verbală corectă*)

28

4. **Completați versurile (*garoafa, cântă, mai, dulce, calul, lume, mâhnit, lumină, ard, inimi*)!**

„Călătorule mâhnit,
Și prin .... rătăcit!
Tu ești pasăre străină
Care .... prin grădină
Ș-apoi zboară .... departe
Lăsând .... înfocate."
„Surioară mângâioasă!
Mult ești .... și frumoasă!

Ochii-ți .... și-ți arde fața
Ca .... dimineața,
Când de rouă-i încărcată
Și-n .... se arată."
„Călătorule .... ,
Nu ți-e .... obosit?"

(din: „Călătorul" de Vasile Alecsandri)

(***10 puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare cuvânt completat corect*)

5. **Corectați fragmentul! Conține 10 greșeli.**

Noile autobuz au 18 metri lungime, sunt dotat cu aer condiționat, wifi, camere video în interior și exterior, trapă pentru cărucioare rulante, folosite de persoanele cu dizabilități, dar și pentru cărucioarele pentru copiii. În premiere, sunt echipate cu un sistem audio de informare a nevăzătorilor aflați din stații. Este instalată un difuzor audio la exteriorul primei uși din față, de unde o voce va anunța la intrare în stație numărul liniei și direcție spre care se îndreaptă.

(după: https://www.mediafax.ro/social/autobuze-cu-wifi-camere-video-si-sistem-audio-de-informare-a-nevazatorilor-in-statii-la-cluj-galerie-foto-17128256

(***10 puncte***, *câte 1 p. pentru fiecare greșeală identificată*)

6. **Completați textul de mai jos (*face, fiii, ajunge, română, muntean, vremii, a trecut, drumuri, călătorie, doua*)!**

Autorul primului jurnal de călătorie în limba a ..., tipărit în urmă cu aproape 200 de ani, este boierul b ... Dinicu Golescu. Acesta a făcut trei c ... în vestul Europei, în 1824, 1825 și 1826, urmărind fidel ruta diligențelor d ..., iar impresiile sale le-a publicat în „Însemnare a călătoriii mele". Golescu e ... prin Transilvania, Ungaria, o parte din Elveția, Austria și Italia. Prima f ... în Occident a făcut-o în 1824, când parcurge traseul Transilvania–Buda–Viena–Triest–Milano, a g ..., în 1825, merge la băi în Banat, apoi la Pesta, iar a treia călătorie o h ... în 1826 când trece, din nou, prin Brașov și i ... în Bavaria și Elveția, unde își lasă j) ... la studii.

(din: adev.ro/pbc636, officedirect.ro) diligență: trăsură; fidel: (aici:) exact

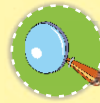
(***20 puncte:*** *câte 2 p. pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 puncte

29

Simbolul pentru manualul digital

Apasă pe pentru a vedea un film.

Apasă pe pentru a mări o imagine.

Apasă pe pentru rezolva un exercițiu

unitatea 1

Călători

1 **Discutați referitor la următoarele aspecte:**

a. Ce locuri frumoase din țara noastră cunoașteți?
b. De ce le place unor oameni să călătorească?
c. Cum vă pregătiți pentru o călătorie?
d. Cum este o călătorie reușită?
e. Ce știți despre orașul Cluj-Napoca?

2 **Indicați cuvinte care conțin litere din cuvântul „călători”:**

C: catedrală, ...
Ă: or**ă**șel, ...
L: lac, ...
Ă: ap**ă**, ...
T: turn, ...
O: operă, ...
R: rucsac, ...
I: țăr**i**, ...

3 **Priviți imaginile. Descrieți pe scurt ce înfățișează fiecare dintre ele.**

Lacul Roșu, județul Harghita

Biserica Neagră, Brașov

Teatrul de Stat, Oradea

4 **Ascultați textul *Un călător turc la Cluj.***

a. Precizați substantivele proprii pe care le-ați reținut din textul ascultat.
b. Enumerați zece substantive comune pe care le-ați reținut din textul ascultat.

5 **Citiți textul următor:**

Un călător turc la Cluj

Despre viața marelui călător turc Evlia Celebi nu se cunosc prea multe date, notează cercetătorii: sunt doar propriile relatări cuprinse în vasta sa operă *Seyahatname* („Carte de călătorii”). După cum spune el însuși, s-a născut la 25 martie 1611, la Istanbul. Și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului, în 1636, la moscheea Sfânta Sofia din Istanbul. A luat parte la campania militară otomană din 1657 împotriva lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (II. Rákóczi György) sau la cea pentru supunerea Oradiei, în anii 1660 și 1661, până la instalarea lui Mihail Apafi (Apafi Mihály) ca principe al Transilvaniei, în septembrie 1661. A ajuns până în Caucaz, Siria, Irak și Arabia, în Sudan și Abisinia, iar în Europa a vizitat întreaga peninsulă balcanică, până în Croația și Bosnia. Cercetătorii spun că Evlia Celebi se numără printre cei mai cunoscuți călători din istoria universală. Opera sa însumează aproape 7000 de pagini, tipărite în zece volume masive.

„Cetatea Clujului a fost clădită de un crai cu numele de Laioș (Lajos), care s-a născut în anul 1503 după Christos și a ridicat această cetate, în al patruzecilea an, de teama lui Suleiman Han. În prezent este sub ascultarea crailor Ardealului, în ea găsindu-se și trei mii de soldați ai împăratului austriac. Astfel, a fost atacat orașul, iar ungurii din cetate, văzând că cetatea a rămas pe seama bunăvoinței, au arborat pe bastioane drapelele de capitulare.

Cetatea Clujului este o construcție puternică, în formă de pătrat, așezată la poalele unui deal cu vii, având circumferința de patru mii de pași. Este o cetate cu un zid simplu, cu patruzeci de turnuri și cu patru porți, precum și cu șanț. Cetatea are și întărituri pe partea de apus, unde se află una dintre porți. Spre poarta aceasta se zărește o moară de apă. La răsărit se află poarta dinspre oraș, iar la miazăzi este poarta cimitirului; în partea aceasta, șanțul nu e adânc. Toată lumea, intrând în cetate, a vizitat-o și a făcut negoț. Atunci am intrat și eu, umilul de mine, și am privit-o. Are unsprezece mănăstiri frumoase și toate au clopotnițe înalte, în formă de chiparos, și sunt acoperite cu cositor, ca argintul, cu bronz sau cu tablă. Pe cupola fiecărei biserici se află cruci aurite de mărimea omului. Pe lângă biserici se găsesc și case preoțești, ce servesc pentru școli. Se mai găsesc și case de negoț, târguri și bazaruri. Numai femeile cumpără și vând; bărbații lor se ocupă și ei cu unele treburi.

De teama oștirii islamice, locuitorii satelor din împrejurimi au venit în cetate, și era atâta lume, încât nu găseai nicio palmă de loc unde să calci. Se mai aflau aici, gata echipați, și patru mii de ostași. Orașul are o climă foarte bună.

Umilul de mine, am avut parte să vin la această cetate de șapte ori. De trei ori am

fost atunci când stăpânul nostru, Melek-Ahmed Pașa, fusese numit în vilaietul Silistrei. Atunci Rákóczi, răsculându-se, plecase să cucerească țara leșească, iar noi, pornind în grabă de la Silistra, intraserăm în vilaietul Ardealului. Găsindu-l în acest Cluj pe Rákóczi, eu primisem scrisori de la stăpânul nostru Melek-Ahmed Pașa și apoi de la Rákóczi. Cu acest prilej mai venisem încă de două ori.

În sfârșit, a patra oară am venit în anul 1660, împreună cu gaziul Seidi-Ahmed Pașa, când, venind în câmpia cetății Cluj, trecuserăm prin tăișul săbiilor un mare număr din cei o sută optzeci de mii de luptători ai lui Rákóczi. Rákóczi, fugind din această luptă, rănit, a murit în cetatea Nameny/Namény, a mamei sale (de fapt, notează istoricii, Rákóczi a murit la Oradea – n. red.). În felul acesta, serhatul împărăției otomane de la Timișoara căpătase liniște și siguranță. A cincea oară am venit în acest Cluj cu marele serdar Ali Pașa, în anul 1661. A șasea oară am dat pe aici la întoarcerea noastră, tot cu Ali

Pașa. Acum am venit în acest Cluj pentru a șaptea oară.”

(după: https://actualdecluj.ro/un-calator-turc-a-ajuns-la-cluj-in-urma-cu-500-de-ani-cum-descrie-cetatile-din-ardeal/)

Abisinia este o regiune din Cornul Africii. Situată în nordul actualului stat Etiopia, la est de Sudan și de Eritreea, ea este locuită de habasha sau abisinieni. *(https://ro.wikipedia.org/wiki/Abisinia)*

Notă: Jurnalul de călătorie este o specie a genului autobiografic ce conține relatarea în scris a unei călătorii.

Înțelegeți cuvintele?

crai: rege, împărat, domnitor
gaziu: victorios; comandant
serhat: cetate, fortăreață
leș: polonez
negoț: comerț, târg
circumferință: linie împrejmuitoare
(la) răsărit: (la) est
(la) miazăzi: (la) sud
apus: vest
vilaiet: provincie
a se răscula: a se revolta împotriva unui asupritor
serdar: comandant al cavaleriei
clopotniță: turn de biserică
chiparos: arbore din familia coniferelor; (ciprusfa)
n. red.: nota redacției, nota redactorului

6 **Precizați varianta corectă:**

- mănăstiri frumos/mănăstiri frumoase/mănăstiri frumoși;
- clopotnițe înalte/clopotnițe înalt/clopotnițe înalți;
- șanț adânci/șanț adânce/șanțuri adânci;
- cruci aurit/cruce aurite/cruci aurite;
- zid simplu/zid simple/zid simplă.

7 **Ordonați alfabetic substantivele. Menționați-le pe cele care credeți că sunt folosite de turci/otomani.**

- serdar
- clopotniță
- cruce
- cetate
- gaziu
- serhat
- argint
- vilaiet
- împărat
- pașă
- poartă
- bazar
- bronz
- hafiz
- recitator
- construcție
- circumferință
- istoric
- pagină
- moschee
- Coran

8 **Indicați personalitățile istorice și denumirile geografice din textul citit.**

9 **Completați structurile cu termenii potriviți din paranteze.**
(*puternică, chiparos, loc, preoțești, oară, sale, masive, apă, acesta, omului*)

a. o moară de ....
b. case ....
c. zece volume ....
d. în formă de ....
e. de mărimea ....
f. nicio palmă de ....
g. pentru a șaptea ....
h. în felul ....
i. construcție ....
j. a mamei ....

• Modul conjunctiv, timpul perfect

Model de conjugare: *eu să fi cântat, tu să fi cântat, el/ea să fi cântat, noi să fi cântat, voi să fi cântat, ei/ele să fi cântat*

• Modul condițional-optativ, timpul perfect

Model de conjugare: *eu aș fi cântat, tu ai fi cântat, el/ea ar fi cântat, noi am fi cântat, voi ați fi cântat, ei/ele ar fi cântat*

10 **Completați tabelul cu forme verbale la modurile conjunctiv și condițional-optativ.**
Model:

modul infinitiv	*modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a*	*modul conjunctiv, timpul perfect, persoana a III-a*	*modul condițional - optativ, timpul prezent, persoana a III-a*	*modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana a III-a*
a intra	să intre	să fi intrat	ar intra	ar fi intrat
a clădi				
a căpăta				
a (se) răni				
a găsi				
a (se) afla				
a cuceri				
a însuma				
a fugi				

11 **Completați fragmentul, folosind cuvintele: *șaptea, acesta, acest, oară, liniște.***

În felul ..., serhatul împărăției otomane de la Timișoara căpătase ... și siguranță. A cincea oară am venit în ... Cluj cu marele serdar Ali Pașa, în anul 1661. A șasea ... am dat pe aici la întoarcerea noastră, tot cu Ali Pașa. Acum am venit în acest Cluj pentru a ... oară.

(după: https://actualdecluj.ro/un-calator-turc-a-ajuns-la-cluj-in-urma-cu-500-de-ani-cum-descrie-cetatile-din-ardeal/)

12 **Corectați următorul fragment. Conține 10 greșeli.**

Toată lume, intrând în cetate, a vizitat-o și a făcut negoț. Atunci am intrat și eu, umilu de mine, și am privit-o. Are unsprezeci mănăstiri frumoase și toate au clopotnițe înalte, în forme de chiparos, și sunt acoperit cu cositor, ca argintul, cu bronz sau cu table. Pe cupola fiecărei biserici se află cruce aurite de mărimea omului. Pe lângă biserici se găsesc și case preoțeșt ce servesc pentru școli. Se mai găsesc și case de negoț, târguri și bazaruri. Numai femei cumpără și vând; bărbați lor se ocupă și ei cu unele treburi.

(după: https://actualdecluj.ro/un-calator-turc-a-ajuns-la-cluj-in-urma-cu-500-de-ani-cum-descrie-cetatile-din-ardeal/)

13 **Puneți enunțurile de mai jos în ordinea apariției lor în text.**

a. Locuitorii satelor din împrejurimi au venit în cetatea Clujului.
b. Serhatul împărăției otomane de la Timișoara căpătase liniște și siguranță.
c. Cetatea are și întărituri pe partea de apus, unde se află una dintre porți.
d. Evlia Celebi și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului.

e. Rákóczi, răsculându-se, plecase să cucerească țara leșească.
f. Cetatea Clujului a fost clădită de un crai cu numele de Laioș (Lajos).
g. Evlia Celebi a venit a patra oară, în anul 1660, împreună cu gaziul Seidi-Ahmed Pașa.
h. Orașul are o climă foarte bună.
i. Evlia Celebi a fost de trei ori la Cluj, pe vremea când Melek-Ahmed Pașa fusese numit în vilaietul Silistrei.
j. În cetate sunt unsprezece mănăstiri frumoase și toate au clopotnițe înalte.

14 **Precizați sensul propriu (de bază și secundar) și sensul figurat al cuvintelor *istorie, aur, zid* și *moară* din următoarele enunțuri:**

a. Învăț la Istorie. (sens propriu de bază)
b. Nu mai spune istorii! ...
c. Sportivul a scris istorie cu acel rezultat deosebit. ...
d. Inelul este din aur. ...
e. Îi trebuie tot aurul din lume. ...
f. Băiatul are o inimă de aur. ...
g. Se construiește un zid înalt. ...
h. Ea stă toată ziua între cele patru ziduri. ...
i. Facem zid împrejurul bunicii. ...
j. I-a dat apă la moară. ...
k. Măcinăm grâul la moară. ...
l. Ne luptăm cu morile de vânt. ...

15 **Formulați enunțuri în care substantivele date să aibă sens propriu (de bază și secundar) și sens figurat: *casă, loc, poartă, apus.***

Model: *cruce*
Crucea bisericii este aurită. (sens propriu de bază)
Și-a făcut *cruce* când a intrat în biserică. (sens propriu secundar)
Fiecare își poartă *crucea* lui. (sens figurat)

16 **Răspundeți la întrebări:**

a. Unde și când s-a născut Evlia Celebi?
b. Pe unde a călătorit Evlia Celebi?
c. În ce secol a fost Evlia Celebi în Transilvania?
d. Cine a construit cetatea Clujului?
e. Cum arăta cetatea Clujului pe vremea lui Evlia Celebi?
f. De ce veneau locuitorii din satele apropiate în cetatea Clujului?
g. De la cine primea scrisori Evlia Celebi?
h. Unde a murit Rákóczi? (În text, sunt două sugestii: cea a lui Evlia Celebi și consemnările istoricilor.)
i. De câte ori a vizitat Evlia Celebi Clujul?

17 **Construiți 4 - 5 enunțuri despre:**

a. marele călător turc Evlia Celebi;
b. Gheorghe Rákóczi al II-lea;
c. cetatea Clujului.

18 **Povestiți conținutul textului *Un călător turc la Cluj.***

19 **Lucrați în echipe! Prezentați o cetate.**

Un mic ajutor:

a. Unde se află cetatea?
b. În ce perioadă a fost construită?
c. Cum arată în exterior/în interior?
d. În ce scop a fost folosită de-a lungul timpului?
e. În ce stare se află azi?

Comparați prezentările. Spuneți care dintre acestea au fost cele mai interesante! Explicați alegerile făcute.

Cetatea Rupea, județul Brașov

Cetatea Feldioara, județul Brașov

20 **Scrieți un jurnal de călătorie (real sau imaginar).**
Model:

Data	*Locul*	*Activități, evenimente*
8 august 2019	Cluj-Napoca	Cu greu am găsit un loc de parcare. Am vizitat ruinele cetății medievale a Clujului (Cetatea Regală *Castrum* Clus), împreună cu părinții și frații mei. M-au impresionat zidurile vechi ale cetății, la construcția lor folosindu-se blocuri mari din piatră. Păcat că s-a păstrat atât de puțin din zidurile de odinioară! Am făcut câteva fotografii pe care le voi arăta bunicilor mei. După vizitarea zidurilor cetății, părinții ne-au dus la o cofetărie din centrul orașului unde am mâncat o înghețată foarte bună.

Vreau să știu!

Verbe copulative. Verbe impersonale

Verbele copulative

Intră în alcătuirea predicatului nominal alături de un nume predicativ; ele nu au înțeles de sine stătător: *a deveni, a fi, a ajunge, a ieși, a se face, a rămâne,* etc.

Verbele copulative, cu excepția verbului *a deveni*, pot deveni verbe predicative când au înțeles de sine stătător.

	verb copulativ	*verb predicativ*
a deveni	Andrei *a devenit* inginer.	—
a fi	Andrei *este* inginer.	Andrei *este* la școală.
a ajunge	Andrei *a ajuns* inginer.	Andrei *a ajuns* la școală.
a ieși	Andrei *a ieșit* inginer.	Andrei *a ieșit* din sală.
a se face	Andrei *s-a făcut* inginer.	*S-a făcut* un foc mare.

Verbele impersonale

Verbele impersonale au o singură formă, doar pentru persoana a III-a singular, și nu admit un subiect nume de persoană.

Exemple:

Plouă. Ninge. Se întâmplă multe.

Există verbe impersonale:

- absolute (care nu au subiect):

plouă, ninge,tună, fulgeră, se întâmplă, se cuvine, se zvonește, etc.

- provenite din verbe personale (care au subiect gramatical):

se zice, se spune, se știe, trebuie, este știut, este indicat etc.

- verbul *a fi* în construcții de tipul: *e frig, e toamnă, e bine* etc.

21 **Precizați predicatele nominale.**

Cetatea Clujului este o construcție puternică, în formă de pătrat, așezată la poalele unui deal cu vii, având circumferința de patru mii de pași. Este o cetate cu un zid simplu, cu patruzeci de turnuri și cu patru porți, precum și cu șanț.

(după: https://actualdecluj.ro/un-calator-turc-a-ajuns-la-cluj-in-urma-cu-500-de-ani-cum-descrie-cetatile-din-ardeal/)

22 **Continuați enunțurile în care predicatul nominal este exprimat cu ajutorul verbelor copulative:** *a fi, a deveni, a ajunge, a se face, a ieși, a rămâne.*

Model: *Devin* curios când aud asemenea povești.

a. Sunt curios să ... .
b. Ajung bogat dacă ... .
c. Se face cuminte dacă ... .
d. Iese frumos dacă ... .
e. Rămânem impresionați de ceea ce ... .
f. Devine interesant ceea ce ... .
g. Au rămas uimiți când ... .
h. A ieșit mai puternic după ... .
i. Ne facem profesori dacă ... .
j. Ajungem doctori când ... .

23 **Completați enunțurile introduse prin verbe impersonale.**

a. Trebuie să vizităm ....
b. Se pare că vor veni ....
c. Se spune că principele ....
d. Se vede că cetatea ....
e. Se aude că vin mulți ....
f. Se mai întâmplă să primim ....
g. S-a întâmplat să nu fi găsit ....
h. S-a spus de multe ori că turcii ....
i. Rezultă că fiecare soldat ....
j. A rezultat că nimeni nu a citit ....

24 **Răspundeți la întrebarea *Ce îi place lui Szabolcs să facă?***

Model: a vizita cetăți – *Lui Szabolcs îi place să viziteze cetăți.*

a. a vizita orașe
b. a citi jurnale de călătorie
c. a călători cu trenul
d. a face comerț
e. a fotografia biserici
f. a scrie scrisori
g. a recita poezii
h. a construi case
i. a mânca tort

25 **Răspundeți la întrebarea *Ce dorești să devii când vei fi mare?***

Model: inginer – *Când voi fi mare, doresc să devin inginer*.

a. profesor
b. medic
c. soldat
d. comerciant
e. scriitor
f. bucătar
g. preot
h. jurnalist
i. istoric
j. șofer

26 **Răspundeți la întrebarea *Ce te doare?*.**

Model: capul – *Mă doare capul*.

a. piciorul
b. picioarele
c. spatele
d. ochii
e. gâtul
f. urechile
g. mâna
h. degetul
i. cotul
j. genunchiul

27 **Formulați enunțuri cu următoarele verbe impersonale: *a ploua, a ninge, a tuna, a fulgera*.**

28 **Ascultați poezia populară *Călătorul*, culeasă de Vasile Alecsandri. Notați-vă zece verbe în timpul ascultării. Spuneți ce animal apare în poezie.**

29 **Citiți poezia.**

Călătorul

poezie populară culeasă de Vasile Alecsandri

Trece-un călător și cântă,
Trece pe-o cărare frântă
Prin câmpia înflorită,
Cu inima veștejită.
El se plânge că-n cea lume
Nime știe de-al său nume,
Nime nu se îngrijește
De e mort ori de trăiește.
Surioara Magdalină
L-auzea dintr-o grădină,
Și pe gânduri ea cădea
Și de dor se aprindea:

„Călătorule mâhnit,
Și prin lume rătăcit!
Tu ești pasăre străină
Care cântă prin grădină
Ș-apoi zboară mai departe
Lăsând inimi înfocate.”
„Surioară mângâioasă!
Mult ești dulce și frumoasă!
Ochii-ți ard și-ți arde fața
Ca garoafa dimineața,
Când de rouă-i încărcată
Și-n lumină se arată.”
„Călătorule mâhnit,
Nu ți-e calul obosit? ”
„Nu, drăguță, nicidecum,
Dar e săturat de drum.”
Călătorul se oprea,
Nici că mai călătorea!

http://ro.wikisource.org/wiki/C%C4%83l%C4%83torul

Înțelegeți cuvintele?

crai: rege, împărat, domnitor
mâhnit: trist, îndurerat
înfocat: fierbinte, aprins
veștejit: ofilit, uscat
rouă: picătură de apă care acoperă, dimineața, vegetația, obiectele de pe sol. (harmat)

30 **Indicați câte puncte, virgule, semne ale exclamării, ghilimele și semne de întrebare sunt în poezia *Călătorul*, de Vasile Alecsandri.**

31 **Recitiți poezia *Călătorul*, de Vasile Alecsandri și răspundeți la întrebarea *Cum este/ sunt ...?***

a. Cum este câmpia?
b. Cum este inima călătorului?
c. Cum este „surioara”?
d. Cum este pasărea?
e. Cum sunt inimile celor doi tineri?
f. Cum este calul?

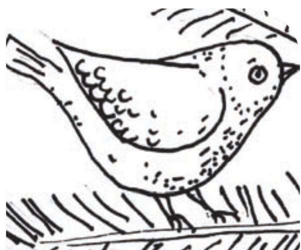
32 **Identificați verbele la timpul prezent și la timpul imperfect din poezia *Călătorul*, de Vasile Alecsandri.**

Am identificat ... verbe la timpul prezent și ... verbe la timpul imperfect.

33 **S-au „pierdut” niște litere. Puneți-le la loc, apoi comparați varianta voastră cu cea din poezie.**

Trece-un căltor și cânt,
Trece pe-o crare frântă
Prin cmpia înflorită,
Cu inima vetejită.
El se plnge că-n cea lume
Nime tie de-al său nume,
Nime nu se îngrijete
De e mort or de triește.

34 **Realizați un desen inspirat de poezia *Călătorul*, de Vasile Alecsandri. Prezentați desenele în clasă. Apreciați care dintre desene și care dintre prezentări sunt cele mai reușite. Explicați alegerile făcute.**

Notă: **Rima** reprezintă identitatea sunetelor sau a ultimelor silabe de la sfârșitul a două sau mai multe versuri.

Tipuri de rimă

• **rima împerecheată:** versurile rimează două câte două, primul cu al doilea, al treilea cu al patrulea (aabb):

Ne ascultă, nu vorbește,
La fereastră ciripește!
Știm că va veni și mâine
După firmituri de pâine.

(Tincuța Horonceanu Bernevic)

• **rima încrucișată:** primul vers rimează cu al treilea, al doilea cu al patrulea (abab):

Neaua peste tot s-a pus,
A venit iarna, drăguța,
Hai copii, pe deal în sus
Să ne dăm cu săniuța.

(George Coșbuc)

• **rimă îmbrățișată:** primul vers rimează cu al patrulea și al doilea cu al treilea (abba):

Ieri pe drum un om sărac
Întreba pe la vecine:
-„Poartă-se copiii bine?
Dacă nu, să-i vâr în sac!”

George Coșbuc

• **monorima:** repetarea aceleiași rime la sfârșitul mai multor versuri succesive (aaaa):

Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândurele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.

Mihai Eminescu

• **fară rimă:** rimă albă, folosită în poeziile contemporane:

Era un timp când mă simțeam
În trupul meu acasă,
Știam locul fiecărui lucru –
Fereastra în care răsare soarele
Și peretele dinspre nord,
Nu-mi era niciodată urât, ...

(Ana Blandiana)

35 **Ce fel de rimă au versurile de mai jos?**

Iară vântul molcomit
De-a vedea c-am adormit,
El prin tei va răscoli
Și cu flori m-a acoperi.

Codrule, Măria-Ta, Mihai Eminescu

A venit un lup din crâng
Și-alerga prin sat să fure
Și să ducă în pădure
Pe copiii care plâng.

Cântec , George Coșbuc

„Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stângă,
Când valurile de izvor
N-au încetat să plângă,

Când amintirile..., (Mihai Eminescu)

Nu îndrăznesc să-nchid o clipă ochii
de teamă
să nu zdrobesc între pleoape lumea,
să n-o aud sfărmându-se cu zgomot
ca o alună între dinți.
Cât timp voi mai putea fura din somn?

Ochiul închis, (Ana Blandiana)

36 **Lucrați în echipe. Căutați poezii cu diferite tipuri de rimă: împerecheată, încrucișată, îmbrățișată și monorimă. Alcătuiți din poeziile găsite o culegere de poezii pentru clasa voastră sau pentru elevii clasei a V-a.**

Vreau să știu!

Diateza verbelor

Diateza este forma pe care o ia verbul pentru a arăta raportul dintre acțiune și subiectul gramatical (cuvântul cu funcție sintactică de subiect).

1. Diateza activă
Subiectul gramatical face acțiunea.
Exemplu: Șoferul *a oprit* motorul.

2. Diateza reflexivă
Subiectul gramatical face acțiunea și tot el suportă. La diateza reflexivă, verbele sunt însoțite de pronume reflexive. ***Exemplu:*** Motorul ***se oprește***.

3. Diateza pasivă
Subiectul gramatical suportă acțiunea făcută de altcineva care nu este subiect. *Complementul de agent* este autorul acțiunii. ***Exemplu:*** Motorul *a fost oprit* de către șofer.

Diateza pasivă se construiește cu *verbul auxiliar a fi* (se conjugă la toate modurile și timpurile) + *participiul verbului de conjugat* (și se acordă în gen și număr cu subiectul gramatical: *sunt invitată, au fost culese, va fi citită* etc).

37 **Identificați verbele la diatezele activă, reflexivă și pasivă din următorul fragment. Notați verbele într-un tabel, ca în modelul următor.**

Despre viața marelui călător turc, Evlia Celebi, nu se cunosc prea multe date, notează cercetătorii: sunt doar propriile relatări cuprinse în vasta sa operă *Seyahainame* (*Carte de călătorii*). După cum spune el însuși, s-a născut la 25 martie 1611, la Istanbul. Și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului, în 1636, la moscheea Sfânta Sofia, din Istanbul. A luat parte la campania militară otomană din 1657 împotriva lui Gheorghe Rakoczi al II-lea (II. Rákóczi György) sau la cea pentru supunerea Oradei, în anii 1660 și 1661, până la instalarea lui Mihail Apafi/Apafi Mihály ca principe al Transilvaniei, în septembrie 1661. A ajuns până în Caucaz, Siria, Irak și Arabia, în Sudan și Abisinia, iar în Europa a vizitat întreaga peninsulă balcanică, până în Croația și Bosnia. Cercetătorii spun că Evlia Celebi se numără printre cei mai cunoscuți călători din istoria universală. Opera sa însumează aproape 7000 de pagini, tipărite în zece volume masive.

(după: https://actualdecluj.ro/un-calator-turc-a-ajuns-la-cluj-in-urma-cu-500-de-ani-cum-descrie-cetatile-din-ardeal/)

38 **Continuați conjugarea verbului *„a se gândi”* la diateza reflexivă.**

Model: *Eu mă gândesc la bunici. Eu m-am gândit la bunici.*

a. Tu …
b. El/ea …
c. Noi …
d. Voi …
e. Ei/Ele …

39 **Continuați conjugarea la diateza pasivă.**

Model: *Eu sunt lăudat. Eu eram lăudat.*

a. Tu ...
b. El/ea ...
c. Noi ...
d. Voi ...
e. Ei/Ele ...

diateza activă	*diateza reflexivă*	*diateza pasivă*

40 **Treceți la diateza pasivă verbele din enunțurile de mai jos.**

Model: Carmen *scrie* o compunere.
Compunerea *este scrisă* de Carmen.

a. Ionel desenează o cetate.
b. Marius cântă o baladă.
c. Manuel marchează un gol.
d. Mirel mănâncă drob de miel.
e. Marcel cumpără un inel.
f. Viorel mănâncă o felie de tort.
g. Gabriel spală mașina.
h. Fănel aduce un clopot.
i. Daniel aprinde o lumânare.
j. Dorel vinde cărți.

41 **Treceți la diateza activă verbele din enunțurile de mai jos. Fiți atenți la timpul verbului!**

a. Cetatea este vizitată de tine.
b. Premiul a fost oferit de director.
c. Tortul a fost făcut de mine.
d. Mingea a fost lovită de Mircea.
e. Verbele au fost conjugate de elevi.
f. Lecția a fost explicată de profesor.
g. Mașina a fost reparată de tatăl meu.
h. Autoturismul va fi cumpărat de părinții mei.
i. Tabloul va fi pictat de acest pictor renumit.
j. Exercițiile vor fi rezolvate de toți elevii.

42 **Completați cu forma potrivită a verbelor la diateza reflexivă!**

Model: (eu), cap - *Mă spăl pe cap*.

a. (tu), picioare
b. (ele), mâini
c. (noi), ochi
d. (voi, dinți
e. (ea), gât
f. (el), față

43 **Completați tabelul, după model.**

modul infinitiv	*modul indicativ, diateza activă, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular*	*modul indicativ, diateza pasivă, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular*
a citi	citește	este citit/citită
a vedea		
a aprinde		
a iubi		
a face		
a încărca		
a trece		

44 **Discutați:**

a. Cu ce mijloace de transport ați călătorit până acum?

b. Enumerați 3-4 reguli pe care le respectați când călătoriți cu un mijloc de transport în comun.

c. Descrieți: un autobuz/un tramvai/un troleibuz/un tren/un metrou etc.

45 **Citiți enunțurile despre comportamentul călătorilor în mijloacele de transport în comun și spuneți cu care dintre acestea sunteți de acord! Comentați-le!**

a. Călătorii vorbesc între ei cu voce tare.

b. Călătorii își pun picioarele pe scaune.

c. Călătorii care stau în picioare se țin de barele de siguranță din autobuz.

d. Călătorii râd și se distrează în autobuz.

e. Călătorii mănâncă în autobuz.

f. Călătorii le fac loc pe scaune vârstnicilor.

g. Călătorii ascultă muzică, având căștile puse în urechi.

h. Călătorii stau pe scările autobuzului.

i. Călătorii nu îl deranjează pe șoferul autobuzului.

j. Călătorii au asupra lor bilete/abonamente de călătorie.

46 **Ascultați textul „Autobuze moderne în Cluj-Napoca”. Notați-vă, în caiet, numerele pe care le-ați auzit.**

47 **Citiți textul.**

Autobuze moderne în Cluj-Napoca

În Cluj-Napoca au fost puse în circulație 15 autobuze de ultimă generație, cu cel mai scăzut grad de poluare, un consum redus de carburant, costul unuia fiind de peste 300 000 de euro. Noile autobuze au 18 metri lungime, sunt dotate cu aer condiționat, wifi, camere video în interior și exterior, trapă pentru cărucioare rulante, folosite de persoanele cu dizabilități, dar și pentru cărucioarele pentru copii. În premieră, sunt echipate cu un sistem audio de informare a nevăzătorilor aflați în stații. Este instalat un difuzor audio la exteriorul primei uși din față, de unde o voce anunță la intrarea în stație numărul liniei și direcția spre care se îndreaptă. În plus, în interior, autobuzele sunt dotate cu panouri care afișează succesiv stațiile de transport în comun. Noile autobuze au 144 de locuri, din care 39 pe scaune.

(după: https://www.mediafax.ro/social/autobuze-cu-wifi-camere-video-si-sistem-audio-de-informare-a-nevazatorilor-in-statii-la-cluj-galerie-foto-17128256)

Înțelegeți cuvintele?

poluare: murdărire, stricare (aici: a aerului)
carburant: combustibil (motorină, benzină)
trapă: ușă orizontală
dizabilitate: handicap
a se îndrepta: a merge (spre)
succesiv: care urmează unul după altul

48 **Identificați în textul *Autobuze moderne în Cluj-Napoca* cuvintele care conțin consoana „ț”.**

49 **Identificați termenii tehnici din textul *Autobuze moderne în Cluj-Napoca.***

50 **Precizați antonime pentru cuvintele:**

a. scăzut
b. nou
c. plus
d. lung
e. intrare
f. exterior

51 **Precizați sinonime pentru cuvintele:**

a. scăzut
b. a instala
c. nevăzător
d. echipat
e. carburant
f. număr

52 **Recitiți textul *Autobuze moderne în Cluj-Napoca* și alegeți variantele corecte de răspuns la întrebările următoare.**

A. Ce fel de autobuze au fost puse în circulație în Cluj-Napoca?

a. În Cluj-Napoca au fost puse în circulație autobuze roșii.

b. În Cluj-Napoca au fost puse în circulație autobuze moderne.

c. În Cluj-Napoca au fost puse în circulație autobuze rapide.

B. Cu ce sunt dotate noile autobuze?

a. Noile autobuze sunt dotate cu microfoane.

b. Noile autobuze sunt dotate cu laptopuri.

c. Noile autobuze sunt dotate cu aer condiționat, wifi și camere video.

C. Ce anunță difuzorul la intrarea în stație?

a. Difuzorul anunță numărul liniei și direcția spre care se îndreaptă.

b. Difuzorul anunță numărul liniei și numărul copiilor din autobuz.

c. Difuzorul anunță numărul liniei și costul biletului.

D. Ce afișează panourile?

a. Panourile afișează numărul de locuri din autobuz.

b. Panourile afișează stațiile de transport în comun.

c. Panourile afișează lungimea cărucioarelor pentru copii.

53 **Prezentați conținutul textului *Autobuze moderne în Cluj-Napoca.***

54 **Studiați mersul trenurilor pe o rută aleasă de voi. a. Comentați timpii de deplasare. b. Care sunt localitățile de care ați auzit? Cu ce ocazie? c. Discutați: Care sunt avantajele și dezavantajele deplasărilor cu trenul? Dați exemple.**

Sosiri în stația Arad

Ora Sosire	Tip	Număr	Ruta
08:56:00	R	2603	Timișoara Nord - 07:48 Sânandrei - 08:05 Băile Calacea - 08:12 Orțișoara - 08:18 Vinga - 08:28 Șag Hm - 08:35 Valea Viilor Hm - 08:40 Aradu Nou - 08:46 Arad - 08:56
09:11:00	R	2206	Curtici - 08:50 Sofronea - 08:59 Arad - 09:11
09:56:00	R	2031	Teius - 04:55 Coșlariu - 05:00 Sântimbru hc - 05:07 Sântimbru - 05:11 Barabant - 05:17 Alba Iulia - 05:23 Vințu de Jos - 05:35 Blandiana Hm - 05:42 Tartaria hc - 05:46 Balomiru de Câmp hc - 05:51 Șibot - 05:56 Aurel Vlaicu Hm - 06:03 Geoagiu hc - 06:07 Orăștie - 06:12 Pricaz hc - 06:16 Turdaș - 06:23 Simeria Veche hc - 06:28 Simeria - 06:35 Săulești h - 06:44 Deva - 06:50 Mintia - 06:58 Mintia h - 07:02 Vetel h - 07:05 Branișca Hm - 07:10 Bretea Mureșana hc - 07:15 Ilia - 07:23 Gurasada Hm - 07:29 Câmpuri Surduc Hm - 07:34 Burjuc hc - 07:38 Zam - 07:46 Petriș pe Mureș hc - 07:50 Ilteu - 07:55 Toc hc - 07:59 Săvârșin - 08:07 Vărădia hc - 08:14 Vărădia - 08:18 Valea Mureșului hc - 08:23 Bătuța - 08:29 Căpruța hc - 08:34 Bârzava - 08:38 Nadăș h - 08:43 Conop - 08:49 Corfeni hc - 08:53 Milova - 08:58 Radna - 09:07 Păuliș - 09:17 Păuliș hc - 09:21 Ghioroc - 09:26 Cicir - 09:35 Glogovăț - 09:43 Arad - 09:56

din: http://www.mersultrenurilor.ro/sosire/Arad

55 **Imaginați-vă diverse întâmplări inspirate de *Mersul trenurilor* (o călătorie cu trenul, așteptarea unui prieten/ unei prietene la gară).**

56 **Completați e-mailul, folosind cuvintele din paranteze.**
(*autobuz, stația, urcat, plăcută, un, aer, mijloc*)

Dragă Attila,

Astăzi, în ... de autobuz, am avut o surpriză foarte ... . A sosit un autobuz foarte nou și elegant. Am ... și am observat că are ... condiționat. A fost foarte plăcut, deoarece, la prânz, erau vreo 30 de grade Celsius. Am mai observat că are și ... panou electronic care afișează succesiv stațiile de autobuz. Chiar mi-a făcut plăcere să călătoresc cu noul ... .

Ce mai faci? Cu ce ... de transport mergi la școală? Cum a fost astăzi la școală?

Pe curând,

Elvira

Testați-vă cunoștințele!

1 **Scrieți forma de plural a substantivelor următoare. Alcătuiți enunțuri cu formele de plural.**

a. principe
b. preot
c. ostaș
d. prilej
e. circumferință
f. chiparos
g. clopotniță
h. zid
i. împărăție
j. sultan

(***30 de puncte***, *din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte*)

2 **Precizați substantivele proprii din fragmentul de mai jos.**

Despre viața marelui călător turc Evlia Celebi nu se cunosc prea multe date, notează cercetătorii: sunt doar propriile relatări cuprinse în vasta sa operă *Seyahatname* (*Carte de călătorii*). După cum spune el însuși, s-a născut în 25 martie 1611, la Istanbul. Și-a început cariera ca hafiz, adică recitator al Coranului, în 1636, la moscheea Sfânta Sofia din Istanbul. A luat parte la campania militară otomană din 1657 împotriva lui Gheorghe Rákóczi al II-lea (II. Rákóczi György) sau la cea pentru supunerea Oradiei, în anii 1660 și 1661, până la instalarea lui Mihail Apafi/Apafi Mihály ca principe al Transilvaniei, în septembrie 1661.

(***10 puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare substantiv propriu identificat*)

3 Completați tabelul de mai jos cu formele indicate.

modul infinitiv	diateza activă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular	diateza pasivă, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular
a urca		
a polua		
a cumpăra		
a dota		
a afișa		
a consuma		
a folosi		
a pune		
a echipa		
a anunța		

(***20 de puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare formă verbală corectă*)

4 **Completați versurile, folosind cuvintele din paranteze.**
(*garoafa, cântă, mai, dulce, calul, lume, mâhnit, lumină, ard, inimi*).

„Călătorule mâhnit,
Și prin ... rătăcit!
Tu ești pasăre străină
Care ... prin grădină
Ș-apoi zboară ... departe
Lăsând ... înfocate.”
„Surioară mângâioasă!
Mult ești ... și frumoasă!
Ochii-ți ... și-ți arde fața
Ca ... dimineața,
Când de rouă-i încărcată
Și-n ... se arată.”
„Călătorule ... ,
Nu ți-e ... obosit?”

(din: Călătorul, de Vasile Alecsandri)

(***10 puncte:*** *câte 1 p. pentru fiecare cuvânt completat corect*)

5 **Corectați fragmentul. Conține 10 greșeli.**

Noile autobuz au 18 metri lungime, sunt dotat cu aer condiționat, wifi, camere video în interior și exterior, trapă pentru cărucioare rulante, folosite de persoanele cu dizabilități, dar și pentru cărucioarele pentru copiii. În premiere, sunt echipate cu un sistem audio de informare a nevăzătorilor aflați din stații. Este instalată un difuzor audio la exteriorul primei uși din față, de unde o voce va anunța la intrare în stație numărul liniei și direcție spre care se îndreaptă.

(după: https://www.mediafax.ro/social/autobuze-cu-wifi-camere-video-si-sistem-audio-de-informare-a-nevazatorilor-in-statii-la-cluj-galerie-foto-17128256

(***10 puncte***, *câte 1 p. pentru fiecare greșeală identificată*)

6 **Completați textul de mai jos folosind cuvintele din paranteze.**
(*face, fiii, ajunge, română, muntean, vremii, a trecut, drumuri, călătorie, doua*)!

Autorul primului jurnal de călătorie în limba (a) ..., tipărit în urmă cu aproape 200 de ani, este boierul (b) ... Dinicu Golescu. Acesta a făcut trei (c) ... în vestul Europei, în 1824, 1825 și 1826, urmărind fidel ruta diligențelor (d) ..., iar impresiile sale le-a publicat în „Însemnare a călătoriii mele“. Golescu (e) ... prin Transilvania, Ungaria, o parte din Elveția, Austria și Italia. Prima (f) ... în Occident a făcut-o în 1824, când parcurge traseul Transilvania–Buda–Viena–Triest–Milano, a (g) ..., în 1825, merge la băi în Banat, apoi la Pesta, iar a treia călătorie o (h) ... în 1826 când trece, din nou, prin Brașov și (i) ... în Bavaria și Elveția, unde își lasă (j) ... la studii.

(din: adev.ro/pbc636, officedirect.ro) diligență: trăsură; fidel: (aici:) exact

(***20 de puncte:*** *câte 2 p. pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

unitatea 2

În România

1 **Discutați referitor la următoarele aspecte:**

a. Ce știți despre orașul Constanța?
b. Ce știți despre Marea Neagră?
c. Ce informații dețineți despre Insula Șerpilor?
d. Ce statui/monumente din Dobrogea cunoașteți? Care dintre acestea vă place cel mai mult?
e. Cum arată o călătorie cu vaporul?

2 **Indicați cuvinte care conțin litere din cuvântul *România:***

R: **r**ază, ...
O: zb**o**r, ...
M: **m**are, ...
Â: m**â**ine, ...
N: **n**or, ...
I: **i**e, ...
A: v**a**ră, ...

3 **Ce observați în imaginile din Constanța? Descrieți-le!**

Catedrala Sfinții Apostoli Petru și Pavel

Plaja

Statuia lui Ovidiu

4 **Menționați cuvinte care vă vin în minte când auziți următoarele cuvinte:**

- mare
- insulă
- oraș
- soare
- vânt
- stea

5 **Ascultați textele *Pe Insula Șerpilor* și *Constanța*.**

a. Selectați cuvintele pe care le-ați auzit: barcă/motor, mare/lac, aer/pământ, nevastă/soție, picior/mână, oră/ceas, greci/turci.
b. Enumerați alte zece substantive pe care le-ați reținut din textul ascultat.

6 **Citiți textele următoare:**

Pe Insula Șerpilor

după Alexandru Vlahuță (1858 – 1919)

Răsare soarele din geana depărtată a mării. Razele aștern brâie verzui, galbene și roșii pe întinsul neteziș al apei. Pământul se retrage în urma noastră. Încet, Sulina se pleacă, se scufundă sub valuri.

După două ceasuri de plutire spre răsărit, zărim înaintea noastră o movilă albă. Acolo-i Insula Șerpilor. De departe, par ruinele unei cetăți fantastice înfipte în valuri. La vreo sută de pași vaporul se oprește. O barcă ne ia, și peste câteva minute punem piciorul pe țărmul pietros al acestui singuratec ostrov. Un dorobanț chipeș, frumos, vine vesel înaintea noastră. El știe că odată cu noi i-au sosit merindele de la Sulina.

— Nu ți-e urât aici? — îl întreb ca să intru în vorbă, pe când urcăm încet spre farul din vârful insulei.

— Poi de ce să ne fie urât? că doar nu suntem pe pământ străin... e tot țara noastră.

Pășind printre bolovani, îi povestesc cum au stat aici de mult, de mult, acum trei mii de ani, Ahile, cel mai vestit viteaz al grecilor, cum s-a însurat el aici cu Elena cea frumoasă, și la nunta lor au venit Neptun, zeul mărilor, și Amfitrite, soția lui Neptun, și zânele tuturor apelor care curg în mare; îi arăt locul unde a fost templul lui Ahile și-i spun cum păsările insulei zburau în fiecare dimineață la mare de-și muiau penele, apoi veneau grăbite de stropeau toată podeala de marmură a templului ș-o măturau frumos cu aripele.

— Or fi astea, zise dorobanțul, zburătuind un stol de păsări albe care ciuguleau în petecul de secară de pe podișul ostrovului.

— Chiar ele... nu; dar strămoșii lor de bună seamă c-au cunoscut pe mândrul Ahile.

— Ale naibii dihănii, — să le auzi cum țipă. Domnule, juri că-s niște copii care râd!

Suntem pe vârf, lângă far. Niciun copac, nicio tufă nu se zărește pe adânciturile văroase și crăpate ale acestui ostrov. În jurul nostru valurile foșnesc. Ele vin mereu, de departe, popoare în veci neliniștite, și se sparg urlând, de coastele pietroase ale insulei, în care bat stăruitor, ca și cum ar vrea s-o smulgă din loc. Curcubeie s-aprind pe talazuri. Privirile noastre se adâncesc în zare, se pierd uitate pe deșertul nemărginit și strălucitor al mării. Valurile parcă ard. Niciodată n-am văzut atâta lumină, atâta spațiu. Stăm neclintiți ca într-o tainică rugăciune. Timpul pare a se fi oprit din zbor. Toți tăcem ca într-o biserică.

Constanța

după Alexandru Vlahuță

Astăzi, în portul Constanței, sirenele vapoarelor românești cheamă trenuri din depărtările Apusului: mărețul pod de la Cernavodă leagă pentru totdeauna căile uscatului cu ale mărilor. Azi, Constanța privește cu mândrie peste nesfârșita împărăție a mării. Vara, lume de pe lume se adună pe plajele ei calde.

Soarele asfințește, lungind pe mare umbrele orașului. E o seară frumoasă, liniștită, una din acele dulci seri de vară în care simți o adevărată fericire să te lași în voia visurilor. Valurile, cu vâjâitul lor legănător, țin ison orchestrei de pe mal, a cărei fanfară se împrăștie lin în largul mării. Pe cer se aprind candelabre de stele. De pe terasa hotelului Carol îmi lunecă ochii pe sclipitoarea câmpie a mării și mă gândesc la vremurile îndepărtate, la câte întâmplări au curs după ele. Mă gândesc la blândul și nefericitul Ovidiu... Străin, bolnav, neînțeles de nimeni, el nu găsește, în sufletu-i abătut, un cuvânt de laudă nici pentru locul, nici pentru poporul în mijlocul căruia e osândit să trăiască. În versul lui urlă crivățul iernilor grozave care înghețau marea, pe lira lui suspină dorul de soție, de prieteni, de patria lui pururea frumoasă, din care a fost gonit și pe care n-avea s-o mai vadă niciodată.

Au trecut de-atunci nouăsprezece veacuri. O lume nouă a răsărit aici, pe pământul acesta stropit de lacrimile tale. Azi, poete, nu te-ai mai simți așa de străin în locurile acestea. Azi te-ai plimba pe uliți romane, printre vechi monumente. Ai trăi aici, în mijlocul unui popor care ți-ar fi drag.

Înțelegeți cuvintele?

talaz: val mare
geană: fâșie de mare luminată (aici)
neteziș: suprafață întinsă, dreaptă
dorobanț: jandarm
secară: rozs
înfipt: împlântat, introdus, băgat
far: turn construit pe malul mării sau pe o insulă, care luminează în timpul nopții
ostrov: insulă
a smulge: a trage cu putere, a scoate
coastă: mal, țărm
stăruitor: insistent, perseverent
tainic: misterios
măreț: grandios, excepțional, deosebit
vâjâit: șuierat (despre vânt)
a zburătui/a zburătăci: a face să se împrăștie un stol de păsări
ison: sunet prelungit
abătut: trist, descurajat
a osândi: a pedepsi
liră: instrument muzical cu mai multe coarde
veac: secol
pururea: mereu, veșnic întotdeauna

7 **Precizați pluralul următoarelor sintagme:**

a. geana depărtată
b. deșert nemărginit
c. viteaz vestit
d. pământ străin
e. dorobanț chipeș
f. rugăciune tainică

8 **S-au „pierdut” niște litere. Găsiți-le și completați enunțurile.**

Suntem pe vârf, lângă far. Niciun copac, nicio tufă nu se zăre... pe adânciturile văroa... și crăpat... ale acest... ostrov. În jurul nostru valurile foșn... . Ele vin mereu, de departe, popoare în veci neliniștite, și se spa... urlând de coastele pietroa... ale insulei, în care bat stăruit..., ca și cum a... vrea s-o smul... din loc.

9 **Lucrați în perechi. Notați sinonimele cuvintelor de mai jos.**

- a țipa
- talaz
- ostrov
- răsărit
- templu
- vestit
- chipeș

10 **Menționați antonimele cuvintelor următoare.**

- nou
- a se aprinde
- abătut
- bolnav
- uscat
- apus
- vară
- a trăi
- a râde
- adevărat

11 **Completați tabelul cu formele verbale indicate. Alegeți câte trei verbe de la fiecare diateză și alcătuiți cu ele propoziții.**

infinitiv	diateza activă, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular	diateza pasivă, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular
a înfige	înfige	este înfipt/înfiptă
a smulge		
a arde		
a stropi		
a arăta		
a aprinde		
a osândi		
a lungi		

12 **În fiecare enunț a fost introdus un cuvânt diferit față de text. Depistați-l!**

a. După două ceasuri de plutire spre apus, zărim înaintea noastră o movilă albă.
b. De departe, par ruinele unei cetăți fantastice înfipte în piatră.
c. La vreo sută de metri vaporul se oprește.
d. O barcă ne ia, și peste câteva minute punem mâna pe țărmul pietros al acestui singuratec ostrov.
e. Un dorobanț chipeș, flămând, vine vesel înaintea noastră.
f. Pe pământ se aprind candelabre de stele.
g. O lume veche a răsărit aici.

13 **Răspundeți la următoarele întrebări referitoare la textele citite.**

a. Unde începe călătoria, în ce direcție se merge?
b. Cu ce seamănă Insula Șerpilor din depărtare?
c. Ce personaje legendare sunt amintite?
d. Cine este dorobanțul?
e. Cum arată Insula Șerpilor?
f. De ce stau vizitatorii neclintiți?
g. Ce aflăm despre podul de la Cernavodă?
h. Ce aflăm despre Marea Neagră la Constanța?
i. Cine a fost Ovidiu?
j. Ce ar afla Ovidiu despre Constanța de azi?

14 **Recitiți textele *Pe Insula Șerpilor* și *Constanța*.**
Alegeți varianta corectă dintre din enunțurile următoare.

a. Insula Șerpilor seamănă cu *ruinele unei cetăți fantastice înfipte în valuri/o cetate medievală/un vapor pe timp de furtună*.

b. Pe Insula Șerpilor *se află mulți copaci și multe tufișuri/ nu se află niciun copac, nicio tufă/se află monumente din piatră albă*.

c. Pe Insula Șerpilor, păsările albe ciuguleau *secară/iarbă/pâine*.

d. Insula Șerpilor are *maluri nisipoase/coaste pietroase/câmpii bogate*.

e. Marea pare a fi *un deșert nemărginit și strălucitor/o câmpie albă și pietroasă/ o insulă albastră și tăcută*.

f. În portul Constanța se aud *bărci moderne/fanfare orășenești/sirenele vapoarelor*.

g. Naratorul se gândește la *bătrânul și nefericitul Ovidiu/blândul și fericitul Ovidiu/blândul și nefericitul Ovidiu*.

h. Ovidiu nu laudă *nici locul, nici poporul în mijlocul căruia a fost exilat/nici orașul, nici poeții pe care i-a cunoscut/nici portul, nici oamenii cu care a vorbit*.

i. În versurile lui Ovidiu apare *soarele verii/crivățul iernii/vântul toamnei*.

15 **Rezumați, oral și în scris, în aproximativ 8 – 10 rânduri, textul *Pe Insula Șerpilor*.**

16 **Ce impresie v-au făcut aceste texte? Exprimați-vă părerea. Utilizați tabelul de mai jos.**

Insula Șerpilor		Constanța	
Am știut că ...	Am aflat că ...	Am știut că ...	Am aflat că ...
Insula Șerpilor se află în Marea Neagră. ...	Insula Șerpilor este supravegheată de dorobanți. ...	Orașul Constanța se află la Marea Neagră. ...	Poetul Ovidiu a trăit singur și trist la Constanța. ...

17 **Comentați citate din cele două texte scrise de Alexandru Vlahuță, utilizând jurnalul cu dublă intrare!**

a.

Citatul din textul *Insula Șerpilor*	Comentariul elevilor
Model: „Pământul se retrage în urma noastră.” ...	*Model:* Pe măsură ce vaporul se îndepărtează de port, pământul (uscatul) se vede tot mai puțin, creându-ne impresia că acesta se retrage. În realitate, pământul (portul) rămâne la locul lui, însă vaporul se îndepărtează tot mai mult de acesta. ...

b.

Citatul din textul *Constanța*	Comentariul elevilor
Model: „Soarele asfințește, lungind pe mare umbrele orașului”. ...	*Model:* Seara, pe măsură ce asfințește soarele, umbrele caselor devin tot mai mari. Astfel, umbrele clădirilor și ale orașului se oglindesc în apa mării. ...

18 **Comparați cele două texte scrise de Alexandru Vlahuță după criteriile de mai jos.**
Model:

Criteriul	*Insula Șerpilor*	*Constanța*
Locul este prezentat din perspectiva naratorului.	da	da
În text este prezentată Marea Neagră.		
Naratorul amintește soarele.		
În descriere, marea este liniștită.		
Naratorul discută cu o persoană.		
În descriere apare vântul.		
Textul conține cuvântul „pământ”.		
Spațiul vizitat de narator este locuit.		
Naratorul se simte atras de locul vizitat.		

19 **Mimați următoarele verbe:** *a smulge, a pluti, a înfige, a suspina, a goni.*

20 **Discutați: Ați vizita Insula Șerpilor? De ce?**

21 **Scrieți o compunere, de 100 - 120 de cuvinte, cu titlul „La mare”.**

22 **Corectați textul următor. Conține 10 greșeli.**

Cînd eram mic, nam vrut să merg la Mare Neagră pentru că mia fost frică de apă. N-am vrut să intru în apă, n-am vrut să stau la soare, n-am vrut să merg la plimbare, decât să stau în cameră. Acum, că sunt mare, maș duce în fiecare ani la mare, ași sta tot timpul în apă, m-aș plimba pe malul mări și n-aș mai venii acasă. Ce mă bucur că m-am descoperit cât de frumoasă este marea!

Vreau să știu!

Adverbul

Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care determină un verb, un adjectiv sau un adverb și care arată caracteristica unei acțiuni, a unei stări sau a unei însușiri.

Exemplu: Scrie frumos. Are idei destul de bune. Pășește încet.

Mai rar, adverbul poate determina un substantiv sau un pronume.

Exemplu: Tema de azi a fost ușoară. Acela de acolo este vecinul meu.

Clasificare

1. După înțeles:

a) de mod: așa, altfel, repede etc.

b) de loc: aici, departe, jos etc.

c) de timp: mâine, uneori, cândva etc.

2. După structură:

a) simple: bine, sus, jos etc.

b) compuse: niciodată, uneori, după-amiază etc.

3. După rolul lor în enunț:

a) interogative: se folosesc pentru a exprima o interogație (întrebare): *unde, când, cum, cât, de unde, încotro* etc.

Exemplu: Unde pleci?
Cât costă?

b) nehotărâte (nu dau indicații precise despre circumstanță): *cândva, altundeva, oriunde, oricum* etc.

Locuțiunea adverbială

Locuțiunile adverbiale sunt grupuri de două sau mai multe cuvinte cu un sens unitar care, împreună, îndeplinesc rolul unui adverb.

Exemple: *de dimineață, de obicei, în grabă, pe de rost, din nou, pe negândite, zi de zi, clipă de clipă, rând pe rând, din ce în ce, calea-valea, ici-colo, vrând-nevrând.*

23 **Identificați adverbele în următoarele enunțuri:**

a. Ele vin mereu, de departe, popoare în veci neliniștite, și se sparg urlând de coastele pietroase ale insulei.

b. Privirile noastre se adâncesc în zare.

c. Niciodată n-am văzut atâta lumină, atâta spațiu.

d. Au trecut de-atunci nouăsprezece veacuri.

e. O lume nouă a răsărit aici, pe pământul acesta stropit de lacrimile tale.

f. Azi, poete, nu te-ai mai simți așa de străin în locurile acestea.

(după: Insula Șerpilor, Constanța, de Alexandru Vlahuță)

24 **Precizați ce fel de adverbe sunt cele evidențiate.**

Încet, Sulina se pleacă, se scufundă sub valuri.
Acolo-i Insula Șerpilor.
– Nu ți-e urât *aici*?
Valurile *parcă* ard.
Niciodată n-am văzut atâta lumină, atâta spațiu.

(după: „Insula Șerpilor”, Alexandru Vlahuță)

25 **Lucrați în perechi! Grupați următoarele adverbe conform rubricilor din tabel.**

foarte, acolo, departe, împreună, mereu, așa, undeva, unde, încotro, dincolo, mai, jos, cândva, ieri, aici, nici, chiar, abia, nicăieri, tot, permanent, rareori, odată, altfel, astfel, imediat, târziu, cum, negreșit, afară, posibil, normal, poate, nu, totdeauna, oricum, măcar, acum, suficient, orișicât, încoace, doar, imposibil, devreme, deocamdată, oriunde, destul, poimâine, astăzi, niciodată, aproape, alaltăieri, pretutindeni, singur, sus, când, oricât, înăuntru, numai, tocmai, mâine, totodată, oare, da, bine, iarăși, acasă, bineînțeles

de mod	de timp	de loc	interogative	nehotărâte

26 **Lucrați în perechi! Formulați enunțuri cu următoarele locuțiuni adverbiale: *zi de zi, clipă de clipă, rând pe rând, din ce în ce.***

27 **Completați dialogul cu adverbele potrivite ca sens.**

— De unde aș putea cumpăra obiecte de ceramică?
— Cel mai ... la Corund, în județul Harghita.
— ... se află această localitate?
— Poți ajunge la Corund, mergând pe șoseaua de la Odorheiu Secuiesc la Sovata.

— Cunoști ... acea zonă?

— Da, chiar ... bine. Merg ... în zonă, fiindcă bunica mea locuiește în orașul Sovata.

— Ce aș ... putea cumpăra la Corund?

— La Corund sunt ... multe magazine de-a lungul șoselei, iar ... se pot cumpăra ... obiecte de ceramică, ci și covoare și pulovere din lână, rochii și bluze din in, dar și multe obiecte din lemn.

— Sunt sigur că voi ajunge ... la Corund!

mai | odată | aici | foarte | nu numai | unde | bine | bine | foarte | de obicei

28 **Discutați:**

a. Care este scopul oglinzilor?

b. Cât de des vă uitați în oglindă?

c. Cine poartă oglinda asupra sa?

d. De ce vă uitați în oglindă?

29 **Ascultați poezia *La oglindă,* de George Coșbuc. Menționați de câte ori auziți cuvântul „mama”.**

30 **Citiți poezia.**

La oglindă

(fragmente)

de George Coșbuc (1866 – 1918)

Azi am să-ncrestez în grindă –
Jos din cui acum, oglindă!
Mama-i dusă-n sat! Cu dorul
Azi e singur puișorul,
Și-am închis ușa la tindă
Cu zăvorul.

Iată-mă! Tot eu cea veche!
Ochii? hai, ce mai pereche!
Și ce cap frumos răsare!
Nu-i al meu? Al meu e oare?
Dar al cui! Și la ureche
Uite-o floare.

Asta-s eu! Și sunt voinică!
Cine-a zis că eu sunt mică?

Uite, zău, acum iau seama
Că-mi stă bine-n cap năframa
Și ce fată frumușică
Are mama!

Mă gândeam eu că-s frumoasă!
Dar cum nu! Și mama-mi coasă
Șorț cu flori, minune mare –
Nu-s eu fată ca oricare:
Mama poate fi făloasă
Că mă are.

....

N-am să țes doar viața-ntreagă!
Las' să văd și cum să leagă
Dragostea – dar știu eu bine!
Din frumos ce-l placi ea vine –
Hai, mă prind feciorii dragă
Și pe mine!
....
Uite ce bujor de fată -
Stai să te sărut o dată!
Tu mă poți, oglindă, spune!
Ei, tu doară nu te-i pune
Să mă spui! Tu ai, surată,
Gânduri bune.

De-ar ști mama! Vai, să știe
Ce-i fac azi, mi-ar da ea mie!
D-apoi! N-am să fiu tot fată,
Voi fi și nevast-odată:
Las' să văd cât e de bine
Măritată.
....
Brâu-i pus! Acum, din ladă
Mai ieu șorțu! O să-mi șadă
Fată cum îmi stă nevastă...
Aolio! Mama-n ogradă!
Era gata să mă vadă
Pe fereastă.

Ce să fac? Unde-mi stă capul?
Grabnic, hai să-nchid dulapul
Să mă port să nu mă prindă.
Salbă jos! Și-n cui oglindă!
Ce-am uitat? Închisă ușa
De la tindă.

Intră-n casă? O, ba bine,
Și-a găsit niște vecine,
Stă la sfat... toată-s văpaie!
Junghiul peste piept mă taie;
Doamne, de-ar fi dat de mine,
Ce bătaie!

Notă: **Măsura** reprezintă numărul silabelor dintr-un vers.

Exemplu: Măsura versului ,,De-ar/ ști/ ma/ma!/ Vai,/ să/ ști/e/'' este de 8 silabe.

Înțelegeți cuvintele?

a încresta: a încrusta, a scobi în lemn, a face tăieturi în lemn
zăvor: încuietoare
grindă: element de construcție, stâlp (gerenda)
a voi: a vrea
a țese: a face pânză (sző)
cosiță: păr împletit în una sau în două cozi
salbă: mărgele
tindă: pridvor, prispă
văpaie: flacără mare
junghi: durere pătrunzătoare, ascuțită/ mare

31 **Precizați pluralul substantivelor:**
brâu, puișor, zăvor, tindă, junghi, salbă, șorț, nevastă, ladă.

32 **Care sunt obiectele de îmbrăcăminte și bijuteriile amintite în poezia *La oglindă*, de George Coșbuc. Precizați semnificația lor în limba maghiară.**

33 **Completați tabelul, după model.**

Forma verbului la infinitiv	Conjunctiv, prezent, persoana a II-a	Conjunctiv, perfect, persoana a II-a	Condițional–optativ, prezent, persoana a II-a	Condițional–optativ, perfect, persoana a II-a
a purta	să porți	să fi purtat	ai purta	ai fi purtat
a cuprinde				
a strânge				
a încheia				
a închide				
a certa				
a tăia				
a săruta				

34 **Ce înțeles au următoarele expresii? Alcătuiți cu ele enunțuri.**

a. a sta la sfat
b. a fi gata să
c. a sta de vorbă
d. a-i sta gândul la
e. a da de

35 **Lucrați în grupe! Mimați următoarele verbe/ expresii:** *a se uita în oglindă, a închide ușa cu zăvorul, a certa pe cineva, a-și pune șorțul, a se uita pe fereastră, a simți un junghi în piept.*

36 **Lucrați în perechi! Indicați antonime.**

a. afară
b. încet
c. a închide
d. stâng
e. bun
f. plecat
g. singur

37 **Recitiți poezia *La oglindă*, de George Coșbuc și specificați următoarele:**

a. numărul de versuri dintr-o strofă;
b. felul rimei;
c. numărul de silabe din versul „Mă gândeam eu că-s frumoasă!”.

Notă:

Epitetul este o figură de stil prin care se exprimă o însușire neobișnuită a unui lucru, a unei ființe sau a unei acțiuni. **Exemple:** cărare *frântă*, surioară *mângâioasă (Vasile Alecsandri)*; codrii *de aramă (Mihai Eminescu).*

Metafora este o figură de stil prin care semnificația obișnuită a unui cuvânt este transferată asupra altui cuvânt, prin intermediul unei comparații subînțelese.

Exemple: Credința-i *val*, iubirea *vânt* și viața *fum*. *(George Coşbuc).*

38 **Stabiliți felul figurilor de stil (epitet, metaforă, personificare, repetiție) evidețiate în text.**

Uite ce *bujor de fată* -
Stai să te sărut o dată!
Tu mă poți, *oglindă, spune!*
Și ce cap *frumos* răsare!
Nu-i *al meu? Al meu* e oare?

(George Coşbuc, La oglindă)

39 **Răspundeți la întrebări.**

a. Cu „cine” vorbește fata?

b. Ce face fata, în timp ce mama ei este plecată în sat?

c. De ce se îmbracă cu alte haine?

d. Ce crede despre ea însăși?

e. De ce se grăbește să pună totul la loc?

40 **Prezentați, în cinci enunțuri, fata din poezie.**

41 **Exprimați-vă părerea, răspunzând la întrebările următoare.**

De ce titlul poeziei este *La oglindă*?
De câte ori apare cuvântul „oglindă” în poezie?
De ce este oglinda un obiect important pentru fată?
Ce relație este între titlul poeziei și conținutul acesteia?
Ce fel de atmosferă creează poezia?

42 **Menționați ce lucruri interzise sau neagreate de părinții voștri faceți când sunteți singuri acasă!**

43 **Relatați: Cum arată dulapul tău? Ce conține el? Este ordine în dulap?**

44 **Corectați textul. Conține 10 greșeli.**

În fiecare dimineața mă uit în oglinda. Mă văd totdeauna la fel, de acea nu știu cum treci timpul. Am aproape 14 ani și sunt încă foarte tânăre. Mă îmbrac cu haine obișnuite, mai ales când merg la școala. La noi, uniforma nu este obligatoriu. Dar știu că sunt și școli în care se ceră uniforma. Cred că aşi arăta bine și în uniformă. Totuși, este bine că nu ne obligă nimen să purtăm uniformă.

Vreau să știu!

Discursul liric

- Termenul *liric* își are originea în cuvântul grecesc „lira”.
- Genul liric cuprinde totalitatea operelor lirice.
- Specii ale genului liric au apărut încă din Antichitate.
- Specii literare care aparțin genului liric (popular și cult): **pastelul, imnul, oda, psalmul, elegia, meditația, doina** etc.
- Opera lirică este o creație literară în care autorul își exprimă în mod direct ideile, sentimentele și impresiile..

Câteva caracteristici ale operei lirice:

- sentimentele, gândurile, ideile și impresiile autorului sunt exprimate în mod direct, prin intermediul vocii lirice;
- limbajul poetic nu explică, doar sugerează ceea ce vede, simte și gândește poetul;
- multe cuvinte au sens figurat;
- ideile sunt sugerate prin imagini poetice (vizuale, auditive, olfactive, dinamice);
- imaginile artistice sunt realizate cu ajutorul figurilor de stil (mijloace/procedee de expresivitate artistică);
- transmite o stare emoțională și creează o anumită atmosferă;
- operei lirice în versuri îi sunt specifice elementele de versificație (măsură, rimă etc.).

45 **Precizați felul următoarelor imagini poetice, completând tabelul de mai jos:**

- Și ce cap frumos răsare!
- Grabnic, hai să-nchid dulapul!
- Acum, din ladă/Mai ieu șorțu!
- Asta-s eu! Și sunt voinică!

(din: George Coșbuc, La oglindă)

Imagini vizuale	Imagini dinamice

46 **Scrieți o compunere descriptivă, de 12 - 14 rânduri, cu titlul „În România”.**

47 **Citiți textele.**

Limbile vorbite în România

Există mai multe limbi vorbite în România, *limba română* fiind singura limbă oficială națională. Este vorbită de aproximativ 90% din populație ca limbă maternă, alte limbi minoritare importante fiind: limba maghiară, limba romani, limba ucraineană, limba germană, limba turcă, limba rusă etc.

Limba maghiară este o limbă regională a României, fiind vorbită în Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Moldova, de către minoritatea maghiară. Are aproximativ 1,5 milioane de vorbitori, adică 6,6% din populația României. Este limba majoritară în județele Harghita și Covasna, iar în județele Mureș și Satu Mare este utilizată de aproximativ 50% din populație.

Limba romani este utilizată de 1,2% din populația țării (aproximativ 275.000 de persoane). O mare parte a romilor nu mai vorbesc limba romani, ei folosind româna. În unele zone din Ardeal, romii vorbesc maghiara.

Limba germană este folosită de 2,4% dintre cetățenii români și datorită faptului că în 10% din școlile din România se predă germana. În 2011 mai existau doar 37.000 de germani în România, reprezentând 0,2% din populația țării.

Limba engleză este principala limbă străină vorbită în România. Limba engleză se învață și se folosește în România de la începutul anilor 1800. 17% dintre români afirmă că vorbesc limba engleză foarte bine, 32% bine, iar 52% satisfăcător.

(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Limbile_vorbite_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia; harta: http://www.infotravelromania.ro/harta-romania.html)

Ziua Europeană a Limbilor

Ziua Europeană a Limbilor este un eveniment organizat anual, în data de 26 septembrie, pentru a sărbători diversitatea lingvistică a unui continent care numără peste 200 de limbi europene, 24 de limbi oficiale ale Uniunii Europene, aproximativ 60 de limbi regionale și minoritare, dar și multe alte limbi vorbite de persoane provenind din alte regiuni ale lumii. Este o ocazie de a reaminti varietatea limbilor vorbite în Europa și a încuraja învățarea limbilor străine la orice vârstă, deoarece cunoașterea mai multor limbi face posibilă comunicarea cu alte persoane.
(după: https://ec.europa.eu/education/initiatives/languages-day_ro)

48 **Citiți enunțurile și alegeți varianta corectă.**

a. Limba română este vorbită de aproximativ 90% dintre locuitorii României/Uniunii Europene.

b. Limba maghiară se vorbește în Transilvania/în Dobrogea.

c. 2,4% din populația României cunoaște limba rusă/limba germană.

d. Limba engleză este principala limbă străină/țară străină cunoscută în România.

e. În Europa se vorbesc aproximativ 200/20 de limbi.
f. În Uniunea Europeană se încurajează/se descurajează studiul limbilor străine.

49 **Răspundeți la întrebări.**

a. Care este limba oficială a țării noastre?
b. Ce alte limbi se vorbesc în România?
c. În ce județe ale țării se vorbește limba maghiară?
d. Cine sunt vorbitorii de limba romani?
e. Care este principala limbă străină vorbită în România?
f. În ce zi se sărbătorește Ziua Europeană a Limbilor?
g. Câte limbi oficiale se vorbesc în Uniunea Europeană?
h. De ce este important să cunoașteți cât mai multe limbi? Adăugați și alte motive decât cele din textul studiat.

50 **Formulați câte 5 - 6 enunțuri despre limbile română și maghiară.**

51 **Faceți un mic studiu privind limbile vorbite în România. Folosiți internetul, dar și alte surse de informare. Completați, apoi, tabelul de mai jos.**

Limba	Zonele/ Județele	Număr de vorbitori	Observații
maghiară	Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Moldova	aproximativ 1,5 milioane	Limba maghiară este, alături de alte 23 de limbi europene, limbă oficială a Uniunii Europene.
...			
...			

52 **Idee de proiect!**

Școala mea. Realizați o broșură bilingvă (în limba română și limba maternă) despre școala voastră! Broșura ar putea conține următoarele părți: un scurt istoric, o prezentare generală (clasele de elevi, lista cadrelor didactice), activități extrașcolare, rezultate deosebite etc. Includeți și imagini despre școala voastră!

Testați-vă cunoștințele!

1 **Precizați formele de plural ale substantivelor de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural.**

a. far
b. soție
c. templu
d. zeu
e. ostrov
f. dorobanț
g. bujor
h. junghi
i. zăvor
j. deșert

*(**30 de puncte,** din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Identificați cinci adverbe din fragmentul de mai jos și precizați felul lor.**

Pășind printre bolovani, îi povestesc cum au stat aici de mult, de mult, acum trei mii de ani, Ahile, cel mai vestit viteaz al grecilor, cum s-a însurat el aici cu Elena cea frumoasă, și la nunta lor au venit Neptun, zeul mărilor, și Amfitrite, soția lui Neptun, și zânele tuturor apelor care curg în mare; îi arăt locul unde a fost templul lui Ahile și-i spun cum păsările insulei zburau în fiecare dimineață la mare de-și muiau penele, apoi veneau grăbite de stropeau toată podeala de marmură a templului ș-o măturau frumos cu aripele.

(din: Alexandru Vlahuță, Pe Insula Șerpilor)

*(**10 puncte:** câte 2 puncte pentru fiecare adverb specificat)*

3 **Completați tabelul de mai jos cu formele cerute.**

Infinitiv	Semnificația în limba maghiară	Diateza activă, timpul prezent, persoana I, numărul singular	Diateza pasivă, timpul prezent, persoana I, numărul singular
a privi			
a prinde			
a stropi			
a găsi			
a opri			
a îmbrăca			
a vedea			
a lăsa			
a închide			
a osândi			

*(**30 de puncte:** câte 1 punct pentru fiecare formă și variantă corectă)*

4 **Completați versurile *folosind cuvintele potrivite din paranteză.***
(cea, cap, grindă, cui, acum, ușa, ureche, singur, sunt, fată)

Azi am să-ncrestez în ... -
Jos din ... acum, oglindă!
Mama-i dusă-n sat! Cu dorul
Azi e ... puișorul,
Și-am închis ... la tindă
Cu zăvorul.

Iată-mă! Tot eu ... veche!
Ochii? hai, ce mai pereche!
Și ce ... frumos răsare!
Nu-i al meu? Al meu e oare?
Dar al cui! Și la ...
Uite-o floare.

Asta-s eu! Și ... voinică!
Cine-a zis că eu sunt mică?
Uite, zău, ... iau seama
Că-mi stă bine-n cap năframa
Și ce ... frumușică
Are mama!

(La oglindă, de George Coșbuc)

***(10 puncte:** câte 1 punct pentru fiecare cuvânt completat corect)*

5 **Completați textul de mai jos folosind cuvintele potrivite din paranteză.**
(doar, lui, mare, 10, brun, pe, au, trăiește, în, este)

Cel mai mare șarpe din România

Balaurul dobrogean, cel mai ... șarpe din România, și-a mărit populația cu 25% în ultimii ... ani. Trei dintre exemplarele de balaur dobrogean ... lungimi de 2,5 metri, lucru foarte rar ... România.

Balaurul dobrogean (*Elaphe sauromates*) ... un șarpe neveninos care mușcă ... atunci când este atacat. Culoarea .... este cafeniu închis sau .... roșcat pe un fond alb-gălbui, iar ... partea dorsală a corpului se diferențiază patru șiruri longitudinale de pete mari cafenii. Acest șarpe ... în Munții Măcinului.

după: https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/cel-mai-mare-sarpe-din-romania-balaurul-dobrogean-isi-extinde-habitatele--188829.html

***(20 de puncte:** câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect)*

Total: 100 de puncte

Pictura

1 **Discutați referitor la următoarele aspecte:**

a. Ce pictori renumiți cunoașteți?
b. Ce fel de tablouri vă plac?
c. Ce vă place să pictați/să desenați?
d. De ce pereții multor case sunt decorați cu tablouri?
e. De ce merg vizitatorii la expoziții de pictură?

2 **Indicați cuvinte care conțin litere din cuvântul *„pictura”*:**

P: **p**ensulă, ...
I: p**i**ctor, ...
C: **c**uloare, ...
T: **t**ablou, ...
U: **u**rban, ...
R: vizitato**r**, ...
A: **a**telier, ...

3 **Priviți imaginile. Descrieți pe scurt ce înfățișează fiecare dintre ele.**

Theodor Aman: Cu barca

Albrecht Dürer: Fecioara Maria așezată cu pruncul Isus în brațe

Csontváry Kosztka Tivadar: Furtună pe marele Hortobágy

4 **Ascultați textul *Pictură stradală*.**

a. Precizați cuvintele pe care le-ați auzit: *comunismul/capitalismul, mare de betoane/mare albastră, șampoane/spray-uri, apartamente/clădiri, dragoste/iubire, grădină/curte, sport/muzică?*
b. Enumerați zece verbe pe care le-ați reținut din textul ascultat.

5 **Citiți textele!**

Pictură stradală

Pe strada Horea nr. 33, din Cluj-Napoca, s-a realizat impresionanta pictură murală.

Omul Micro Macro Cosmos este momentan cea mai mare pictură de acest gen din țară. Pictura realizată de artiștii stradali Kero și Ocu are o mare însemnătate. E încă o pată de culoare (una cât se poate de vizibilă) adusă în folosul demersurilor de încurajare și susținere a artiștilor stradali, în folosul regenerării urbane prin cultură, creativitate și exprimare artistică.

Arhitectura Clujului, precum și spațiul urban în general, a fost puternic influențată de perioada comunistă. A fost perioada în care orașul a devenit, la propriu, o „mare de betoane”. Comunismul a adus uniformitatea clădirilor, cenușiul blocurilor și monotonia străzilor. Clădirile cu valoare istorică și arhitecturală care au rămas în centrul orașului sunt în mod constant și repetat vandalizate, mâzgălite cu tot felul de declarații de dragoste, inițiale de nume, inimioare sau înjurături. Arta stradală nu înseamnă vandalism. Artiștii respectă munca altor artiști, fie că e vorba de picturi murale, fie că e vorba de arhitectură barocă.

Dacă încetinești pasul pe Horea, la nr. 33, și îndrăznești a păși în curtea clădirii, pe peretele lateral din dreapta vei descoperi un mic-mare univers. Realizarea lucrării a necesitat efortul a patru persoane care, pe durata a trei zile, au folosit în jur de 50 de litri de vopsea și 100 de spray-uri pentru a finaliza o pictură spectaculoasă atât din punct de vedere artistic, cât și al proporțiilor sale.

Spațiile urbane capătă valoare și voce prin arta stradală. O voce contemporană, exprimată artistic, într-un mod creativ și inedit.

după: https://cluj.com/articole/cea-mai-mare-pictura-murala-din-romania-se-afla-la-cluj/

Născut în Dej, Kero Zen a locuit în multe dintre marile capitale europene, studiază în prezent la Londra, dar întotdeauna s-a întors acasă, convins de ideea că are o responsabilitate față de România și față de generațiile tinere de artiști stradali. Părinții lui nu l-au dat la o școală de arte, așa că a ales să practice mult sport și să deseneze atunci când avea timp. În liceu s-a reapucat de desen prin intermediul graffiti-ului.

după: http://transilvaniareporter.ro/special/kero-zen-graffer-vrem-sa-transformam-clujul-muzeu-de-arta-stradala/

Kero despre street art

(interviu de Diana Rus)

Din primele momente în care am discutat cu Kero, am observat cât de mult îi place ceea ce face. Ce face el? Street art (artă stradală). Dacă numele nu îți sună cunoscut, cu siguranță că te-ai întrebat măcar o dată *cine a colorat tramvaiele din Cluj?* Sau cine e responsabil de murale și pereți colorați de prin Cluj. Ei bine, Kero și Ocu s-au asigurat că aduc o pată de culoare în tot griul de pe străzi.

Pasiunea pentru artă s-a văzut încă de când era copil, deși, inițial, Kero nu îi dădea o prea mare importanță. Și-a dat seama că ce face el e o formă de artă atunci când a realizat că graffiti-urile pe care le vedea în videoclipuri ale unor melodii hip-hop semănau cu ce desena el prin caiete, la școală.

De când eram mică, mă întrebam cum reușesc cei care fac graffiti să deseneze atât de exact. Mă fascina precizia necesară. Iar dacă mă gândesc la *Omul Micro Macro Cosmos,* de pildă, cea mai mare pictură murală din România, pe care o găsim pe strada Horea nr. 33, încă mă surprinde rezultatul pe care munca a doi oameni îl poate avea.

„Ce m-a atras la forma asta de artă? Cred că libertatea de exprimare pe care ți-o oferă. Făcând graffiti, poți să faci ce vrei tu, unde vrei tu și când vrei tu”, a spus Kero.

Arta provoacă mintea, provoacă imaginația, tocmai de aici vine puterea din street art. O operă de artă care provoacă e o operă de artă liberă.

Pe viitor, Kero și-ar dori un muzeu de street art, în care oamenii să aibă posibilitatea să interacționeze mai mult cu acest concept. Un prim pas în promovarea graffiti-ului în Cluj e proiectul *Artă în curtea școlii-Lăsați artiștii stradali să coloreze Clujul*

Luând exemplul orașului Sibiu, mai mulți pereți ai unor școli din Cluj-Napoca urmează să fie colorați de către artiști, punând copiii într-o relație mai apropiată cu arta, oferindu-le o alternativă la rigiditate. Practic, arta este adusă mai aproape, este mai accesibilă.

https://www.clujlife.com/2017/12/13/interviu-cu-kero-despre-arta-graffitti-ului-si-neomuralism-cluj/#

Pictura murală este o pictură pe un perete, tavan, zid sau pe orice suprafață permanentă a unei clădiri sau structuri. *(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Pictură_murală)*

Pictura stradală reprezintă o formă de artă, de obicei, necomercială, realizată în spațiul public (pereți, ziduri, poduri, tramvaie, metrou, trenuri), cu intenția artistului de a fi pusă

la dispoziția populației, în mod permanent. Spre deosebire de graffiti, în pictura stradală predomină imaginea, nu scrierea.

Graffiti este un termen general referitor la inscripții caligrafiate sau imagini pictate sau gravate pe pereți sau alte suprafețe publice sau private, care nu sunt destinate acestui scop. Când este făcut fără consimțământul proprietarului, constituie vandalism (care este ilegal). *(https://ro.wikipedia.org/wiki/Graffiti)*

Arta stradală este artă urbană: un conglomerat de arte ce implică toate simțurile și calitățile trupului ori ale minții: street dance, breakdancing, muzică de stradă, teatru de stradă, instalații de stradă, fotografie sau sporturi de stradă, înseamnă vizibilitate (expunere și recunoaștere) și în același timp anonimitate (nu e nevoie de o semnătură sau de o figură umană pe lucrările stradale, ele sunt acolo pentru toți cei care se regăsesc în tematica abordată). *(https://ziuadecj.realitatea.net/cultura/--103962.html)*

Notă: Nu există definiții univoce pentru termenii de mai sus, de aceea s-ar putea să găsiți și alte definiții.

Înțelegeți cuvintele?

a fascina: a atrage, a fermeca, a încânta
a mâzgăli: a murdări, a păta, a mânji
a provoca: a chema, a cauza, a îndemna
inedit: nou, original
a vandaliza: a distruge
accesibil: ușor de înțeles
demers: intervenție, acțiune
înjurătură: vorbe urâte (de ocară)
mural: aflat pe zid/perete

6. **Precizați pluralul substantivelor.**
clădire, stradă, vopsea, spray, artă, posibilitate, pată, demers

7. **Treceți verbele din fragmentul de mai jos de la timpul trecut la timpul prezent!**
Pasiunea pentru artă s-a văzut încă de când era copil, deși, inițial, Kero nu îi dădea o prea mare importanță. Și-a dat seama că ce face el e o formă de artă atunci când a realizat că graffiti-urile pe care le vedea în videoclipuri ale unor melodii hip-hop semănau cu ce desena el prin caiete la școală. *(https://www.clujlife.com/2017/12/13/interviu-cu-kero-despre-arta-graffitti-ului-si-neomuralism-cluj/#)*

8. **Completați fragmentul de mai jos cu adjectivele potrivite din paranteză**
(murale, urban, barocă, stradală, comunistă, istorică)!
Arhitectura Clujului, precum și spațiul ... în general, a fost puternic influențată de perioada ... . A fost perioada în care orașul a devenit la propriu o „mare de betoane”. Comunismul a adus uniformitatea clădirilor,

cenușiul blocurilor și monotonia străzilor. Clădirile cu valoare ... și arhitecturală care au rămas în centrul orașului sunt în mod constant și repetat vandalizate, mâzgălite cu tot felul de declarații de dragoste, inițiale de nume, inimioare sau înjurături. Arta ... nu înseamnă vandalism. Artiștii respectă munca altor artiști, fie că e vorba de picturi ..., fie că e vorba de arhitectură ... .

după: https://cluj.com/articole/cea-mai-mare-pictura-murala-din-romania-se-afla-la-cluj/

9 **Asociați cuvintele din cele două coloane.**

a.	o alternativă la	România
b.	pictură murală din	desen
c.	pasiunea pentru	rigiditate
d.	s-a reapucat de	arta
e.	libertatea de	artă
f.	într-o relație mai apropiată cu	străzi
g.	în tot griul de pe	copil
h.	încă de când era	exprimare

10 **Selectați din coloana din dreapta caracteristicile potrivite pentru substantivele din coloana din stânga.**

a.	monotonia	clădirii
b.	promovarea	străzilor
c.	realizarea de	demersurilor
d.	cenușiul	graffiti
e.	uniformitatea	lucrării
f.	curtea	clădirilor
g.	(în) folosul	blocurilor

11 **Explicați termenii subliniați, prin construcții cu același înțeles.**
Model: s-a reapucat – s-a apucat din nou

a. În liceu *s-a reapucat de* desen.

b. *Un prim pas* în promovarea graffiti în Cluj e proiectul **Artă în curtea școlii - Lăsați artiștii stradali să coloreze Clujul.**

c. Dacă *încetinești pasul* pe Horea, la nr. 33, și îndrăznești a păși în curtea clădirii, pe peretele lateral din dreapta vei descoperi un *mic-mare univers.*

d. Dacă numele *nu îți sună cunoscut, cu siguranță că* te-ai întrebat măcar o dată **cine a colorat tramvaiele din Cluj?**

12 **Înlocuiți cuvintele subliniate cu sinonime.**

Pictura realizată de artiștii stradali Kero și Ocu are o mare *însemnătate*. Mă *fascina* precizia necesară. Încă mă *surprinde* rezultatul. *Pasiunea* pentru artă s-a văzut încă de când era copil. Din primele *momente* în care am discutat cu Kero, *am observat* cât de mult îi place ceea ce face.

13 **Răspundeți la întrebările următoare.**

a. Cum se numește cea mai mare pictură murală din România?
b. Unde se află această pictură?
c. Cine sunt autorii acestei picturi?
d. Ce fel de blocuri s-au construit în perioada comunistă?
e. Cum mâzgălesc unii oameni clădirile cu valoare arhitecturală din Cluj-Napoca?
f. Ce o fascinează pe autoarea interviului cu Kero la pictura stradală?
g. Cine este Kero?
h. Ce fel de artă este cea stradală?
i. În ce oraș au fost pictați mai mulți pereți ai unor școli?

(Bruxelles)

14 **Discutați despre pictura murală cu titlul *Omul Micro Macro Cosmos.***

15 **Descrieți pictura murală din imaginea de jos.**

Un mic ajutor:

a. Ce reprezintă pictura murală?
b. Unde a fost pictată lucrarea?
c. Ce observați în imagine?
d. Vă place pictura? De ce?

(Bruxelles)

16 **Priviți imaginea de sus. Este artă stradală sau vandalism? De ce? Scrieți 30 - 40 de cuvinte despre această imagine.**

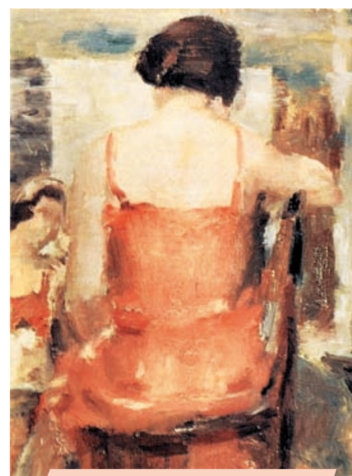
17 **Citiți textul despre pictorul Francisc Șirato!**

Francisc Șirato
(1877-1953)

Francisc Șirato: Autoportret

a) Francisc Șirato a fost un pictor, desenator și grafician român, una dintre personalitățile de seamă ale artei românești din prima jumătate a secolului al XX-lea. Alături de Nicolae Tonitza, Ștefan Dimitrescu și Oscar Han, a înființat „Grupul celor patru“.

La oglindă

b) Francisc Șirato s-a născut la 15 august 1877, la Craiova, într-o familie de mici meseriași, originară din Banat. Șirato hotărăște să se dedice picturii și, în 1898, pleacă în Germania. Neavând suficiente resurse materiale, nu reușește să urmeze cursurile Academiei de Artă de acolo; pentru a avea cu ce trăi, este nevoit să lucreze într-un atelier de gravură. În 1899 se întoarce în țară, iar în anul următor se înscrie la „Școala Națională de Arte Frumoase" din București. Își câștigă existența lucrând afișe în diverse tipografii și, mai ales, desenând și litografiind icoane în culori. Expune pentru prima dată la „Salonul Oficial" în 1907. Pictura sa nu este remarcată, dar desenele sale nu pot trece neobservate.

c) În timpul războiului, Șirato realizează câteva cicluri de desene, în care înfățișează dramele provocate de război, lucrări pe care le prezintă la expoziția personală din 1921. Cu această expoziție se încheie o primă perioadă din activitatea artistului, deosebit de valoroasă, în grafică. Ulterior, se consacră tot mai mult picturii.

d) În 1920, aderă la gruparea *Arta Română*, în cadrul căreia expune până în 1924. În anul următor, înființează, împreună cu pictorii Nicolae Tonitza și Ștefan Dimitrescu și cu sculptorul Oscar Han, *„Grupul celor patru"*. Grupul nu și-a alcătuit un anumit program, dar pe cei patru i-a unit o concepție comună despre artă, precum și o strânsă prietenie.

Case la Sighișoara

Flori

Peisaj din Balcic

e) În 1932, Șirato este numit profesor la „Academia de Belle-Arte" din București, remarcându-se ca un bun pedagog. În 1946, pictorului, căruia cu mulți ani în urmă i se acordaseră premii la manifestări artistice internaționale (Barcelona, Bruxelles, Paris, New York), i se decernează „Premiul Național pentru Pictură".

f) În 1947, expoziția sa personală se bucură de un mare succes. Aceasta a fost însă și ultima sa expoziție.

g) Francisc Șirato a avut și o bogată activitate publicistică – a scris numeroase articole și cronici de artă în două mari reviste. A redactat (în 1938) o monografie consacrată lui Nicolae Grigorescu.

h) La 4 august 1953, Francisc Șirato se stinge din viață. Principalele muzee din țară prezintă în expozițiile lor permanente cele mai valoroase lucrări ale artistului.

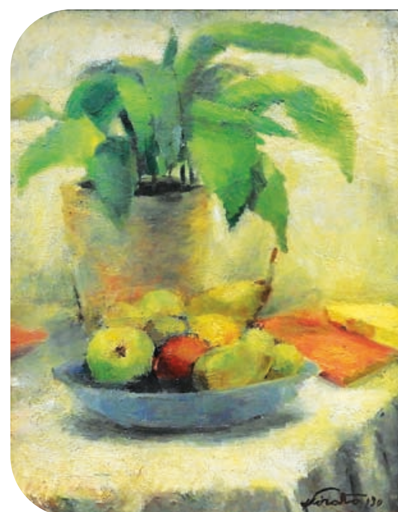
http://ro.wikipedia.org/wiki/Francisc_%C5%9Eirato

Înțelegeți cuvintele?

a înfățișa: a prezenta
de seamă: remarcabil, important
a se dedica: a se consacra, a se devota
a litografia: a multiplica pe hârtie (desene, figuri etc.), prin folosirea de negative imprimate sau desenate pe o piatră specială
gravură: gen al graficii în care imaginea artistică este obținută prin reproducerea după o placă pe a cărei suprafață a fost trasat desenul
a decerna: a acorda, a da, a oferi
a consacra: a închina, a destina

18 **Explicați cu propriile cuvinte următorii termeni:**

a. monografie
b. grafică
c. cronică de artă
d. activitate publicistică
e. manifestări artistice
f. icoană
g. personalitate
h. resurse materiale

19 **Combinați substantivele cu termenii potriviți din etichetele de jos.**

a. personalitate
b. resurse
c. lucrări
d. expoziții
e. manifestări
f. cicluri
g. atelier
h. familie
i. articole
j. expoziție

valoroase | permanente | de seamă | de gravură | de mici meseriași
numeroase | personală | materiale | artistice | de desene

20 **Completați structurile cu prepoziția potrivită.**

a. a adera … gruparea
b. a se stinge … viață
c. a se bucura … un mare succes
d. a avea o concepție comună … artă
e. a se întoarce … țară
f. a fi originar … Banat
g. a avea … ce trăi

21 **Alegeți cuvântul potrivit.**

a. Francisc Șirato s-a născut la 15 august 1877, la Craiova, într-o familie de mici ..., originară din Banat. (țărani/pictori/meseriași)
b. În timpul războiului, Șirato realizează câteva ... de desene, în care înfățișează dramele provocate de război. (cicluri/expoziții/concepții)
c. ..., împreună cu pictorii Nicolae Tonitza și Ștefan Dimitrescu și cu sculptorul Oscar Han, „*Grupul celor patru*”. (întemeiază/înființează/formează)
d. În 1932, Șirato este ... profesor la „Academia de Belle-Arte” din București. (renumit/numit/denumit)
e. La 4 august 1953, Francisc Șirato se ... din viață. (aprinde/stinge/termină)

22 **Textul „Francisc Șirato” este împărțit în opt alineate, de la a) la h). Scrieți în dreptul fiecărei litere un enunț care să rezume respectivul alineat!**

a. …
b. …
c. …
d. …
e. …
f. …
g. …
h. …

23 **Alcătuiți rezumatul textului dat, pornind de la enunțurile formulate la exercițiul anterior. Citiți în fața colegilor.**

24 **Povestiți despre desene și desenatori:**

a) Ce vă place să desenați?
b) Ce știți să desenați bine?
c) Cine din clasa voastră este talentat la desen?
d) Ce este interesant la o oră de desen?

Francisc Șirato:
Margine de oraș (Balcic)

Vreau să știu!

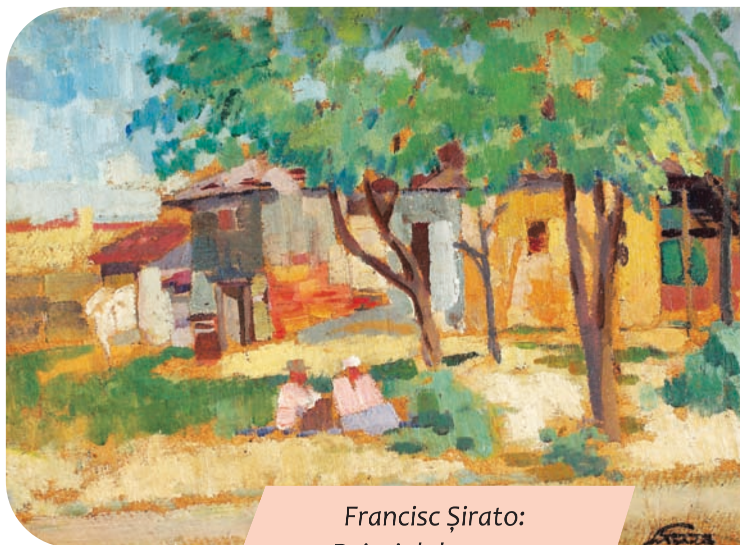
Prepoziția

Prepoziția este partea de vorbire neflexibilă, cu rol de legătură în propoziție, leagă atributul sau complementul de cuvântul determinat.

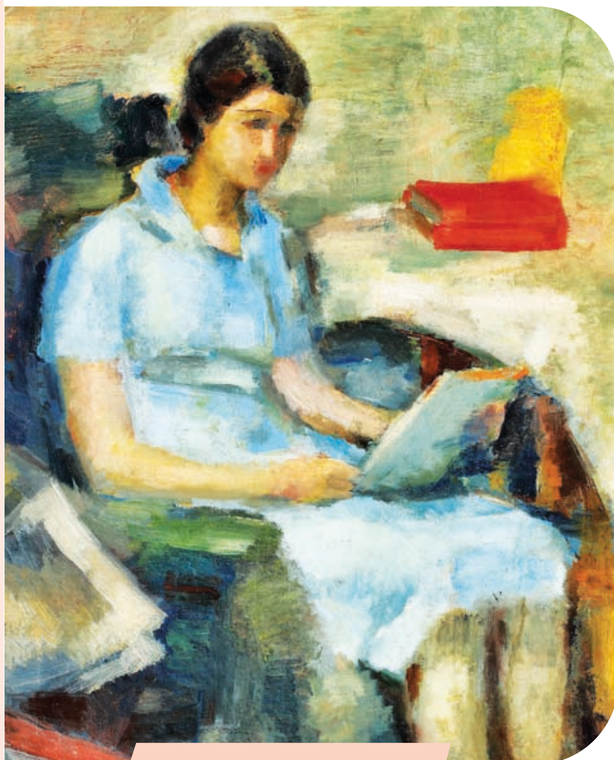
După alcătuire, prepozițiile se clasifică în:

a) simple: *cu, de, pentru, din, în, sub etc.*

b) compuse: *de sub, de la, de pe lângă, despre, înspre etc.*

Francisc Șirato:
Peisaj dobrogean

Francisc Șirato:
Lectura

Locuțiunea prepozițională

Locuțiunile prepoziționale sunt grupuri de cuvinte cu valoare de prepoziție. În alcătuirea unei locuțiuni prepoziționale intră cel puțin o prepoziție și o altă parte de vorbire:

- **un substantiv:** *în fața, din cauza, în loc de* etc.
- **un pronume:** *cu tot, cu tot cu* etc.
- **un adverb:** *în afara, de-a lungul, înainte de* etc.

25 **Completați cele două propoziții cu prepozițiile date: *în, pe, sub, la, de, de la, fără, prin, din, peste!***

a. Pasărea zboară … colivie.

b. Șoarecele fuge … ladă.

26 **Identificați prepozițiile în cele două strofe.**

O mamă văduvită de la Mihai cel Mare
Pretinde de la fiii-și azi mână d-ajutori,
Și blastămă cu lacrimi în ochi pe orișicare,
În astfel de pericol s-ar face vânzători!

De fulgere să piară, de trăsnet și pucioasă,
Oricare s-ar retrage din gloriosul loc,
Când patria sau mama, cu inimă duioasă,
Va cere ca să trecem prin sabie și foc!

(din: „Deșteaptă-te, române!" de Andrei Mureșanu)

27 **Lucrați în echipe! Alcătuiți enunțuri, folosind următoarele locuțiuni prepoziționale:** ***cu excepția, în curs de, alături de, din cauza, de-a lungul, înainte de.***

28 **Ascultați știrile culturale. Marcați cuvintele auzite.**

octombrie | decembrie | pictoriță | sâmbătă | duminică | oraș | Transilvania | Banat
cinema | televizor | Serbia | Ungaria | România | Germania | vopsele | spray-uri

29 **Citiți știrile culturale și spuneți care dintre cele cinci vi se pare a fi cea mai interesantă. De ce?**

Știri culturale

Aurelia Bobocel

a) La Arad – o expoziție de Cartea Recordurilor

S-a deschis la Arad și va funcționa în perioada iunie – octombrie expoziția Aureliei Bobocel, pictoriță al cărei nume figurează, începând de anul trecut, în Cartea Recordurilor pentru că a pictat cea mai mare icoană pe sticlă din lume. Expunând în orașul său natal, unde va deschide un curs pentru copii talentați, pictorița prezintă vitralii realizate printr-o tehnică specială de lucru, care implică încălzirea sticlei înainte de aplicarea vopselelor.

(http://cartesiarte.ro/fluxdestiri.pdf), (www.virtualarad.net)

vitraliu: *fereastră alcătuită din bucăți de sticlă colorate sau pictate, montate într-o rețea de rame metalice*

b) Catherine Deneuve laureată la Cluj-Napoca

La cea de-a șaptea ediție a *Festivalului Internațional de Film Transilvania* din Cluj-Napoca vor fi prezentate 200 de filme din 40 de țări, în opt locații, printre care cinematografele Republica, Arta, Victoria, Galeria Muzeului de Artă și Cinema Drive-In, primul de acest gen din România. Sâmbătă, 7 iunie, ora 18.00, la Republica, publicul o va întâlni pe actrița Catherine Deneuve, căreia i se va înmâna *Premiul pentru întreaga carieră.*

https://adevarul.ro/cultura/pagina-1293.html, www.sofeminine.co.uk

locație: *închiriere; loc luat în folosință*

c) Costel Busuioc își începe cariera

Neaflând căi de afirmare în țară, plecând să lucreze în Spania și câștigător glorios al concursului *„Fiii lui Babel”*, care-i poate fi considerat doar debutul, Costel Busuioc va lansa, pe 27 mai, primul album muzical prin care va începe o carieră profesionistă al cărei drum, de asemenea, nu este ușor. Având, totuși, acum, susținerea unei firme, putem spera că românul va continua cu succes. În acest prim album, el cântă diferite stiluri, de la arii de operă la romanțe, melodii napolitane sau spaniole, cântece din repertoriul *The Beatles* sau chiar și unele piese compuse exclusiv pentru el *(www.adplayers.ro)*

debut: *început, primele manifestări, primii pași ai cuiva într-o profesiune, într-o activitate (artistică, literară etc.)*

d) FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU

Cea de-a XV-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, cel mai important festival al artelor spectacolului din România, va avea loc în perioada 29 mai – 8 iunie. Ediția din acest an se va derula sub genericul *„Energii”* și va include 350 de evenimente prezentate de companii de teatru din peste 70 de țări.

(https://www.hotnews.ro/stiri-cultura-3114415-festivalul-international-teatru-sibiu-editia-2008.htm)

generic: *ceea ce aparține unei categorii, unui gen;* ***a se derula****: a se desfășura*

e) Fotografie românească la Novi Sad

Veneția, fotografie, *de* Constatin Dancoglu

Publicul iubitor de artă fotografică din Novi Sad (Serbia), are posibilitatea ca în următoarele zile să admire la galeria din centrul orașului de pe Dunăre, expoziția personală a lui Constatin Dancoglu din Oradea. Noua ieșire în public a artistului fotograf orădean este cunoscută sub numele de „Culorile Veneției” și este organizată de Asociația de Fotografie, Film și Video din Voivodina. Aceasta a mai fost prezentată în câteva orașe din România: Oradea, Marghita, București, în Ungaria: la Debrețin și Orosháza, respectiv la Galeria Euro Foto Art din Chișinău. *(după: http://cartesiarte.ro/fluxdestiri.pdf, http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%9Ajvid%C3%A9k*

30 **Completați enunțurile.**

a. Pictorița prezintă ... realizate printr-o tehnică specială de lucru, care implică încălzirea sticlei înainte de aplicarea vopselelor.

b. La cea de-a șaptea ediție a Festivalului Internațional de Film „Transilvania” din Cluj-Napoca vor fi prezentate 200 de filme din 40 de țări, în opt ...

c. Costel Busuioc va ... pe 27 mai primul album muzical prin care va începe o carieră profesionistă.

d. Ediția din acest an se va derula sub ... „Energii” și va include 350 de evenimente prezentate de companii de teatru din peste 70 de țări.

e. Publicul iubitor de artă fotografică din Novi Sad (Serbia), are posibilitatea ca în următoarele zile să admire la ... din centrul orașului de pe Dunăre, expoziția personală a lui Constatin Dancoglu din Oradea.

Aurelia Bobocel

31 **Identificați textele din care au fost selectate informațiile. Notați enunțurile cu litere de la *a)* la *e)*.**

1. Noua ieșire în public a artistului fotograf orădean este cunoscută sub numele de „Culorile Veneției”. ...

2. Ediția din acest an se va derula sub genericul „Energii” și va include 350 de evenimente prezentate de companii de teatru din peste 70 de țări. ...

3. S-a deschis la Arad și va funcționa în perioada iunie-octombrie expoziția Aureliei Bobocel. ...

4. Publicul o va întâlni pe actrița Catherine Deneuve, căreia i se va înmâna Premiul pentru întreaga carieră. ...

5. Având totuși, acum, susținerea unei firmei, putem spera că românul va continua cu succes. ...

32 **Lucrați în perechi! Alcătuiți enunțuri cu următoarele cuvinte: *a înmâna, susținere, romanță, public, generic, galerie.***

33 **Comparați cele cinci texte, prin completarea tabelului.**

Titlul știrii	Localitatea prezentată se află în România (Da/Nu)	Este vorba despre un singur artist (Da/Nu)	În text este vorba despre un festival (Da/Nu)
La Arad – o expoziție de cartea recordurilor			
Catherine Deneuve laureată la Cluj-Napoca			
Costel Busuioc își începe cariera			
Festivalul internațional de teatru de la Sibiu			
Fotografie românească la Novi Sad			

34 **Lucrați în grupe! Scrieți știri culturale, aproximativ 50 - 60 de cuvinte, pornind de la următoarele evenimente:**

a. 100 de ani de la nașterea/moartea unui scriitor, la biblioteca școlii;
b. expoziție de pictură a pictorului Francisc Șirato, în reședința de județ;
c. concert de muzică populară, la casa de cultură din localitate;
d. ansamblul de teatru al școlii prezintă o piesă de teatru, în școala voastră;
e. expoziție fotografică, la muzeul din reședința de județ;
f. concert de muzică corală și religioasă, la biserica din localitate;
g. spectacol artistic pentru celebrarea *Zilei Internaționale a Toleranței* (16 noiembrie), în școala voastră.

Din fiecare grupă, un membru va fi în juriul care apreciază calitatea știrilor culturale.

Notă: *Ziua Internațională a Toleranței* este marcată anual în data de 16 noiembrie, pentru a îndemna omenirea la înțelegere și respect reciproc, dialog și cooperare între culturi, civilizații și popoare, pentru a descuraja atitudinile extremiste dominate de violență și ură.
(https://www.agerpres.ro/documentare/2018/11/16/ziua-internationala-a-tolerantei--211213)

35 **Precizați sensul cuvintelor subliniate din enunțurile următoare .**

Exemplu: În familia noastră au fost mai multe **evenimente**. *(întâmplări importante)*
Festivalul de teatru va include peste 350 de **evenimente**. *(spectacole, reprezentații)*
Bunicii îi place să resfoiască **albumul** cu fotografii de familie.
Acesta este primul **album** al tânărului cântăreț.
Editura a lansat un **album** cu reproduceri din opera marelui pictor.
Cântărețul are susținerea unei **firme** renumite.
Deasupra intrării magazinului este o **firmă** colorată care atrage atenția trecătorilor.

Vreau să știu!

Polisemia. Omonime

Polisemia

Este însușirea unui cuvânt de a avea mai multe sensuri care provin din același sens primar. Astfel, în funcție de context, ***cuvintele polisemantice*** au mai multe înțelesuri.

Exemplu: *a ține (cuvânt polisemantic)*

• **Ține** un pahar în mână. (a ține - a avea în mână); • **Ține** la tine. (a ține - a îndrăgi)

• Ora de română **ține** cincizeci de minute. (a ține - a dura); • Această piesă **ține** de motor. (a ține - a aparține); • Îl **ține** până ce bate cuiul. (a ține - a sprijini)

Omonimele sunt cuvinte cu formă identică și sens diferit: somn (pește)/somn (dormit); lac (apă stătătoare)/lac (preparat chimic).

Omonimele pot fi:

- **omofone** (se pronunță la fel): *neam/ne-am; cele/ce le; demult/de mult etc.*
- **omografe** (se scriu la fel): *voi/voi; mână/mână; acele/acele etc.*

Atenție, nu confundați cuvintele polisemantice cu omonimele!

36 **Următoarele cuvinte au cel puțin două înțelesuri. Precizați sensurile fiecărui cuvânt și formulați enunțuri cu sensurile găsite.**

- carieră
- galerie
- arie
- piesă
- companie
- concurs
- film
- gen

37 **Alcătuiți enunțuri cu omonimele de mai jos.**

Model: Trece un *car* tras de boi. Eu *car* aceste cărți în sală.

• *curs* • *trecut* • *public* • *personal*

Vreau să știu!

Conjuncția

Conjuncția este partea de vorbire neflexibilă, cu rol de legătură în propoziție și în frază.

În propoziție – leagă părți de propoziție de același fel (subiecte, nume predicative, atribute, complemente).

În frază – leagă două propoziții de același fel (principale/secundare) sau diferite (o subordonată de regenta ei).

Clasificare

1. După formă:

a) simple: *și, nici, că, deci, să* etc.

b) compuse: *ca să, așadar, fiindcă* etc.

2. După funcția pe care o îndeplinesc:

a) coordonatoare (fac legătura între părți de propoziție sau propoziții de același fel):
- copulative: *și, nici*;
- adversative: *dar, însă, ci, iar, ba*;
- disjunctive: *sau, ori, fie*;
- conclusive: *deci, așadar*;

b) subordonatoare (fac legătura între două propoziții, dintre care una este dependentă de cealaltă): *că, să, fiindcă, dacă, deși, încât, deoarece etc.*

după: www.e-referat.net/referate/Morfologia%20-%20www.e-referat.net.doc

38 **Lucrați în perechi! Identificați conjuncțiile în următorul fragment:**

E încă o pată de culoare (una cât se poate de vizibilă) adusă în folosul demersurilor de încurajare și susținere a artiștilor stradali, în folosul regenerării urbane prin cultură, creativitate și exprimare artistică.

Dacă încetinești pasul pe Horea, la nr. 33, și îndrăznești a păși în curtea clădirii, pe peretele lateral din dreapta vei descoperi un mic-mare univers.

după: https://cluj.com/articole/cea-mai-mare-pictura-murala-din-romania-se-afla-la-cluj/

39 **Ce conjuncții lipsesc? Completați spațiile libere.**

a) Șirato hotărăște să se dedice picturii ..., în 1898, pleacă în Germania. Neavând suficiente resurse materiale, nu reușește să urmeze cursurile Academiei de Artă de acolo; pentru a avea din ce trăi, este nevoit să lucreze într-un atelier de gravură. În 1899 se întoarce în țară, ... în anul următor se înscrie la „Școala Națională de Arte Frumoase" din București. Își câștigă existența lucrând afișe în diverse tipografii ..., mai ales, desenând ... litografiind icoane în culori. *http://ro.wikipedia.org/wiki/Francisc_%C5%9Eirato*

b) S-a deschis la Arad ... va funcționa în perioada iunie-octombrie expoziția Aureliei Bobocel, pictoriță al cărei nume figurează, începând de anul trecut, în Cartea Recordurilor ... a pictat cea mai mare icoană pe sticlă din lume. *http://cartesiarte.ro/fluxdestiri.pdf*

40 **Alcătuiți enunțuri, folosind următoarele conjuncții:** *fiindcă, întrucât, deoarece, căci.*

41 **Continuați enunțurile.**

a. A venit vacanța, deci ...
b. Am achitat prețul excursiei, căci ...
c. Totul este împachetat, deși ...
d. Anul trecut am fost în vacanță la munte, însă ...
e. Toți sunt de acord să plecăm sâmbătă la mare, așadar ...

42 **Descrieți tabloul *Prânz,* de Imre Nagy. Folosiți cel puțin cinci prepoziții și cinci conjuncții.**

43 **Scrieți o compunere, de 90 - 100 de cuvinte, cu titlul *Pictorul meu preferat.***

44 **Pornind de la textul informativ de mai jos, realizați:**

a. un afiș privind expoziția permanentă cu tablourile pictorului Imre Nagy;

b. o știre, de 30 - 40 de cuvinte, pentru ziarul școlii, după vizitarea expoziției Imre Nagy;

c. un interviu imaginar, de 10 - 12 replici, cu pictorul Imre Nagy.

Imre Nagy (1893 – 1976) a fost un pictor maghiar din România. A studiat la Academia de Artă din Budapesta. În 1924, se întoarce în satul lui natal, Jigodin, unde pictează peisaje secuiești și oameni care trăiesc pe aceste meleaguri.

Trăiește într-o simplă casă țărănească, cu trei camere, pe care o extinde în 1966 cu un atelier. Lucrează zilnic câte 6 ore, chiar și după vârsta de 80 de ani.

În 1973 se construiește, lângă casa lui natală, *Galeria Imre Nagy*, cu ocazia celebrării vârstei de 80 de ani a artistului. După moartea lui Imre Nagy, în această clădire, s-a amenajat o expoziție permanentă cu tablourile pictorului, care numără peste 6000 de exemplare. Multe picturi sunt expuse și în galeria din Târgu Mureș, precum și în Muzeul Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe. *(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Imre_Nagy_(pictor; imaginea: Nagy Imre: Autoportret cu cușmă)*

Imre Nagy

45 **Joc de rol: „Schimbă limba”.**

a. Spuneți, alternativ, în limba maghiară, apoi în limba engleză/germană/franceză următoarele enunțuri:

a. Mergem în sat.
b. Mergeți la bal?
c. Toată lumea este prezentă.
d. Ea are o rochie frumoasă.
e. Îmi plac mărgelele.
f. Fetele visează.

b. Începeți cu o altă limbă, cerându-le colegilor să spună varianta în limba română și în cea străină!

c. Continuați jocul și cu alte structuri sau enunțuri.

46 **Consultați indexul alfabetic de autori.**

a) Menționați autorii despre care ați învățat sau ale căror opere le-ați citit.

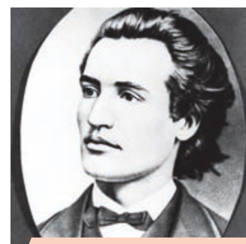
b) Realizați o împărțire în autori români și autori străini.

c) Realizați un index alfabetic de pictori.

Index alfabetic de autori

Vasile Alecsandri ♦ Grigore Alexandrescu ♦ Hans Christian Andersen ♦ Frank Baum ♦ Grigore Băjenaru ♦ Peter Beagle ♦ Ana Blandiana ♦ Ion Luca Caragiale ♦ Nina Cassian ♦ Mircea Cărtărescu ♦ Carlo Collodi ♦ Ion Creangă ♦ Roald Dahl ♦ Edmondo De Amicis ♦ Barbu-Ștefănescu Delavrancea ♦ Charles Dickens ♦ Alexandre Dumas ♦ Mihai Eminescu ♦ Elena Farago ♦ Cornelia Funke ♦ Neil Gaiman ♦ René Goscinny ♦ Frații Grimm ♦ Lee Harper ♦ Wilhelm Hauff ♦ Stephen Hawking ♦ Petre Ispirescu ♦ Rudyard Kipling ♦ Jean de La Fontaine ♦ Selma Lagerlof ♦ Jack London ♦ Lois Lowry ♦ Hector Malot ♦ Alexandru Mitru ♦ Gellu Naum ♦ Nicolai Nosov ♦ Philip Osbourne ♦ Octav Pancu-Iași ♦ Charles Perrault ♦ Cezar Petrescu ♦ Adina Popescu ♦ Simona Popescu ♦ Gianni Rodari ♦ Ana Rotea ♦ Joanne Kathleen Rowling ♦ Mihail Sadoveanu ♦ Mircea Sântimbreanu ♦ Walter Scott ♦ Ioan Slavici ♦ Marin Sorescu ♦ Ionel Teodoreanu ♦ John Ronald Reuel Tolkien ♦ Mark Twain ♦ Jules Verne ♦ Matei Vișniec ♦ David Walliams ♦ E. B. White ♦ Rodica Zane ♦ Ovidiu Zotta.

Frații Grim

Mihai Eminescu

47 **Ascultați cântecul *Bal la Apahida* al trupei Semnal M.**

a) Care sunt cuvintele întâlnite într-un cântec popular?
b) Desenați un deal, un trifoi și un șirag de mărgele.
c) Creați alte versuri pe această melodie.

https://www.youtube.com/watch?v=Nn29mK32djc&start_radio=1&list=RDNn29mK32djc&t=6!

Atențiune! Atențiune!
Toată lumea să fie prezentă
la căminul cultural
unde se va întâmpla mare bal mare!
Am adus ceterași de la Cluj!

Rochii cu mărgele,
coafuri rebele și iz de parfum.
Fete minunate,
mame-ngrijorate le-nsoțesc acum.

Un taraf de cinci persoane cântă cu foc
Și perechile de tineri au pornit la joc.
Azi în satul de pe deal
s-a făcut un mare bal.

Iată că de-odată
s-a făcut o roată numai din feciori.
Fetele oftează
și de-acum visează numai pețitori!
(Și foaie verde de trifoi,
păi zi-i, una de la noi, măi!)

Azi în satul de pe deal
S-a făcut un mare bal.
Azi în satul de pe deal
s-a pornit un mare bal.
Iu-iu-iu-iu-iu!

Semnal M este o trupă rock clujeană înființată în 1977.

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți substantivele de mai jos la plural. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural.**

a. curte	**c.** munca	**e.** univers	**g.** perioadă	**i.** grafician
b. gravură	**d.** perete	**f.** demers	**h.** efort	**j.** personalitate

*(**30 de puncte,** din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Identificați prepozițiile și conjuncțiile din fragmentul de mai jos.**

Artiștii respectă munca altor artiști, fie că e vorba de picturi murale, fie că e vorba de arhitectură barocă.

Dacă încetinești pasul pe Horea, la nr. 33, și îndrăznești a păși în curtea clădirii, pe peretele lateral din dreapta vei descoperi un mic-mare univers. Realizarea lucrării a necesitat efortul a patru persoane care, pe durata a trei zile, au folosit în jur de 50 de litri de vopsea și 100 de spray-uri pentru a finaliza o pictură spectaculoasă atât din punct de vedere artistic, cât și al proporțiilor sale.

(după: https://cluj.com/articole/cea-mai-mare-pictura-murala-din-romania-se-afla-la-cluj/)

*(**15 puncte,** câte 1 punct pentru fiecare prepoziție și conjuncție identificată)*

3 **Ce înțelesuri pot avea următoarele cuvinte polisemantice:**

a) urmă b) prezent c) gen d) punct e) țară?

Formulați câte două enunțuri pentru fiecare cuvânt.

*(**20 de puncte,** câte 2 puncte pentru fiecare enunț corect)*

4 **Completați fragmentul folosind cuvintele din paranteză. *(vandalizate, străzilor, valoare, arhitectura, puternic, adus, cenușiul, centrul, mod, inimioare, propriu, artiști, stradală, perioada, vorba)***

... Clujului, precum și spațiul urban în general, au fost ... influențate de perioada comunistă. A fost ... în care orașul a devenit la ... o „mare de betoane”. Comunismul a ... uniformitatea clădirilor, ... blocurilor și monotonia ... . Clădirile cu ... istorică și arhitecturală care au rămas în ... orașului sunt în ... constant și repetat ..., mâzgălite cu tot felul de declarații

de dragoste, inițiale de nume, ... sau înjurături. Arta ... nu înseamnă vandalism. Artiștii respectă munca altor ... , fie că e vorba de picturi murale, fie că e ... de arhitectură barocă.

(după: https://cluj.com/articole/cea-mai-mare-pictura-murala-din-romania-se-afla-la-cluj/)

***(15 puncte,** câte 1 punct pentru fiecare cuvânt completat corect)*

5 Completați dialogul folosind cuvintele potrivite.

Anca: Ce compunere trebuie a) ... scriem b) ... mâine?

Zoltán: O compunere c) ... toamnă.

Anca: Iarăși despre toamnă?

Zoltán: Da, dar să d) ... una despre un peisaj de toamnă dintr-un tablou.

Anca: e) ... place să scriu compuneri, dar nu-mi place titlul compunerii.

Zoltán: Ce titlu f) ... prefera?

Anca: Aș prefera g) ... despre animale.

Zoltán: Despre ce animal ai scrie?

Anca: Aș scrie despre berze.

Zoltán: Dar poți să h) ... despre berze, chiar se potrivește cu titlul „Toamna”.

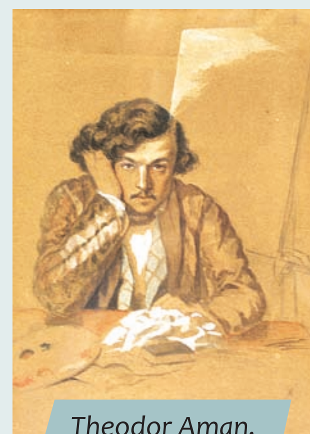
Anca: i) ... dreptate! Voi scrie o compunere despre berzele care toamna j) ... în țări mai calde.

Zoltán: Așadar, ai găsit rezolvarea.

Anca: Cu ajutorul tău! Mulțumesc!

***(10 puncte,** câte 1 punct pentru fiecare fiecare cuvânt corect)*

6 Completați textul despre pictorul Theodor Aman folosind cuvintele din paranteze. *(eforturile, clasa, familia, mama, desen)*

Theodor Aman, Autoportret

S-a născut în ... unui negustor bogat, Dimitrie Dimo (poreclit Aman), de origine macedoneană, care a fost ridicat la rangul boieresc de serdar, în anul 1818, de către Ioan Vodă Caragea. ... lui, de origine greacă, Despina, s-a născut la Paris. Aman a fost ridicat la rang de boier de către domnitorul Barbu Știrbei în 1856, fiind răsplătit astfel pentru ... sale de afirmare în domeniul artelor. A urmat cursurile Școlii Centrale din Craiova, unde a luat lecții de ... la clasa profesorului Constantin Lecca, după care s-a înscris la cursurile Colegiului Sfântul Sava din București, la ... profesorului Carol Wallenstein. S-a dedicat picturii, fiind influențat de maeștrii Renașterii italiene.

(după: https://www1.agerpres.ro/flux-documentare/2016/03/20/documentar-185-de-ani-de-la-nasterea-pictorului-theodor-aman-membru-post-mortem-al-academiei-romane-12-29-19)

***(10 puncte,** câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect)*

Total: 100 de puncte

Teatrul

1 **Discutați referitor la următoarele aspecte:**

a. Ce faceți în timpul liber?
b. Vă place să mergeți la teatru? De ce?
c. Ce piesă/piese de teatru ați văzut până în prezent?
d. V-ar plăcea să fiți actori? De ce?
e. Ce vă place mai mult: să vedeți un film sau o piesă de teatru? De ce?

2 **Indicați cuvinte care conțin litere din cuvântul „teatrul”!**

T: **t**ragedie, ...
E: sp**e**ctator, ...
A: perde**a**, ...
T: **t**emă, ...
R: acto**r**,............................
U: sca**u**n, ...
L: sa**l**ă, ...

3 **Discutați despre următoarele imagini.**

www.tiff.ro

www.stankomilov.com

www.sibiul.ro

4 **Ascultați fragmente din comedia *Chirița în provincie,* de Vasile Alecsandri.**
a) Notați-vă numele personajelor. b) Precizați cuvinte din text care încep cu:

D: ....
L: ....
M: ....

5 **Citiți textul.**

Chirița în provincie
fragmente

de Vasile Alecsandri

Actul I, scena VIII
Luluța, Guliță (venind pe portița grădinii)

Guliță (*în parte*): Am fugit pe ușa din dos și am dat pân grădină ca să scap de dascăl... Acum... hai la grajd... Tot voi încăleca, în ciuda mamei... mă duc să fur calul de la iesle... Ia așa!... de ce nu mă lasă de bunăvoie. (*Dă cu ochii de Luluța.*) Luluța!

Luluța: A!... iaca și monsiu cărăbuș...

Guliță: Iar mă faci cărăbuș?... Ia ascultă, Luluță... aici nu suntem la Iași ca să mă iei în râs... Acu-s mare! și dar, te poftesc...

Luluța: Mare?... vrea să zică: ești cărăbuș de cei cu două coarne?

Guliță: Ba nici cu două... nici cu unu... sunt cavaler!... învăț pe Telemac...

Luluța: Zău!... ai ajuns pân-acolo?... Nu te cred!

Guliță: Nu mă crezi?... Ascultă, dar să ți-l spun pe de rost...

Luluța: Destul, că doar nu-s profesor... să-mi spui lecția.

Guliță: Păcat, Luluță... că nu ești dumneata în locul lui monsiu Șarlă... că, zău, mai mult aș învăța cu dumneata...

Luluța: Da de ce, Guliță?

Guliță: Nu știu bine de ce... dar cu dumneata mi-ar fi dragă cartea.

Luluța (*în parte*): Bietul copil!

Guliță: Dumneata îți tot bați joc de mine... nu înțeleg pricina pentru care... dar cu toate aceste... nu pot să mă supăr pe dumneata cu tot dinadinsul... că-mi ești drăguță... na.

Luluța: Drăguță!

Guliță: Pe legea mea!

(*Arie „Căruța poștei”*)

Îmi plac arșicii și zmeu-mi place;
Mi-e drag cu mingea de-a arunca.
Dar lângă tine, ah! cum se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca?
Nu știu, Luluță, cum, zău, se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca.
(...)
Când vreau să suflu... n-am răsuflare;
Și bani și minte, tot prăpădesc!

Luluța: Bietul Guliță!... Eu te-nțeleg... dar ce folos, că ești încă copil!

Guliță: Copil?... Ia să vezi imediat dacă-s copil... când voi merge călare.

Luluța: Cum!... ce fel?

Guliță: Pe calul mamei... dar să nu spui, Luluță... Așteaptă aici. (*Aleargă în culisele din dreapta.*)

Actul II, scena VIII

Chirița: Ce este?... Cine se ceartă?

Guliță: Mamă, mamă... ofițerul a sărutat-o pe Lulușa.

Chirița: Domnul ofițer?... Ce-mi văzură ochii? Leonaș!

Guliță: I-am cerut duel.

Chirița: Duel?... să te omoare!... (*Furioasă.*) Ce cauți aici-n casa mea, berbantule?

Leonaș: Ce să caut, cucoană?... o narcisă.

Chirița: Ți-oi da eu imediat o narcisă de nu-i putea-o duce, nerușinatule... că te dau pe mâinile jandarmilor... (*În parte.*) Auzi? să mă facă a crede... că-mi face curte!

Leonaș: Iaca ies (*imitând-o pe Chirița*), dar, te rog, nu face abuz... de slăbiciunea unei ființe sentimentale... lasă-mă să fug... cugetul mă mustră... Ha, ha, ha. (*Vrea să iasă.*)

Chirița: Haiducule!...

Luluța: Leonaș, Leonaș... nu mă lăsa singură aici. (*Aleargă lângă el.*)

Leonaș (*încet Luluței*): N-ai grijă, voi găsi eu un mod să vin iarăși.

Chirița: Ce faci acolo, jupâneaso? îți plac ofițerii?... încoace să vii... (*O ia de mână și o dă deoparte.*)

Leonaș: Adio, Chirițoaie Bârzoaie...

Chirița: Ieșit-ați azi?

Leonaș: Adio, zână... adio... Portretul tău nu se va dezlipi niciodată de la sânul meu... Ha, ha, ha.

Chirița: Portretul meu? (*În parte.*) Vai de mine!... Ce-am făcut!... M-am dat în mâinile haiducului!

(*Împreună.*)

Chirița, Guliță,
Ce obrăznicie!
Leonaș, Luluța
Vezi-i, de mânie
Chirița
Ah! ce nebunie!
Stau uimită-n loc.
Și, zău, de mânie
M-am făcut chiar foc.

(*Leonaș iese pe ușa din fund, în dreapta.*)

Actul II, Scena V

Leonaș: Ha, ha, ha, ha!... încă așa babă!... Auzi?... ha, ha, ha... Cică să nu fac abuz!... (*Imitând-o pe Chirița.*) „Ah, Leonaș... dacă mă iubești...... lasă-mă să fug... mă muncește cugetul...” Ha, ha, ha... bine că i-am prins portretul la mână... de-acum e la cheremul meu... A! Chirițoaie, m-ai alungat de la Bârzoieni?... te voi învăța eu... Am jurat să-i joc feste peste feste... și văd că pân-acum îmi merge bine... Baba nu mă cunoaște sub uniforma asta militărească... ea mă crede că sunt ofițer... minunat!... De m-aș putea întâlni cu Luluța... A!... iat-o... (*Se trage mai deoparte în fund și privește cu dragoste la Luluța.*)

Înțelegeți cuvintele?

iesle: obiect (din lemn) în care se pune hrana pentru vite
cărăbuș: gândac-de-mai
a da ochii cu cineva: a întâlni pe cineva pe neașteptate
pricină: cauză, ceartă
cu tot dinadinsul: cu adevărat, neapărat
răsuflare: respirație
culisă: spațiu scenic situat în spatele decorurilor, de unde intră actorii în scenă
a-și bate joc (de cineva): a lua în derâdere pe cineva
berbant: om neserios, pungaș
duel: luptă care se desfășoară între două persoane, înarmate cu pistol sau sabie
a face curte: a curta, a curteni
a face abuz: a abuza, a se folosi de ceva în mod exagerat
a se face foc: a se înfuria, a turba de supărare
mă muncește cugetul: mă mustră conștiința (*foglalkozat a gondolat*)
arșic, arșice: os al unui animal (se folosea într-un joc de copii)
monsiu: (lb.fr.) monsieur (domn/domnule)

6 **Marcați cuvintele care nu se regăsesc în text!**

cărăbuș, cal, casă, călare, cărare, culisă, a crede, cartea, calculator, copil, a cunoaște, Chirița, cuget, (a face) curte, cucoană, cherem, cascador, cauză

7 **Alegeți cuvântul potrivit!**

a. Să ți-l spun pe de … (rost/vorbă/poezie)
b. Nu înțeleg … (pricina/portretul/grădina)
c. Cu dumneata mi-ar fi … cartea (gramatica/cartea/poezia)
d. Nu pot să mă supăr pe dumneata cu tot … (dinadinsul/dinamismul/dentistul)
e. Mi-e drag cu … de-a arunca. (cărăbușul/zmeul/mingea)

8 **Alcătuiți enunțuri folosind următoarele expresii: *a-și bate joc, a da ochii cu, a-i trece gustul!***

9 **Răspundeți la întrebări.**

a. Ce a făcut Guliță înainte de a fugi?
b. De ce trebuie să fure calul?
c. De cine îi este drag lui Guliță?
d. Ce crede Luluța despre Guliță?

10 **Precizați sensurile verbului polisemantic „a bate”!**

a. *Bate* vântul.
b. Ploaia *bate* în geam.
c. *Bate* soarele.
d. *Bat* clopotele.
e. Rochia ei *bate* în albastru.
f. Îmi *bate* inima.
g. Păsările *bat* din aripi.
h. Banii se *bat* în străinătate.
i. Mă *bate* un pantof.
j. Tatăl meu *bate* covoarele.
k. Mama *bate* albușurile.
l. Fratele meu *bate* la ușă.

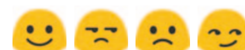
11 **Alcătuiți fraze pornind de la propozițiile exercițiului anterior.**
Model: Bate vântul, *deci mă îmbrac mai gros.*

12 **Explicați în limba română structurile de mai jos. Cui i le putem adresa și în ce situații?**
- Ce obrăznicie!
- Vai de mine!
- N-ai grijă!

13 **Care cuvânt lipsește? Completați enunțurile.**
a. Ce-mi … ochii? Leonaș!
b. Ce cauți aici-n casa mea, …?
c. Leonaș, Leonaș, nu mă lăsa singură ...
d. … tău nu se va dezlipi niciodată de la sânul meu.
e. Ce-am făcut! M-am dat în … haiducului!

14 **Interpretați fragmentul de mai jos în mai multe moduri: a) voioși, b) supărați, c) nervoși, d) plictisiți. Observați vocea, mimica și gestica colegilor! Comparați interpretările.**

Leonaș: A! Chirițoaie, m-ai alungat de la Bârzoieni?... te voi învăța eu... Am jurat să-i joc feste peste feste... și văd că pân-acum îmi merge bine... Baba nu mă cunoaște sub uniforma asta militărească... ea mă crede că sunt ofițer... minunat! ... De m-aș putea întâlni cu Lulușa... A! ... iat-o... (*Se trage mai deoparte în fund și privește cu dragoste la Luluța.*)

Evaluați interpretările de la exercițiul 14, folosind emoticoane:

voios	
supărat	
nervos	
plictisit	

15 **Recitiți scenele din „Chirița în provincie” și răspundeți la întrebări.**
a. Cine sărută pe cine?
b. De ce nu vrea Chirița ca Guliță să se dueleze?
c. De cine este îndrăgostită Luluța?
d. De ce ia Leonaș portretul Chiriței cu el?
e. De ce Chirița s-a făcut foc de mânie?

16 **Prezentați, pe scurt, personajele piesei de teatru.**
- Chirița:
- Guliță:
- Luluța:
- Leonaș:

17 **Completați enunțurile cu termenii care lipsesc**
(*îți, rog, lăsa, voi, să*)!
Leonaș: Iaca ies (imitând-o pe Chirița), dar, te a) .... , nu face abuz... de slăbiciunea unei

ființe sentimentale... lasă-mă b) .... fug... cugetul mă mustră... Ha, ha, ha. (*Vrea să iasă.*)

Chirița: Haiducule!...

Luluța: Leonaș, Leonaș... nu mă c) ... singură aici. (*Aleargă lângă el.*)

Leonaș (încet Luluței): N-ai grijă, d) ... găsi eu un mod să vin iarăși.

Chirița: Ce faci acolo, jupâneaso? e) ... plac ofițerii?... încoace să vii... (*O ia de mână și o dă deoparte.*)

(după: „Chirița în provincie"
de Vasile Alecsandri)

18 **Citiți afirmațiile referitoare la conținutul piesei de teatru *Chirița în provincie* de Vasile Alecsandri și spuneți dacă sunt adevărate (A) sau false (F).**

a. Chirița este soția lui Bârzoi.
b. Bârzoi este un om sărac.
c. Luluța este fiica lui Bârzoi și a Chiriței.
d. Chirița are un singur copil.
e. Leonaș este îndrăgostit de Luluța.
f. Luluța nu îl iubește pe Leonaș.
g. Luluța și Leonaș se căsătoresc.
h. Chirița este o boieroaică provincială.
i. Chirița își iubește fiul.
j. Leonaș obține funcția de ispravnic.
k. Chirița încearcă să se opună căsătoriei dintre Leonaș și Luluța.
l. Chirița n-ar vrea ca Luluța să se căsătorească cu Guliță.
m. Guliță este cam lipsit de minte și de educație.
n. Leonaș se deghizează într-o actriță.

19 **Rezumați scenele din „Chirița în provincie" de Vasile Alecsandri!**

20 **Citiți rezumatul următor.**

Chirița în provincie, de V. Alecsandri
-rezumat-

Chirița este căsătorită cu Bârzoi, un răzeș mai înstărit. Vrea să parvină, să adune avere și să intre în rândul boierilor. Ea îl îndeamnă pe Bârzoi să obțină funcția de ispravnic, ca prin abuzuri să se îmbogățească. În casa ei locuiește Luluța, o nepoată orfană, dar care moștenește o avere mare.

De aceea, Chirița vrea să-l căsătorească pe Guliță, băiatul ei cam lipsit de minte și de educație, cu Luluța. Luluța îl iubește pe Leonaș. Acesta se deghizează în brișcar (vizitiu) și se preface că are o problemă cu Bârzoi, ca s-o poată vedea pe Luluța și să intre în casă. El află de felul în care trebuie să cumpere un curcan și să-l dea ca plocon, fiindcă la ispravnic nu se intră cu mâna goală. A doua oară vine îmbrăcat ca ofițer și pretinde să locuiască în casă. El îi face curte Chiriței și aceasta-i dă portretul, ca semn că-l acceptă. A treia oară vine îmbrăcat ca actriță. Luluța, care se preface că a înnebunit, îl recunoaște și cere să fie logodită cu actrița. În fața invitaților chemați la logodna lui Guliță cu Luluța, Chirița și Bârzoi sunt nevoiți să accepte căsătoria dintre Leonaș și Luluța, fiindcă Leonaș a obținut funcția de ispravnic și o șantajează pe Chirița cu portretul.

Înțelegeți cuvintele?

ispravnic: prefect (administrator), care conduce un județ sau un ținut
a parveni: a ajunge, prin mijloace necinstite, la o situație materială bună, a reuși
răzeș: țăran liber, posesor de pământ
înstărit: bogat, avut
abuz: exces
a se deghiza: a se îmbrăca în așa fel încât să nu poată fi recunoscut
plocon: dar, cadou
a șantaja: a obține ceva în mod injust, a constrânge

21 **Ascultați informațiile de pe internet și luați-vă notițe: http://www.calificativ.ro/Chirita_in_provincie___Comentariu_Video-a17903.html**

a. Care sunt personajele piesei de teatru?
b. Care este tema operei?
c. Ce aflăm despre Luluța?
d. Ce aflăm despre Chirița?
e. Ce se spune despre Vasile Alecsandri?

22 **Reascultați prezentarea și corectați-vă notițele.**

23 **Redați, pe scurt, conținutul prezentării de pe internet.**

24 **Citiți fragmentul alăturat, preluat din piesa de teatru *Chirița în provincie*. Diferențiați dialogul (replicile personajelor) de indicațiile scenice. Notați-le în tabel.**

Chirița: Haiducule!...
Luluța: Leonaș, Leonaș... nu mă lăsa singură aici. (*Aleargă lângă el.*)
Leonaș (*încet Luluței*): N-ai grijă, voi găsi eu un mod să vin iarăși.
Chirița: Ce faci acolo, jupâneaso? îți plac ofițerii?... încoace să vii... (*O ia de mână și o dă deoparte.*)
Leonaș: Adio, Chirițoaie Bârzoaie...

personajul	*replica*	*indicația scenică*

25 **Stabiliți tipurile de discurs (narativ, liric, dramatic) din fragmentele de mai jos din operele lui Vasile Alecsandri.**

A. Chirița: Ce este?... Cine se ceartă?
Guliță: Mamă, mamă... ofițerul
a sărutat-o pe Luluța.
Chirița: Domnul ofițer?... Ce-mi
văzură ochii? Leonaș!
Guliță: I-am cerut duel.

B. Trece-un călător și cântă,
Trece pe-o cărare frântă,
Prin câmpia înflorită,
Cu inima veștejită.

C. Plecând din Paris spre a întreprinde un voiaj în Orient, lucru ce, precum știți, s-a făcut astăzi de modă, am ajuns bun sănătos la Viena; și de aici m-am îmbarcat pe un vas de vapor cu gând de a coborî Dunărea pân-în Marea Neagră, făr-a mă opri nicăieri.

A: ...., B: ...., C: ....

Vreau să știu!

Discursul dramatic

• ca denumire, termenul *dramatic* provine de la cuvântul *drama* care înseamnă acțiune;

• prin definiție, opera dramatică este scrisă pentru a fi reprezentată pe scenă, cu un scop precis, și anume de a fi pus în scenă;

• întâmplările nu sunt relatate, ci ele se desfășoară în fața cititorului/spectatorului;

• modul de expunere specific este dialogul, prin care personajele comunică idei, sentimente, concepții;

• dialogul constă într-o succesiune continuă de replici;

• narațiunea și descrierea au un rol secundar, ele apărând numai în replicile personajelor și în indicațiile scenice;

• textul este însoțit de indicații scenice, notate între paranteze, care aduc precizări legate de loc, timp, atmosferă sau stări sufletești;

• structural, operele dramatice sunt împărțite în *acte* și *scene*: *actele* reprezintă diviziuni care structurează subiectul, reprezentând o etapă a desfășurării acțiunii; *scenele* sunt subdiviziuni ce marchează intrările și ieșirile personajelor din scenă;

• conflictul este elementul esențial în opera dramatică, fiind cel care susține acțiunea, conduce la dezvoltarea subiectului și a relațiilor dintre personaje; adesea, conflictului principal i se subordonează o serie de conflicte secundare;

• specii literare ale genului dramatic sunt: comedia, drama, tragedia.

(din: http://www.referat.ro/)

Textul dramatic este scris cu scopul de a fi re/prezentat pe scenă. Limbajul dramatic este orientat către comunicarea de informații, fiind mai convențional decât alte limbaje, dramaturgul exprimându-se prin intermediul personajelor sale. Modul de expunere specific textului dramatic este dialogul, dar se folosește adeseori și monologul. Dialogul este forma fundamentală de organizare a limbajului dramatic, interacțiunea dintre personaje declanșând acțiunea, definind relațiile dintre ele, caracterizându-le. Dacă în cadrul genului epic autorul poate fi sesizat în spatele naratorului, în genul liric, în spatele eului poetic, în genul dramatic, autorul se exprimă prin intermediul personajelor. Cuvântul textului dramatic este scris pentru reprezentare, în timp ce, în cadrul genurilor epic și liric, cuvântul este pentru lectură. Având în vedere caracterul de ficțiune al piesei de teatru, dialogul dramatic presupune înțelegerea de către public a ceea ce se spune. *(http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A27332/pdf)*

Comedia este o specie a genului dramatic, în versuri sau în proză, care evocă personaje, întâmplări, moravuri într-un mod care stârnește râsul, având un sfârșit fericit.

(http://www.scribd.com/doc/3087695/COMEDIA)

26 **Demonstrați că piesa de teatru *Chirița în provincie* aparține genului dramatic!**

Un mic ajutor:

- poate fi pusă în scenă;
- modul de expunere este dialogul;
- opera conține indicații scenice;
- piesa este împărțită în acte și scene;
- opera conține un conflict;
- opera este o comedie.

27 **Specificați care sunt cele mai comice scene din piesă. De ce?**

28 **Citiți textul următorului afiș.**

Bolnavul închipuit
comedie, 31 ianuarie (sâmbătă), 19:00

Autor: Jean-Baptiste Molière
Prezentat de: TEATRUL NAȚIONAL LUCIAN BLAGA, CLUJ-NAPOCA
Actori: Angelique, fiica lui Argan – Irina Wintze; Cleante, iubitul lui Angelique – Ovidiu Crișan; Polichinelle – Ovidiu Crișan; Domnul Purgon, medicul lui Argan – Emanuel Petran; Domnul Fleurant, spițer – Dan Chiorean; Toinette, fată în casă - Vasilica Stamatin; Domnul de Bonnefoi, notar – Dragoș Pop; Un valet - Stelian Roșian; Flora – Eva Crișan; Zerbinette – Eva Crișan; Louison, fetița lui Argan – Romina Merei; Pan – Dorin Andone; Thomas Diafoirus,

pretendent la mâna lui Angelique – Dorin Andone; Viorişti excentrici – Dorin Andone, Cornel Răileanu; Domnul Diafoirus, medic – Cornel Răileanu; Argan, bolnav închipuit – Anton Tauf; Beline, a doua soţie a lui Argan – Cristina Pardanschi; Domnul de Bonnefoi, notar - Ionuţ Caras; Beraldine, sora lui Argan – Melania Ursu

Coregrafie: Florin Fieroiu
Muzica: Dorina Crişan Rusu
Decor: T. Th. Ciupe
Costume: Adriana Grand
Regizor: Sanda Manu
Traducători: Tudor Bogdan, Ştefan Crudu

(http://www.port.ro/pls/th/theatre.directing?i_direct_id=6259&i_city_id=-1&i_county_id=-1&i_cntry_id=)

Înţelegeţi cuvintele?

spiţer: farmacist
coregrafie: arta de a crea dansuri şi spectacole de balet
pretendent: persoană care tinde, aspiră să ajungă la ceva, care cere, pretinde ceva
excentric: neobişnuit, ciudat, bizar, extravagant
notar: funcţionar public învestit cu puterea de a autentifica acte juridice

29 **Precizaţi ce fel de informaţii aflăm din afişul alăturat!**

30 **Povestiţi unei prietene/unui prieten, pe baza afişului alăturat, despre spectacolul ce urmează a fi prezentat la teatru.**

31 **Realizaţi:** a) un afiş pentru piesa *Chiriţa în provincie*, b) un afiş pentru o piesă de teatru pentru copii (*Vrăjitorul din Oz*, *Micul prinţ*, *Frumoasa din pădurea adormită*, *Cartea junglei* etc.).

32 **Vizionaţi o piesă de teatru în oraşul vostru sau într-un oraş apropiat. Discutaţi la ora de limba şi literatura română despre acea piesă de teatru.**

33 **Completaţi e-mailul.**

Dragă Eszter,

Trebuie … -ţi relatez despre … clasei noastre la teatru.

Săptămâna … am fost la un spectacol foarte bun, la piesa *Chiriţa în provincie*. … o comedie de Vasile Alecsandri, care ne-a … tuturor foarte mult. Mi s-a părut chiar … interesantă decât textul pe care … - am citit la ora de limba şi literatura română. Poate … nu a fost mai interesantă … textul, dar a fost mai vie. Chiar … costumele mi-au plăcut foarte mult.

Îţi plac piesele de teatru?

Te … să-mi scrii.

Cu drag, Mircea

Vreau să știu!

Adjectivul

Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care exprimă însușirea unui obiect, acordându-se în gen și număr cu substantivul determinat.

Adjectivul poate exprima:

- **calități:** *frumos, inteligent*
- **defecte:** *leneș, rău*
- **dimensiunea:** *mare, mic*
- **gustul:** *dulce, amar* etc.
- **culoarea:** *verde, galben*
- **valoarea:** *scump, ieftin*
- **originea:** *moldovean, franțuzesc*
- **materia:** *osos, lemnos*
- **autorul:** *eminescian, caragialean*

Clasificarea adjectivelor

După flexiune, adjectivele sunt:

a. variabile (își schimbă forma):

- cu două terminații (au la singular o terminație pentru masculin și alta pentru feminin): *bun – bună, frumos – frumoasă*

- cu o terminație (au la singular o singură terminație pentru masculin și feminin): verde, mare, dulce, rece

b. invariabile (nu își schimbă forma): *gri, maro, cumsecade, eficace*

După formă, adjectivele sunt:

a. simple (alcătuite dintr-un singur cuvânt): *frumos, înalt, bun, albastru, luminos*

b. compuse (alcătuite din două sau mai multe cuvinte):
cumsecade, binevoitor, galben-auriu, tehnico-științific, englez-român etc.

Gradele de comparație

Gradul pozitiv (exprimă o însușire a obiectului fără a o raporta la un alt obiect sau la alt moment): *fereastră **mică**, nor **mare.***

Gradul comparativ (exprimă însușirea unui obiect în raport cu însușirea unui alt obiect, stabilind raporturi de egalitate sau inegalitate):

- **de superioritate: *mai mare***
- **de egalitate: *la fel de mare, tot atât de mare, tot așa de mare***
- **de inferioritate: *mai puțin mare***

Gradul superlativ

• **relativ** (exprimă însușirile la cel mai înalt sau cel mai scăzut grad, prin comparație cu alt obiect):

- **de superioritate:** *cel mai mare*
- **de inferioritate:** *cel mai puțin mare*
- **absolut** (arată gradul cel mai înalt sau cel mai scăzut grad, fără a compara obiectul): *foarte mare*

Mijloace afective de formare a superlativului absolut

• **adverbe, substantive și adjective** *care devin mijloace de exprimare a intensității: frumoasă foc, putred de bogat*

• **adverbe** *care conțin ideea de superlativ+prepoziția „de“:*
extraordinar de ospitalier
teribil de prietenos
fantastic de înțelegător
impecabil de alb

• **repetiția adjectivului:** *o țară mare, mare*

• **construcții exclamative:** *Cât de mare e!*

• **procedee lexicale**, prin derivarea adjectivului la grad pozitiv cu prefixe sau sufixe cu sens superlativ (*arhi-, super-, extra-,ultra-, supra-, prea-,-isim*): *arhicunoscut, superelegant, extraplat, ultrafin, supracalificat, rarisim, simplisim.*

• **procedee fonetice:** prin lungirea vocalei o *apă adââââncă!*

Adjective fără grade de comparație

• **adjectivele care la origine sunt vechi comparative sau superlative:** *inferior, superior, major, minor, oportun, posterior, ulterior, extrem, maxim, minim, suprem* etc.

• **adjectivele care exprimă însușiri al căror sens nu poate fi modificat prin comparație**: *asemenea, complet, desăvârșit, deplin, întreg, mort, unic, ultim, oral* etc.

• **adjective din domeniul științei:** *adipoasă, hidrofilă, acvatic, energetică* etc.

34 **Formați adjective din substantive, cu ajutorul sufixelor *-os, -ean, -esc.***

a. făină –
b. sat –
c. Franța –
d. ulei –
e. bărbat –
f. om –
g. Moldova –
h. pământ –
i. boier –
j. țăran –

35 **Completați tabelul cu formele gradului comparativ și superlativ ale adjectivelor date.**
Model:

pozitiv	*comparativ de superioritate*	*comparativ de egalitate*	*comparativ de inferioritate*	*superlativ relativ*	*superlativ absolut*
bogat	mai bogat	la fel de bogat	mai puțin bogat	cel mai bogat	extrem de bogat
vesel					
cinstit					
înstărit					
răutăcios					
scump					
tânăr					
bătrân					

36 **Formulați enunțuri cu următoarele adjective compuse:** *galben-auriu, negru-cenușiu, alb-argintie, germano-român, româno-maghiar, nord-american, gri-metalic.*

Exemplu: Mașina vecinului nostru este *gri-argintie*.

37 **Alcătuiți forme de superlativ absolut, folosind următoarele adverbe:** *extraordinar de, extrem de, prea, grozav de, nemaipomenit de, nespus de.*

Exemplu: *greu* – Este *extraordinar de* ușor să reții toate cuvintele noi ale textului.

a. scump
b. invidios
c. simplu
d. ușor
e. înstărit
f. gelos

38 **Selectați din lista de adjective pe acelea care nu pot forma comparativul și superlativul:** *român, bătrân, cinstit, sărman, complet, necăjit, nemțesc, desăvârșit, strămoșesc, învechit, mare, poruncitor, deplin, întreg, mort, căsătorit, unic, ultim, oral, francez.*

39 **Citiți informațiile despre marele actor Toma Caragiu.**

Toma Caragiu

S-a născut la 21 august 1925, într-o familie de aromâni (Nico Caragiu și Atena Papastere Caragiu), originară din satul grecesc Aetomilitsa, provincia Konitsa, regiunea Epirus.

Familia Caragiu se stabilește la Ploiești. Toma este elev în clasa a opta. Este cooptat în trupa de teatru a liceului și scrie în revista liceului, *Frământări.* Ia diploma de bacalaureat în vara anului 1945. Intră la conservatorul de Muzică și Artă Dramatică București. În vacanțe susține o vie muncă de animator cultural, adună în jurul său tineri artiști și realizează spectacolul *Tache, Ianke și Cadâr* de V. I. Popa, pe care îl joacă la cinematograful *Modern* din Ploiești, apoi *Trandafirii roșii* de Zaharia Bârsan.

Debutul pe o scenă adevărată se produce în 1948, pe scena Studioului Teatrului Național din Piața Amzei, când, student fiind în anul al III-lea, i se încredințează rolul unui scutier din *Toreadorul din Olmado,* în regia lui Ion Șahighian. La 1 mai 1948 este angajat ca membru al corpului artistic al Teatrului Național. În 1949, la 24 de ani, obține Diploma de absolvire a IATC. La 1 aprilie 1951 se angajează la nou înființatul Teatru de Stat din Constanța unde joacă, printre altele, rolul Rică Venturiano din *O noapte furtunoasă*. În anul 1953, la vârsta de 28 de ani, este numit Director al Teatrului de Stat Ploiești, funcție pe care o va deține timp de 12 ani. A interpretat pe scena ploieșteană 34 de roluri.

În 1965 pleacă la Teatrul Bulandra din București, lăsând în urma lui o zestre de 90 de premiere. A jucat alături de alți mari actori, cum ar fi Ștefan Bănică, Octavian Cotescu, Anda Călugăreanu etc.

A murit în mod tragic, sub dărâmăturile blocului din București unde locuia, în urma cutremurului din 4 martie 1977. Este înmormântat la cimitirul Bellu.

(după: http://ro.wikipedia.org/wiki/Toma_Caragiu)

Înțelegeți cuvintele?

a deține: a avea, a poseda
a abandona: a renunța
a susține: a desfășura (în context)
a încredința: a da
scutier: tânăr nobil care purta scutul și armele (în Evul Mediu, în apusul Europei) cavalerului/seniorului său
cutremur: seism, mișcare bruscă și puternică a scoarței pământului
zestre: totalitatea bunurilor (aici: piese jucate) care constituie averea unei comunități, a unei instituții; moștenire
a se angaja: a accepta un loc de muncă
IATC: Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică

40 **Selectați cuvântul corect pentru enunțurile de mai jos.**

a. Familia Caragiu se ... la Ploiești. (locuiește/stabilește)

b. Toma Caragiu este ... în trupa de teatru a liceului. (cooptat/coordonat)

c. În vacanțe susține o vie muncă de ... cultural. (animație/animator)

d. ... pe o scenă adevărată se produce în 1948, pe scena Studioului Teatrului Național din Piața Amzei. (rebutul/debutul)

e. La 1 mai 1948 este angajat ca membru al ... artistic al Teatrului Național. (corpului/regizorului)

f. În anul 1953, la vârsta de 28 de ani, este numit ... al Teatrului de Stat Ploiești. (actor/director)

g. Pe scena ploieșteană a ... 34 de roluri. (cântat/interpretat)

h. Toma Caragiu a lăsat în urma lui o ... de 90 de premiere. (zestre/veste)

i. A murit în mod ..., în urma cutremurului din 4 martie 1977. (dramatic/tragic)

41 **Relatați, pe scurt, principalele momente ale biografiei lui Toma Caragiu.**

a. 1925: s-a născut
b. 1945:
c. 1948:
d. 1951:
e. 1953:
f. 1965:
g. 1977:

42 **Rezumați oral, pe baza exercițiului anterior, textul *Toma Caragiu*.**

43 **Prezentați: un actor român/o actriță română, un actor maghiar/o actriță maghiară, un actor american/o actriță americană. Prezentați fotografii ale artiștilor.**

Un mic ajutor:

- Când și unde a trăit/trăiește?
- Ce se știe despre familia lui/ei?
- Ce studii a urmat?
- În ce piese/filme a jucat?
- De ce devenit renumit?

Vreau să știu!

Atributul

Atributul este partea secundară de propoziție care determină un substantiv sau un substitut (pronume, numeral) al acestuia.

Atributul poate fi exprimat, printre altele, prin:

1. adjectiv: *Harnica* albină a zburat din floare în floare.

2. substantiv: Cartea *elevului* este pe masă. Camera *Dianei* este luminoasă. Florile *din magazin* sunt pentru mama. Diana, *vecina*, este elevă în clasa a VII-a.

3. verb (la un mod nepersonal):

- **infinitiv:** Și-a îndeplinit dorința de *a cumpăra* aceste cărți.
- **supin:** Exercițiul *de rezolvat* a fost interesant.
- **gerunziu:** Aud păsările *cântând*.

4. adverb: La etajul *de sus* locuiește prietenul meu.

44 **Formați sintagme după modelul dat. Alcătuiți enunțuri cu sintagmele obținute. Precizați rolul în propoziție al cuvintelor obținute din verbe.**

Model: carte - a citi: carte *citită*

a. cartofi, a cumpăra:
b. pantofi, a curăța:
c. tablă, a șterge:
d. temă, a scrie:
e. piesă, a vedea:
f. text, a înțelege:

45 **Formați sintagme după modelul dat. Alcătuiți enunțuri cu sintagmele obținute. Precizați rolul în propoziție al cuvintelor obținute din numerale.**

Model: carte, doi: *două* cărți, cartea *a doua*

a. actor, trei:
b. minge, patru:
c. personaj, șase:
d. calculator, cinci:
e. caiet, zece:
f. lingură, doisprezece:

46 **Formați sintagme după modelul dat. Alcătuiți enunțuri cu sintagmele obținute. Precizați rolul în propoziție al cuvintelor obținute din substantive.**

Model: rol, Chirița – *rolul Chiriței*; rol, Toma Caragiu – *rolul lui Toma Caragiu*

a. sărut, Leonaș
b. cal, Guliță
c. viața, familie
d. soț, jupâneasă
e. uniforma, ofițer
f. portret, personaj
g. actor, Teatrul Național
h. slăbiciune, Leonaș
i. duel, bărbați
j. personaje, comedie

47 **Formați sintagme după modelul dat. Alcătuiți enunțuri cu sintagmele obținute. Precizați rolul în propoziție al cuvintelor obținute din verbe.**

Model: aparatul, a rade – *aparatul de ras*

a. mașina, a spăla
b. textul, a citi
c. lecția, a învăța
d. cuvintele, a traduce
e. cântec, a asculta
f. comedia, a interpreta
g. actorul, a aplauda
h. scena, a pregăti
i. afișul, a lipi
j. muzeul, a vizita

48 **Indicați atributele din enunțurile de mai jos și precizați gradul de comparație pentru fiecare.**

Textul literar este însoțit de indicații scenice, notate între paranteze, care aduc precizări legate de loc, timp, atmosferă sau stări sufletești. Operele dramatice sunt împărțite în acte și scene. Identificăm în opera dramatică un conflict deosebit de puternic și dinamic; adesea, conflictului principal i se subordonează o serie de conflicte secundare.

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți substantivele de mai jos la forma de plural. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a substantivelor date.**

a. scutier
b. spectacol
c. regie
d. comedie
e. provincie
f. ofițer
g. sărut
h. student
i. debut
j. duel

(***30 de puncte***, *din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte*)

2 **Identificați adjectivele din fragmentul de mai jos.**

În vacanțe susține o vie muncă de animator cultural, adună în jurul său tineri artiști și realizează spectacolul *Tache, Ianke și Cadâr* de V. I. Popa, pe care îl joacă la cinematograful *Modern* din Ploiești, apoi *Trandafirii roșii* de Zaharia Bârsan. Debutul pe o scenă adevărată se produce în 1948.

(***10 puncte****: câte 2 puncte pentru fiecare adjectiv identificat*)

3 **Precizați prin ce parte de vorbire sunt exprimate atributele subliniate.**

Narațiunea și descrierea au un rol *secundar*, ele apărând numai în replicile *personajelor* și în indicațiile *scenice*. Textul literar este însoțit de indicații scenice, notate între paranteze, care aduc precizări legate de loc, timp, atmosferă sau stări *sufletești*. Operele *dramatice* sunt împărțite în acte și scene.

(***10 puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare atribut corect*)

4 **Completați propozițiile cu atribute exprimate prin verbe (la modurile supin și gerunziu):** *a citi, a observa, a zâmbi, a arunca, a interpreta, a realiza, a evalua, a urmări, a zbura, a dansa*.

a. Este un text ... .
b. Sunt imagini ... .
c. Pe stradă sunt oameni ... .
d. Aceasta este mingea ... la poartă.
e. Actorii au piese ... .
f. Nu am aflat despre afișul ... .
g. Îmi plac elevii ... alți alevi.
h. Avem filme ... .
i. Pe cer este un zmeu ... .
j. Pe scenă sunt balerine ... .

(***20 de puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare atribut corect*)

5 **Completați fragmentul din piesa *Chirița în provincie*.**

Îmi ... arșicii și zmeu-mi place;
Mi-e ... cu mingea de-a arunca.
Dar lângă tine, ah! ... se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca?
Nu ..., Luluță, cum, zău, se face
Că-mi ... gustul de-a mă juca.

(**10 puncte**: *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt corect*)

6 **Completați comunicatul.**
(loc, timp, succes, piesei, sibian, lor, de, străinătate, ora, scenă)

Premieră la Teatrul German de Stat Timișoara (TGST):
Toate la timpul lor

Sâmbătă, 24 ianuarie 2009, *a)* ora 19, va avea *b)* ... la Teatrul German de Stat Timișoara premiera noului an: „Toate la timpul *c)* ...", de David Ives.

Premiera pe țară, care este în același *d)* ... și prima reprezentare în limba germană a *e)* ..., este montată de regizorul *f)* ... Radu-Alexandru Nica, aceasta fiind cea de a doua colaborare cu ansamblul TGST, după spectacolul „Chip de foc", *g)* ... Marius von Mayenburg, care s-a bucurat de un *h)* ... deosebit atât în țară, cât și în *i)* ..., pe parcursul a cinci stagiuni.

Pe *j)* ... îi veți vedea pe Ioana Iacob, Alex Halka, Olga Török, Horia Săvescu, Iosif Csorba, Rareș Hontzu, Daniela Török și Radu Miodrag Vulpe.

(după: http://www.comunicatemedia.ro/Premiera_la_Teatrul_German_de_Stat_Timisoara____Toate_la_timpul_lor-Ev2771.html)
(a monta: a pune în scenă, ansamblu: colectiv de artiști)

(**20 de puncte:** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

unitatea 5

Lumea teatrului

1 **Discutați:**

a. Ce știți despre teatrul de păpuși?
b. Când ați fost ultima dată la un spectacol de teatru de păpuși?
c. De ce merg copiii la teatrul de păpuși? Cu cine merg acolo?
d. Ați dori să lucrați la un teatru de păpuși? De ce?

2 **Indicați cuvinte care conțin litere din cuvântul „păpuși”!**

P: **p**ăpușar, ...
Ă: p**ă**pușă, ...
P: s**p**ectacol, ...
U: teatr**u**, ...
Ș: povești, ...
I: cop**i**l, ...

3 **Discutați despre următoarele imagini.**

Teatrul de păpuși

Desen: Györfy Mónika

Foto: Asociația Boszorka

4 **Ascultați textul *Moștenitorul celor mai vechi marionete din România*.**
a) Notați-vă numerele auzite. b) Precizați cuvintele care încep cu următoarele litere:

S: ...
P: ...

5 Citiți textele.

Moștenitorul celor mai vechi marionete din România

Urmașul primilor păpușari din România, Lucian Boldor Sesan, a povestit cum a apărut primul teatru de păpuși din România și care a fost prima piesă de teatru de păpuși românească. Pornind de la străbunicul său, Valerian Sesan, care a fost membru fondator al Uniunii Internaționale de Marionete, și până la fiul său de opt ani, Lucian Sesan a păstrat tradiția acestei arte.

Lucian Sesan

1. ***Clujeanul Lucian Boldor Sesan*** lucrează de aproape 21 de ani ca impresar la Teatrul de Păpuși „Puck" și spune că mânuirea unei marionete e ca un „microb". „Când eram copil, mergeam la bunici, la Sibiu, iar bunicul îmi făcea spectacole acasă. Aveam un hol lung, unde erau câteva scăunele și veneau toți copiii din cartier. Era mare spectacol", își amintește Lucian Boldor Sesan primele lui contacte cu teatrul de păpuși.

2. ***Când binele învinge răul***

„La teatrul de păpuși sunt spectacole hazlii, trebuie tot timpul să învingă binele la final. E și cazul unor piese de teatru, precum *Scufița Roșie* sau altele. Nu există final trist la teatrul de păpuși. Nu este numai pentru copii, chiar dacă așa crede lumea. Avem spectatori și părinți sau bunici, care vor să intre împreună cu cei mici să vadă spectacolele. Se distrează și ei. Pentru cei mici este un farmec aparte, pentru că li se pare ceva inedit. Ei nu văd păpușarii și li se pare că păpușile au viață", crede clujeanul. La fel a ajuns să iubească marionetele și bunicul său, Milan Pavel Sesan. „Bunicul a fost foarte bolnav când era mic, avea febră, și tatăl lui, împreună cu sora lui mai mare, Vera Mora Sesan, stăteau lângă pat și îi făceau teatru de păpuși", povestește Lucian Sesan.

3. **Primii păpușari ai României**

Străbunicul lui Lucian Sesan, Valerian Sesan, a fost reprezentantul României la constituirea Uniunii Internaționale, care a avut loc la Praga, „orașul marionetelor", în 1929. „În perioada Primului Război Mondial, străbunicul meu a fugit împreună cu soția lui, în Cehia, la Praga. Atunci, în 1929, erau peste 3000 de teatre de păpuși în fosta Cehoslovacie, în timp ce în România au apărut mult mai târziu. De altfel, în anul 1800, în Praga, era deja o facultate de teatru de păpuși. La noi, abia după Revoluție s-a deschis o astfel de secție", spune clujeanul.

4. ***Străbunicul său a înființat primul teatru de păpuși din România***

Influența pe care teatrul de păpuși a avut-o asupra lui Valerian Sesan și a copiilor

acestuia, Milan Pavel Sesan și Vera Mora Sesan, a dus la înființarea primului teatru de păpuși din România, precum și a primei piese de teatru cu marionete românească.

„În 1928, cu sprijinul străbunicului meu și cu ajutorul lui Teodor Năstase, care a intervenit la Ministerul Învățământului de la București, a fost deschis primul teatru de păpuși profesionist la Cernăuți, care pe atunci era în România. Astfel, în cadrul teatrului mare din oraș s-a deschis atunci și o secție pentru teatrul de păpuși.” În ceea ce privește prima piesă de teatru de păpuși românească, aceasta a fost scrisă de Vera Mora Sesan, sora lui Milan Pavel Sesan, bunicul clujeanului. „Piesa se numește *Povestea unei seri* și este inspirată din basme românești. În esență, e *Sarea în bucate*, modificată puțin”.

5. Familia Sesan, confundată cu marionetele

În România interbelică, teatrul de păpuși era văzut ca un moft, ceva ciudat și nedemn pentru un profesor universitar și om al bisericii, așa cum era Valerian Sesan. De aceea, spune strănepotul lui, păpușarul era arătat cu degetul.

6. Păpuși de un secol, expuse la Cluj

Lucian Sesan nu a păstrat numai iubirea pentru marionete, ci și păpușile care au „urcat“ pe scene din toată Europa. Chiar dacă are grijă de toate, două dintre ele sunt mai speciale. „Cea mai veche păpușă pe care o am este un cap de țăran, care nici nu știu exact câți ani are. Undeva peste o sută de ani, e mai veche decât restul, care au 80 de ani. Printre acestea se numără marionete care înfățișează regi, regine, cavaleri sau țărani etc.

(după: Bogdan Buburuz, Foto: citynews.ro-http://citynews.ro/eveniment-23/mostenitorul-celor-mai-vechi-marionete-din-România-98409)

Înțelegeți cuvintele?

impresar: persoană care se ocupă de organizarea de spectacole și de contractele artiștilor
mânuire: folosire, manevrare
a înfățișa: a reprezenta, a arăta
constituire: înființare, alcătuire
interbelic: dintre două războaie
nedemn: nevrednic, dezonorant, care merită dispreț
moft: lucru de nimic, lipsit de importanță, fleac, bagatelă (hóbort)

6 **Indicați cuvintele care nu se regăsesc în text:** *păpușă, pământ, precum, profesor, poezii, preot, piese, printre, peste, a păstra, a părea, primul, patru, poveste, povestire, Praga, a porni, Pavel, Petru, profesionist, pentru.*

7 **Completați fragmentul cu literele care lipsesc.**

„În 1928, cu ...prijinul ...trăbunicului meu și cu ...jutorul lui ...eodor ...ăstase, ...are a ...ntervenit la ...inisterul ...nvățământului de la ...ucurești, a ...ost ...eschis ...rimul ...eatru de ...ăpuși ...rofesionist la ...ernăuți, care pe ...tunci era în ...omânia. ...stfel, în ...adrul ...eatrului ...are din ...raș s-a ...eschis ...tunci și o ...ecție ...entru ...eatrul de ...ăpuși.”

8 **Completați structurile următoare cu termeni din textul *Moștenitorul celor mai vechi marionete din România*:**

a. om al ...
b. Ministerul ...
c. *Scufița* ...
d. arătat cu ...
e. un farmec ...
f. un cap de ...
g. o sută de ...
h. din basme ...
i. un hol ...
j. să învingă ...

9 **Formați substantive din următoarele verbe:** *a urca, a deschide, a fonda, a aminti, a privi, a număra, a iubi, a înființa, a păstra*.
Model: a participa - *participare*.

10 **Lucrați în echipe! Formulați câte o întrebare pentru fiecare alineat din text, al cărei răspuns să fie conținutul acestuia.**

11 **Lucrați în echipe! Rezumați fiecare alineat. Comparați rezumatele. Formulați împreună ideile principale.**

12 **Recitiți textul *Moștenitorul celor mai vechi marionete din România* și răspundeți la întrebări:**

a. Cine este Lucian Boldor Sesan?
b. Ce ați aflat despre copilăria lui Lucian Boldor Sesan?
c. Despre ce povestește el?
d. Cine a fost străbunicul lui?
e. Unde și când a fost înființat primul teatru de păpuși profesionist din România?
f. Ce ați aflat despre orașul Praga referitor la teatrul de păpuși?
g. Ce știți despre prima piesă de teatru de păpuși românească?
h. Ce fel de marionete sunt expuse la Cluj-Napoca?

13 **Precizați trei informații noi aflate din textul *Moștenitorul celor mai vechi marionete din România*.**

14 **Prezentați conținutul textului *Moștenitorul celor mai vechi marionete din România*.**

15 **Completați un jurnal de impresii.**
Model:

Evenimentul	*Impresiile despre eveniment*	*Comentariu în urma evenimentului*
Vizionarea unui spectacol la teatrul de păpuși	În clasa a III-a am fost ultima dată la un spectacol de teatru de păpuși. Am fost cu ceilalți elevi ai clasei și cu doamna învățătoare. Am văzut prezentarea poveștii *Capra cu trei iezi* de, Ion Creangă. M-am simțit bine la teatru, mi-a plăcut spectacolul. Acasă, i-am vorbit mamei despre conținutul poveștii.	Deși sunt elev/ă în clasa a VII-a, m-aș mai duce uneori cu fratele meu mai mic la teatrul de păpuși. Îmi place lumea poveștilor, îmi aduce aminte de anii în care am fost la grădiniță și la școala primară, dar și de vremurile când bunicul mă însoțea la teatrul de păpuși.
Participarea la un meci de fotbal/ handbal/ volei etc.		
Participarea la o serbare școlară		

16 **Asociați imaginilor câte o denumire:** *cățelul necăjit, vulpea fericită, șoricelul norocos, regina pisicilor.* **Imaginați-vă scurte întâmplări, pornind de la aceste imagini!**

Foto: Asociația Boszork

Vreau să știu!

Cuvântul de bază

Cuvântul de bază – forma pe care o găsim în dicționar – este elementul fundamental pentru formarea unor cuvinte noi.

grădină *- grădinar - grădiniță*

Rădăcina

Este alcătuită din sunetele comune cuvântului de bază și tuturor cuvintelor obținute de la acesta, de exemplu:: rădăcină: ***merg***-; forme ale verbului: ***merg****e*, ***merg***, ***merg****i*, ***merg****eam*, ***merg****eați*, ***merg****eau*.

Prefixele

Sunt sunetele sau grupurile de sunete adăugate în fața rădăcinii pentru a forma un cuvânt nou.

Exemplu: *cheamă* – ***re****cheamă*, vechi – ***stră****vechi*, școlar – ***pre****școlar*, înțeles – ***ne****înțeles*, comod – ***in****comod*.

Sufixele

Sunt sunetele sau grupurile de sunete adăugate după rădăcină pentru a forma un cuvânt nou.

Exemplu: *chema* – *chema****re***, pământ – pământ**esc**, părinte – părint**esc**, curaj – cura**jos**, grădină – grădin**ar**.

• **Derivarea** este un mijloc intern de îmbogățire a vocabularului, prin care se obțin cuvinte noi (derivate), cu ajutorul prefixelor sau sufixelor adăugate cuvântului de bază.

Familia lexicală (familia de cuvinte)

Totalitatea cuvintelor înrudite ca sens și formate de la aceeași rădăcină formează o **familie lexicală**.

Exemplu: floare – (a) înflori, înflorit, neînflorit, înfloritor, floricultor, floricol

17 **Formați cuvinte noi asociind corect prefixele și cuvintele din coloane.**

des-	întâmpina
dez-	nepot
în-	liniștit
îm-	echilibru
pre-	prins
ne-	veseli
stră-	păduri

18 **Formați cuvinte, folosind prefixele** îm-, în- **și sufixele** *-esc, -ar.*

19 **Alcătuiți familiile lexicale, pornind de la următorii termeni:** *țăran, frate, drept, a aduna.*

20 **Marcați prefixul cuvintelor date.**

- învechit:
- transalpin:
- străbunic:
- desface:
- înfățișat:
- provenit:

21 **Selectați cuvintele derivate.**

locuință, importante, înaintat, inspira–ție, românească, clujeanul, interbelic, povestitor

22 **Formați cuvinte noi, adăugând sufixe diferite (*a vedea, a bate, a lucra*). *Menționați sufixele folosite.***

Model: *a vorbi: vorbi**re**, vorb**ă**, vorbă**reț**, vorbi**tor**, vorbi**toare**, vorbi**t**.*

23 **Ascultați informațiile despre cel mai vechi teatru din România și luați-vă notițe.**

24 **Citiți textul.**

Cel mai vechi teatru din România

Cel mai vechi teatru din România este și cel mai frumos. Are 200 de ani și a fost construit cu sprijinul masoneriei. Dacă ajungeți vreodată la Oravița, cu treabă sau fără, trebuie să vă faceți neapărat timp să vizitați Teatrul „Mihai Eminescu”, aflat pe strada cu același nume, la numărul 18.

Este vorba de prima clădire din România, care a fost construită cu destinația de teatru, cu 200 de ani în urmă. Iar ca model a fost vechiul Burgtheater din Viena, care astăzi nu mai există.

La Oravița, însă, teatrul ridicat în urmă cu 200 de ani a rezistat și, după câteva reabilitări ce au avut loc de-a lungul celor două secole, arată foarte bine. Interiorul și decorațiunile sunt impresionante și au păstrat aceeași linie pe care arhitecții au impus-o de la început. Pe scena din Oravița, în cei 200 de ani de existență, au călcat sute de actori din întreaga lume.

Au venit aici trupe din Viena, Budapesta, Moscova, Berlin, Roma și New York. Memorabilă a rămas și trecerea trupei lui Mihail Pascaly, din care făcea parte și marele

poet Mihai Eminescu, care era sufleur. Datorită acestei reprezentații, orăvițenii și-au botezat teatrul după marele poet. Tot aici au concertat Ciprian Porumbescu și George Enescu. De altfel, acustica sălii este una deosebită, neavând nevoie de amplificare nici în prezent. Dar cum a apărut un asemenea edificiu într-un orășel de numai 8000 de locuitori? La începutul secolului al XIX-lea, Oravița era un fel de capitală neoficială a Banatului Montan, fiind o zonă bogată în minereuri. În micul orășel locuit de evrei, germani, sârbi, polonezi și bineînțeles români, cultura a început să ia amploare. În 1802, a început strângerea fondurilor pentru clădirea teatrului, iar suma adunată a fost impresionantă: 30000 de florini de aur, cea mai importantă contribuție fiind a masoneriei.

„Astăzi, teatrul are regim de muzeu al teatrului și muzeu al masoneriei, pentru că teatrul e legat de cele două loji masonice Cosmos și Glück auf (Noroc bun), iar sumele importante de bani s-au dat de către cele două loji. Dacă ne uităm puțin cu atenție, vedem amprenta masoneriei peste tot în

Ciprian Porumescu

George Enescu

ce s-a construit aici. Erau oameni puternici ai vremii”, spune Lorin Cimponeriu, despre modul în care s-a ridicat edificiul din Oravița. Construcția a început în anul 1816, iar după numai un an se inaugura. Însă întreaga comunitate a contribuit, inclusiv la partea de muncă fizică, la ridicarea teatrului. Orășenii au fost ajutați de țăranii din satele învecinate și au cărat piatra cu căruțele de la minele din zonă. La 7 octombrie 1817, familia imperială din Viena, Francisc I și Carolina Augusta, participa la inaugurarea teatrului, însă sursele istorice arată că primul spectacol s-a jucat, totuși, cu două zile mai devreme. În cele două secole de existență au fost perioade în care edificiul a fost neglijat, fiind executate doar mici reparații, însă cea mai importantă reabilitare a avut loc în perioada 1993–1997.

Daniel Groza (după: adev.ro/pbffhy)

Înțelegeți cuvintele?

(franc)masonerie: asociație secretă răspândită în diferite țări, ai cărei membri sunt organizați în loji, și care are o orientare filantropică (filantropic: darnic, mărinimos) și activează pentru îmbunătățirea calității vieții
lojă masonică: asociație de francmasoni
imperial: împărătesc
a impune: a dicta, a afirma
destinație: scop
a căra: a duce (o greutate)
inaugurare: (ceremonie de) deschidere
comunitate: locuitorii unei localități
memorabil: însemnat, remarcabil
amplificare: întărire, creștere
amprentă: urmă
reabilitare: refacere (pentru a obține forma inițială)

25 **Scrieți și pronunțați forma de plural a structurilor următoare:**

Model: lojă masonică – *loji masonice*

a. capitală neoficială
b. marele poet
c. muncă fizică
d. reabilitare importantă
e. suma adunată
f. același nume
g. cel mai frumos teatru
h. om puternic
i. aceeași linie

26 **Pronunțați următoarele substantive precizând silabele accentuate.** *inaugurare, sprijin, concert, trupă, poet, muzician, compozitor, edificiu, teatru, destinație, stradă, muncă, piatră, mină, reabilitare, vizitator, lojă, florin, amprentă, arhitect, cultură, regim, muzeu, orășel.*

Completați tabelul cu substantivele date.

masculin	***feminin***	*neutru*
un om – **doi** oameni; omul – oamenii	**o** comunitate - **două** comunități; comunitatea – comunitățile	**un** spectacol – **două** spectacole; spectacolul – spectacolele

27 **Completați cuvintele din fragmentul de mai jos.**

Construcți... a începu... în anu... 1816, iar dup... numa... un an se inaugur... . Îns... întreag... comunitat... a contribui..., inclusi... la parte... de munc... fizic..., la ridicare... teatrulu... . Orășeni... au fos... ajutaț... de țărani... din satel... învecinat... și au căra... piatr... cu căruțel... de la minel... din zon... . La 7 octombri... 1817, famili... imperial... din Vien..., Francis... I și Carolin... August... particip... la inaugurare... teatrulu..., îns... sursel... istoric... arată că primu... spectaco... s-a juca..., totuși, cu dou... zil... mai devrem... .

Notă: ***Paronimele*** *sunt cuvinte cu formă aproape identică și cu sensuri diferite.*

28 **Explicați diferența dintre cuvintele (paronimele) următoare:** *a concerta – a (se) concentra, imperial – imperios, instituție – institut, sărit – sărat.* **Alcătuiți enunțuri cu fiecare dintre acestea.**

Notă: ***Pleonasmul*** este o greșeală de exprimare care constă în folosirea alăturată a unor cuvinte sau a unor construcții cu același sens.

29 **Alegeți varianta corectă (cea fără pleonasme).**

a. Dar cum a apărut un asemenea edificiu într-un mic orășel?/Dar cum a apărut un asemenea edificiu într-un orășel?

b. La Oravița s-a construit o construcție importantă./La Oravița s-a ridicat un edificiu important.

c. Țăranii au muncit muncă fizică./Țăranii au contribuit cu muncă fizică.

d. Este bună acustica sălii./Se aude bine acustica sălii.

e. Inaugurarea teatrului s-a deschis în anul 1817./Inaugurarea teatrului a avut loc în anul 1817.

f. Porumbescu și Enescu au concertat aici la concerte./Porumbescu și Enescu au concertat aici.

30 **Alcătuiți familia lexicală a cuvintelor:** *a lega, a construi, a vizita.*

Model: *a începe – început, începere, începător, începătoare.*

31 **Recitiți textul *Cel mai vechi teatru din România* și răspundeți la întrebări:**

a. În ce oraș se află cel mai vechi teatru din România?

b. Ce naționalități aveau locuitorii din Oravița la începutul secolului al XIX-lea?

c. Câți bani au fost adunați pentru ridicarea clădirii teatrului?

d. De la cine proveneau cei mai mulți bani?

e. Cine au fost arhitecții teatrului din Oravița?

f. În ce zonă a țării se află orașul Oravița?

g. La ce servește azi clădirea teatrului?

h. Când a fost inaugurat teatrul?

i. Cine a participat la inaugurarea teatrului?

j. În ce perioadă a fost reabilitat teatrul ultima dată?

32 **Prezentați conținutul textului *Cel mai vechi teatru din România* cu ajutorul răspunsurilor date la exercițiul anterior.**

33 **Urmăriți filmul despre Teatrul *Mihai Eminescu* din Oravița: https://www.youtube.com/watch?v=57VXIKwTr_w!**

a. Ce informații suplimentare ați aflat despre acest teatru?

b. Ce v-a plăcut din acest film?

Vreau să știu!

Articolul

Articolul este partea de vorbire flexibilă care însoțește un substantiv și arată în ce măsură obiectul denumit de substantiv este cunoscut vorbitorilor. Articolul nu are funcție sintactică.

Clasificare

1. Articolul hotărât

Arată că obiectul denumit de substantiv este bine cunoscut vorbitorilor.

Exemple: *elevu**l**, elevu**lui**/elev**i**i, elevi**lor**; elev**a**, eleve**i**/eleve**le**, eleve**lor**; teatru**l**, teatru**lui**/teatre**le**, teatre**lor***

Observații

Articolul hotărât **lui** poate sta înaintea substantivului:

- lui Răzvan, lui Carmen, lui Zoe (nume de persoane masculine sau feminine terminate în consoană sau în altă vocală decât -a);
- lui vodă, lui tanti, lui moș Crăciun;
- vara lui 2007;
- începutul lui februarie

2. Articolul nehotărât

Arată că obiectul denumit de substantiv este mai puțin cunoscut vorbitorilor. Acesta stă în fața substantivului pe care îl însoțește.

Exemple: ***un** elev, **unui** elev/**niște** elevi, **unor** elevi; **o** elevă, **unei** eleve, **niște**/**unor** eleve; **un** teatru, **unui** teatru/**niște** teatre, **unor** teatre.*

3. Articolul posesiv (genitival)

Face legătura între posesor și obiectul posedat. Acesta se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (cu substantivul determinat).

Exemplu: Cartea cu poze a copilului mi-a plăcut.

a. al (pentru substantive masculine sau neutre la singular)

Creionul este ***al*** lui Răzvan.

Creionul este ***al*** Mirelei.

b. a (pentru substantive feminine la singular)

Cartea este ***a*** lui Răzvan.

Cartea este ***a*** Mirelei.

c. ai (pentru substantive masculine la plural)

Câinii sunt ***ai*** lui Răzvan.

Câinii sunt ***ai*** Mirelei.

d. ale (pentru substantive feminine sau neutre la plural)

Pisicile sunt ***ale*** lui Răzvan.

Pisicile sunt ***ale*** Mirelei.

34 **Completați tabelul cu formele articulate ale substantivelor: *piesă, bunic, cartier, capi-tală, scaun, profesor*.**
Model:

un păpușar, păpușarul; niște păpușari, păpușarii; unui păpușar, unor păpușari	*o păpușă, păpușa; niște păpuși, păpușile; unei păpuși, unor păpuși*	*un teatru, teatrul; niște teatre, teatrele; unui teatru, unor teatre*

35 **Transformați structurile de mai jos după modelul dat.**
o casă mică - *unei case mici*.

a. un teatru vechi
b. o stradă largă
c. un sufleur recunoscut
d. o trupă mare
e. un compozitor român
f. o păpușă nouă
g. un scăunel albastru
h. un cartier modern
i. un rege bătrân
j. o împărăteasă tânără

36 **Identificați articolele nehotărâte din enunțurile următoare:**

Aveam un hol lung. E și cazul unor piese de teatru precum *Scufița Roșie*. În România interbelică, teatrul de păpuși era văzut ca un moft, ceva ciudat și nedemn pentru un profesor universitar. Piesa se numește *Povestea unei seri*. Este un cap de țăran. În Praga, era deja o facultate de teatru de păpuși. La noi, abia după Revoluție s-a deschis o astfel de secție.

37 **Identificați articolele hotărâte din enunțurile următoare:**

Interiorul și decorațiunile sunt impresionante și au păstrat aceeași linie pe care arhitecții au impus-o de la început. Datorită acestei reprezentații, orăvițenii și-au botezat teatrul după marele poet. Acustica sălii este una deosebită, neavând nevoie de amplificare nici în prezent. Teatrul are regim de muzeu al teatrului și muzeu al masoneriei, pentru că teatrul e legat de cele două loji masonice.

38 **Formulați întrebări, după model.**

Model: Aici este creionul lui Szabolcs. – *Al cui* este creionul? – *Al lui* Szabolcs.

a. Aici este orașul lui Csaba.
b. Aici este teatrul prietenului meu.
c. Aici este păpușa bunicului tău.
d. Aici este profesorul nostru.
e. Aici sunt profesorii noștri.
f. Aici este muzeul orașului.
g. Aici este iepurașul vecinilor.
h. Aici sunt pisicile bunicii.
i. Aici este biletul Manuelei.
j. Aici sunt tablourile lui Eszter.

39 **Citiți articolul *Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși.***

Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși se sărbătorește în fiecare an la 21 martie, începând din 2003, și este un prilej de a concentra atenția comunității artistice, dar și a publicului asupra marionetelor. Marionetele, ca o formă de expresie artistică, se află în continuă evoluție. Prin construirea și manipularea acestor jucării, se transmit vise și emoții, se construiesc personalitățile copiilor și ale tinerilor. Păpușa își are originile într-una dintre formele cele mai primitive și originale ale artei. Artiștii păpușari, prin măiestrie și îndemânare, dau viață păpușilor, transmițând din generație în generație cele mai frumoase povești și basme. România are o lungă tradiție în domeniul teatrelor de păpuși, în țară existând numeroase instituții de acest gen, dintre care amintim Teatrele de păpuși: **Puck** din Cluj-Napoca, **Gulliver** din Galați, **Prichindel** din Alba Iulia, **Cărăbuș** din Brăila, **Vasilache** din Botoșani, **Ciufulici** din Ploiești, **Merlin** din Timișoara, **Ariel** din Târgu-Mureș. Cel mai cunoscut, însă, rămâne Teatrul **Țăndărică** din București. Acesta a fost fondat în 1945.

(după: https://www.agerpres.ro/ documentare/2018/03/21/ziua-mondiala- a-teatrului-de-papusi–76205)

40 **Completați structurile cu adjectivele potrivite din paranteză.** *(frumoase, lungă, artistică, numeroase, originale)*

a. expresie ....
b. forme ....
c. povești ....
d. tradiție ....
e. instituții ....

41 **Completați structurile cu substantivele potrivite din paranteză** *(jucăriilor, comunității, copiilor, teatrelor, păpușilor)*.

a. atenția
b. domeniul
c. viața
d. personalitățile
e. manipularea

42 **Precizați forma de singular a structurilor:**

a. forme primitive
b. instituții fondate
c. basme frumoase
d. emoții copilărești
e. origini artistice
f. comunități vechi

43 **Selectați sinonime din coloana din dreapta.**

se sărbătorește	manevrare
numeroase	trăire
manipulare	se celebrează
emoție	talent
măiestrie	multe

44 **Prezentați conținutul articolului *Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși.***

45 **Realizați un interviu imaginar cu directorul unui teatru de păpuși. Puneți-i cinci întrebări. Formulați și răspunsurile posibile.**

Vreau să știu!

Sufixele diminutivale

Formează cuvinte care denumesc obiecte sau însușiri considerate de vorbitor mai mici decât obiectele sau însușirile denumite de cuvintele de bază. Cuvintele formate cu aceste sufixe se numesc diminutive:

-aș (copilaș) ***-el*** (bătrânel) ***-ea*** (rămurea) ***-ică*** (mătușică) ***-iță*** (fetiță) ***-uț*** (pătuț) ***-uță*** (căsuță).

Sufixele augmentative

Formează cuvinte care denumesc obiecte sau însușiri considerate de vorbitor mai mari decât obiectele sau însușirile denumite de cuvintele de bază. Cuvintele formate cu aceste sufixe se numesc augmentative:

-an (lungan) ***-andru*** (flăcăiandru) ***-oi*** (cărțoi) ***-oaie*** (căsoaie).

Atenție!

Derivarea parasintetică se realizează cu sufixe și prefixe atașate la același cuvânt; aceste cuvinte se numesc derivate parasintetice:

pre*școl****ar***; ***ne****atenț****ie***; ***stră****luci****tor***.

46 **Formați diminutivele cuvintelor de mai jos. Alegeți dintre sufixele diminutivale:** *-șor, -șoară, -uță, -eț, -iță, -aș, -ică, -ioară.*

Model: *oraș – orăș**el***

a. țară
b. car
c. an
d. linie
e. sală
f. poveste
g. păpușă
h. birou
i. stradă
j. copil

47 **Rescrieți e-mailul de mai jos, folosind diminutivele substantivelor subliniate.**

Dragă Ioana,

Când eram **copil**, **bunica** mă ducea deseori la teatrul de păpuși. Erau piese în care apăreau **iepuri**, **șoareci**, **pisici**, **măgari** sau **cai**. Eram atent la spectacol și doream să mergem mai des la teatrul de păpuși.

Acum, că sunt mare, nu îmi pare deloc rău că în copilărie am văzut multe spectacole de teatru de păpuși. Îți mai aduci aminte de anii copilăriei? Ai fost des la teatrul de păpuși?

Cu drag,

Csongor

48 **Spuneți antonimele cuvintelor, utilizând prefixul ne-.**

Model: important– neimportant

atent, fiert, copt, plătit, jucat, șansă, folosit, atins, scris, chemat, sigur

49 **Identificați cuvintele derivate cu prefixul „ne-”.**

nepot, neserios, nevastă, neamț, nesimțit, nectar, neplăcut, neutru, nevăzut, nevoie

50 **Explicați sensurile verbului polisemantic „a lua” din următoarele enunțuri:**

a. Am luat un zece la matematică.
b. Am luat micul dejun cu bunicii.
c. Am luat cheia de pe masă.
d. Am luat parte la spectacol.
e. Am luat-o la stânga.
f. M-a luat somnul.
g. M-am luat după el.
h. Am luat loc pe scăunel.

51 **Faceți cercetări în localitatea voastră! Aflați următoarele:**

a. Care este cea mai veche clădire?
b. Care este cea mai valoroasă clădire?
c. Care este cea mai frumoasă clădire?
d. Care este cea mai vizitată clădire?
e. Care clădire vă place cel mai mult?
De ce? Oferiți informații despre ea:
1. Când a fost construită?
2. Când a fost ultima dată renovată?
3. Ce destinație are?

52 **Citiți anunțul.**

În cadrul parteneriatului școlar „Școala altfel”, Teatrul Național Iași oferă elevilor spectacolul *Focul (451° Fahrenheit)* de Ray Bradbury. Reprezentațiile au loc după cum urmează:

- 3 aprilie, Sala Teatru la Cub, ora 11.00;
- 4 aprilie, Sala Teatru la Cub , de la ora 11.00 și de la ora 14.00.

Spectacolul este montat de Irina Popescu Boieru, scenografia a fost realizată de Rodica Arghir.

Teatrul Național Iași

Din distribuție: Radu Ghilaș, Haruna Condurache, Constantin Avădanei, Emil Coșeru, Andreea Boboc, Doina Deleanu, Georgeta Burdujan, Petronela Grigorescu, Catinca Tudose, Monica Bordeianu, Petru Ciubotaru, Gelu Zaharia.

Distribuție inserții video: Livia Iorga, Dumitru Năstrușnicu, Brândușa Aciobăniței, Daniel Busuioc.

(https://www.teatrulnationaliasi.ro/noutati/scoala-altfel-la-teatrul-national-iasi--34.html)

53 **Informați prin e-mail un coleg/o colegă referitor la anunțul prezentat la exercițiul anterior.**

54 **Ascultați momente de teatru radiofonic: *Colț Alb*, de Jack London – episodul 1: https://www.youtube.com/watch?v=8hn-82nzMex8.**

Discutați:

a) Cine citește textul?
b) Despre ce animale este vorba?
c) Cine era pe sanie?
d) Ce fel de urlete se aud?
e) Ce anotimp este?
f) Câți câini apar în episod?
g) Cum se numesc bărbații din acest episod.

Ascultați și celelalte episoade!

55 **Citiți textul.**

1. Identificați animalele din text.

2. Idee de miniproiect: Realizați o scurtă piesă de teatru de păpuși cu unele dintre aceste animale.

Animalele de companie sunt animalele domestice pe care omul le întreține și le îngrijește în preajma casei, pentru a comunica și pentru a primi emoții pozitive. Cele mai cunoscute animale de companie sunt câinii și pisicile. O răspândire mai modestă o au păsările (de obicei, papagalii, canarii, porumbeii), rozătoarele și peștii. Reptilele (broaștele țestoase terestre, șopârlele, șerpii), maimuțele etc. se consideră a fi animale de companie exotice. Unele animale de gospodărie pot fi considerate și animale de companie. Printre acestea se numără calul, măgarul, cămila, elefantul indian și lama.

(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Animal_de_companie)

56 **Ascultați audiobook-ul *Bătrânul Sultan*, de Frații Grimm (Carti-Audio.eu). Răspundeți la întrebări:**

a) Cum se numesc personajele din poveste?

b) Ce aflăm despre câine?

c) Ce sfat îi dă lupul câinelui?

d) Ce mâncare i-au făcut câinelui?

e) De ce a revenit lupul?

f) Ce alte animale mai apar în poveste?

g) Cum se termină povestea?

Ascultați și alte povești!

57 **Studiați glosarul lingvistic. Precizați termenii pe care îi cunoașteți.**

- **abreviere** – prescurtare, în scris sau în vorbire, a unui cuvânt sau a unei expresii des folosite.
- **acord** – concordanță (în număr, gen, caz, persoană) a formei cuvintelor între care există anumite raporturi sintactice (de exemplu, acordul dintre predicat și subiect, între atribut și substantivul determinat etc.);
- **bilingvism** – situația în care se află un vorbitor sau un grup social care folosește în mod curent și cu aceeași ușurință două limbi diferite;
- **cacofonie** – asociere de sunete neplăcute auzului, care trebuie evitate;
- **declinare** – modificare suferită de un substantiv, articol, pronume, adjectiv sau numeral pentru exprimarea unui anumit gen sau număr;
- **enunț** – comunicare de sine-stătătoare, organizată gramatical sub forma unor unități sintactice superioare, care cuprind informații, constatări, sfaturi, îndemnuri etc.;
- **familie de cuvinte** – grup de cuvinte înrudite, cu sensuri și forme asemănătoare, derivate de la un singur cuvânt de bază;
- **grafie** – mod de redare în scris a cuvintelor; scriere;
- **hiat** – întâlnirea a două vocale care fac parte din silabe diferite;
- **jargon** – limbaj specific unei anumite categorii sociale sau profesionale, cu o circulație restrânsă și care conține un număr redus de cuvinte;
- **majusculă** – termen utilizat în expresia „literă majusculă”, cu sensul de literă mare;
- **omonim** – cuvânt care are aceeași formă și aceeași pronunțare cu un alt cuvânt, dar diferă de acesta prin sens și origine;
- **paronim** – cuvânt asemănător cu altul, dar deosebit de acesta ca sens și ca origine;
- **verb** – parte de vorbire care exprimă un proces, o acțiune sau o stare și este caracterizat prin flexiune după număr, persoană, diateză, mod și timp.

(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Glosar_de_lingvistic%C4%83)

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți substantivele de mai jos la forma de plural. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a substantivelor date.**

a. interior **c.** reabilitare **e.** farmec **g.** cartier **i.** spectacol
b. decorațiune **d.** arhitect **f.** comunitate **h.** hol **j.** păpușar

(*__30 de puncte__, din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte*)

2 **Completați cuvintele cu prefixul potrivit.**

a. ...posibil **c.** ...vedere **e.** ...ființare **g.** ...școlar **i.** ...face
b. ...plăcut **d.** ...terminabil **f.** ...abilitare **h.** ...bunica **j.** ...scris

(***10 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare prefix completat corect*)

3 **Adăugați cuvintelor de mai jos câte două cuvinte din familia lor lexicală.**
Model: *seară – înserat, diseară*

a. cald **c.** copil **e.** școală **g.** pământ **i.** a construi
b. oraș **d.** artă **f.** joc **h.** rege **j.** a iubi

(***20 de puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt corect*)

4 **Completați textul cu literele care lipsesc.**

Mari...netele, ca o f...rmă de expresie artisti...ă, se află în contin...ă evolu...ie. Prin construirea și mani...ularea acestor jucării, se trans...it vise și emo...ii, se construiesc personalit...țile copiilor și

tinerilo... . Păpușa își are ...riginile în una dintre form...le cele mai pr...mitive și originale ale ...rtei. Arti...tii păpușari, prin m...iestrie și îndem...nare, dau viață păpușilor, transmițând din genera...ie în generație cel... mai frumoase povești și ba...me.

(**20 de puncte:** *câte 1 punct pentru fiecare literă completată corect*)

5 **Completați știrea „Teatrul Național din Iași”, folosind cuvintele din paranteză.**
(frumoasa, celebrul, din, reiese, este, Alecsandri, fost, vienezi, numele, lume)

Teatrul Național din Iași

Al doilea teatru ca frumusețe din a ... este Naționalul din Iași. Cel puțin asta b ... dintr-un top realizat de televiziunea britanică BBC. Iar compania c ... una selectă; lângă teatrul Vasile Alecsandri, se află d ... Bristol Hippodrome din Marea Britanie, Teatro La Fenice e ... Veneția sau Palais Garnier din Paris. Naționalul din Iași a f ... proiectat de doi arhitecți g ... acum mai bine de 100 de ani. La începuturi a funcționat sub direcțiunea lui Costache Negruzzi, Vasile h ... și Mihail Kogălniceanu, primind în 1956 i ... poetului Vasile Alecsandri. În căutarea celor mai frumoase teatre, cei de la BBC s-au îndrăgostit pe loc de j ... clădire din Iași și au inclus-o într-un top realizat cu ocazia „Zilei mondiale a teatrului”.

(https://stirileprotv.ro, foto: http://iasifun.ziaruldeiasi.ro)

(**20 de puncte:** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

Recapitulare I

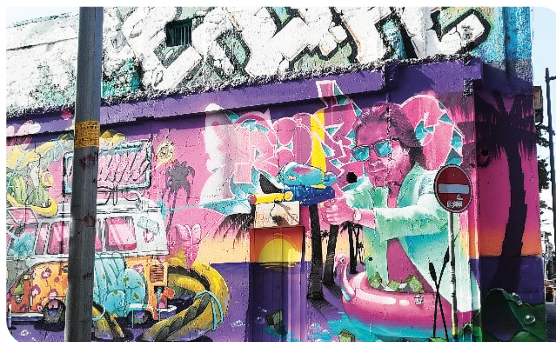
1. **Alcătuiți enunțuri cu următoarele cuvinte:** *comedie, a concerta, chiparos, clopotniță, a cuceri, coastă, crivăț, cărăbuș, comunitate, a căra***.**

2. **Discutați!**

   a. Care sunt locurile pe care le-ați vizita în următoarea vacanță?
   b. Care este pictorul vostru preferat?
   c. În ce piesă de teatru de păpuși ați juca în calitate de păpușar?
   d. Care este teatrul pe care l-ați vizita împreună cu clasa?
   e. Ce părere aveți despre pictura murală?
   f. Ce părere aveți despre vandalism?
   g. Ce țară vă fascinează? De ce?
   h. Ce conțin dulapurile voastre?
   i. Ce conțin ghiozdanele voastre?
   j. Care este cea mai veche clădire pe care o cunoașteți? Prezentați-o!

3. **Descrieți și comentați imaginile de mai jos!**

4. **Jocuri de rol – lucrați în perechi și imaginați un dialog, respectând indicațiile de mai jos.**

   a. Doriți să vizitați o cetate medievală, dar în ziua de luni nu se poate intra în cetate.
   b. Doriți să faceți o plimbare pe malul mării, dar cerul se întunecă și se apropie ploaia.
   c. Doriți să mergeți cu clasa la un spectacol, dar unul dintre colegi se îmbolnăvește și rămâneți cu biletul lui în mână.
   d. Doriți să puneți în camera voastră un tablou, dar părinții vă spun că este un kitsch (de prost gust).
   e. Doriți să faceți o plimbare cu vaporul, dar nu mai găsiți locuri.

5 **Purtați dialoguri imaginare cu următoarele personaje din comedia *Chirița în provincie* de Vasile Alecsandri: Coana Chirița, Lulța, Guliță și Leonaș.**

6 **Stabiliți felul rimei din versurile următoare:**

Ce să fac? Unde-mi stă capul?
Grabnic, hai să-nchid dulapul
Să mă port să nu mă prindă.
Salbă jos! Și-n cui oglindă!

(*George Coșbuc: „La oglindă”*)

7 **Asociați cuvintele în sintagme și alcătuiți enunțuri cu sintagmele obținute. Precizați funcția sintactică a adjectivelor.**

Model: păpușă, frumoasă: Am văzut în camera ei o păpușă *frumoasă*.

pictură, valoroasă
teatru, vechi
pictor, renumit
insulă, îndepărtată
mare, albastră
actori, talentați
marionete, expuse
pictură, murală
clădire, vandalizată
călătorie, plăcută

8 **Ce culoare au crizantemele de mai jos (*crem, cărămiziu, violet, liliachiu*)? Alcătuiți enunțuri în care aceste adjective să aibă funcția sintactică de atribut.**

Model: Am cumpărat un buchet de crizanteme *galbene*.

9 **Precizați formele adjectivelor din paranteză la gradele comparativ și superlativ relativ.** (*prăfuit, vechi, dotat, important*).

10 **Precizați forma pentru numărul singular a structurilor de mai jos:**

a. limbi oficiale
b. evenimente organizate
c. cetățeni români
d. activități extrașcolare
e. zâne frumoase
f. poeți talentați
g. greci vestiți
h. călători turci

11 **Formați structuri, după model. Alcătuiți propoziții în care unul din termenii structurii să aibă funcția sintactică de atribut.**
Model: colț, stradă – *colțul străzii*; **apă, mare –** *apa mării*

a. suprafață, insulă
b. clădiri, oraș
c. tablou, pictor
d. cursuri, colegiu
e. clasă, profesor
f. actori, teatru
g. personaj, comedie
h. domeniul, teatre

12 **Completați enunțurile care încep cu verbe impersonale.**

a. Trebuie să mergem ....
b. Se pare că astăzi ....
c. Se povestește că ....
d. Mi-a plăcut să ....
e. Se aude că ....
f. Se mai întâmplă să ....
g. Se consideră că ....
h. S-a scris că ....
i. Se va crede că ....
j. A meritat să ....

13 **Identificați prepozițiile/locuțiunile prepoziționale din textul următor:**

Cea mai veche gară din România

Cea mai veche gară de pe teritoriul României (Austro-Ungaria pe vremea aceea) se află în Banat, la Oravița, vechi oraș cultural din județul Caraș-Severin, fostă capitală administrativă de județ, astăzi – din păcate – un orășel prăfuit și decăzut, dar, pe vremuri, dotat cu tot ce-i trebuie: farmacie, teatru, o imensă primărie, mai multe biserici.

În 1847, cu șapte ani înainte de inaugurarea celei dintâi căi ferate din spațiul românesc, la Oravița erau finalizate lucrările de construcție la prima gară din România. Edificiul era dotat cu lift-pasaj, pentru accesul la peronul aflat mai sus de nivelul străzii, acest lucru reprezentând tot o premieră pentru acele vremuri. În 1993, liftul încă mai exista.

Prin gara Oravița au trecut personalități importante, între care trupa de teatru Pascaly, cu Mihai Eminescu – sufleur și secretar al directorului, Jokái Mor, deputat de Oravița, împărăteasa Sissi, viitorul rege Carol I al României, călătorind incognito spre țară.

(după: http://www.banatulazi.ro/cea-mai-veche-gara-din-romania-se-afla-in-banat-foto-video/)
incognito: inkognitó (ismeretlenül, titokban); decăzut: elesett, lezülött; imens: hatalmas, óriás

14 **Completați fragmentul cu literele care lipsesc.**

Cea mai vec... e gară de pe teritor... ul României (Austro-Ungaria pe vremea ace... a) se află în Banat, la Oravița, vechi oraș cultura... din județul Caraș-Severin, fost... capitală administrati... ă de județ, astăzi – din p... cate – un orăș... l prăfuit și decă... ut, dar, pe vremuri, dotat cu tot ce-i trebuie: farma... ie, teatru, o imensă primărie, mai multe biserici.

15 **Stabiliți diateza verbelor din următoarele enunțuri:**

a. Cea mai veche gară de pe teritoriul României se află în Banat, la Oravița.
b. La Oravița erau finalizate lucrările de construcție la prima gară din România.
c. Prin gara Oravița au trecut personalități importante.

16 **Precizați formele nearticulate ale substantivelor:** *accesul, inaugurarea, peronul, liftul, străzii, județul, spațiul*.

17 **Formați substantive din verbele următoare, folosind sufixe:**
a inaugura, a accesa, a călători, a edifica, a construi, a finaliza, a trece, a prăfui, a reprezenta.

18 **Scrieți un dialog, de 12-14 replici, cu titlul „O călătorie neobișnuită”.**

unitatea 6

Albastru

1. **Discutați referitor la următoarele aspecte:**
   a. Ce obiecte din locuință sunt de culoare albastră?
   b. Ce fel de haine albastre aveți/purtați?
   c. Ce plante și animale au culoarea albastră?
   d. Ce edificii de culoare albastră cunoașteți?
   e. De ce apele (marea, lacurile) și cerul au culoarea albastră?

2. **Spuneți cuvinte care conțin litere din cuvântul „albastru”:**

A: m**a**re, ...
L: **l**ac, ...
B: **b**icicletă, ...
A: flo**a**re, ...
S: **s**afir, ...
T: flu**t**ure, ...
R: strugu**r**e, ...
U: D**u**nărea, ...

3. **Ce observați în imaginile de mai jos? Descrieți-le!**

Casă țărănească

Lacul Albastru, jud. Maramureș

Bluză albastră, Nicolae Tonitza

4. **Discutați: a) Ce fel de personaje apar în povești? b) Care sunt, de obicei, personajele pozitive și care sunt cele negative? c) Cum se termină, de obicei, o poveste?**

5. **Ascultați povestea „Barbă Albastră”.**
   a. Precizați care sunt personajele din această poveste.
   b. Precizați care dintre următoarele cuvinte apar în textul ascultat: *prinț, vecină, nevastă, soră, mamă, tată, soț, pușcă, sabie, dulap, masă, scaun, turn, zid, hol, trăsură, mașină, viață, moarte.*

6 **Citiți textul.**

Barbă Albastră

după Charles Perrault

A fost odată un om care avea case frumoase, argint și aur și trăsuri poleite cu aur. Dar acest om avusese ghinionul de a fi înzestrat cu o barbă albastră, care îl făcea atât de urât, încât toate femeile și fetele fugeau de el.

Vecina sa, o doamnă din lumea bună, avea două fiice foarte frumoase. El dorea să se căsătorească cu una dintre ele. Dar niciuna dintre fete nu îl voia de soț. Se temeau, căci el fusese deja căsătorit cu mai multe neveste și nimeni nu a știut niciodată ce s-a întâmplat cu ele.

Barbă Albastră le-a invitat, împreună cu mama lor, la una dintre moșiile sale, unde au stat o săptămână întreagă. Nu era nimic de făcut acolo, doar vânătoare, pescuit, dans, veselie și ospățuri. Fiica cea mai mică a început să gândească despre stăpânul casei că nu avea o barbă atât de albastră și că este un adevărat domn. De îndată ce s-au întors acasă, căsătoria a fost încheiată.

* *

La o lună după aceea, Barbă Albastră i-a zis soției lui că trebuie să plece într-o călătorie, dar să se distreze singură în absența lui. „Aici sunt cheile de la cele două mari dulapuri, unde îmi țin cele mai bune lucruri; acestea deschid dulapurile unde țin bani, aur și argint, acestea sunt de la casetele mele de bijuterii, iar aceasta este cheia generală pentru toate apartamentele mele. Cât despre această cheie mică, aceasta este de la dulapul din capătul marii galerii de la parter. Poți să le deschizi pe toate, să intri în fiecare cameră. Dar îți interzic să intri în cămara mică, supărarea mea nu va avea limite dacă se întâmplă să o deschizi.” Ea a promis să respecte ceea ce i-a cerut el.

Au venit vecinii și prietenii ei buni și s-au dus sus, în cele două camere mari; admirația lor era fără margini în fața numărului și frumuseții paturilor, canapelelor, dulapurilor, meselor și oglinzilor. Soția, ajungând la ușa cămării, s-a oprit pentru o clipă. A luat, totuși, cheița și a deschis ușa tremurând. După câteva momente, a zărit podeaua acoperită peste tot cu sânge, aici erau trupurile femeilor care fuseseră soțiile lui Barbă Albastră. I se făcu o frică de moarte. După ce observă că acea cheie a cămării se murdărise de sânge, încercă de două sau de trei ori să o șteargă, dar sângele apărea mereu.

Barbă Albastră s-a întors din călătorie în aceeași seară. În dimineața următoare ceru cheile, ea i le dădu, dar cu o astfel de mână tremurândă încât el ghici ușor ce s-a întâmplat.

„Cum a ajuns acest sânge pe cheie?”

„Nu știu”, răspunse femeia cu voce slabă.

„Nu știi”, replică Barbă Albastră. „Eu știu foarte bine, ai fost în cămară, nu-i așa? Acum vei ajunge și tu acolo, printre doamnele pe care le-ai văzut acolo.”

„Trebuie să mori, doamnă”, spuse el, „și asta de îndată.”

„Din moment ce trebuie să mor, acordă-mi puțin timp să-mi spun rugăciunile.”

„De acord”, replică Barbă Albastră, „un sfert de oră, nicio clipă mai mult.”

* *

Când ea rămase singură, o chemă pe sora ei și îi spuse:

„Surioară Ana, urcă, te rog, în vârful turnului, și uită-te *după frații noștri*, căci mi-au promis că vor veni azi, și dacă îi vezi, fă-le semn să se grăbească!”

„Coboară imediat sau voi veni după tine!”, strigă Barbă Albastră la soția sa.

„Într-o clipă”, îi răspunse soția, apoi strigă:

„Ana, surioară Ana, nu vezi pe nimeni venind?”

„Ba da,” spuse ea, „văd doi călăreți venind, dar sunt încă foarte departe.”

„Trebuie să mori”, îi zise Barbă Albastră; apoi, prinzând-o de păr cu o mână, ridică sabia cu cealaltă mână, pregătindu-se să-i taie capul.

Chiar în acel moment se auzi o bătaie tare în poartă, așa că Barbă Albastră se opri brusc. Poarta se deschise și intrară brusc doi călăreți, cu săbiile în mână, care alergară direct la Barbă Albastră. El fugi imediat pentru a se salva; dar cei doi frați îl ajunseră, înfigându-și săbiile în trupul lui.

Barbă Albastră nu a avut moștenitori, și așa soția lui a devenit o femeie foarte bogată. O parte din avere i-a oferit-o surorii ei să se căsătorească cu un domn tânăr care o iubea de mult timp; cu o altă parte i-a ajutat pe frații ei; iar restul i-a rămas ei. S-a căsătorit cu un domn foarte demn, care a făcut-o să uite de perioada grea petrecută cu Barbă Albastră.

(după: https://www.setthings.com/ro/barba-albastra-povestea-originala-de-charles-perrault/)

Înțelegeți cuvintele?

ospăț: petrecere
demn: respectabil
poleit: acoperit cu un strat subțire de aur
moșie: proprietate mare de pământ
moștenitor: urmaș, succesor
avere: bogăție, bani și/sau proprietăți

7 **Pronunțați fiecare cuvânt și precizați silaba accentuată.**
cameră, cămară; călăreți, călare; casă, casetă; canapea, canapele; cheie, cheiță; a bate, bătaie; aleargă, alergare; mână, amâna; ospăț, oaspete!
Alcătuiți enunțuri cu fiecare dintre aceste cuvinte.

8 **Completați fiecare serie cu 3-4 cuvinte potrivite:**

a. aur, fier, cupru, ...;
b. cameră, balcon, hol, ...;
c. pușcă, sabie, pistol, ...;
d. mână, cap, gât, ...;
e. pat, masă, dulap, ...;
f. fiică, soție, mamă, ...

9 **Precizați pluralul substantivelor.**

a. cămară
b. poartă
c. cap
d. turn
e. cheie
f. sabie
g. seară
h. căsătorie
i. bătaie
j. rugăciune

10 **S-au „pierdut” niște litere. Găsiți-le și completați cuvintele din enunțuri.**

Au venit vecini... și priet...nii ei buni și s-au dus ...us, în cele două cam...re mari; admira...ia lor era fără margini în fața num...rului și frumuseții pa...urilor, canap...lelor, dulapurilor, meselor și o...linzilor. Soția, ajung...nd la ușa cămării, s-a oprit pentru o clip... . A luat, totuși, che...a și a deschi... ușa tremurând. După c...teva mo...ente, a ...ărit podeaua aco...erită peste tot cu s...nge, aici erau trupurile fem...ilor care fuseseră so...iile lui Barbă Albastră. I se f...cu o fric... de moart... .

11 **Menționați antonime pentru termenii următori.**

- moarte
- scurt
- bogat
- departe
- frumusețe
- a deschide

12 **Exprimați-vă punctul de vedere în legătură cu următoarele situații:**

a. V-ar plăcea să aveți o cheie la o cameră secretă.

b. V-ar plăcea să vă plimbați cu trăsura.

c. V-ar plăcea să vă întâlniți cu un personaj din poveste.

d. V-ar plăcea să o ajutați pe soție să scape din mâinile lui Barbă Albastră.

e. V-ar plăcea să călăriți niște cai frumoși și puternici.

13 **Identificați atributele din fragmentul de mai jos.**

Barbă Albastră nu a avut moștenitori, și așa soția lui a devenit o femeie foarte bogată. O parte din avere i-a oferit-o surorii ei să se căsătorească cu un domn tânăr care o iubea de mult timp; cu o altă parte i-a ajutat pe frații ei; iar restul i-a rămas ei. S-a căsătorit cu un domn foarte demn, care a făcut-o să uite de perioada grea petrecută cu Barbă Albastră.

14 **Conjugați verbele, după model.**

a veni, a ști, a merge, a citi, a asculta, a vizita.

Model:

1) mai-mult-ca-perfectul: *a pleca - plecasem, plecaseși, plecase, plecaserăm, plecaserăți, plecaseră;*

2) perfectul simplu: *plecai, plecași, plecă, plecarăm, plecarăți, plecară.*

Alcătuiți enunțuri folosind formele verbale de mai sus.

Notă: Mai-mult-ca-perfectul (m.m.c.p.) se folosește pentru a marca succesiunea cronologică a evenimentelor; când aceasta se întrerupe, pentru relatarea unui eveniment mai recent, se folosește perfectul simplu (p.s.).
Exemplu: *Bărbatul îi spusese* (m.m.c.p.) *soției să nu intre în camera secretă. Ea, totuși, intrase* (m.m.c.p.) *în acea cameră. Deodată, auzi* (p.s.) *cum în fața casei se oprește o trăsură.*

15 **Completați tabelul!**

infinitiv	*indicativ, imperfect*	*indicativ, perfect compus*	*indicativ, perfect simplu*	*indicativ, mai-mult-ca-perfectul*	*gerunziu*
a tremura	*tremuram*	*am tremurat*	*tremurai*	*tremurasem*	*tremurând*
a fugi					
a pleca					
a sosi					
a tăia					
a spune					
a vedea					

16 **Identificați verbele la timpul perfect simplu!**

În dimineața următoare ceru cheile, ea i le dădu, dar cu o astfel de mână tremurândă încât el ghici ușor ce s-a întâmplat. (...) Chiar în acel moment se auzi o bătaie tare în poartă, așa că Barbă Albastră se opri brusc. Poarta se deschise, și intrară doi călăreți, cu săbiile în mână, care alergară direct la Barbă Albastră. El fugi imediat pentru a se salva; dar cei doi frați îl ajunseră, înfigându-și săbiile în trupul lui.

Notă:

Dialogul informal: comunicarea se realizează într-un cadru familiar (între participanți există o relație apropiată), folosindu-se un limbaj colocvial.

Dialogul formal: se desfășoară într-un cadru oficial/public între participanți care folosesc limbajul literar. În general, între participanții dialogului formal există o relație de subordonare (inferior, superior).

Notă:

În **vorbirea directă,** se redau întocmai cuvintele vorbitorului.

Exemplu:

– Unde mergi?

– Merg la cinema.

În **vorbirea indirectă,** se redau spusele vorbitorului fără a-i repeta întocmai cuvintele.

Exemplu:

Andrei: – Ce faci, Mihai?

Mihai: – Citesc o poezie.

Andrei îl întreabă pe Mihai ce face. Mihai îi răspunde că citește o poezie.

17 **Citiți fragmentele de mai jos!**

a. Barbă Albastră s-a întors din călătoria sa în aceeași seară. În dimineața următoare ceru cheile, ea i le dădu, dar cu o astfel de mână tremurândă încât el ghici ușor ce s-a întâmplat.

b. „Cum a ajuns acest sânge pe cheie?”

c. „Nu știu”, răspunse femeia cu voce slabă.

d. „Nu știi”, replică Barbă Albastră. „Eu știu foarte bine, ai fost în cămară, nu-i așa?

Acum vei ajunge și tu acolo, printre doamnele pe care le-ai văzut acolo."

e. „Trebuie să mori, doamnă", spuse el, „și asta de îndată."

f. „Din moment ce trebuie să mor, acordă-mi puțin timp să-mi spun rugăciunile."

g. „De acord", replică Barbă Albastră, „un sfert de oră, nicio clipă mai mult."

1) Identificați enunțurile dialogului informal din fragment.

2) Transformați vorbirea directă în vorbire indirectă. **Model:** „Trebuie să mori", îi zise Barbă Albastră. – Barbă Albastră îi zise că trebuie să moară.

18 **Alegeți forma corectă.**

A. Cât despre această cheie mică, aceasta este de la dulapul ... capătul marii galerii. (*din*/*de la*/*de pe*/*despre*)

B. Au venit vecinii și prietenii ei buni și ... sus, în cele două camere mari. (*s-au dus*/*s-au urcat*/*s-au suit*/*s-au mers*)

C. După câteva momente, a zărit podeaua acoperită ... cu sânge. (*tot*/*peste tot*/*totul*/*tot peste*)

D. Barbă Albastră s-a întors din călătoria sa în ... seară. (*aceiași*/*aceeaș*/*aceeași*/*aceea*)

E. Chiar în acel moment ... o bătaie tare în poartă. (*a auzi*/*se audea*/*se auziră*/*se auzi*)

F. Barbă Albastră nu a avut moștenitori, și așa... a devenit o femeie foarte bogată. (*soție lui*/*soția lui*/*soția ei*/*soția lor*)

19 **Ordonați ideile de mai jos, astfel încât acestea să corespundă firului poveștii „Barbă Albastră".**

a. Barbă Albastră voia să se căsătorească.

b. Barbă Albastră și-a ucis mai multe soții.

c. Barbă Albastră voia să-i taie capul soției.

d. Barbă Albastră voia să fugă pentru a scăpa de moarte.

e. Barbă Albastră i-a spus soției că pleacă într-o călătorie.

f. Barbă Albastră avea case frumoase, argint și aur și trăsuri poleite cu aur.

g. Barbă Albastră a murit străpuns de săbii.

h. Barbă Albastră i-a zis soției că trebuie să moară.

i. Barbă Albastră a observat că soția lui fusese în cămara interzisă.

j. Barbă Albastră i-a acordat soției un scurt timp pentru ca aceasta să-și facă rugăciunile.

20 **Formulați cât mai multe întrebări referitoare la enunțurile de mai jos.**

a. Vecina sa, o doamnă din lumea bună, avea două fiice foarte frumoase.

b. El dorea să se căsătorească cu una dintre ele.

c. Dar niciuna dintre fete nu îl voia de soț.

d. Se temeau, căci el fusese deja căsătorit cu mai multe neveste.

e. A luat, totuși, cheița și a deschis ușa tremurând.

f. După câteva momente, a zărit podeaua acoperită peste tot cu sânge, aici erau trupurile femeilor, care fuseseră soțiile lui Barbă Albastră.

g. I se făcu o frică de moarte.

h. După ce observă că acea cheiță se murdărise de sânge, încercă de două sau de trei ori să o șteargă.

21 **Povestiți acțiunea textului „Barbă Albastră”, astfel încât să nu conțină scene înfricoșătoare.**

22 **Scrieți un alt început al poveștii, până la momentul când Barbă Albastră se căsătorește cu fiica cea mică a vecinei.**

23 **Rezumați oral și în scris (aproximativ 12-14 rânduri) textul „Barbă Albastră”. Folosiți verbele la persoana a III-a.**

Fiți atenți la ordinea evenimentelor și la structura rezumatului. Folosiți câțiva conectori logici și cronologici (*prin urmare, așadar, fiindcă, deoarece, întrucât, căci, pentru că, de fapt, dovadă că, cum, de altfel, în plus, în continuare, la fel, pe de o parte... pe de altă parte, nu numai... ci și, în fine, și, dar, însă, ci, sau*).

Vreau să știu!

Personajul – mijloace de caracterizare

Textul narativ se construiește în jurul unei ficțiuni. Deși este o ficțiune, unui personaj:

- i se poate stabili identitatea: nume, prenume, vârstă, origine socială, trecut, educație;
- i se poate contura un portret fizic sau moral.

Caracterizarea unui personaj se face în mod direct sau indirect.

Caracterizarea directă

Prin caracterizare directă, datele prin care se prezintă personajul sunt explicite (adică exprimate precis în text).

Caracterizarea indirectă

Caracterizarea indirectă se face prin indici diverși, cititorului revenindu-i sarcina să decodifice:

- indici literari: metafore, comparații etc.;
- indici materiali: obiecte de decor, de vestimentație;
- indici gestuali și lingvistici: gesturi, ticuri, acțiuni, limbaj.

24 **Având în vedere personajul Barbă Albastră, precizați:**

a. vârsta aproximativă, originea socială, trecutul;

b. portretul fizic (cum arată) și moral (ce gândește, cum se comportă, ce crede el despre sine);

c. indicii materiali (unde locuiește, cum este amenajată casa, cum se îmbracă);

d. indicii lingvistici (cum vorbește).

25 **Realizați o autocaracterizarea. Spuneți numai ceea ce pot afla și alții despre voi.**

Un mic ajutor:

a. Cum arăți?

b. Ce discipline îți plac?

c. Cine sunt prietenii tăi/prietenele tale?

d. Ce faci în timpul liber?

e. Ce nu-ți place să faci?

f. Ce fel de persoană ești?

g. Ce fel de persoană ai dori să fii?

h. Ce este important de știut despre tine?

Vreau să știu!

Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază

I. Propoziția este o comunicare cu un singur predicat: *Femeia* ***intră*** *în cameră.*

După scopul comunicării, propoziția poate fi:

- **enunțiativă** (transmite o informație): *În cameră sunt oglinzi frumoase.*
- **interogativă** (se cere o informație, se pune o întrebare): *Cine intră în cămară?*
- **exclamativă**: *Ce frumoasă este camera ta!*

După alcătuire, propoziția poate fi:

- **simplă** (alcătuită din părțile principale de propoziție: subiect și predicat sau numai predicat): *Femeia plânge. Femeia nu plânge. Femeia este frumoasă. Vai, a intrat!*
- **dezvoltată** (alcătuită din părțile de propoziție principale și secundare): *Femeia a descuiat ușa secretă. Femeia a intrat în camera cu oglinzi și canapele frumoase. Femeia a așteptat cu nerăbdare sosirea fraților ei.*

După aspectul predicatului, propoziția poate fi:

- **afirmativă** (afirmă, constată): *Femeia s-a căsătorit cu Barbă Albastră.*
- **negativă** (se neagă predicatul): *Femeia nu s-a căsătorit cu Barbă Albastră.*

II. Fraza este o comunicare alcătuită din două sau mai multe propoziții.
Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul de predicate.

După rolul lor în frază, propozițiile sunt:

- **principale:** au înțeles de sine stătător: *Femeia merge în cameră, bărbatul urcă în turn.* (ambele propoziții sunt principale)
- **secundare sau subordonate:** depind de alte propoziții din frază: *Femeia a intrat în cameră ca să afle secretul soțului.* (*Femeia a intrat în cameră* = propoziție principală; *ca să afle secretul soțului* = propoziție subordonată)
- **regente:** de ele depind alte propoziții: *Barbă Albastră i-a spus să nu intre în camera secretă.* (*Barbă Albastră i-a spus* = propoziție regentă)

Raporturile sintactice în frază:

a. raportul de coordonare

- se stabilește între propoziții de același fel;
- se realizează prin:

1) juxtapunere (alăturare fără cuvinte de legătură) **Exemple**: *Femeia se roagă[1],/ bărbatul merge la biserică [2],/ copilul citește Biblia.[3]/*

2) conjuncții coordonatoare și locuțiuni conjuncționale coordonatoare: *și, nici, iar, dar, însă, ci, ba, sau, ori, fie, așadar, deci, prin urmare, în concluzie;*

*Femeia i-a spus lui Barbă Albastră adevărul[1]/, **iar** el a vrut s-o pedepsească.[2]/*

b. raportul de subordonare

- se stabilește între propoziția regentă și subordonată ei și se realizează prin **1)** *conjuncții subordonatoare*: *că, să, ca să, dacă, fiindcă, încât, căci, întrucât, deoarece* etc. **Exemple**: ***Cred***[1]/ ***că*** *am citit această poveste.*[2]/; *Nu pleacă*[1]/ ***fiindcă*** *vrea*[2]/ ***să*** *citească o poveste.*[3]/ sau **2)** alte părți de vorbire cu rol de legătură între propoziții, de exemplu, pronume relative - **cine, ce, care, cât** etc. *Mi-a spus*[1]/ ***cine*** *vine*.; adverbe relative - *unde, cum, când* etc. *A plecat*[1]/ **unde** *a vrut*[2]/.

Expansiunea

Reprezintă transformarea unei părți de propoziție în propoziție subordonată corespunzătoare. **Exemple**: *Am ajuns în locul nașterii mele. – Am ajuns în locul în care m-am născut. Citim cărțile preferate. Citim cărțile pe care le preferăm.*

Contragerea

Reprezintă transformarea unei propoziții subordonate în partea de propoziție corespunzătoare. **Exemple**: *Elevul știe să povestească bine. - Elevul știe a povesti. Ion a devenit ceea ce și-a dorit. - Ion a devenit medic.*

26 Precizați care este propoziția afirmativă și care este cea negativă:

Barbă Albastră s-a întors din călătoria sa în aceeași seară. Soțul ei nu este acasă.

27 Precizați care este a) propoziția afirmativă; b) propoziția interogativă; c) propoziția exclamativă.

a. „Ana, nu vezi pe nimeni venind?”

b. „Ba da, văd doi călăreți venind.”

c. Ce bine mă simt în acest castel!

28 Indicați numărul de propoziții din enunțurile date.

a. Această cheie este de la dulapul din capătul marii galerii de la parter.

b. Poți să le deschizi pe toate, să intri în fiecare cameră.

c. Îți interzic să intri în cămara mică, supărarea mea nu va avea limite dacă se întâmplă să o deschizi.

29 Indicați propozițiile principale și pe cele subordonate. Care sunt elementele de legătură?

a. Coboară imediat[1]/ sau voi veni după tine![2]/

b. Exact în acel moment se auzi o bătaie tare în poartă,[1]/ așa că Barbă Albastră se opri brusc.[2]/

c. Poarta se deschise,[1]/ și intrară brusc doi călăreți[2]/ care alergară direct la Barbă Albastră.[3]/

30 **Realizați contragerea structurilor subliniate! Atenție:** ***Dispare elementul de relație, dispare predicatul și dispare o propoziție.***
Model: Persoanele ***pe care le-am invitat*** sunt pe drum. Persoanele ***invitate*** sunt pe drum.

a. Orașele ***pe care le-am vizitat*** sunt foarte frumoase.

b. Bărbatul ***care vine călărind*** este fratele meu.

c. Podeaua ***care era plină de sânge*** m-a înfricoșat.

d. Domnul ***care merită respect*** este acum soțul ei.

e. Întâmplarea ***pe care am auzit-o*** m-a distrat.

31 **Completați frazele următoare cu propoziții subordonate.**

a. Barbă Albastră este un om rău, deoarece ... .

b. Soția lui a avut noroc, pentru că ... .

c. Frații ei au salvat-o de la moarte, căci ... .

d. Barbă Albastră a vrut să-și omoare soția, fiindcă ... .

e. Femeia a intrat în camera secretă, întrucât ... .

32 **Ascultați poezia *Albastru pescăruș*, de Nichita Stănescu. a) Notați-vă, în timpul ascultării, câteva rime. b) Precizați dacă ați auzit sau nu următoarele cuvinte:** *azur, apă, albastru, alb, amar, a aduce, a (se) apleca, a admira, a aștepta, a ajunge.*

33 **Citiți poezia!**

Albastru pescăruș

Nichita Stănescu

1. Pe cerul limpede și poate lung
Albastru pescăruș mă cheamă,
Simt o durere că nu pot să-l ajung,
Deși tot sufletul mă-ndeamnă.

2. Aș vrea să zbor, când fluturii se nasc
Luminii dându-i forme de culoare,
Robia lanțului în care zac
S-arunce-n jur miresme ca de floare.

3. Aș vrea să simt lumina dimprejur
Să zbor nemărginit spre cer,
A vieții păsări de azur
Să urce-naltul cât mai sper.

4. E vis acesta? nu pot spune
Nu m-am trezit și poate nici nu vreau,
Plutesc deasupra clipelor nebune
Ce-n derularea lor amară mă orbesc.

5. Te-ai rătăcit! De rătăcirea e un scop în sine
Mi-au dat răspunsul păsări ce zburau,
Imensul cer iar norilor revine
Oprind în ei lumini ce coborau.

6. Când obosit m-aplec peste ruine,
Același început îmi pare greu,
Tu pescăruș al zilelor senine
De ce nu-mi poți zbura mereu?

7. L-am întrebat, și nu vrea să-mi răspundă,
Din nou am să aștept să plece norii,
Și-l voi urma sau poate-l voi visa din umbră,
Pe-albastrul pescăruș ce va aduce zorii.

(http://www.versuri-si-creatii.ro/poezii/s/nchita-stanescu-5zsptdu/albastru-pescarus-5zunpud html#.W963Qej8vDc)

Înțelegeți cuvintele?

mireasmă: parfum, aromă
robie: sclavie (aici: arest, închisoare)

34 Completați structurile cu adjective din poezia „Albastru pescăruș”, de Nichita Stănescu!

a. zile ....
b. pescăruș ....
c. cer ....
d. derulare ....
e. clipe ....

35 Formați substantive din următoarele verbe.

a. a (se) rătăci
b. a zbura
c. a întreba
d. a veni
e. a visa
f. a obosi
g. a pluti
h. a (se) apleca
i. a răspunde
j. a (se) naște

36 Stabiliți ce rimă au versurile poeziei „Albastru pescăruș”, de Nichita Stănescu.

37 Selectați din poezie verbele la modurile și timpurile indicate în tabel și completați conform modelului.

conjunctiv, prezent	*condițional-optativ, prezent*	*indicativ, perfect compus*	*indicativ, viitor*
să zbor, să zbori, ...	*aș vrea, ai vrea, ...*	*am întrebat, ai întrebat, ...*	*voi visa, vei visa, ...*

Alcătuiți enunțuri cu formele din tabel.
Model:
- Ar fi bine să zbor peste mare.
- Aș vrea să pictez un pescăruș albastru.
- Am întrebat cu cine pleci la mare.
- Voi visa marea albastră.

38 **Precizați antonime pentru termenii următori:**

- lumină
- a răspunde
- cer
- a (se) trezi
- zi
- început
- lung
- a (se) naște

39 **Precizați sensul omonimelor:** *cer, poate, mai*. **Alcătuiți enunțuri cu sensurile găsite.**

40 **Explicați sensul metaforelor: *robia lanțului și păsări de azur*.**

41 **Identificați epitetele, comparațiile și personificările din poezia *Albastru pescăruș* de Nichita Stănescu. Explicați rolul.**

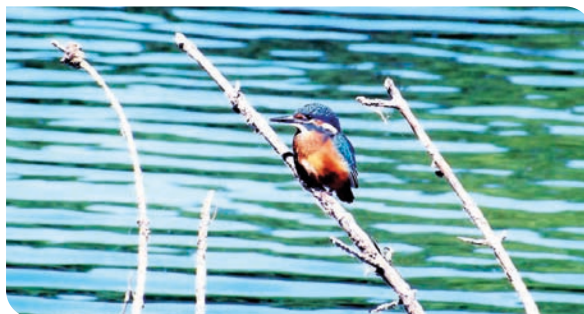
42 **Lucrați în echipe! Identificați imaginile vizuale, auditive și olfactive din poezia „Albastru pescăruș". Fiecare echipă va realiza un desen inspirat din versurile poeziei. Ce legătură puteți stabili între titlul și textul poeziei?**

43 **Precizați care este strofa preferată din poezia *Albastru pescăruș*, de Nichita Stănescu? Care este motivul alegerii voastre?**

44 **Ce idei/sentimente transmite poezia *Albastru pescăruș* de Nichita Stănescu? Decideți dacă sunteți sau nu de acord cu enunțurile de mai jos!**

a. Eul liric este atras de pescărușul albastru. (DA/NU)

b. Pescărușul albastru se hrănește cu peștișori. (DA/NU)

c. Eul liric simte nevoia de libertate de care se bucură pescărușul albastru. (DA/NU)

d. Pescărușul vine la malul apei. (DA/NU)

e. Eul liric își dorește să poată zbura mereu, precum pescărușul. (DA/NU)

f. Pescărușului îi aparțin toată lumina și tot cerul. (DA/NU)

g. Eului liric nu îi plac întunericul, norii, ruinele (trecutul) și noaptea. (DA/NU)

h. Eul liric este invidios pe cerul imens pentru că păsările îi aparțin acestuia. (DA/NU)

i. Eul liric „vorbește" cu pescărușul, folosind verbele *a întreba, a răspunde*. (DA/NU)

j. Pescărușul revine în zori. (DA/NU)

k. Pescărușul dorește să vină la eul liric. (DA/NU)

l. Pescărușul reprezintă dorința, libertatea, frumosul, idealul, sentimente și valori după care oamenii, în general, tânjesc. (DA/NU)

m. Albastrul pescăruș face legătura dintre realitate și dorințele eului liric. (DA/NU)

n. Eul liric admiră pescărușul albastru pentru că poate să se ridice în văzduh, pentru că poate să vină aproape de el și pentru că poate „simți" lumina cerului. (DA/NU)

o. Poezia se încheie într-un ton pesimist. (DA/NU)

45 **Ce semnificație are culoarea albastră care predomină în poezia Albastru pescăruș? Alcătuiți un text scurt, 20-30 de cuvinte, în care să răspundeți la întrebare.**

46 **Ascultați textul *Albastrul de Voroneț*. Notați, în timpul ascultării, substantivele proprii.**

Albastrul de Voroneț

Cristinel C. Popa

Mănăstirea Voroneț este situată în satul cu același nume, la 36 de km de Suceava și 4 km de Gura Humorului. Biserica a fost ridicată în anul 1488, în numai patru luni și jumătate, în timpul domniei lui Ștefan Cel Mare. Este impunătoare și prin construcție, dar mai ales prin pictura exterioară de influență bizantină, vestită în toată lumea. Trăinicia frescelor exterioare, expuse intemperiilor naturii, într-un loc unde vremea nu este prea prielnică, uimește și astăzi. Pictura exterioară a Voronețului, datând din timpul domniei lui Petru Rareș, este realizată la un înalt nivel artistic, fiind socotită drept cel mai reușit ansamblu al artei feudale moldovenești.

Nota caracteristică a acestor fresce o constituie bogata imaginație creatoare a realizatorilor ei, care introduc în compoziție elemente folclorice: arhangheli care suflă din buciume, fluierele păstorilor de munte și altele. Este un miracol ca o tencuială zugrăvită printr-un meșteșug vechi, primitiv, să reziste 450 de ani. Compoziția albastrului de Voroneț nu a fost elucidată în totalitate, fiind vorba de azurit fărâmițat și o substanță organică rămasă neidentificată.

https://jurnalul.antena3.ro/special-jurnalul/voronet-albastrul-credintei-romanesti-535824.html
(trăinicia: tartósság, tencuială: vakolat, a elucida: tisztáz)

47 **Selectați, din coloana din dreapta, sensul corect al cuvintelor.**

domnie	a desface în bucăți
a uimi	conducerea țării
prielnic	a clarifica
arhanghel	a surprinde
a elucida	favorabil
a fărâmița	instrument muzical folosit (mai ales) de ciobani
bucium	mai mare peste îngeri

48 **Completați structurile cu prepozițiile potrivite.**

a. ... satul ... același nume
b. datând ... timpul domniei lui Petru Rareș
c. introduc ... compoziție
d. fiind vorba ... azurit
e. impunătoare ... construcție
f. realizată... un înalt nivel artistic

49 **Ascultați/Vizionați prezentarea Mănăstirii Sucevița: http://www.radioiasi.ro/stiri/supliment/manastirea-sucevita-video-si-audio/. Menționați cinci informații care v-au impresionat cu ocazia ascultării/vizionării prezentării.**

Vreau să știu!

Pronumele nehotărât

Pronumele nehotărât înlocuiește un substantiv fără să ofere informații precise despre obiectul înlocuit.

După structură, se împart în:

- simple: *unul, altul, tot, atâtea, cutare, mult, puțin*;
- compuse: *fiecare, oricare, oricine, vreunul, altcineva, altceva, cineva, careva, oarecine, oarecare.*

Își schimbă formele după gen și număr, cu excepția următoarelor situații:

- pronumele care conțin în structura lor pronumele relative ce sunt invariabile;
- pronumele nehotărâte *cineva* și *oricine* prezintă forme doar pentru singular;
- pronumele nehotărâte formate cu ajutorul pronumelui relativ *cine* au forme doar pentru singular.

50 **Utilizați corect forma pronominală „oricare”!**

a. ... copil are nevoie de părinți.
b. ... copil îi este dor de părinții lui.
c. ... fete îi place culoarea albastră.
d. ... fată are ceva albastru.
e. M-aș mulțumi cu ... bluză albastră.
f. ... profesor îi place să dea note bune.

51 **Completați enunțurile cu pronume nehotărâte din paranteză.**
(*alta, tot, altcineva, cineva, oricare, oricine*)!

a. ... vine, este binevenit.

b. Aș dori să vorbesc cu ... care se pricepe la pictură.

c. Nu ... poate vorbi cu pescărușii.

d. Îl așteptam pe Barbă Albastră, dar a venit ... .

e. Trebuie să-mi caut cartea, căci nu am ... .

f. În acest manual găsești ... ce trebuie să știi despre teatru.

g. Îmi plac păpușile, pe ... aș pune-o pe masa mea.

52 **Identificați pronumele nehotărâte în textul de mai jos.**

Biserica din Dârjiu, județul Harghita

Biserica fortificată Dârjiu nu e una oarecare, ci una ce face parte din Patrimoniul UNESCO, alături de încă șase biserici fortificate: Biertan (jud. Sibiu), Câlnic (jud. Alba), Valea Viilor (jud. Sibiu), Prejmer (jud. Brașov), Saschiz (jud. Mureș) și Viscri (jud. Brașov). În biserică sunt fresce peste care au trecut sute și sute de ani și care, din păcate, nu se păstrează integral. Una dintre fresce îl reprezintă pe Sfântul Apostol Pavel, o alta pe Arhanghelul Mihail, o alta pe Sfântul Anton. Biserica fortificată de la Dârjiu este dominată, în zona altarului, de culoarea albastru deschis. Pe băncuțe stau, având copertile protejate de broderii alb-albastre, cărțile de rugăciune. De altfel, albul și albastrul sunt culorile ce domină biserica.

după: https://www.viata-libera.ro/turism/43781-stiri-galati-viata-libera-destinatii-spirituale-biserica-fortificata-de-la-darjiu

(integral: egészen, teljesen; broderie: hímzés)

53 **Descrieți o biserică din zona în care locuiți.**

Un mic ajutor:

a. Cărui cult îi aparține?
b. Când a fost construită?
c. În ce stil a fost construită?
d. Ce dimensiuni are?
e. Cum arată în interior/exterior?
f. Câți credincioși o frecventează?

54 **Completați dialogul dintre cei doi verișori.**

În vacanță, la mare

Anca: Mergeți și anul acesta la mare?

Zorán: Cred că mergem din nou, căci părinții mei merg în ... an la mare.

Anca: Dar tu ... vrei să mergi?

Zorán: Ba da, dar m-aș duce la o ... mare.

Anca: Unde? În Croația?

Zorán: Da, de exemplu. Este la fel de scump ca și la noi. În plus, aș mai vedea și ... nou.

Anca: Le-ai spus părinților ce-ți dorești?

Zorán: Da, le-am spus, dar nici nu vor să audă de Croația.

Anca: Propune-le atunci ... !

Zorán: Nu m-am gândit la ... . Ai vreo idee?

Anca: Da, propune-le să mergeți tot la Marea Neagră, dar în Bulgaria.

Zorán: Unde?! În Bulgaria?! Nu m-am gândit la Bulgaria.

Anca: Ai vedea o altă țară, iar părinții tăi ar face baie tot în Marea Neagră.

Zorán: Ești o fată deșteaptă! Îmi place ... cum gândești. Le voi propune Bulgaria. Să vedem ce vor spune!

Anca: Vor spune „da”. Știu sigur.

Zorán: De unde știi?

Anca: I-am auzit discutând pe părinții tăi cu părinții mei despre concediu. Au plănuit să mergem anul acesta împreună la mare. Au căzut de acord să mergem în Bulgaria.

Zorán: Este minunat! De ce nu mi-ai zis nimic până acum?

Anca: Așa sunt eu!

Notă: Blogul (cuvânt provenit de la expresia engleză *web log* = jurnal pe internet) este o publicație web (un text scris) care conține articole periodice sau actualizate neîntrerupt ce au, de obicei, un caracter personal. Acest gen de publicații web sunt, în principiu, accesibile publicului larg, însă unele pot fi contra cost. Termenul de „blog” a apărut în anul 1997. Există mai multe platforme pentru blog-uri, de exemplu *Wordpress* (cea mai cunoscută și folosită platformă de *blogging*), *Blogspot*, *Blogger* etc.

după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Blog

55 **Citiți textul blogului și precizați despre ce culoare este vorba.**

Deși ... face parte din spectrul culorilor reci, ajută la inducerea unei stări de calm și creează o atmosferă relaxantă în living. Astfel, culoarea ... este recomandată pentru sufragerie, în special în nuanțe mai deschise, deoarece au efect calmant. Indiferent de nuanța de ... aleasă, poți crea un living în ... prin vopsirea pereților, prin alegerea unor piese de mobilier sau prin câteva obiecte decorative principale ..., precum jaluzele, draperii sau covoare.

după: https://www.elvila.ro/blog/2018/08/23/cum-poti-sa-amenajezi-livingul-nuante-albastre-ghid-cu-sfaturi-practice-si-idei-care-sa-te-inspire/

56 **Începeți enunțurile cu „mă interesează”.**

Model:

Sunt *culori reci*. – Mă interesează *culorile reci*.

a. Este *un living mare*.
b. Sunt *obiecte decorative*.
c. Sunt *draperii și covoare*.
d. Este *o nuanță frumoasă*.
e. Sunt *pereți vopsiți în albastru*.
f. Este *o culoare recomandată pentru sufragerie*.
g. Sunt *piese de mobilier*.
h. Sunt *jaluzele albastre*.

57 Redactați un text de blog, de aproximativ 80-100 de cuvinte, despre una dintre următoarele teme: amenajarea camerei pentru adolescenți, decorațiuni folosite de Crăciun, îmbrăcăminte pentru adolescenți, lecturi recomandate pentru adolescenți, activități de petrecere a timpului liber pentru adolescenți etc.

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți la plural substantivele de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a cuvintelor date.**

a. adolescent **c.** călăreț **e.** stăpân **g.** cămară **i.** sabie
b. bijuterie **d.** moștenitor **f.** supărare **h.** rugăciune **j.** suflet

(**30 de puncte**, *din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Precizați predicatele din frazele de mai jos. Din câte propoziții se compun aceste fraze?**

Pe cerul limpede și poate lung
Albastru pescăruș mă cheamă,
Simt o durere că nu pot să-l ajung,
Deși tot sufletul mă-ndeamnă.

Aș vrea să zbor, când fluturii se nasc
Luminii dându-i forme de culoare,
Robia lanțului în care zac
S-arunce-n jur miresme ca de floare.

din: Nichita Stănescu, "Albastru pescăruș"

(***10 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare predicat specificat)*

3 **Completați tabelul de mai jos cu formele indicate, conform modelului.**

infinitiv	*imperfect, indicativ*	*perfect compus, indicativ*	*perfect simplu, indicativ*	*mai-mult-ca-perfect, indicativ*	*gerunziu*
a construi	*construiam*	*am construit*	*construii*	*construisem*	*construind*
a elucida					
a uimi					
a fărâmița					
a ridica					

(***20 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare formă corectă)*

4 **Completați fragmentul, folosind cuvintele din paranteză.**
(*care, realizată, drept, buciume, artei, datând, acestor, imaginație, folclorice, munte*)

Pictura exterioară a Voronețului, (a) ... din timpul domniei lui Petru Rareș, este (b) ... la un înalt nivel artistic, fiind socotită (c) ... cel mai reușit ansamblu al (d) ... feudale moldovenești. Nota caracteristică a (e) ... fresce o constituie bogata (f) ... creatoare a realizatorilor ei, (g) ... introduc în compoziție elemente (h) ... : arhangheli care suflă din (i) ... , fluierele păstorilor de (j) ... și altele.

(***10 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare cuvânt completat corect*)

5 **Alcătuiți cinci fraze în care să folosiți următoarele conjuncții:** *că, deși, dacă, fiindcă, încât*.

(***10 puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare conjuncție utilizată corect*)

6 **Completați textul de mai jos, selectând cuvintele potrivite din paranteză.**
(*care, lume, instrument, al, fără, român, cu, de, inventat, să*)

Stiloul lui Petrache Poenaru

Stiloul, un ... atât de uzual, a fost inventat de un ... . Petrache Poenaru a fost un inginer și matematician ... s-a preocupat de organizarea învățământului național. În întreaga ... este însă recunoscut pentru tocul ... rezervor pe care l-a ... , adică ceea ce am ajuns ... cunoaștem sub numele ... stilou. Numele oficial ... dispozitivului este „stiloul portabil ... sfârșit alimentat cu cerneală“.

după: https://playtech.ro/2015/10-inventii-despre-care-nu-stiai-ca-sunt-facute-de-romani/

(***20 de puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

Cartea

1 **Discutați!**

a. Care sunt părțile componente ale unei cărți?
b. Ce este o bibliotecă?
c. De ce este important ca oamenii să citească?
d. Ce fel de cărți citiți de obicei?
e. Ce nu vă place să citiți?

2 **Menționați cuvinte care conțin litere din cuvântul „*cartea*”:**

C: **c**ărticică, ...
A: **a**utor, ...
R: cup**r**ins, ...
T: coper**t**ă, ...
E: com**e**die, ...
A: **a**lfabet, ...

3 **Observați imaginile de mai jos. Realizați câte o scurtă descriere a fiecărei imagini.**

4 **Discutați! a) Ce fel de profesii și meserii cunoașteți? b) Ce vreți să deveniți? De ce? c) Mergeți des în librării și biblioteci? De ce?**

5 **Ascultați interviul cu un redactor coordonator.**

a. Precizați cuvintele care încep cu sunetul „c”.
b. Precizați cuvintele care au legătură cu termenul „carte”.
c. Enumerați profesiile din textul audiat.

Redactorul de carte

6 Citiți interviul.

E iarnă… Vrând-nevrând, ne petrecem mai mult timp în casă, citind. Drept urmare, ne-am gândit să dedicăm paginile de „job description” profesiei de redactor de carte. Deloc întâmplător, am ales să discutăm cu o mai veche colaboratoare a revistei noastre, Cornelia Ionescu*, redactor coordonator la Editura „Cartea mea”*.

(R.: reporter, C.I.: Cornelia Ionescu)

R.: Cum se naște o carte în cadrul unei edituri? Se pleacă de la o cercetare a pieței, de la așteptările cititorilor sau de la afinitățile editorilor, ale redactorilor coordonatori?

C.I.: Cartea trebuie să răspundă, astăzi, problemelor cu care se confruntă individul, într-o societate în care concurența e foarte mare. Ne dorim ca volumele noastre să răspundă întrebărilor și nevoilor concrete ale celor din jurul nostru. Plecăm, așadar, de la așteptările cititorilor noștri și încercăm să le oferim titlurile pe care și le doresc. La prima vedere, s-ar părea că există suficiente titluri de acest gen pe piață, dar, dacă vă veți uita cu atenție, veți observa că aproape toate sunt traduceri...

R.: Discutați direct cu autorii?

C.I.: În ceea ce ne privește, discutăm direct cu autorii.

R.: Se caută literatura de sertar a autorilor și li se propune publicarea sau se comandă cartea?

C.I.: Ținând cont de profilul editurii noastre, în mod evident, nu apelăm la literatura de sertar. Comandăm cărțile.

R.: Cui le comandați? Autorilor care nu au mai fost publicați sau celor consacrați?

C.I.: Pot să vă spun doar că autorii consacrați aduc un plus în privința vânzării cărții, pur și simplu, prin numele lor.

R.: Cum sunt plătiți redactorii de carte?

C.I.: Pentru un job care îți place, ajunge ca remunerația să fie mulțumitoare. Cred că pentru munca pe care o fac, în Romania, sunt plătită satisfăcător. Și, în plus, îmi place ceea ce fac.

R.: Cum arată ziua dumneavoastră de lucru? Și cât durează?

C.I.: De obicei, ajung la birou la ora 10. Încerc ca dimineața să-mi programez întâlnirile cu colaboratorii externi, autorii, redactorii și graficienii.

În jurul prânzului, au loc discuțiile „in house”, ca să zic așa, cu secretarul de redacție, cu tehnoredactorii etc. Tot până la prânz, încerc să fiu la curent cu presa zilei. Să văd cine ce a mai scris, mai ales despre cărțile noastre.

După-amiază, citesc textele cărților în diferitele lor etape. Trebuie să citești destul de multe variante ale câtorva pagini dintr-o carte, până când echipa care lucrează la ea reușește să prindă într-un stil plăcut informația de care publicul are nevoie și pe care ne propunem să i-o oferim prin acel volum. După ce acest lucru e stabilit, mai urmează să citesc cartea respectivă doar atunci când ajunge în forma finală. Atunci aflu și părerile lectorilor de probă, analizez modificările cerute de aceștia și văd care anume mai sunt corecturile care trebuie aduse cărții. În formatul lor final, prefer să le citesc după-amiaza târziu sau seara.

Pentru că atunci, consecutiv, am mai multe ore ceva mai liniștite. Bineînțeles, în perioadele în care ne pregătim pentru târgurile de carte, felul în care arată o zi de lucru se schimbă.

R.: Ce sfaturi i-ați da cuiva care aspiră la jobul de redactor coordonator?

C.I.: Înainte de toate, ar trebui să fie la curent cu piața de carte de la noi și din străinătate, să urmărească evoluția problematicilor de interes pentru public.

Bineînțeles, ar trebui să aibă o minte ordonată, adică să știe cum să-și structureze informația și să aibă un mod clar de a judeca. În plus, ar trebui să cunoască foarte bine limba română. De ce-ar mai avea nevoie? De pasiune și intuiție!

R.: Din când în când, vă intrați în rolul de scriitoare. Care din cele două ipostaze vă aduce cele mai mari bucurii?

C.I.: În esența lor, sunt munci diferite. Redactorul coordonator nu lucrează cu textul, ci cu oamenii, conduce o echipă și trebuie să știe să rezolve toate problemele care apar pe parcursul elaborării unei cărți. Discută cu autorul, cu redactorul, cu tehnoredactorul, cu graficianul, cu lectorii de probă, analizează propunerile făcute de aceștia și, dacă e cazul, pretinde modificări.

Și în postura de scriitor trebuie să te documentezi, să ajungi la o structură clară, limpede a lucrurilor pe care vrei să le comunici, la un stil plăcut. Iar mai apoi, transpiri până obții cartea pe care o dorești.

**Numele redactorului coordonator și denumirea editurii au fost schimbate.*
după: http://www.cariereonline.ro/index.php/articles/Redactorul_de_carte

Înțelegeți cuvintele?

a judeca: a considera, a gândi, a-și forma o opinie
a pretinde: a cere
a se confrunta: a face față unei situații
afinitate: înclinație, potrivire, legătură
consacrat: recunoscut
consecutiv: succesiv, fără întrerupere
editură: instituție care publică reviste, cărți etc.
intuiție: capacitatea de a gândi și de a descoperi adevărul
ipostază: stare, situație
postură: situație, atitudine
remunerație: salariu, plată
satisfăcător: mulțumitor, acceptabil

7 **Precizați cuvintele din textul *Redactorul de carte* care încep cu litera „p”! Câte ați găsit?**

8 **Începeți enunțurile de mai jos, folosind structura „de obicei, ...”!**

a. Ajung la birou la ora 10.
b. Încerc ca dimineața să-mi programez întâlnirile cu colaboratorii externi.
c. În jurul prânzului, au loc discuțiile *in house*.
d. Tot până la prânz, încerc să fiu la curent cu presa zilei.
e. După-amiază, citesc textele cărților în diferitele lor etape.
f. Trebuie să citești destul de multe variante ale câtorva pagini dintr-o carte.

9 **Formați cuvinte (cu sens), adăugând literele care lipsesc.**

a. revi...
b. reda...
c. remu...
d. resp...
e. reuș...
f. reco...
g. răsp...
h. Romă...

10 **Completați fragmentul cu ultimele litere ale cuvintelor.**

Încer... ca dimineaț... să-mi programe... întâlniril... cu colaboratori... extern..., autori..., redactori... și graficieni... . În juru... prânzulu..., au loc discuțiil... *in house*, ca să zic așa, cu secretaru... de redacți..., cu tehnoredactori... etc. Tot pân... la prân..., încer... să fiu la curen... cu pres... zile... . Să văd cin... ce a mai scri..., mai ale... despr... cărțil... noastr... . După-amiaz..., cites... textel... cărțilo... în diferitel... lor etap... . Trebui... să citeșt... destu... de mult... variant... ale câtorv... pagin... dintr-o cart..., pân... cân... echip... care lucreaz... la ea reușeșt... să prind... într-un sti... plăcu... informații... de car... publicu... are nevoi... și pe car... ne propune... să i-o oferi... prin ace... volu... .

11 **Selectați sensul următoarelor cuvinte:**

a. a conduce: a dirija/a compune/a gândi
b. consacrat: inteligent/nou/recunoscut
c. coordonator: poet/îndrumător/echipă
d. consecutiv: fără cărți/fără întrerupere/fără șef
e. a colabora: a realiza ceva acasă/a realiza ceva nou/a realiza ceva în comun
f. corectură: eliminarea textului/eliminarea greșelilor din text/eliminarea unor cuvinte
g. concurență: piață/întrecere/birou
h. a comanda: a cere/a da/a căuta

12 **Folosiți, în enunțuri, diferitele forme ale substantivelor:** *redactor, corector, grafician, poet*.

Model: *autor – un autor, unui autor; unii autori, unor autori*

Un autor este în birou. Cartea *unui autor* poate să-mi placă.

Unii autori vin la editură. Cărțile *unor autori* se vând foarte repede.

13 **Formați verbe, pornind de la următoarele substantive:**

Model: organizare – *a organiza*

a. discuție
b. întâlnire
c. colaborare
d. informație
e. remunerație
f. profesie
g. publicare
h. redacție

Alcătuiți enunțuri cu cinci dintre aceste verbe.

14 **Formulați cât mai multe întrebări pentru enunțurile de mai jos:**

a. După ce acest lucru e stabilit, mai urmează să citesc respectiva carte doar atunci când ajunge în forma finală.

b. Atunci aflu și părerile lectorilor de probă, analizez modificările cerute de aceștia și văd care anume mai sunt corecturile care trebuie aduse cărții.

c. În formatul lor final, prefer să le citesc după-amiaza târziu sau seara.

d. Pentru că atunci, consecutiv, am mai multe ore ceva mai liniștite.

e. Bineînțeles, în perioadele în care ne pregătim pentru târgurile de carte, felul în care arată o zi de lucru se schimbă.

15 **Răspundeți la întrebări.**

a. Cine este Cornelia Ionescu?
b. Ce fel de cărți există pe piața cărții?
c. De ce publică editura cu precădere autorii consacrați?
d. Ce activități sunt în programul Corneliei Ionescu înainte de masă?
e. Cum trebuie să fie informația cuprinsă într-un volum?
f. Ce citește Cornelia Ionescu seara?
g. Când nu mai este valabil programul obișnuit al redactorului?

16 **Redați, oral și în scris (aproximativ 10-12 rânduri), conținutul interviului!**

17 **Precizați cuvintele care nu se potrivesc cu termenul „carte”.**

autor, pagină, telefon, tipografie, editură, anul apariției, citire, redactor, tehnoredactor, redacție, tablou, tipar, tipograf, lectură, corector, corectură, corigență, preț, portofel, bibliografie, lectori, factori, copertă, interpretă, titlu, lecție, manual, dicționar, bibliotecă, discotecă, fișă de lectură, fișă medicală, cuprins, cupru, capitol, castel, colecție, volum, grafică, a publica, a călători, a citi, a scrie, a dormi, târg de carte, expoziție de carte, expoziție de pictură

18 **Alcătuiți enunțuri cu următoarele sinonime ale substantivului „carte”:** *lucrare, operă, volum*.

19 **Explicați în ce constau profesiile următoare:** *tipograf, editor, redactor, tehnoredactor, lector, corector, autor, traducător, jurnalist, grafician, bibliotecar*. **Folosiți dicționarul explicativ, dacă este cazul.**

20 **Alcătuiți enunțuri în care să folosiți structurile:** *expoziție de carte, târg de carte, lansare de carte, depozit de carte, semn de carte, împrumut de carte, redactor de carte, iubitor de carte* **etc.! Găsiți alte structuri care conțin „ ... de carte”.**

21 **Relatați cum arată o zi obișnuită a unui redactor de carte. Aveți în vedere textul de mai sus.**

22 **Idee de miniproiect: Realizați o listă cu scriitorii români și maghiari sărbătoriți în acest an! Realizați o expoziție de carte cu ocazia aniversării unui autor român și a unui autor maghiar din lista întocmită.**

Vreau să știu!

Complementul direct. Complementul indirect

Complementul direct

Arată obiectul asupra căruia se exercită direct acțiunea exprimată de verb.

Răspunde la întrebările *pe cine?, ce?*

Complementul direct se exprimă prin:

- substantiv: Am învățat *lecția*. Am văzut-*o pe bunica* mea în parc. L-am ascultat *pe director*. Copiii beau *suc* și mănâncă *prăjituri*.
- pronume: *Pe tine* nu *te* aștepta. Tu *îl* vezi pe colegul meu. Eu nu *o* cunosc pe eleva aceea. Am întâlnit-*o pe ea*. Ajut cu plăcere *pe oricine*.
- numeral: *Pe cei patru* îi cunosc bine. L-a chemat *pe al doilea*.
- verb: Începusem *a citi* un roman. Am *de citit* trei lecții. Aud *tunând*.
- *interjecție: Am auzit: cioc! cioc!!*

Complementul indirect (cu sau fără prepoziție)

Arată obiectul asupra căruia se exercită indirect acțiunea verbului.

Răspunde la întrebările: *cui? la cine/la ce? cu cine/cu ce? de cine/de ce? despre cine/despre ce? pentru cine/pentru ce?* etc.

Complementul indirect poate fi exprimat prin:
- substantiv: Am discutat *despre prietenul* tău.
- pronume: Voi citi despre *tine*.
- numeral: Am auzit *despre cei doi*.
- verb la modul infinitiv: M-am săturat *de a repeta* regulile.
- verb la modul supin: S-a plictisit *de așteptat*.
- verb la gerunziu: Ne-am săturat *așteptând*.
- adjectiv precedat de prepoziție: *Din gri* s-a făcut alb.

23 **Formulați întrebări pentru cuvintele subliniate.**

a. ***Prietenei*** mele nu-i merge bine.
b. ***Colegului*** nostru îi dăm **un pix**.
c. ***Fratelui*** meu **îi** plac telefoanele mobile.
d. ***Surorii*** mele îi este greu să vină aici.
e. ***Profesorului*** îi plac **dicționarele**.
f. ***Câinelui*** nu-i place **mâncarea.**
g. ***Bunicului*** i-am cumpărat o pălărie.
h. ***Bunicii*** **i**-am dat **un tablou**.
i. ***Vecinei*** noastre nu-**i** vine să creadă că sunt bolnav.
j. ***Fetei*** îi stă bine cu **bluza** albastră.

24 **Completați după model:**

Model: L-am întâlnit ... (profesorul tău) – L-am întâlnit *pe profesorul tău*.

a. L-am văzut ... (fratele lui)
b. L-am găsit ... (vecinul lui Andrei)
c. Am văzut-o ... (bunica Anei)
d. Am găsit-o ... (vecina ei)
e. I-am cunoscut ... (profesorii tăi)
f. Le-am cunoscut ... (elevele clasei)
g. Am ajutat-o ... (sportiva aceea)
h. I-am ajutat ... (sportivii aceștia)

25 **Identificați complementele directe din următoarele enunțuri.**

a. Îl cunosc pe domnul Popescu.
b. Trebuie să cumpăr un cort.
c. Nu am văzut-o pe bunica ta.
d. Am pierdut un caiet.
e. Îi aștept pe prietenii mei.
f. O invit pe Marika la teatru.
g. Scrie tema la română!
h. Caută ochelarii de soare!
i. Vântul rupe corturile.
j. Șerpașii prestează servicii.
k. David Neacșu dă un interviu.

26 **Identificați complementele directe din următoarele enunțuri și precizați partea de vorbire prin care sunt exprimate.**

a. Îl cunosc pe băiat din vedere.
b. Trebuie să citesc poezia pentru mâine.
c. Nu am văzut compunerea ta la limba română.
d. Am pierdut un caiet la sala de sport.
e. Îi aștept pe prietenii mei în fața teatrului.
f. O invit pe Anna la teatru la spectacolul de duminică.

27 **Finalizați propozițiile, folosind verbe la modul supin. Precizați funcția lor sintactică.**

Model: Mi-e teamă *de urcat*.

a. M-am plictisit de ………………….
b. M-am săturat de ………………….
c. Mi-e frică de ………………….
d. Sunt sătul de ………………….
e. Sunt gata de ………………….

28 **Lucrați în echipe. Identificați în enunțurile de mai jos complementele indirecte.**

Înainte de toate, ar trebui să fie la curent cu piața de carte de la noi și din străinătate, să urmărească evoluția problematicilor de interes pentru public. Bineînțeles, ar trebui să aibă o minte ordonată, adică să știe cum să-și structureze informația și să aibă un mod clar de a judeca. În plus, ar trebui să cunoască foarte bine limba română. De ce-ar mai avea nevoie? De pasiune și intuiție! Discută cu autorul, cu redactorul, cu tehnoredactorul, cu graficianul, cu lectorii de probă, analizează propunerile făcute de aceștia și, dacă e cazul, pretinde modificări. Și în postura de scriitor trebuie să te documentezi, să ajungi la o structură clară, limpede, a lucrurilor pe care vrei să le comunici, la un stil plăcut.

29 **Lucrați în echipe! Ce funcție sintactică au cuvintele subliniate: complement direct (CD) sau complement indirect (CI)?**

a. A făcut *un interviu cu autorul*.
b. Se vorbește *despre autor*.
c. Eu citesc toate *interviurile*.
d. Ai vorbit *cu autorul*?
e. Am primit *de la autor un autograf*.
f. Colecționez *autografe*.

30 **Finalizați enunțurile, folosind substantive potrivite. Precizați funcția lor sintactică.**

Model: Am așezat *cărțile*.
a. Livia mi-a scris … .
b. Emil le-a povestit … .
c. Ați băut … ?
d. Și-a dorit un … .
e. Fă-ți … !
f. I-ai adus … ?
g. Toată noaptea am citit… .
h. Băieții ascultă … .
i. Și-a cumpărat … .

31 **Lucrați în echipe! Ce funcție sintactică are numeralul: complement direct (CD) sau complement indirect (CI)?**

a. I-am auzit pe cei doi în cameră.
b. Au vorbit despre ceilalți trei din clasă.
c. Stă de vorbă cu alți trei.
d. Nu îi cunosc încă pe cei doi.
e. Mă gândesc la cei patru.
f. De la cei șase nu am luat nimic.
g. Nu îl înțeleg pe al patrulea.

32 **Lucrați în echipe! Ce funcție sintactică au substantivele subliniate: complement direct (CD) sau complement indirect (CI)?**

a. A făcut *un interviu cu David Neacșu*.
b. Eu citesc toate *interviurile*.
c. Ai vorbit *cu exploratorul*?
d. Am primit *de la șerpași* o ciocolată.
e. Vrei să mănânci *ciocolată*?
f. Te rog să-mi aduci o *hartă*!
g. Am vorbit mult *despre interviu*.
h. Nu îl cunosc personal *pe David Neacșu*.

33 **Lucrați în echipe! Alcătuiți trei propoziții în care să aveți câte un complement direct și încă alte trei în care să aveți câte un complement indirect.**

34 **Răspundeți la întrebări, folosind complementul direct.**

a. Ce știi să desenezi?
b. Ce iei cu tine într-o excursie?
c. Ce animale ai văzut la grădina zoologică?
d. Ce îți cumperi, dacă ai bani?

35 **Faceți o vizită la o tipografie și urmăriți etapele de realizare a cărții.**

36 **Ascultați textul *Etapele editării unei cărți*. Notați-vă în timpul ascultării profesiile care sunt amintite în text. Reascultați textul. Notați-vă, în timpul reascultării, principalii pași de editare a unei cărți.**

37 **Citiți textul.**

Etapele editării unei cărți

Vă prezentăm adevăratul drum al cărții, de la scriitor la cititor.

Prima etapă: Prezentarea manuscrisului la editură

Autorul/autorii/agentul editorial contactează editura și propune o carte spre editare. Editura va stabili un termen în care trebuie să dea un răspuns solicitantului. În general, termenul este de minimum 30 de zile.

A doua etapă: Analiza manuscrisului și introducerea lui în planul editurii

La editură, un redactor cu experiență, citește manuscrisul. El va lua în calcul calitățile textului, faima autorului, în ce măsură genul și subiectul corespund profilului editurii, publicul căruia i se adresează cartea, vandabilitatea ei. Dacă este acceptat, se trece la etapa următoare.

A treia etapă: Antecalculul

Se face o primă estimare tehnico-financiară: formatul final, număr de pagini, calitatea hârtiei, tirajul estimat, data aproximativă de apariție. Apoi, volumul este introdus în planul editorial.

Etapa a patra: Contractul cu autorul

Autorul este invitat la negocierea și semnarea contractului. Elementele principale sunt durata contractului, tirajul publicat și suma care revine autorului și/sau reprezentantului acestuia din vânzarea cărții publicate.

Etapa a cincea: Traducerea

Dacă volumul este într-o limbă străină, acesta va fi dat la tradus unui colaborator,

bun cunoscător al limbii respective, dar și al limbii române. Acesta va efectua traducerea.

Etapa a șasea: Redactarea

Manuscrisul este printat și preluat apoi de un redactor care-l citește cu atenție. Redactorul verifică ortografia, punctuația și aduce textul la forma cerută de normele de editare stabilite în editură. Toate aceste modificări sunt discutate cu autorul și acesta, în general, le acceptă. Astfel se obține textul brut final.

Etapa a șaptea: Machetarea

Redactorul, împreună cu un specialist în aranjarea în pagină, numit machetator, stabilește cum va arăta cartea bună de pus pe raftul librăriilor.

Etapa a opta: Tehnoredactarea

Texul brut este preluat de tehnoredactor care obține pe calculator aspectul dorit al lucrării.

Etapa a noua: Corectura

Textul astfel obținut este printat și predat unui corector. Acesta are sarcina să identifice greșelile de ortografie scăpate în etapele anterioare.

Etapa a zecea: Bunul de tipar

Textul este printat din nou și verificat acum atât de redactor, cât și de autor. Sunt identificate ultimele greșeli sau modificări. Textul finalizat este imprimat pe calc.

Etapa a unsprezecea: Coperta

Pentru realizarea coperții se apelează la un grafician specializat în astfel de operațiuni efectuate pe computer.

Etapa a douăsprezecea: Tipărirea

Mansucrisul printat pe calc, împreună cu coperta sunt predate la acea tipografie care poate realiza condițiile de calitate stabilite de editură.

Etapa a treisprezecea: Difuzarea

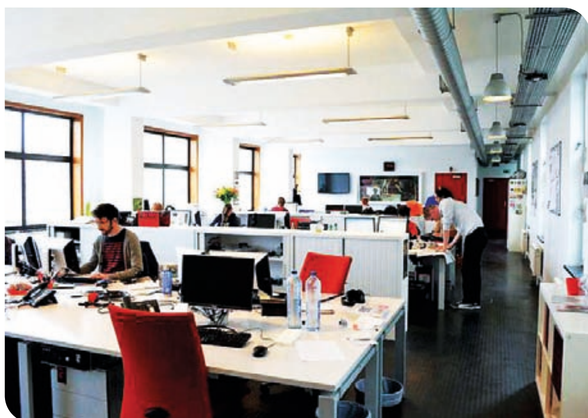
În baza contractelor, se distribuie volumele către rețelele de distribuție și difuzare.

Etapa a paisprezecea: Promovarea

Programul de promovare se realizează în funcție de buget și categoria de cititori urmărită și implică atât activități anterioare, cât și ulterioare apariției volumului pe piață.

(după: https://magiacartilor.wordpress.com/2011/09/30/644/)

(calc: pauszpapír-zsírpapír, contract: szerződés, rețea: hálózat, distribuție: szétosztás, difuzare: forgalmazás, tipografie: nyomda, buget: költségvetés, a imprima: lenyomat, a implica: bevon, promovare: reklámozás)

38 **Formați cuvinte (cu sens), adăugând literele care lipsesc.**

a. difu...
b. cope...
c. condi...
d. buge...
e. volu...
f. difu...
g. dist...
h. prom...
i. orto...
j. nego...
k. core...
l. punc...
m. modi...
n. edit...

Așezați cuvintele în ordine alfabetică. Alcătuiți enunțuri cu cinci dintre ele.

39 **Despărțiți în silabe cuvintele din fragmentului de mai jos.**

Manuscrisul este printat și preluat apoi de un redactor care-l citește cu atenție. Redactorul verifică ortografia, punctuația și aduce textul la forma cerută de normele de editare stabilite în editură. Toate aceste modificări sunt discutate cu autorul și acesta, în general, le acceptă. Astfel se obține textul brut final.

40 **Selectați forma corectă a cuvintelor.**

obține/opține, ultimele/ultimile, distribuie/distribue, librărilor/librăriilor, greșeli/greșel, manuscris/manoscris, subjectul/subiectul, colaborator/collaborator, difusare/difuzare

41 **Introduceți semnele ortografice necesare în fragmentul următor:**

La editură un redactor cu experiență citește manuscrisul El va lua în calcul calitățile textului faima autorului în ce măsură genul și subiectul corespund profilului editurii publicul căruia i se adresează cartea vandabilitatea ei

42 **Completați fragmentul cu prepozițiile și conjuncțiile/locuțiunile conjuncționale potrivite.**

Programul ... promovare se realizează ... funcție ... buget ... categoria ... cititori urmărită ... implică ... activități anterioare ... ulterioare apariției volumului ... piață.

43 **Realizați asocierea corectă între termenii celor două coloane.**

elementele	urmărită
un grafician	editorial
al limbii	principale
categoria	finalizat
la forma	române
textul	cerută
planul	specializat

44 **Identificați verbele la diateza pasivă (d.p.) și la cea reflexivă (d.r.).**

a. Dacă manuscrisul este acceptat, se trece la etapa următoare.

b. Textul este printat din nou și verificat.

c. Se face o primă estimare tehnico-financiară.

d. Apoi, volumul este introdus în planul editorial.

e. În baza contractelor, se distribuie volumele către rețelele de distribuție și difuzare.

f. Pentru realizarea coperții se apelează la un grafician specializat.

g. Toate aceste modificări sunt discutate cu autorul.

45 **De cine/De ce ți-aduci aminte? Alcătuiți enunțuri după model:**

redactor – Mi-aduci aminte de redactor.

a) cărți
b) volum
c) grafician
d) autor
e) cititor
f) colaborator

46 **Prezentați etapele realizării unei cărți.**

47 **Completați textul convorbirii telefonice.**

Teodora: Bună ziua, Judit! Ce mai *a)* ... ?

Judit: Bună, Teodora! *b)* ... o carte. Iar tu?

Teodora: Eu m-am întors de la școală, iar acum *c)* ... odihnesc puțin. Despre ce citești?

Judit: Tocmai am citit o *d)* ... despre o învățătoare pensionară care *e)* ... pe stradă.

Teodora: Pe stradă?!

Judit: Da, pe stradă și în casa scării. A *f)* ... fără locuință, iar din pensie nu *g)* ... să-și închirieze o locuință.

Teodora: *h)* ... foarte trist! Ce se va *i)* ... cu ea?

Judit: Se pare că o va ajuta *j)* ..., iar acum îi mai trebuie un camion pentru a-și transporta mobila la noua locuință.

Teodora: Îmi pare bine că s-a găsit o rezolvare! Mi-e milă de oamenii bătrâni cu probleme.

Judit: Și mie mi-e milă de ei, dar trebuie să-i ajutăm, dacă putem. Voiai să mă întrebi ceva?

Teodora: Da. Ce temă pentru acasă avem pentru mâine la limba engleză? Chiar dacă suntem în clase diferite, tema pentru acasă este aceeași.

Judit: Exercițiul nr. 3, de la pagina 33. Nu e grea. Am făcut-o repede.

Teodora: Mulțumesc! La revedere!

Judit: Spor la treabă! La revedere!

Vreau să știu!

Complementele circumstanțiale

Complementele circumstanțiale arată împrejurările în care se desfășoară o acțiune.

a. complement circumstanțial de loc

- răspunde la întrebările: ***unde? de unde? încotro?*** etc.

-exemple: Am fost ***la școală***. ***La cine*** mergi în vizită? Merg ***spre ea***. Au în **cameră** două scaune și ***înaintea fiecăruia*** se află un covor. Va ajunge ***departe***. A locuit ***la cei doi***.

b. complement circumstanțial de timp

- răspunde la întrebările: **când? până când?, de când?** etc.

-exemple: ***După profesor*** au sosit elevii. Ana a sosit ***înaintea celorlalți***. ***Astăzi*** am cumpărat bomboane. ***Înainte de a citi*** și-a făcut temele.

c. complement circumstanțial de mod

- răspunde la întrebările: **cum? în ce mod?**

exemple: Copilul mi-a răspuns ***fără frică***. El muncește ***asemenea fiecăruia***. Ion se poartă ***ca oricare***. ***Așa*** pleacă în excursie. Porni **lipa-lipa**! A venit ***fără a citi***. A fost răsplătit ***însutit***.

48 **Răspundeți la întrebări, folosind termeni care indică un loc.**

a. Unde locuiești?
b. Unde faci sport?
c. De unde vii acum?
d. Unde mâncăm?
e. Unde te întâlnești cu prietenii tăi?
f. Încotro mergem după școală?
g. Unde îți faci temele?
h. Unde se află muzeul?

49 **Spuneți când vă sărbătoriți ziua onomastică.**

Model: Eu îmi sărbătoresc ziua onomastică în octombrie.

50 **Răspundeți la întrebări, selectând dintre paranteze, substantivul care indică modul.**

a. Cum scrie băiatul? (cu atenție/la repezeală)

b. Cum vă pregătiți pentru spectacol? (foarte mult/ pe apucate/ cu plăcere)

c. Cum mâncăm la masă? (în liniște/fără zgomot/cu plăcere)

d. Cum vorbim cu profesorii? (cu respect/cu interes/cu atenție)

e. Cum a primit publicul acest film? (asemenea primului, cu interes, foarte bine)

f. Cum citește băiatul? (cu bucurie/în liniște/pe înțelesul tuturor)

51 **Grupați structurile date conform tabelului de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu ele.**

fără întrerupere, într-o oră, cu grijă, la noapte, fără greșeală, peste zi, în fața gării, la muzeu, în pauză, după școală, cu atenție, cu respect, în palat, pe stradă, la repezeală, pe duminică, la cină, cu răbdare, în pace, la plecare, la ghișeu, în fața ușii, pe bani, cu bani, sub masă, pe scaun, într-o, de 1 Mai, de Paști, într-o curbă, fără teamă, pe jos, cu tramvaiul, la rând, în carte, pe card, prin sms, la telefon, săptămânal, la biserică.

când?	*unde?*	*cum?*
la ora opt	*în fața gării*	*fără întrerupere*

52 **Ascultați textul „Biblioteci”. În timpul ascultării, notați-vă numerele.**

Biblioteca Klapka, Timișoara

Biblioteca Teleki, Târgu-Mureș

53 **Citiți textul *Biblioteci*.**

Biblioteci

Prima bibliotecă publică de pe teritoriul actual al României, dar care nu oferea cărțile în regim de împrumut, a fost Biblioteca Teleki, din Târgu-Mureș. Această bibliotecă a fost deschisă în anul 1802, din inițiativa contelui Sámuel Teleki, cancelar al Transilvaniei, care în timpul călătoriilor sale de studii prin Europa s-a convins de importanța bibliotecilor pentru cultura și civilizația unei zone. El a reușit o adevărată performanță, aducând în cadrul colecțiilor sale cele mai importante cărți apărute până în acel moment, circa 40 000 de volume, scrise în latină, greacă, engleză, franceză, germană, maghiară și română. Această primă bibliotecă de la noi funcționează și astăzi, îmbogățită prin înglobarea Bibliotecii Bolyai, a Colegiului Reformat din Târgu Mureș, și prin diverse donații.

Prima bibliotecă publică în regim de împrumut a apărut grație inițiativei tipografului Josef Klapka, fiul unui farmacist ceh, care a ajuns și primar al Timișoarei între anii 1819 și 1833. Acest tipograf a reușit să deschidă într-o clădire o bibliotecă care avea și o sală de lectură, dar care dădea și cărți în regim de împrumut, pe bază de abonamente contra cost. După ce a devenit primar al Timișoarei, Klapka nu a mai putut să se ocupe de bibliotecă, așa că a vândut-o, iar biblioteca a funcționat până după Revoluția de la 1848. În amintirea acestei realizări culturale importante, pe zidul clădirii a fost montată, în anul 2007, o placă ce conține inscripția „Biblioteca Klapka Timișoara, 15 mai 1815”.

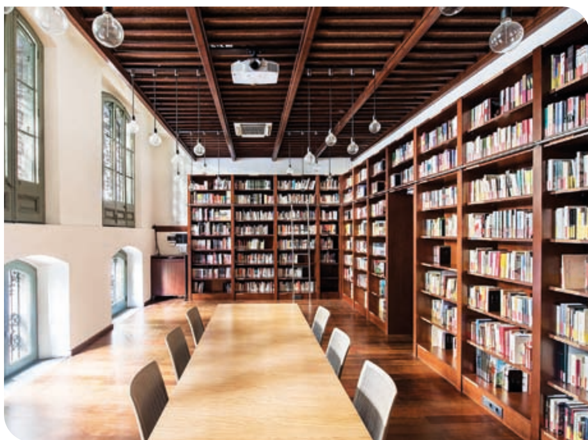
Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii are circa 4000 de angajați și este cea mai mare din lume. Ea este, practic, Biblioteca Națională a Americii; 30 de milioane de cărți se găsesc în trei clădiri din capitala SUA, și nu doar cărțile dau valoarea imensă a acestei biblioteci, ci și manuscrisele, hărțile, înregistrările, benzile desenate, filmele, obiectele de artă aflate în cadrul acestei instituții imense.

Pe 14 aprilie 2005, ziua de 23 aprilie a fost decretată „Ziua Bibliotecarului din România”, așa că această dată cuprinde sărbătorirea simultană a cărților, a autorilor, cu drepturile lor, și a bibliotecarilor.

(după: http://ziarullumina.ro/bibliotecile-de-a-lungul-istoriei-111579.html)

54 **Precizați pluralul substantivelor:** *tipograf, cultură, civilizație, zid, zi, inițiativă, farmacist, sărbătorire, zonă, cancelar, sală, împrumut*.

55 **Precizați singularul substantivelor:** *înregistrări, drepturi, manuscrise, hărți, bibliotecari, călătorii, autori, instituții, colecții, realizări*.

56 **Indicați care dintre enunțurile de mai jos corespund conținutului textului *Biblioteci.***

A. Biblioteca Teleki oferea cărțile în regim de împrumut./Biblioteca Teleki nu oferea cărțile în regim de împrumut./Biblioteca Teleki nu oferea cărțile în regim de vânzare.

B. Sámuel Teleki, cancelar al Transilvaniei, s-a convins de importanța bibliotecilor pentru cultura și civilizația unei țări./Sámuel Teleki, rege al Transilvaniei, s-a convins de importanța bibliotecilor pentru cultura și civilizația unei zone./Sámuel Teleki, cancelar al Transilvaniei, nu a fost convins de importanța bibliotecilor pentru cultura și civilizația unei zone.

C. Josef Klapka a fost fiul unui medic ceh./Josef Klapka a fost nepotul unui farmacist ceh./Josef Klapka a fost fiul unui farmacist ceh.

D. Biblioteca lui Klapka a funcționat până după Revoluția de la 1848./Biblioteca lui Klapka a funcționat până după Războiul de la 1848./Biblioteca lui Klapka a funcționat până după Revoluția de la 1989.

E. Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii este cea mai mare din lume./Biblioteca Parlamentului Statelor Unite ale Americii este cea mai mare din lume./Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Europei este cea mai mare din lume.

F. În trei clădiri din capitala UE se găsesc 30 de milioane de cărți./În trei clădiri din capitala SUA se găsesc 30 de milioane de filme./În trei clădiri din capitala SUA se găsesc 30 de milioane de cărți.

57 **Prezentați, pe baza datelor de mai jos, evenimentele menționate în textul *Biblioteci.***

a. În anul 1802, ...

b. În 1815, ...

c. Între anii 1819 și 1833, ...

d. În anul 2007, ...

e. În data de 14 aprilie 2005, ...

58 **Rezumați conținutul textului *Biblioteci.***

59 **Observați cererea pentru vizitarea bibliotecii comunale/municipale etc. Citiți mai întâi câteva reguli și elemente necesare redactării cererii.**

– cererea trebuie să fie redactată în format A4 (fie pe coală de hârtie, fie în format electronic);
– se lasă o margine de cel puțin 2 cm în partea stângă a paginii;
– se precizează numele, prenumele și domiciliul solicitantului/solicitanților;
– statutul social (elev, în clasa a ... -a) și unitatea de învățământ;
– se formulează solicitarea și motivul acesteia;
– se notează localitatea și data;
– se semnează (la 2-3 cm sub ultimul rând al textului, spre marginea din dreapta);
– se scrie o formulă de adresare, prin care se menționează funcția celui căruia ne adresăm (de exemplu, „Domnului/Doamnei director”);

(după: http://modele-documente.info/modele/cereri/)

Identificați elementele cererii.

Domnule/Doamnă Director,

Subsemnații, István Kovács și Mihály Fekete, elevi în clasa a VII-a B a Școlii Gimnaziale „Petőfi Sándor" din Brașov, vă rugăm să permiteți vizitarea Bibliotecii Județene Brașov de către un număr de 28 de elevi. Am dori să vizităm biblioteca în data de 17 martie 2020, între orele 11 și 13, deoarece doamna profesoară de limba și literatura română ne-a informat că în această bibliotecă pot fi văzute multe cărți foarte vechi, valoroase și rare, pe care nu le putem vedea în biblioteca școlii noastre. Menționăm că vizita noastră se va desfășura în cadrul programului „Școala altfel" și vom fi însoțiți de doamna dirigintă, Eszter Papp.

Vă rugăm respectuos să ne comunicați acordul dvs.

Brașov, 2 martie 2020
István Kovács, Mihály Fekete

Domnului/Doamnei Director
al Bibliotecii Județene Brașov

60 **Formulați cereri pentru următoarele activități:** a) vizitarea unei fabrici de ciocolată; b) o excursie cu școala în Delta Dunării; c) vizitarea unui cămin de bătrâni în care să prezentați un scurt program artistic etc.

61 **Organizați campanii de lectură (de exemplu, în săptămâna „Școala altfel") pentru promovarea cărților preferate. a. Alegeți câte o carte preferată în limba română și una în limba maghiară, pe care să le citească fiecare elev al clasei. b. Discutați-le împreună. Ghidați-vă după următoarele întrebări:**

a. Ce notițe v-ați luat în timpul lecturii?

b. Ce a fost interesant în cele două cărți alese?

c. Cum v-ați simțit în timpul lecturii?

d. De ce este bine ca toți elevii clasei să citească aceleași cărți?

e. Ați dori să repetați experiența aceasta?

62 **Idee de proiect de lectură:** Alcătuiți la nivelul clasei mai multe grupe și alegeți-vă un text despre o bibliotecă (aproximativ 200-300 de cuvinte) care să fie citit de fiecare membru al grupei. Completați fișa de lectură, iar după aceea prezentați-o, oral, celorlalte grupe (și părinților/fraților voștri). Lipiți fișa de lectură în caietul de limba și literatura română.

FIȘĂ DE LECTURĂ (model)

Am început lectura (data, ora): ... . Am terminat lectura (data, ora): ...
În grupa mea au fost ... elevi.
Textul citit de grupa mea este intitulat: ...
Cuvinte noi învățate din acest text: ...
Am aflat că: ...
Impresii personale despre textul citit (de ce ți-a plăcut textul, ce a fost interesant în textul citit):

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți la plural substantivele de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a substantivelor date!**

a. remunerație **c.** impresie **e.** modificare **g.** copertă **i.** editură
b. lectură **d.** civilizație **f.** afinitate **h.** tehnoredactor **j.** intuiție

(**30 de puncte**, *din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Formulați întrebări pentru cuvintele subliniate.**

a. Am auzit ***de fratele*** tău.
b. Am discutat ***despre bunicii*** mei.
c. L-am felicitat ***pe directorul*** școlii.
d. Ne-am certat ***cu frații*** noștri.
e. Ați vorbit ***cu vecinele*** voastre.
f. Le-ați întâlnit ***pe profesoarele*** școlii.
g. Te-ai gândit ***la cartea*** mea.
h. Am cules flori ***pentru mama*** mea.
i. Îi este teamă ***de câinele*** ei.
j. Ne-am supărat ***pe câinele*** tău.

(***10 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare întrebare corectă)*

3 **Identificați complementele circumstanțiale de timp (CCT), de loc (CCL) și de mod (CCM).**

• Vrând-nevrând, ne petrecem mai mult timp în casă, citind.

• Am ales să discutăm cu o mai veche colaboratoare a noastră, Cornelia Ionescu, redactor coordonator la Editura „Cartea mea”.

• Cred că pentru munca pe care o fac, în Romania, sunt plătită satisfăcător.

• Ajung la birou la ora 10. În jurul prânzului, au loc discuțiile „in house”.

• Cartea trebuie să răspundă, astăzi, problemelor cu care se confruntă individul care trăiește într-o societate în care concurența e foarte mare.

(***20 de puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare complement circumstanțial identificat)*

4 **Alegeți varianta corectă.**

A. Prima bibliotecă publică în regim de împrumut a apărut la ... .
a. Cluj-Napoca **b.** București **c.** Timișoara **d.** Târgu-Mureș

B. Sámuel Teleki a fost cancelar al ... .
a. Transilvaniei **b.** Olteniei **c.** Dobrogei **d.** Moldovei

C. Klapka nu a mai putut să se ocupe de bibliotecă, așa că a ... .
a. dărâmat-o **b.** vândut-o **c.** dăruit-o **d.** transformat-o

D. Biblioteca Teleki funcționează și ... .
a. ieri **b.** mâine **c.** întotdeauna **d.** astăzi

E. Un redactor cu experiență citește ... .
a. manuscrisul **b.** manopera **c.** tipografia **d.** editura

F. Textul brut este preluat de tehnoredactor care obține pe calculator aspectul dorit al ... .
a. redactorului **b.** editurii **c.** lucrării **d.** calculatorului

G. Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii are circa 4000 de ... .
a. profesori **b.** cititori **c.** tehnoredactori **d.** angajați

H. 23 aprilie a fost decretată „Ziua Bibliotecarului din ...".
a. Ungaria **b.** România **c.** America **d.** Europa

I. Corectorul are sarcina să identifice greșelile de ... .
a. propoziție **b.** compunere **c.** pronunție **d.** ortografie

J. Textul finalizat este imprimat pe ... .
a. calc **b.** calculator **c.** laptop **d.** redacție

*(**20 de puncte:** câte 2 puncte pentru fiecare variantă corectă)*

5 **Completați textul de mai jos, folosind cuvintele potrivite din paranteză.**
(*general, construite, engleză, e-reader, progresat, este, reviste, cu, digital, cărți*)

Un **e-book** (abreviere din a .... de la *electronic book*, în română: carte electronică) este un fișier electronic b ... ce conține textul și imaginile unei cărți. Cărțile electronice sunt c ... virtuale. Ele se pot citi pe mai multe tipuri de aparate cu monitor (ecran), în d ..., portabile: calculatoarele personale, tablete, smartphone-uri sau și pe dispozitive speciale s ... pentru cititul cărților, numite *e-reader* sau *e-book* reader.

Multe din aparatele f .... se pot folosi la afișarea nu numai a cărților electronice, ci și pentru ziare, g ... , chiar pagini web etc. În ultimii ani, și tehnologia acumulatorilor a h ... mult, astfel încât funcționarea i ... asigurată pentru ore în șir j ... o singură încărcare.
(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/E-book)

*(**20 de puncte:** câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect)*

Total: 100 de puncte

Locuri

1 **Discutați!**
a. Care sunt locurile în care vă place să fiți singuri/ cu prietenii/cu familia?
b. Care este locul/sunt locurile unde ați locui toată viața?
c. Ce loc/locuri ați vizita, dacă ați putea decide singuri?
d. Care sunt locurile pe care le-ați ocoli? De ce?

2 **Menționați cuvinte care conțin litere din cuvântul „locuri”:**
L: **l**ocuință, ...
O: p**o**d, ...
C: bal**c**on, ...
U: păd**u**re, ...
R: **R**omânia, ...
I: lacur**i**, ...

3 **Observați imaginile de mai jos. Asociați imaginile cu termenii menționați:**
a) Lacul Razim (județul Tulcea); b) pista de karting de la Ghimbav (județul Brașov); c) biserica ortodoxă din Bilbor (județul Harghita). **Descrieți imaginile.**

4 **Discutați!**
a) De ce merg oamenii la hotel? b) Cine sunt angajații hotelului? c) Cum trebuie să vă comportați când mergeți la un hotel/ o pensiune etc.?

5 **Ascultați textul *O scenă*!**
a) Notați numele personajelor care apar în text b) De câte ori auziți substantivul „ziarist”?

O scenă

6 **Citiți textul.**

după Liviu Rebreanu

(Scena se petrece într-un hotel din Abazzia. Sau cel puțin s-ar fi putut petrece. O după-amiază de vară. Soare. Căldură. Plictiseală. Musafirul sosește cu doi copii de mână. Toți se opresc la cabina portarului de la hotel. Două minute de parlamentări, apoi musafirul pleacă cu copiii, urmați de portar, înspre interiorul hotelului, printr-un labirint de coridoare. Portarul e foarte limbut. La o ușă se opresc cu toții. Intră. Începe scena.)

Portarul: Cred că odăile acestea vor fi tocmai pe placul d-voastră... Cred și sunt sigur. Mai ales că amândouă împreună nu costă decât cincisprezece franci pe zi... Adică pardon!... D-voastră sunteți român?

Clientul: Da.

Portarul: Vasăzică, ziarist?

Clientul: Nu, domnule. Eu sunt dentist.

Portarul: Nu se poate, domnule... Vă rog, gândiți-vă puțin, poate totuși sunteți și ziarist...

Clientul: Ei, da, adevărat: scriu și eu din când în când la gazete, cu deosebire când sunt chestiuni importante la ordinea zilei.

Portarul: Vasăzică, nu mă înșelasem. Sunteți ziarist. Dar copilașii d-voastră? Și dumnealor sunt ziariști, nu? Nu?

Clientul: Încă nu.

Portarul: Vasăzică, elevi de ziariști. Vasăzică, viitori ziariști... Așa... Acum ne-am lămurit... Ei bine, pentru aceste odăi d-voastră nu veți plăti decât paisp'ce franci...

Clientul: O, dar și paisp'ce franci e prea scump.

Portarul: Nu, mă rog. Vă înșelați. Paisp'ce franci e un preț redus. Un preț special. Ceva ca o ediție specială... Domnul Romanescu, celebrul redactor bucureștean, tot paisp'ce franci plătește pentru două odăi ca acestea... Știți, domnul acela care făcea gălăgie... L-ați văzut?... Acela care striga în gura mare: „Las', că vă învăț eu minte!"

Clientul: Te înșeli, prietene, te înșeli. Domnul acela nu e ziarist. Îl cunosc foarte bine. E un simplu agent de publicitate.

Portarul: Vasăzică, ziarist. Perfect! Și exact atâta plătește pentru două camere domnul redactor Popescu-Vasilești... cel care răcnea adineaori pe terasă: „Mișelie! Pungășie! Las', că vă arăt eu, escrocilor; vă dau eu la gazetă!"

Clientul: Iar ești greșit, prietene, fiindcă nici domnul acela nu e ziarist. E un negustor de lemne și proprietar de tipografie.

Portarul: Aa, vasăzică, are atâtea ziare

câte vrea... Vasăzică, e director de jurnale când dorește...

Clientul: Ei, da... firește... Dar ia spune-mi, ce te face pe dumneata să mă iei pe mine drept ziarist?

Portarul: Foarte simplu, domnule. Eu, domnule, sunt portar bătrân. Am văzut multă lume. Am avut de-a face cu tot felul de nații, dar încă n-am pomenit un român care să nu fie ziarist... Scrieți numai în registrul hotelului că sunteți ziarist, și totul se va aranja perfect... Totuși, domnule, îmi dați voie să vă spun că eu mă mir...

Clientul: De ce te miri?

Portarul: Că în România nu se găsește niciun om care să nu scrie la gazetă, care să nu fie îndemnat să-și exprime părerile la gazetă...

Clientul (cu mândrie): Ehe...

Portarul: Eu, domnule, știam că în viață mai sunt o sumedenie de alte ocupații în afară de ziaristică. Adică cum, nu sunt la d-voastră brutari? Nu sunt chelneri?

Clientul: Negreșit, dar aceasta nu-i împiedică de a fi și ziariști. Brutarii, sau măcelarii, sau chelnerii sunt colaboratorii ziarelor breslei lor.

Portarul: Am înțeles. În România, toată lumea are câte o ocupație suplimentară. Am înțeles... Vasăzică, dacă cineva nu e ziarist de profesie, cel puțin în orele libere se simte totuși obligat să scrie la gazete.

Clientul: Exact.

Portarul: Exact. Astfel se și înțelege că, deși la d-voastră toți oamenii sunt ziariști, totuși, aveți și cititori de ziare. Am înțeles. Unii scriu înainte de masă, iar după-masă citesc, ceilalți citesc înainte de masă și după-masă scriu... Am înțeles.

Clientul: Afară de aceia, bineînțeles, care nu citesc deloc, care doar scriu... Dar acuma fii drăguț și-mi explică cum cunoaș-teți d-voastră așa de bine pe români. Sunt aici o mulțime de români care vorbesc perfect franțuzește...

Portarul: Ei bine, după gălăgia pe care o fac, după țipetele lor. „Mișelie! Pungășie!”

Clientul: Vorbește, prietene, nu te jena, căci eu, ce-i drept, sunt bucureștean, dar sunt bulgar. Ți-am spus că sunt român numai pentru că eram curios de ce întrebi.

Portarul: A, d-voastră sunteți bulgar?... Vasăzică, nu sunteți ziarist?

Clientul: Firește că nu.

Portarul: Atunci, scuzați. Prețul odăilor e numai zece franci...

Clientul: Cum, vasăzică, ziariștii români plătesc mai mult?

Portarul: Negreșit. Toți ziariștii de paradă... Adică de ce să ne înjure și să ne batjocorească dumnealor degeaba? Noi îi primim, dar atunci să plătească gras, fie că sunt ziariști, fie că nu sunt... și dacă nu sunt, tant mieux!...

Înțelegeți cuvintele?

Abazzia: Opatia (oraș în Croația)
limbut: vorbăreț
vasăzică: prin urmare, deci, așadar
mișelie: nemernicie, ticăloșie, josnicie
pungășie: hoție, escrocherie, înșelătorie
breaslă: organizația meșteșugarilor
parlamentare: negociere, înțelegere
tant mieux! (în limba franceză): cu atât mai bine!

7 **Completați structurile având în vedere textul *O scenă*.**

a. ce te face pe ...
b. să mă iei pe mine ... ziarist
c. am avut de-a ... cu tot felul de nații
d. totul se va ... perfect
e. îmi ... voie să vă spun
f. după gălăgia pe care ... fac

8 **Alegeți cuvântul care se potrivește, conform textului *O scenă*.**

a. Sunt portar ... (tânăr/bolnav/bătrân)
b. Am văzut multă ... (lume/plăcere/gazetă)
c. Am avut de-a face cu tot felul de ... (oameni/nații/turiști)
d. Dar încă n-am pomenit un român care să nu fie ... (ziarist/jurnalist/scriitor)
e. Vorbește, prietene, nu te ... (supăra/jena/întrista)

9 **Începeți enunțurile cu sintagma „Bineînțeles că ...”.**

Model: *El este ziarist. – Bineînțeles că el este ziarist.*

a. Sunt bucureștean, dar sunt bulgar.
b. Noi îi primim, dar atunci să plătească gras.
c. Sunt aici o mulțime de români care vorbesc perfect franțuzește.
d. Brutarii sau măcelarii sau chelnerii sunt colaboratorii ziarelor breslei lor.
e. Știam că în viață mai sunt o sumedenie de alte ocupații în afară de ziaristică.

10 **Începeți enunțurile cu sintagma „Cred că ...”.**

a. Aveți și cititori de ziare.
b. Am înțeles.
c. Unii scriu înainte de masă, iar după-masă citesc.
d. Prețul odăilor e numai zece franci.
e. În România, toată lumea are câte o ocupație suplimentară.
f. Te înșeli, prietene, te înșeli.
g. Domnul acela nu e ziarist.
h. Îl cunosc foarte bine.
i. E un simplu agent de publicitate.
j. Te înșeli, prietene, te înșeli.
k. Îl cunosc foarte bine.
l. E un simplu agent de publicitate.

11 **Specificați cui îi aparțin replicile de mai jos: portarului sau clientului?**

- Aa, vasăzică, are atâtea ziare câte ... vrea…
- Vasăzică, e director de jurnale când dorește…
- Negreșit, dar aceasta nu-i împiedică de a fi și ziariști.
- Ei bine, după gălăgia pe care o fac, după țipetele lor. „Mișelie! Pungășie!”
- Vorbește, prietene, nu te jena, căci eu, ce-i drept, sunt bucureștean, dar sunt bulgar.

12 **Reformulați enunțurile folosind verbele la persoana a III-a.**

Eu sunt dentist. Scriu și eu din când în când la gazete. Eu sunt bucureștean, dar sunt bulgar. Eram curios de ce întrebi. Vasăzică, nu mă înșelasem. Acum ne-am lămurit. Noi îi primim.

13 **Precizați la ce mod și timp se află verbele subliniate.**

Cred că odăile acestea ***vor fi*** tocmai pe placul d-voastră. Încă ***n-am pomenit*** un român care ***să nu fie*** ziarist. Scrieți numai în registrul hotelului că sunteți ziarist, și totul ***se va aranja*** perfect. ***Am înțeles***. Adică de ce ***să*** ne ***înjure*** și să ne batjocorească dumnealor degeaba? Noi îi ***primim***, dar atunci ***să plătească*** gras.

14 **Ce sugerează cuvintele subliniate? Alegeți dintre variantele date. Puteți adăuga și altele.**

Portarul***: Aa***, vasăzică, are atâtea ziare câte vrea... ***Vasăzică***, e director de jurnale când dorește...

Clientul: ***Ei, da..., firește***... Dar ***ia*** spune-mi, ce te face pe dumneata să mă iei pe mine drept ziarist?

- Aa: *mirare/supărare*?
- Vasăzică: *supărare/convingere*?
- Ei: *convingere/mirare*?
- Da..., firește ... : *convingere/supărare*?
- Ia: *supărare/curiozitate*?

15 **Recitiți textul *O scenă* și răspundeți la întrebări.**

a. Unde merge clientul?

b. Despre ce hotel este vorba?

c. Cu cine discută clientul?

d. De ce vrea să îi dea clientului un preț mai ridicat al camerelor?

e. De ce crede portarul că domnul este ziarist?

f. De ce a avut portarul ideea preconcepută (*előítélet*) despre client? Unde a greșit?

g. Cum și-a reparat greșeala?

16 **Povestiți conținutul textului *O scenă*, de Liviu Rebreanu.**

17 **Pe baza textului *O scenă*, realizați jocuri de rol, personajele fiind portarul și clientul. Apoi, inversați rolurile.**

18 **Cunoașteți prejudecăți/stereotipuri/clișee despre grupuri/popoare/țări/regiuni etc.? Vă ajută următorul tabel. a) Completați-l. b) Realizați o hartă/o listă a prejudecăților/stereotipiilor. c) Discutați: Preconcepțiile, stereotipiile și clișeele sunt pozitive, negative sau neutre?**

Nr.crt.	*prejudecata/stereotipul/clișeul*	*Explicația voastră, comentariul vostru*
1.	Ungurii mănâncă gulaș.	Gulașul este o mâncare gustoasă și răspândită în Ungaria și în regiunile în care trăiesc maghiari. Gulașul a fost preluat și în meniul altor țări și popoare. Mie îmi place gulașul.
2.	Franța este țara modei.	
3.	Românii sunt un popor prietenos și darnic.	
4.	Englezii beau ceai și mănâncă sendviș.	
5.	Olandezii sunt îndrăgostiți de cașcaval.	
6.	Germanii nu au simțul umorului.	
7.	Germanii se mândresc cu calitatea nemțească a produselor.	
8.	Japonezii sunt disciplinați și ordonați.	

19 **Formulați întrebări și răspunsuri după model:** *creion: Al cui este creionul? – Al meu.*

a. hotel
b. ziare
c. gazetă
d. stilou
e. frate
f. odaie
g. cameră
h. registru
i. musafiri

20 **Spuneți despre fiecare membru al familiei o propoziție. Model:** *mama – Mama mea este frumoasă.*

- tatăl
- bunicul
- bunica
- străbunica
- fratele
- sora
- câinele
- pisica

Vreau să știu!

Pronumele posesiv

Pronumele posesiv înlocuiește numele obiectului posedat și al posesorului.

a) un posesor, un obiect posedat:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	*I*	*al meu*	*feminin*	*I*	*a mea*	*neutru*	*I*	*al meu*

b) un posesor, mai multe obiecte posedate:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	*I*	*ai mei*	*feminin*	*I*	*ale mele*	*neutru*	*I*	*ale mele*

c) mai mulți posesori, un obiect posedat:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	*I*	*al nostru*	*feminin*	*I*	*a noastră*	*neutru*	*I*	*al nostru*

d) mai mulți posesori, mai multe obiecte posedate:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	*I*	*ai noștri*	*feminin*	*I*	*ale noastre*	*neutru*	*I*	*ale noastre*

Atenție: Formele *lui, ei, lor* sunt pronume personale.
Notă: *Toate formele pronumelui posesiv se regăsesc în tabelele de la sfârșitul manualului.*
Adjectivul pronominal posesiv determină un substantiv și se acordă în gen și număr cu acesta.
Observați: Colegii *noștri* sunt harnici. *Ai noștri* colegi sunt harnici.

21 **Răspundeți afirmativ, după model:**
Aceasta este tipografia voastră? – Da, aceasta este tipografia noastră.

a. Aceasta este cartea noastră?
b. Aceștia sunt redactorii noștri?
c. Aceasta este diriginta noastră?
d. Acestea sunt laptopurile noastre?
e. Aceștia sunt colegii noștri?
f. Acesta este profesorul nostru?
g. Aceasta este biserica noastră?
h. Acestea sunt scaunele noastre?

22 **Răspundeți după model.**

Acesta este câinele tău? – Nu, acesta este al meu.

a. Aceasta este pisica ta?
b. Acesta este patul tău?
c. Acestea sunt pisicile tale?
d. Aceasta este căciula ta?
e. Acestea sunt stilourile tale?
f. Aceștia sunt vecinii tăi?
g. Acesta este ziarul tău?
h. Aceștia sunt prietenii tăi?

23 **Alcătuiți enunțuri după model.**

el, sendviș: Este sendvișul lui.
ea, ghiozdan: Este ghiozdanul ei.

a. el, caiet:
b. ea: carte:
c. el: creion:
d. ea: culoare:
e. el: culori:
f. ea: căciuli:
g. ea: câini:
h. el: casă:

24 **Ascultați textul *Târgul de fete de pe Muntele Găina.* Luați-vă notițe în timpul ascultării. a) Despre ce munte este vorba? b) În jurul cărei date se adunau fetele și băieții pentru întâlniri? c) În ce s-a transformat azi Târgul de fete?**

25 **Citiți textul.**

Târgul de fete de pe Muntele Găina

Târgul, devenit deja o tradiție, are loc pe un platou montan la o altitudine de 1467 de metri, iar această manifestare etno-culturală a fost menționată prima dată în documen-

te în anul 1816. De-a lungul timpului, Târgul de fete de pe Muntele Găina s-a transformat într-o adevărată sărbătoare câmpenească, prilej de petrecere și voie bună, cu spectacole de muzică și dansuri populare, obiceiuri vechi și gastronomie tradițională.

Târgul de fete de pe Muntele Găina se organizează, în fiecare an, din vremuri străvechi, în cea mai apropiată duminică de 20 iulie, ziua Sfântului Ilie. La Târgul de fete se adunau locuitorii din Munții Apuseni pentru a face schimb de produse, dar era și un prilej pentru întâlnirea și căsătoria tinerilor din zone îndepărtate, care veneau aici cu părinții.

Pregătirile pentru urcatul pe munte se făceau cu câteva zile înainte, iar, duminica, cu noaptea în cap, se urca pe munte, în poiana unde avea loc târgul. Se spune că fetele veneau cu zestrea încărcată pe cai, iar cununia se făcea pe loc, de către preoții care participau la acest eveniment. Ceremonia era însoțită de cântece și schimb de jocuri cu „strigături”, iar fetele „se luau”, nu se cumpărau.

În decursul timpului, la Târgul de fete au participat, potrivit relatărilor istorice, personalități importante precum împăratul austriac Franz Joseph I, în timpul unei

vizite în Transilvania, în 1852, prim-ministrul României din perioada interbelică, Ionel I. C. Brătianu, pentru vizita acestuia fiind amenajată o tabără de corturi, sau regele României, Ferdinand I, în 1924.

În prezent, Târgul de fete de la Găina s-a transformat într-o mare sărbătoare folclorică, la care își dau concursul locuitorii din zona Munților Apuseni, din județele apropiate și chiar din ținuturi mai îndepărtate ale țării. Târgul de fete se organizează în cea mai apropiată duminică de 20 iulie, ziua Sfântului Ilie.

(după: https://ziarulunirea.ro/21-23-iulie-2018-targul-de-fete-de-pe-muntele-gaina-cea-mai-iubita-sarbatoare-a-motilor-482609/)

26 Notați, din textul citit, câte două cuvinte care încep cu litera:

T: ...., ...;
Z: ...., ...;
C: ...., ...;
P: ...., ...

27 ***Alcătuiți enunțuri cu antonimele următoarelor cuvinte.***

a. a urca
b. fată
c. apropiat
d. vechi
e. noapte
f. munte
g. prima
h. a încărca
i. a cumpăra

28 Completați fragmentul cu literele care lipsesc.

În prezen..., Târgul de fe... e de la Găi...a s-a tra...sforma... într-o mare sărb...toare folclorică, la care își dau co...cursul locui...orii din zo...a Mu...ților Apuse...i, din județele apropia...e și chiar din ți...uturi mai îndepăr...ate ale țării. ...ârgul de fete se organizează în cea mai apropia...ă dumi...ică de 20 iulie, ziua Sfâ...tului Ilie.

29 Completați enunțurile cu termeni din text.

La Târgul de fete ... adunau locuitorii ... Munții Apuseni pentru ... face schimb de produse, dar ... și un prilej pentru întâlnirea ... căsătoria tinerilor din zone îndepărtate, ... veneau aici cu părinții. Pregătirile ... urcatul pe munte se făceau cu câteva ... înainte, iar, duminica, cu noaptea în cap, se ... pe munte, în poiana unde avea ... târgul. Se spune că fetele veneau ... zestrea încărcată pe cai, ... cununia se făcea pe ... de către preoții care participau ... acest eveniment. Ceremonia era însoțită ... cântece și schimb de jocuri cu „strigături”, iar fetele „se luau”, ... se cumpărau. Această manifestare etno-culturală a ... menționată prima dată în documente ... 1816.

30 **Precizați formele de perfect simplu și de mai mai-mult-ca-perfect ale verbelor subliniate.**

Târgul de fete de pe Muntele Găina se organizează, în fiecare an, din vremuri străvechi, în cea mai apropiată duminică de 20 iulie, ziua Sfântului Ilie. La Târgul de fete se adunau locuitorii din Munții Apuseni pentru a face schimb de produse, dar era și un prilej pentru întâlnirea și căsătoria tinerilor din zone îndepărtate, care veneau aici cu părinții.

31 **Începeți enunțurile cu propoziția: a) „Nu cred că ...." b) „Sunt convins/convinsă că ...".**

a. Târgul a devenit deja o tradiție.

b. Târgul are loc pe un platou montan la o altitudine de 1467 de metri.

c. Târgul a fost menționat prima dată în documente în anul 1816.

d. Târgul de fete de pe Muntele Găina s-a transformat într-o adevărată sărbătoare câmpenească.

e. Târgul de fete de la Găina s-a transformat într-o mare sărbătoare folclorică.

f. Târgul de fete se organizează în cea mai apropiată duminică de 20 iulie.

32 **Redați conținutul textului *Târgul de fete de pe Muntele Găina.* Povestiți-l, apoi, ca și când ați fi fost la acest târg. Folosiți structuri, precum:** *am văzut, am auzit, am spus, am trăit, am observat, am fost, am avut etc.*

33 **Ce fel de tradiții există în zona în care locuiți? Realizați scurte momente artistice despre obiceiurile și tradițiile locale.**

Un mic ajutor:

- Culegeți/Aduceți două-trei cântece de Crăciun/colinde românești și maghiare.
- Culegeți/Aduceți două-trei poezii de stropit (de Paști).
- Invitați la școală o persoană care țese/coase/brodează pentru a vă povesti despre munca ei.

Notă: **Reportajul** este o specie publicistică care, în baza unor date culese la fața locului, informează opinia publică, cât mai real și nepărtinitor, asupra problemelor de interes general sau constatate ocazional.

(https://ro.wikipedia.org/wiki/Reportaj)

34 **Lucrați în echipe! Realizați un reportaj la ora de limba și literatura română.**

În reportajul vostru vor putea fi incluse următoarele informații:

a. unde și când a avut loc ora de limba și literatura română;

b. ce noi cunoștințe ați aflat la ora de limba și literatura română;

c. scurte interviuri, cu 2-3 elevi din clasă;

d. opinia domnului profesor/a doamnei profesoare despre ora ținută;

e. atmosfera din timpul orei/cum v-ați simțit în timpul orei;

f. o fotografie din sala de clasă;

g. o problemă/probleme pe care ați/le-ați constatat-o/constatat;

h. data, locul și autorii reportajului.

Vreau să știu!

Pronumele relativ

Pronumele relativ

Se folosește numai în frază și stabilește o relație de subordonare între două propoziții (face legătura între o propoziție subordonată și regenta ei).

Forme:

a. cine, cui

b. ce (invariabil)

c. care, căruia, căreia, cărora

d. cât, câtă, câți, câte, câtor

Exemple:

- Mi-a spus/ ***cine*** m-a ajutat.
- Nu știe/ ***cine*** este el. *Nu am aflat/*__pentru cine__ *era surpriza*. Nu știu/ **ai cui** sunt pantofii.
- Nu a văzut/ ***ce*** scrii.
- Știu/ ***cui*** i-ai adresat cererea. Am aflat/ ***cu cine*** te duci în excursie.

Nu se știe/ ***împotriva cui*** te plângi.

- Se știe/ ***la cine*** locuiești.
- Nu știu/ ***după cine*** a sosit. Nu știu/ ***înaintea cui*** ai ajuns acasă.
- Știu/ ***asemenea cui*** vorbești.

35 **Completați cu pronumele relative *cine* și *ce*.**

a. Știu ... mănâncă la masa aceea.
b. Nu știu ... trebuie să mai vină la masă.
c. Văd ... ați avut de învățat pentru astăzi.
e. Spune-mi ... ați făcut duminică!
f. Scrie-mi ... îți place să mănânci!
g. Vedem ... îți place să desenezi.
h. Arată-mi ... ai scris în caiet!

36 **Completați cu pronumele și adjectivele pronominale relative *cât, câtă, câți* sau *câte*!**

a. Nu știu ... este ceasul.
b. Uite ... a mâncat!
c. Numără ... creioane ai în penar!
d. Spune ... ani ai!
e. Mi-ai spus ... frați ai.
f. Nu știu ... cuvinte noi a învățat.
g. Am aflat ... ciocolată ai mâncat.

37 **Folosiți pronumele relative *căruia, căreia, cărora.***

a. Este copilul interesat ... i-am cumpărat o mașinuță.
b. Este fetița ... îi place să deseneze.
c. Este câinele ... i-am dat un os.
d. Este pisica ... îi place să mănânce banane.
e. Sunt pisicile ... le place iaurtul.
f. Sunt câinii ... le place să danseze.
g. Sunt băieții ... le place schiul.
h. Este profesorul ... i-am arătat caietul.

38 **Identificați pronumele relative din enunțuri.**

a. Vede cine a intrat în biserică.
b. Este fata căreia îi place să meargă la biserică.
c. Ea este cea care a plecat.
d. Vă întreb cui i-ați dat mărul.
e. Nu știu cui îi place Târgul de fete.

f. Este cea care primește o floare.
g. Nu am aflat care este acum aici.
h. Cel care nu m-a găsit este acasă.
i. Ceea ce nu mă interesează nici nu-mi place.

39 **Completați cu forme potrivite ale pronumelui relativ.**

a. Cunosc băiatul ... îi place ciocolata.
b. Este cel ... îi dau o ciocolată.
c. Nu-i dau ciocolată celui ... nu mă ajută.
d. Ciocolata ... îmi place este cu arahide.
e. Celui ... nu-i place ciocolata are noroc.
f. Nu știu ... ... i-a spus.

40 **Relatați despre o oră de limba și literatura română, folosind cât mai multe pronume relative.**

41 **Observați și citiți fragmentul din romanul autobiografic *Persepolis*, aparținând autoarei de origine iraniană, Marjane Satrapi.** Părinții autoarei o trimit la vârsta de 14 ani la Viena, la Liceul francez. În anii `90 se stabilește la Paris.

Filmul de desene animate *Persepolis* a fost nominalizat pentru premiile Oscar și Golden Globe. Din fragmentul de mai jos, aflăm că eleva este exmatriculată dintr-un internat al unei școli de maici, deoarece nu s-a putut adapta la regulile internatului catolic.

din: https://semnebune.ro/2016/persepolis-vol-2-de-marjane-satrapi-fragment/ (în flagrant delict: súlyos bűncselekmény)

42 **Precizați formele de singular ale substantivelor:** *maici, fructe, scuze, povești, drumuri, bagaje***.**

43 **Începeți enunțurile cu sintagma „noroc că ...”!**

a. Eleva avea o prietenă bună.

b. Mama prietenei o primea în casă.

c. Eleva nu a furat iaurt.

d. Părinții fetei o cunoșteau bine.

e. Părinții fetei nu au crezut povestea maicilor.

44 **Selectați termenul care corespunde conținutului fragmentului din romanul grafic *Persepolis!***

a. Eleva vorbește cu .... (Marie/Lucie/Julie).

b. Eleva a fost dată afară din ... (internat/magazin/bibliotecă)

c. Eleva și-a făcut ... (temele/bagajele/patul)

d. Maicile au scris că eleva ar fi furat ... (lapte/cașcaval/iaurt)

e. Părinții ei îi cunoșteau ... (hainele/gusturile/bagajele)

f. Eleva este supărată pe ... (maici/prietene/părinți)

g. Eleva și-a dat seama că pentru integrarea ei avea de bătut un lung ... (drum/autobuz/asfalt)

45 **Povestiți conținutul fragmentului din romanul grafic *Persepolis*.**

Notă: Dialogul informal se realizează între persoane/personaje între care există o relație apropiată, folosindu-se un limbaj colocvial (familiar).
Dialogul formal se desfășoară într-un cadru oficial/public, iar persoanele/personajele folosesc un limbaj oficial.

46 **Completați dialogul. Ce fel de dialog este: formal sau informal?**

Crin: Bună ziua! Ce mai faci?

Crina: Bună ziua! Vin de ... biserică.

Crin: La care biserică ai fost?

Crina: Am ... la biserica catolică. Familia mea este catolică.

Crin: Dar astăzi nu … duminică?!

Crina: Am fost astăzi la slujbă pentru că e … Sfântului Anton. Dar tu unde mergi?

Crin: Merg la bunica mea, deoarece … bolnavă.

Crina: Nu îi cumperi flori?

Crin: Ce bine că m-am întâlnit … tine! Am uitat să-i iau flori.

Crina: Vino cu mine, locuiesc lângă … florărie! Ce flori vrei să-i cumperi?

Crin: Bunica mea iubește crinii. De aceea … numesc și eu Crin.

Crina: Interesant! Și mama mea … crinii. De aceea mă numesc Crina.

Crin: Te însoțesc până la florărie.

Crina: Bine, atunci … împreună până la florărie.

47 **Observați dialogurile din textele *O scenă* și *Persepolis*. Ce fel de dialog este în cele două opere?**

Vreau să știu!

Pronumele interogativ

Pronumele interogativ se folosește în propoziții interogative și ține locul cuvântului așteptat ca răspuns la întrebare.

Forme:

cine?, ce?, care?, cât?, câți, pe cine?, cui?

Funcții sintactice:

- ***Subiect:*** ***Cine*** lipsește? ***Ce*** este acolo?
- ***Nume predicativ:*** ***Cine*** este el? ***De la cine*** sunt florile? ***Ai cui*** sunt pantofii?
- ***Complement direct:*** ***Ce*** scrii?
- ***Complement indirect:*** ***Cui*** i-ai adresat cererea? ***Cu cine*** te duci în excursie? ***Împotriva cui*** au luptat soldații.
- ***Complement circumstanțial de loc:*** ***La cine*** mergi în vizită?
- ***Complement circumstanțial de timp:*** ***După cine*** a sosit? ***Înaintea cui*** a ajuns acasă?
- ***Complement circumstanțial de mod:*** ***Conform cui*** vei acționa?

Adjectivul pronominal interogativ

Pronumele interogativ devine adjectiv pronominal interogativ atunci când determină un substantiv și se acordă cu acesta în gen și număr. Are funcția sintactică de atribut adjectival.

Ce film ai văzut? ***Care*** carte ți-a plăcut cel mai mult? ***Câți*** elevi participă la acest concurs?

Observație:

Pronumele interogativ „cine" nu poate fi adjectiv pronominal.

48 **Identificați pronumele interogative din următoarele propoziții.**

a. Pe cine a sunat eleva?
b. Cu cine a vorbit prietena ei?
c. Cine a dat-o afară pe fată?
d. Cui au scris maicile?
e. Ce au citit părinții fetei?
f. Ce-i cu povestea asta?
g. Cu ce a plecat fata?
h. La cine s-a dus?
i. Ce va face?
j. Ale cui sunt bagajele?

49 **Folosiți ca adjective interogative formele pronumelui interogativ: *care, căror, ce, cât, câți, câte.***

a. ... carte ai citit?
b. ... părinți vin astăzi?
c. ... fete le dai dicționarul?
d. ... zahăr să pun?
e. ... e-mail să trimit?
f. ... revistă să-ți dau?
g. ... creioane sunt pe banca mea?
h. ... ochelari s-au spart?
i. ... copii nu știu să înoate?
j. ... elevi le place romanul grafic?

50 **Prezentați dialoguri/jocuri de rol, folosind forme pronominale interogative, pe teme cotidiene.**

De exemplu: în pauză, la bibliotecă, la prietena mea/prietenul meu, în oraș, la piață, în excursie, la biserică, la sfârșit de săptămână, în vacanță, de ziua mea, în parc, la teatru, la gară, la micul dejun etc.
Realizați și alte jocuri de rol.

51 **Citiți informațiile referitoare la un experimentul științific!**

Baloanele se umflă singure

Ai nevoie de: baloane, sticle de plastic goale (1l - 1,5 l), o linguriță, o pâlnie, oțet, praf de copt.

Descrierea experimentului: Umple o treime din sticlă cu oțet. Adaugă 2-3 lingurițe de praf de copt peste oțet, cu ajutorul pâlniei. Atașează baloanele de gura sticlei și privește cum va începe balonul să se umfle. Pline cu dioxid de carbon, baloanele nu vor putea zbura. Pentru a face balonul să zboare spre tavan, șterge-l cu orice material sintetic, pentru a produce o încărcătură electrostatică, apoi îndreaptă-l spre tavan.

Explicația: Reacția dintre praful de copt și oțet produce dioxid de carbon care umple baloanele și, datorită electricității statice, baloanele pot sta lipite de tavan până la 5 ore.

(după: https://tasta.ro/stiinta/8-idei-de-experimente-pe-care-le-poti-face-tu-si-copilul-tau/)

Înțelegeți cuvintele?

a atașa: a alipi, a alătura
a se umfla: a(-și) mări volumul, a crește
încărcătură electrostatică: încărcare cu electricitate

52 **Asociați substantivele cu imaginile de mai jos:** *sticle de plastic, pâlnie, baloane, linguriță*.

53 **Arătați pe o sticlă următoarele măsuri:** jumătate, un sfert, o treime, trei sferturi, două treimi.

54 **Mimați următoarele acțiuni.**
a amesteca, a zbura, a lipi, a șterge, a privi.

55 **Completați cu prepozițiile potrivite:**

Umple o treime ... sticlă ... oțet. Adaugă 2-3 lingurițe ... praf ... copt ... oțet, ... ajutorul pâlniei. Atașează baloanele ... gura sticlei și privește cum va începe balonul să se umfle. Pline ... dioxid ... carbon, baloanele nu vor putea zbura ... a face balonul să zboare ... tavan, șterge-l ... orice material sintetic, ... a produce o încărcătură statică, apoi îndreaptă-l ... tavan.

56 **Recitiți textul *Baloanele se umflă singure* și răspundeți la întrebări.**

a. De ce fel de materiale este nevoie pentru experiment?

b. De cât oțet și de cât praf de copt este nevoie?

c. Unde se pun baloanele?

d. Cu ce trebuie șterse baloanele pentru ca ele să poată zbura?

e. Cât timp pot sta baloanele lipite de tavan?

57 **Dezbateți! Exprimați-vă părerea în legătură cu efectuarea experimentelor în siguranță.**

a. Unde și când se pot face experimente?

b. Cu ce fel de materiale este recomandat să se experimenteze?

c. Ce reguli trebuie respectate când se fac experimente?

d. Ce este interzis în timpul efectuării unor experimente?

e. Cine trebuie să participe/să supravegheze elevii în timpul experimentelor?

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți la plural substantivele de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu formele de plural.**

a. cununie **c.** târg **e.** ținut **g.** locuitor **i.** tradiție
b. obicei **d.** bagaj **f.** cort **h.** prilej **j.** căsătorie

*(**30 de puncte**, din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Formulați întrebări pentru cuvintele subliniate.**

a. ***Profesorul*** tău este tânăr.
b. Am vorbit ***despre fetele*** de pe munte.
c. Fiica ***lor*** a stat la pensiune.
d. Am mâncat ***două*** ciocolate.
e. A primit ***un câine.***
f. Vine ***domnul*** profesor.
g. ***Fetelor*** vesele le place ciocolata.
h. A urcat ***pe Muntele Găina.***
i. Fata a stat o vreme ***la Julie.***
j. Le dau ***copiilor*** dulciuri.

(**10 puncte:** *câte 1 punct pentru fiecare întrebare corectă*)

3 **Grupați pronumele conform tabelului.**

al nostru, al cui?, al meu, ale voastre, a ta, cine, ale mele, ale sale, ce, cui?, al său, cât?, care, câți, la cine

pronume posesiv	*pronume relativ*	*pronume interogativ*

(**15 puncte:** *câte 1 punct pentru fiecare pronume corect introdus în tabel*)

4 **Recitiți textul *O scenă.* Alegeți varianta corectă pentru a completa enunțurile.**

A. Odăile acestea vor fi tocmai pe ... d-voastră.
a. placul **b.** familia **c.** ziarul **d.** portarul
B. În România, toată lumea are câte o ocupație ...
a. interesantă **b.** suplimentară **c.** frumoasă **d.** scumpă
C. Unii scriu ... , iar după-masă citesc.
a. dimineața **b.** noaptea **c.** miercuri **d.** înainte de masă
D. Vorbește, prietene, nu te ...!
a. ierta **b.** supăra **c.** jena **d.** întoarce
E. Eram ... de ce întrebi.
a. cinstit **b.** curios **c.** colegial **d.** ocupat
F. Paisp'ce franci e un preț ... .
a. revândut **b.** repetat **c.** record **d.** redus
G. Încă n-am pomenit un român care să nu fie ... .
a. ziarist **b.** zidar **c.** zugrav **d.** zootehnist
H. De ce să ne ... și să ne batjocorească dumnealor?!
a. înlocuiască **b.** înjure **c.** înfurie **d.** înconjoare

I. Mai sunt și alte ... în afară de ziaristică.
a. atracții **b.** ocupații **c.** relații **d.** informații

J. Domnul acela care făcea ... .
a. galerie **b.** gaură **c.** groapă **d.** gălăgie

(**15 puncte:** *câte 1,5 puncte pentru fiecare variantă corectă*)

5 **Precizați forma de mai-mult-ca-perfect a verbelor subliniate.**

Clientul: De ce **te miri**?

Portarul: Că în România **nu se găsește** niciun om care să nu scrie la gazetă, care să nu fie îndemnat să-și exprime părerile la gazetă…

Clientul (cu mândrie): Ehe…

Portarul: Eu, domnule, **știam** că în viață mai sunt o sumedenie de alte ocupații în afară de ziaristică. Adică cum, nu sunt la d-voastră brutari? Nu **sunt** chelneri?

Clientul: Negreșit, dar aceasta **nu-i împiedică** de a fi și ziariști. Brutarii sau măcelarii sau chelnerii sunt colaboratorii ziarelor breslei lor.

(**10 puncte:** *câte 2 puncte pentru fiecare formă verbală corectă*)

6 **Completați textul de mai jos folosind cuvintele din paranteză.**
(suprafață, timpului, căprioarele, șoselei, orașul, jumătate, tineri, bătrână, arbori, multe)

Cea mai bătrână pădure din țara noastră este pădurea Mociar de lângă localitatea Nădașa, din județul Mureș

Pădurea este situată în apropierea **a)** ... care face legătura cu stațiunea turistică Sovata. Aici, la mică distanță de **b)** ... Reghin, și între satele Salavăstru, Beica de Jos și Gurghiu, undeva la altitudinea de circa 400 de metri, se întinde pădurea Mociar, care are o **c)** ... de circa 48 de hectare.

Pădurea Mociar a fost studiată de-a lungul **d)** ... de către numeroși biologi care au declarat unanim că aceasta este cea mai **e)** ... pădure din România. Pe baza cercetărilor de teren, aici au fost identificați circa 300 de **f)** .... , în speță fagi și stejari care au vârste cuprinse între 650 și 720 ani.

Aproximativ **g)** ... dintre stejarii multiseculari au murit practic de bătrânețe, fiind uscați, dar nu au fost încă tulburați de intervenția omului. Există și un număr îmbucurător de stejari mai **h)** ... , cu vârste cuprinse între 400 și 500 de ani. Pădurea este relativ rară și situată într-o zonă mlăștinoasă, cu **i)** ... bălți.

Fauna este tipică pădurilor colinare din Transilvania, la Mociar fiind prezenți mistreții, **j)** ..., vulpile, iepurii, diverse rozătoare, precum și numeroase specii de păsări.

(unanim: egyhangúlag, în speță: ebben az esetben, stejar: tölgy, fagi: bükk, mlăștinos: mocsaras, baltă: tó/tócsa, rozătoare: rágcsáló) / (sursa: cunoastelumea.ro, după: https://identitatea.ro/cea-mai-batrana-padure-din-romania-mociar/)

(**20 de puncte:** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

unitatea 9

Roșu și alb

1 **Discutați!**

a. Ce este un mărțișor? Când se poartă mărțișorul?
b. Ce flori cunoașteți? Care vă plac?
c. Cu ce ocazie se dăruiesc flori? Cui dăruiți flori?
d. Care sunt sărbătorile primăverii?
e. Ce obiecte de culoare roșie/albă cunoașteți?

2 **Menționați cuvinte conțin litere din structura *roșu și alb*:**

R: t**r**andafi**r**, ...
O: p**o**pular, ...
Ș: **ș**coală, ...
U: imperi**u**, ...

Ș: mărți**ș**or, ...
I: pr**i**eten**i**, ...
A: Moldov**a**, ...
L: simbo**l**, ...
B: Do**b**rogea, ...

3 **Observați imaginile de mai jos. Identificați gerberele, macii, margaretele și crizantemele. Realizați câte o scurtă descriere a fiecărei flori. Dați exemple de alte flori albe și roșii!**

4 **Discutați!**
a) Când și de ce se poartă mărțișorul? b) Ce fel de mărțișoare cunoașteți? Ați confecționat mărțișoare? Povestiți despre acestea.

5 **Ascultați textele *Mărțișorul* și *Legenda mărțișorului*. Notați-vă ceea ce vi se pare a fi interesant în cele două texte.**

Mărțișorul

6 Citiți textele.

Originile sărbătorii mărțișorului nu sunt cunoscute exact. Se consideră că sărbătoarea mărțișorului a apărut pe vremea Imperiului Roman, când Anul Nou era sărbătorit în prima zi a primăverii, în luna lui Marte. Acesta nu era numai zeul războiului, ci și al fertilității și vegetației. Această dualitate este remarcată în culorile mărțișorului, albul însemnând pace, iar roșul război. Anul Nou a fost sărbătorit pe 1 martie până la începutul secolului al XVIII-lea.

Cercetări arheologice efectuate în România, la Schela Cladovei, au scos la iveală amulete asemănătoare cu mărțișorul, datând de acum aproximativ 8000 de ani. Amuletele formate din pietricele vopsite în alb și roșu erau purtate la gât. Folcloristul Simion Florea Marian presupune că în Moldova și Bucovina, mărțișorul era compus dintr-o monedă de aur sau de argint, prinsă cu ață alb-roșie, și era purtat de copii în jurul gâtului. Fetele adolescente purtau și ele mărțișor la gât în primele 12 zile ale lui martie, pentru ca mai apoi să îl prindă în păr și să-l păstreze până la sosirea primilor cocori și înflorirea arborilor.

În prezent, mărțișorul este purtat întreaga lună martie, după care este prins de ramurile unui pom fructifer. Se crede că aceasta va aduce belșug în casele oamenilor. La începutul lui aprilie, într-o mare parte a satelor României și Moldovei, pomii sunt împodobiți cu mărțișoare. În Republica Moldova, în fiecare an, are loc festivalul muzical *Mărțișor* care începe în data de 1 martie și durează până în 10 martie.

În unele județe ale României, mărțișorul este purtat doar primele două săptămâni. În localitățile transilvănene mărțișoarele sunt atârnate de uși, de ferestre, de coarnele animalelor domestice, întrucât se consideră că astfel se pot speria duhurile rele. În județul Bihor, se crede că dacă oamenii se spală cu apa de ploaie căzută pe 1 martie, vor deveni mai frumoși și mai sănătoși. În Banat, fetele se spală cu zăpadă pentru a fi mereu iubite. Tot aici, dar și în Bucovina, fetele sunt cele care oferă mărțișoare băieților. În Dobrogea, mărțișoarele sunt purtate până la sosirea cocorilor. În zona Moldovei și în Maramureș, pe 1 martie, fetele oferă mărțișoare băieților.

Sărbătoarea mărțișorului se poate întâlni în zona Balcanilor, la aromâni și meglenoromâni, precum și la bulgari, care o numesc *Martenița*.

(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/M%C4%83r%C8%9Bi%C8%99or)

Legenda Mărțișorului

A fost odată ca niciodată, o vreme în care Soarele întruchipat într-un bărbat chipeș obișnuia să coboare pe pământ pentru a dansa hora în sate. Știind care este noua pasiune a Soarelui, un dragon l-a urmărit, l-a răpit și l-a aruncat într-un beci, în castelul său. Într-o zi, un tânăr curajos a decis să coboare în beci și să salveze Soarele. Majoritatea oamenilor l-au însoțit, dându-i tânărului din puterea lor, pentru a reuși să învingă puternicul dragon.

Călătoria sa a durat trei anotimpuri: vara, toamna și iarna. La sfârșitul ultimului anotimp, tânărul a reușit să găsească castelul dragonului, unde era întemnițat Soarele. Și a început lupta, care a durat zile, până când dragonul a fost înfrânt. Fără puteri și rănit, tânărul a eliberat Soarele, reușind să-i facă fericiți pe toți cei care-și puseseră ultimele speranțe în el. Natura a reînviat, oamenii au început să zâmbească din nou, doar flăcăul nu a mai apucat să vadă primăvara venind. Sângele cald din rănile sale cădea pe zăpadă. În timp ce zăpada se topea, flori albe, numite ghiocei, răsăreau din pământul desțelenit. Când ultimul strop de sânge al tânărului s-a scurs pe zăpada imaculată, acesta a murit fericit că viața sa a servit unui scop atât de nobil.

De atunci, oamenii obișnuiesc să împletească doi ciucuri: unul alb și altul roșu. La începutul lunii martie, bărbații oferă această amuletă, numită mărțișor, fetelor pe care le iubesc. Culoarea roșie reprezintă dragostea pentru tot ceea ce e frumos și rămâne simbolul sângelui bravului tânăr. Albul simbolizează puritatea și ghiocelul, prima floare care apare primăvara. Semnificația mărțișorului este: *micul martie*. Un martie mai mic pe care să-l purtăm la piepturile noastre pentru ca iarna să fie uitată și noul an să înceapă.

(http://www.e-scoala.ro/Legende/mar1.html)

Înțelegeți cuvintele?

amuletă: talisman, obiect pe care îl poartă oamenii superstițioși pentru a nu fi loviți de nenorociri
întemnițat: arestat, închis
fertilitate: rodnicie, însușire a pământului de a produce multe roade
a scoate la iveală: a face cunoscut, a apărea
întruchipat: personificat
desțelenit: necultivat
imaculat: curat, neatins, fără pată, pur

7 **Identificați, în textele *Mărțișorul* și *Legenda mărțișorului*, cuvintele care încep cu litera *s*.**

8 **Completați cu literele care lipsesc.**

De atunc..., oamen... obișnu...esc să ...mpletească do... c...ucur...: unul alb și altul roșu. La ...nceputul lun... martie, bărbaț... oferă această amuletă, numită mărțișor, fetelor pe care le ...ubesc. Culoarea roșie reprez....ntă dragostea pentru tot ceea ce e frumos ș... rămâne simbolul s...ngelu... bravulu... t...năr. Albul s...mbolizează pur...tatea și gh....ocelul, prima floare care apare primăvara.

9 **Menționați antonimele următorilor termeni:** *frumos, sănătos, ultimul, tânăr, a trăi, puritate, a începe, a veni, viață, cald, a învinge***.**

10 **Identificați verbele și introduceți-le în tabel, la modul și timpul indicat.**

Și a început lupta, care a durat zile, până când dragonul a fost înfrânt. Fără puteri și rănit, tânărul a eliberat Soarele, reușind să-i facă fericiți pe toți cei care-și puseseră ultimele speranțe în el. Natura a reînviat, oamenii au început să zâmbească din nou, doar flăcăul nu a mai apucat să vadă primăvara venind. Sângele cald din rănile sale cădea pe zăpadă. În timp ce zăpada se topea, flori albe, numite ghiocei, răsăreau din pământul desțelenit. Când ultimul strop de sânge al tânărului s-a scurs pe zăpada imaculată, a murit fericit că viața sa a servit unui scop atât de nobil.

11 ***Răspundeți la următoarele întrebări.***

a. Când a apărut sărbătoarea mărțișorului?

b. Ce au scos la iveală cercetările arheologice?

c. Ce se face cu mărțișoarele după ce nu se mai poartă?

d. Conform legendei, de ce a urmărit dragonul Soarele?

e. Cine a eliberat Soarele din beci?

f. Ce s-a întâmplat cu tânărul care s-a luptat cu dragonul?

g. Ce simbolizează cele două culori roșu și alb, conform legendei?

indicativ, perfect compus	*indicativ, imperfect*	*indicativ, mai-mult-ca-perfect*	*conjunctiv, prezent*	*gerunziu*

12 **Selectați, din cele două texte studiate, informațiile legate de obiceiurile de mărțișor din regiunile/județele țării și din Republica Moldova.**

- Dobrogea: ....
....
- Maramureș: ....
- Bucovina: ....
....
- Moldova: ....
- Transilvania: ....
....
- Banat: ....
....
- Bihor: ....
....
- Republica Moldova: ....

13 **Având în vedere cele două texte studiate, notați în caiete cinci enunțuri referitoare la cele mai importante și interesante informații.**

14 **Realizați conspectul celor două texte.**

Notă: **Conspectul** este notarea sintetică, schematică și sistematică a datelor și a ideilor esențiale cuprinse într-un text.

(http://www.scrigroup.com/management/cominicare/CONSPECTUL22773.php)

15 **Lucrați în echipe! Confecționați mărțișoare. Organizați-vă: Ce materiale veți folosi? Ce forme veți confecționa? Ce culori veți folosi? Câte doriți să realizați? Cui și când le veți dărui?**

Vreau să știu!

Substantivul
(sistematizare)

Substantivul

Este partea de vorbire flexibilă care denumește obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii, nume de însușiri, acțiuni, stări sufletești, relații dintre oameni etc.).

Funcțiile sintactice ale substantivelor

1. funcția sintactică: subiect

- răspunde la întrebările: **cine ?, ce?**
- exemple: **Elevul** intră în clasă. **Trandafirul** este galben.

2. funcția sintactică: nume predicativ

- împreună cu verbele copulative *a fi, a deveni, a ieși, a rămâne* etc. formează predicatul nominal (și va răspunde la întrebarea *Ce se spune despre subiect?*)
- exemple: Dan **a ajuns informatician**. (*Ce se spune despre Dan?*)

3. funcția sintactică: complement direct

• răspunde la întrebările: **pe cine? ce?**

• exemple: Am văzut-**o pe profesoara** noastră. *Pe cine* (am văzut?) Am văzut **o oglindă** uriașă. (*Ce* am văzut?)

4. funcția sintactică: complement indirect

• ***a. răspunde la întrebările:*** **la cine?, la ce?, de cine?, de ce?, pentru cine?, pentru ce?, cu cine?, cu ce?, despre cine?, despre ce?** etc.

• exemple: Am călătorit **cu trenul**. (*Cu ce* am călătorit?) El vorbește **despre poezie**. *Despre ce* vorbește?

Noi am scăpat **de lucrarea** de control. (*De ce* am scăpat?)

• ***b. răspunde la întrebarea:*** **cui?**

• exemple: I-am dat **copilului** creionul. (*Cui* i-ai dat?) Mama i-a arătat **fetei** toată casa. (Cui i-a arătat?)

5. funcția sintactică: complement circumstanțial

• ***a. complement circumstanțial de loc***

• răspunde la întrebările: **unde? de unde? încotro?** etc.

• exemple: Am fost **la școală**. (*Unde* am fost?)

• ***b. complement circumstanțial de timp***

• răspunde la întrebările: **când? de când?, până când?** etc.

• exemple: **După profesor** au sosit elevii. (*Când* au sosit?)

• ***c. complement circumstanțial de mod***

• răspunde la întrebările: **cum? în ce mod?**

• exemple: Copilul mi-a răspuns **fără frică**. (*Cum* a răspuns?)

6. funcția sintactică: atribut substantival

• răspunde la întrebările: **al cui?, a cui?, ai cui?, ale cui? care?**

• exemple: Personajele **basmului** trăiesc în cetate. (*Ale cui* personaje?) Fratele **fetei** este în sat. (*Al cui* frate?) Prietenii **feciorului** se ascund în pădure. (*Ai cui* prieteni?) Fiica **poetului** locuiește într-o casă frumoasă. (*A cui* fiică?) Colegul de **bancă** lipsește. (*Care coleg*?)

Subiectul

Subiectul poate fi exprimat, printre altele, prin:

- substantiv comun: **Pisica** doarme.
- substantiv propriu: **Judit** citește.
- pronume:
- personal: **El** dansează.
- de politețe: **Dumneavoastră** vorbiți.
- posesiv: **Al meu** este mai bun.

- interogativ: **Cine** a citit schița?
- relativ: Știu **cine** m-a văzut.
- demonstrativ: **Acela** este Dan.
- nehotărât: **Altul** a venit.
- numeral:
- cardinal: **Doi** scriu.
- ordinal: **Al doilea** cântă.
- verb la:
- infinitiv: **A învăța** este necesar.
- supin: **De citit** este interesant.

Propoziții care nu cer subiect

În propozițiile care nu au subiect, predicatul este exprimat prin:

- verbe care nu au autor al acțiunii: *plouă, ninge, tună, fulgeră*;
- structuri: *e bine, e rău, a-i părea rău, a-i părea bine*;

Exemplu: Astăzi a plouat toată ziua.
Peste o oră se înserează.
Este bine așa.
Îmi pare rău pentru tine.

16 **Identificați subiectele din enunțuri.**

a. Cercetări arheologice efectuate în România, la Schela Cladovei, au scos la iveală amulete asemănătoare cu mărțișorul.

b. Fetele adolescente purtau mărțișor la gât în primele 12 zile ale lui martie.

c. Mărțișorul este purtat întreaga lună martie.

d. Tânărul a găsit castelul dragonului.

e. Natura a reînviat, oamenii au zâmbit din nou, dar flăcăul nu a mai apucat primăvara.

f. Albul simbolizează puritatea și ghiocelul.

g. Conform legendei, oamenii vor deveni mai frumoși și mai sănătoși.

h. Semnificația mărțișorului este *micul martie.*

i. Aceasta va aduce belșug în casele oamenilor.

17 **Identificați complementul direct exprimat printr-un substantiv, din următoarele enunțuri.**

a. Îl cunosc pe băiat.

b. Trebuie să citesc poezia.

c. Nu am văzut compunerea ta.

d. Am pierdut un caiet.

e. Îi aștept pe prietenii mei.

f. O invit pe Mariana la teatru.

18 **Formulați întrebări pentru structurile evidențiate.**

a. Am vorbit cu mama **despre portul** popular.

b. Am primit o scrisoare **de la prietena** mea.

c. SMS-ul este **pentru doamna** profesoară.

d. Profesorul a vorbit **despre substantivele** proprii.

e. Mama mea a vorbit **cu profesorul**.

f. Mi-e frică **de întuneric.**

g. Noi venim **cu tema**.

19 **Precizați ce funcție sintactică au cuvintele subliniate: subiect (S) sau complement direct (CD)?**

a. **Compunerea** sa este interesantă.
b. Și noi scriem **compuneri**.
c. **Desenele** sale sunt pe masă.
d. Eu desenez **un lac**.
e. El citește **blogul**.
f. **Blogul** profesorului este interesant.
g. **Stiloul** său este nou.

20 **Precizați ce funcție sintactică au cuvintele subliniate: complement direct (CD) sau complement indirect (CI)?**

a. A făcut **un interviu cu autorul**.
b. Se vorbește **despre autor**.
c. Eu citesc toate **interviurile**.
d. Ai vorbit **cu autorul**?
e. Am primit **de la autor un autograf**.
f. Nu am aflat nimic **despre redactor**.

21 **Indicați atributele din următoarele enunțuri.**

a. Cel mai valoros obiect al bisericii este statuia Făcătoare de Minuni a Sfintei Fecioare Maria.

b. În memoria acestui eveniment istoric, în fiecare an, în sâmbăta Rusaliilor, catolicii din Secuime și Moldova, dar și din alte părți, vin în pelerinaj la biserica Sfintei Fecioare Maria, din Șumuleu-Ciuc.

22 **Întrebați și răspundeți!**

Model: *bomboanele lui Mihai*

Ale cui sunt aceste bomboane?- Acestea sunt bomboanele **lui Mihai**.

a. bunica Monicăi
b. bluza Monicăi
c. pantalonii lui Marian
d. pantofii Marianei
e. bunicul lui Misike
f. eșarfa Mariei

23 **Completați tabelul de jos, referindu-vă la cuvintele subliniate.**

Mâine vom citi **poezii** românești. I-am dat **colegei** mele **de bancă** o carte de poezii românești. **Poeziile** lui George Coșbuc sunt frumoase.

24 **Discutați!**

a. Ce flori vă plac? De ce?
b. Cu ce ocazii cumpărați flori?
c. Florile sunt numai pentru fete sau și pentru băieți?
d. Ce simbolizează florile?
e. Descrieți un trandafir.

substantivul	*genul*	*numărul*	*funcția sintactică*

25 **Citiți povestea.**

Trandafirul

după Emil Gârleanu (1878–1914)

La o margine de drum înflori un trandafir. Și a fost o minune, căci floarea trandafirului era așa de gingașă, așa de albă ... Ș-avea crengile strălucitoare, rumene ca mărgeanul și frunzele verzi ca smaraldul. Iar mirosul florii se împrăștia îndată peste întreg cuprinsul câmpiei; fluturii cădeau adormiți, celelalte flori se plecau în fața adevăratei stăpâne, pe când păsările veneau din depărtări adânci, atrase de mireasma vrăjită, să vadă și ele tulpina măiastră care își desfăcea frumusețea pentru întâia oară pe pământ. Și parcă și lui Dumnezeu îi părea acuma rău că pusese într-o floare așa de minunate însușiri, daruri pe care nu le împărțise nici în rai. Lucrul acesta îl șoptise o ciocârlie care, la răsăritul soarelui, ducea totdeauna lui Dumnezeu câte o sămânță din fiecare floare ce creștea pe pământ, să o păstreze, Preasfântul, pentru răsad.

Până la amiază, trandafirul se acoperi întreg cu flori. Drumeții treceau și rămâneau locului, puneau mâinile la ochi, răsfirau nările să înghită mireasma nemaisimțită până atunci, apoi, cu priviri lacome, rupeau câte o floare; iar dacă aveau câte ceva în mână, aruncau să țină floarea mai bine. În locul ei răsărea îndată alt bobocel și, cât ai clipi, se desfăcea. Și alți drumeți treceau, și nu era unul să nu rupă câte o floare.

După câteva zile, trandafirul se mâhni: el se-mpodobea și oamenii îl despuiau. „Uite, își zicea, spinul de lângă mine. Ce înalt e, ce chipeș, și nimeni nu-l atinge; și pe mine mă dezbracă toți de frumusețile mele." Un stigleț, care tocmai atunci se așeză pe o creangă, îl deslușî: „Cum să se atingă cineva de spin, când tot e îmbrăcat de ghimpi!" Atunci, trandafirul se uită și văzu că-ntr-adevăr spinul avea ghimpi.

Se rugă îndată lui Dumnezeu să-l acopere și pe dânsul de ghimpi, ca să-i păzească floarea. „Vezi, își zise Atotstăpânitorul, era dat ca pe pământ să nu rămână ceea ce numai în rai trebuia să dăinuiască." Și, bucuros, îndată a făcut semn și tulpina s-a acoperit de ghimpi. Dar trecătorii tot se opreau; și nu era unul care să nu se repeadă, lacom, la floarea

minunată. Deosebirea stătea numai în aceea că fiecare lăsa și câte o bobiță de sânge în vârful vreunui ghimpe. Iar din ghimpe sângele a pătruns, încetul cu încetul, în pământ, (…). Și-ntr-o dimineață, floarea trandafirului se desfăcu roșie, aprinsă, ca sângele. Spinul stătea supărat alături. Iar de la o vreme se trezi și-n dânsul nemulțumirea că prea nu-l bagă nimeni în seamă. „Uite cum se închină toți trandafirului, și mie nimeni.” Și se rugă de Dumnezeu să-i schimbe și lui floarea, să i-o facă roșie, bătătoare la ochi, ca a trandafirului. Atunci Dumnezeu și-a zis: „Veșnic o să se ia pe pământ un lucru drept altul; căci numai eu pot ști că, ce am menit odată, așa dăinuiește; oricum s-ar schimba fața, soarta rămâne aceeași!” A făcut Dumnezeu un semn, și floarea spinului se făcu roșie ca focul... Și-au trecut mereu drumeții, și-au rupt întruna florile trandafirului, și nu s-au uitat la spin.

(după: http://ro.wikisource.org/wiki/Trandafirul)

26 **Completați structurile, având în vedere textul *Trandafirul***
(*trandafirului, floare, sânge, adormiți, semn, ghimpe, Dumnezeu, focul*)!

a. fluturii cădeau ...
b. o sămânță din fiecare ...
c. câte o bobiță de ...
d. în vârful vreunui ...
e. se rugă îndată lui ...
f. se făcu roșie ca ...
g. bătătoare la ochi ca a ...
h. a făcut Dumnezeu un ...

27 **Alegeți varianta care apare în text.**

a. La o margine de drum … un trandafir. (înflorise/înflorea/înflori)

b. Iar mirosul florii se … îndată peste întreg cuprinsul câmpiei; (împrăștia/împrăștiase/împrăștie)

c. După câteva zile trandafirul se …: el se-mpodobea și oamenii îl despuiau. (mâhnea/mâhni/mâhnise)

d. Spinul stătea supărat alături. Iar de la o vreme se trezi și-n dânsul nemulțumirea că prea nu-l … nimeni în seamă. (bagă/băgase/băga)

e. Și-au trecut mereu drumeții, și-au rupt întruna florile trandafirului, și nu … la spin. (se uitau/se uitaseră/s-au uitat)

Înțelegeți cuvintele?

stigleț (sticlete): mică pasăre cântătoare cu pene colorate
gingaș: plăpând, firav, delicat, fin
mărgean: coral (de culoare roșie)
măiestru: minunat, fermecat
răsad: plantă tânără care a fost sau urmează să fie transplantată
a răsfira: a separa, a depărta
a se mâhni: a se supăra
a despuia: a dezbrăca, a desfrunzi (aici)
chipeș: arătos, frumos
ghimpe: spin
a dăinui: a exista, a ține, a dura
a meni: a sorti, a destina

28 **Completați tabelul conformul modelului. Folosiți formele de persoana a III-a, singular.**

infinitiv	*indicativ, imperfect*	*condițional-optativ, prezent*	*conjunctiv, prezent*	*gerunziu*	*sensul*
a răsfira	răsfiram	aș răsfira	să răsfir	răsfirând	a risipi a împrăștia
a (se) mâhni					
a despuia					
a dăinui					
a împrăștia					
a cădea					
a șopti					
a desluși					

29 **Asociați corect termenii din coloane.**

a. floare	vrăjită
b. frunze	minunate
c. mireasmă	verzi
d. însușiri	adânci
e. depărtări	gingașă

30 **Asociați fiecărui substantiv o caracteristică, bazându-vă pe textul *Trandafirul*.**

floarea, cuprinsul, mirosul, răsăritul, vârful

soarelui ghimpelui trandafirului
câmpiei florii

31 **Precizați antonime pentru următorii termeni:** *dimineața, rai, cineva, adormit, încet*.

32 **Completați cu prepozițiile potrivite.**

… la amiază, trandafirul se acoperi întreg … flori. Drumeții treceau și rămâneau locului, puneau mâinile … ochi, răsfirau nările să înghită mireasma nemaisimțită … atunci, apoi, … priviri lacome, rupeau câte o floare; iar dacă aveau câte ceva … mână, aruncau să țină floarea mai bine. În locul ei răsărea îndată alt bobocel și, cât ai clipi, se desfăcea.

33 **Alcătuiți enunțuri cu următoarele structuri:** *încetul cu încetul, de la o vreme, bătător la ochi, a băga de seamă, a face semn*.

34 **Descrieți emoțiile** (*bucurie, uimire, regret, supărare*)**, având în vedere următoarele enunțuri.**

a. Iar mirosul florii se împrăștia îndată peste întreg cuprinsul câmpiei; fluturii cădeau adormiți, celelalte flori se plecară în

fața adevăratei stăpâne, pe când păsările veneau din depărtări adânci, atrase de mireasma vrăjită. ....

b. Spinul stătea supărat alături. Iar de la o vreme se trezi și-n dânsul nemulțumirea că prea nu-l bagă nimeni în seamă. „Uite cum se închină toți trandafirului, și mie nimeni." ....

c. Și parcă și lui Dumnezeu îi părea acuma rău că pusese într-o floare așa de minunate însușiri, daruri pe care nu le împărțise nici în rai. ....

d. „Vezi, își zise Atotstăpânitorul, era dat ca pe pământ să nu rămâie ceea ce numai în rai trebuia să dăinuiască." Și, bucuros, îndată a făcut semn și tulpina s-a acoperit de ghimpi. ....

35 **Recitiți textul *Trandafirul.* Răspundeți la întrebări.**

a. Unde creștea trandafirul alb?
b. Cum arăta trandafirul alb?
c. Cum era mirosul trandafirului?
d. Ce dorea de la Dumnezeu? De ce?
e. Ce făceau trecătorii?
f. De ce a vrut spinul să devină roșu?
g. Care este soarta spinului?

36 **Rezumați povestea *Trandafirul.***

37 **Identificați cinci epitete în textul *Trandafirul,* de Emil Gârleanu.**

Notă:

Antiteza este o figură de stil care constă într-o asociere de idei, imagini, noțiuni sau secvențe cu sens opus, în același enunț sau într-un context mai larg.

(după: https://figuridestil.ro/antiteza/)

Comparația este o figură de stil care constă în alăturarea a doi sau mai mulți termeni, cu scopul evidențierii primului termen, folosindu-se, de obicei, elementele: *ca, precum, asemenea, la fel ca*, de exemplu: În camera lui e întuneric *precum noaptea*.

Hiperbola este o figură de stil prin care se exagerează intenționat însușirile unei ființe sau caracteristicile unui obiect, fenomen sau ale unei întâmplări, cu scopul de a-l impresiona pe cititor mai puternic, de exemplu: *are o gură cât o șură; mi s-a făcut inima cât un purice.*

38 **Identificați figurile de stil (antiteza, comparația, hiperbola).**

a. ... să i-o facă roșie, bătătoare la ochi ca a trandafirului.

b. „Vezi, își zise Atotstăpânitorul, era dat ca pe pământ să nu rămâie ceea ce numai în rai trebuia să dăinuiască."

c. ... și-ntr-o dimineață floarea trandafirului se desfăcu roșie, aprinsă, ca sângele ...

d. În locul ei răsărea îndată alt bobocel și, cât ai clipi, se desfăcea.

e. Ș-avea crengile strălucitoare, rumene ca mărgeanul, frunzele verzi ca smaraldul.

f. ... el se-mpodobea și oamenii îl despuiau.

39 **Priviți desenele și citiți fragmentul din romanul grafic *Os pentru os*, al autoarei Alexandra Gold.** Autoarea prezintă povestea unei fete orfane care, pentru prima dată, se întâlnește cu cerbul alb, care are puterea de a vindeca rănile sufletului. Un vânător a răpus cerbul, a luat fetița cu el, iar soția vânătorului a preparat o masă gustoasă din carnea cerbului. Fetița a plâns când și-a dat seama că mănâncă din carnea cerbului alb. A plecat din casa vânătorului. În cele din urmă, fetița a murit, însă vânătorul și-a primit pedeapsa. *(a se întrema: a se reface; sanctuar: loc sfânt; orfan: fără părinți)*

40 **Alegeți semnificația corectă a structurilor următoare.**

a scăpa cu viață	*în mijlocul naturii*
față în față	*a avea norocul*
a avea șansa	*a-și salva viața dintr-un mare pericol*
în sânul naturii	*unul înaintea celuilalt*

41 **Menționați personajele care apar în fragmentul din romanul grafic *Os pentru os*. Ce aflăm despre ele?**

42 **Gândiți-vă și la alte povestiri. Discutați: a.** De obicei, cu ce fel de personaje sau animale se întâlnesc copiii în pădure? Dați exemple. **b.** Din ce cauză ajung copiii, singuri, în pădure? **c.** Cum se termină, de obicei, poveștile în care apar copiii buni? Cum se termină acest roman grafic?

43 **Priviți cu atenție cele patru desene în care apare fetița. Ce sentimente/emoții observați pe fața ei? Alegeți varianta cea mai potrivită.**

Desenul 1: frică, supărare, bucurie
Desenul 2: neliniște, uimire, regret
Desenul 3: supărare, speranță, bucurie
Desenul 4: speranță, bucurie, supărare

44 **Lucrați în perechi! Scrieți un dialog, de 8-10 replici, între fetiță și cerbul alb. Prezentați dialogurile în fața clasei.**

Vreau să știu!

Interjecția predicativă

Interjecția predicativă îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal. Exemple: **hai, of, na** etc.

Exemple: **Hai** la mine! (Vino la mine!) **Na** stiloul! (**Ia** stiloul!)

45 **Identificați interjecțiile predicative.**

a. Și pisica țuști! Și plecată a fost.
b. Pisica miau după lapte.
c. Păsările zbrrr! spre cer.
d. Ceasul tic-tac, tic-tac toată noaptea.
e. Na creionul!

46 **Citiți articolul următor.**

Carnavalul de la Veneția

Carnavalul de la Veneția cuprinde, în fiecare an, manifestări stradale, baluri mascate, concerte și parade ale costumelor. Cele mai apreciate și îndrăgite de către turiști sunt festivitățile de deschidere și de închidere ale carnavalului. Acțiunea care anunță în mod tradițional începutul Carnavalului de la Veneția este „zborul îngerului”, lansat din turnul clopotniței Bazilicii San Marco, o tradiție foarte veche ce adună o mulțime impresionantă de oameni în Piața San Marco. Personajul care întruchipează un înger „zboară” de pe Turnul Campanile pe deasupra mulțimii adunate în piață.

Istoria carnavalului începe în anul 1162, primul document scris care atestă această manifestare datând însă din 1268, când este menționată și folosirea măștilor. Măștile conferă unicitate carnavalului. Cea mai cunoscută deghizare este „Bauta”, o mască albă cu un nas încovoiat, asortată cu o pelerină neagră și cu o pălărie cu trei colțuri, numită tabarro.

(după: https://www.agerpres.ro/documentare/2018/01/27/carnavalul-de-la-venetia--43644 și https://ro.pinterest.com/sarahseagraves/bauta-masks/)

47 **Selectați din textul de mai sus cuvintele care conțin consoana *m*.**

48 **Marcați sfârșitul cuvintelor.**

CarnavaluldelaVenețiacuprinde, înfiecarean, manifestăristradale, balurimascate, concerteșiparade alecostumelor. Celemaiapreciateșiîndrăgitedecătreturiștisuntfestivitățilededeschidereșideînchiderealecarnavalului.

49 **Asociați cuvintele din cele două coloane, conform modelului.**

impresionant	a include
a întruchipa	turn
a cuprinde	mascare
deghizare	acțiune
manifestare	gală
paradă	**impunător**
clopotniță	a personifica

50 **Răspundeți la întrebări.**

a. Ce se sărbătorește în fiecare an la Veneția?
b. Ce apreciază și îndrăgesc turiștii cel mai mult?
c. Ce reprezintă „zborul îngerului”?
d. Din ce an datează Carnavalul?
e. Care este cea mai cunoscută mască venețiană?

51 **Formulați, oral, cinci enunțuri despre Carnavalul de la Veneția.**

Vreau să știu!

Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe

(sistematizare)

Silaba

Este un sunet (o vocală) sau un grup de sunete pe care îl rostim printr-o singură deschidere a gurii. După numărul silabelor cuvintele sunt:

- ***monosilabice:*** om, iar, și;
- ***bisilabice:*** poar-tă, o-raș, cla-să, pă-mânt;
- ***trisilabice:*** pro-fe-sor, cre-ioa-ne;
- ***plurisilabice:*** ce-ra-mi-că, pre-do-mi-nant, în-tot-dea-u-na.

Silaba poate fi alcătuită:

- dintr-o vocală: **e**-lev;
- dintr-un grup de sunete care conține o singură vocală: cre-**ion**;
- din două cuvinte rostite împreună: ***l-am*** văzut;
- dintr-un cuvânt și începutul altui cuvânt: ***mi-a***runcă;
- dintr-un cuvânt și sfârșitul altui cuvânt: **spune-i**;
- din sfârșitul unui cuvânt și începutul altui cuvânt: da***c-a***uzea.

(după: http://www.didactic.ro/files/1/categoriisemantice)

Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe

Regula generală și obligatorie a despărțirii în silabe a cuvintelor, în limba română, este interzicerea lăsării la sfârșit de rând sau la început de rând a unei secvențe lipsite de o vocală propriu-zisă.

1. Litera x este considerată o singură consoană și trece în silaba următoare atunci când se află între două vocale: a-xă; e-xa-men; e-xer-ci-țiu.

2. Două consoane între două vocale: la despărțirea în silabe se despart și ele, prima consoană trece în silaba dinainte, iar a doua consoană la silaba următoare: ar-tă, ac-tiv, tic-sit, mun-te, un-ghi-e.

Excepție: Dacă în grupul de două consoane, a doua este l sau r, iar prima este b, c, d, f, g, h, p, t, v, despărțirea în silabe se face înaintea întregului grup, adică cele două consoane fac parte din aceeași silabă: o-braz, o-blu, co-dru, a-flu-ent, a-fri-can, a-gra-fa, su-ple-țe, pa-tru, co-vrig, e-vla-vi-e.

3. Când ***o vocală este urmată de un diftong sau de un triftong***, despărțirea se face înaintea diftongului sau a triftongului: plo-uă, le-oai-că, fra-ier, su-iau, du-ios.

Reguli bazate pe analiza lexicală

1. În cuvintele compuse din cuvinte întregi, elemente de compunere sau fragmente de cuvinte, în derivatele cu prefixe și în unele derivate cu sufixe (derivate de la teme terminate în grupuri consonantice cu sufixe care încep cu o consoană) se preferă despărțirea în silabe care ține seama de elementele constitutive atunci când cuvântul este analizabil sau măcar semianalizabil:

a. compuse: *ar-te-ri-o-scle-ro-ză, alt-un-de-va, ast-fel, ci-ne-ma-scop, de-spre, port-a-vi-on, watt-me-tru etc.*

Observație: Când se confundă într-o singură literă ultimul sunet al primului termen și primul sunet – identic cu precedentul – al termenului următor, în compusele formate dintr-un element greco-latin și un cuvânt cu existență independentă în limba română, despărțirea se face în favoarea acestuia din urmă: *om-or-ga-nic, top-o-no-mas-ti-că*; în compusele formate din două elemente greco-latine se acordă, în general, prioritate ultimului element: *bi-op-si-e, mi-o-pi-e*.

b. derivate cu prefixe: *an-or-ga-nic, dez-e-chi-li-bru, in-e-gal, într-a-ju-to-ra-re, ne-spri-ji-nit, ne-sta-bil, ne-stră-mu-tat, sub-li-ni-a* etc. Se acceptă despărțirea în silabe după regulile generale.

Situații în care nu se face despărțirea la capăt de rând

1. Nu se despart la capăt de rând:

• cuvintele compuse din abrevieri literale: UNESCO (nu: U-NES-CO);

• abrevierile unor formule curente: a.c., ș.a.m.d.;

• numeralele ordinale notate prin cifre (romane sau arabe) urmate de formantul specific: (al) XVI-lea, a 5-a.

2. Se recomandă evitarea despărțirii și în cazul:

• silabelor inițiale și, mai ales, finale constituite dintr-o singură vocală, întrucât despărțiri ca *a-er, vi-a, e-ră, li-ce-e, i-re-al, su-i, o-mis* (corecte conform regulilor fonetice) sau *dând-o, las-o, zis-a* (corecte conform regulilor morfologice) sunt neeconomice;

• abrevierilor literale care reprezintă primii termeni ai unor nume proprii compuse (prenume abreviate + nume de familie: *I. Popescu*; substantive comune + nume proprii: *C.F.R. Cluj*).

Notă: *Regulile de mai sus vor fi completate cu cele studiate în clasa a VI-a.*

52 **Precizați numărul de silabe al cuvintelor.** *exagerează, intenționat, însușirile, unei, ființe, sau, caracteristicile, unui, obiect, fenomen, ale, întâmplări, cu, scopul, de, a-l, impresiona*

53 **Despărțiți în silabe cuvintele subliniate.**

Până la ***amiază***, trandafirul se ***acoperi întreg*** cu flori. Drumeții ***treceau*** și ***rămâneau locului***, puneau ***mâinile*** la ochi, răsfirau nările să ***înghită*** mireasma nemaisimțită până atunci, apoi, cu ***priviri*** lacome, rupeau câte o floare; iar dacă aveau câte ceva în mână, ***aruncau*** să țină floarea mai bine. În locul ei ***răsărea*** îndată alt ***bobocel*** și, cât ai clipi, se ***desfăcea***. Și alți ***drumeți treceau***, și nu era unul să nu rupă câte o floare.

54 **Identificați, în B, sensul structurilor din A.**

A • a se enerva foarte tare,
a rămâne treaz toată noaptea,
îmbujorat, aprins la față (de rușine),
palid,
bătător la ochi, izbitor, flagrant,
a se preda, a capitula

B • cusut cu ață albă
a vedea roșu (înaintea ochilor)
a face noapte albă
alb la față
a ridica steagul alb
roșu la față

55 **Citiți textul despre stropit/udat, obicei din Transilvania comun românilor și maghiarilor. Completați textul cu literele care lipsesc.**

Udatul fetelor de Paști

În a doua zi de Paște, fetel... sunt stropite cu parfum, obiceiu... fiind preluat de la germani și maghiar..., dar este păstrat atât la țar..., cât și la oraș.

Tradiția „stropitului” sau „udatulu...” fetelor de măritat ori a nevestelor este păstra... de sute de ani, în localitățile harghiten... locuite de romano-catolici, și a început să fie împrumutată și de creștinii ortodocși.

Tradiția spune că fetele trebuie udate cu apă de izvo... ca să fie frumoase, să dea nașter... unor copii sănătoși și să miroasă tot anul ca florile de primăvar... . Femeile și fetele își așteaptă musafiri... cu ouă roșii și prăjituri, pe care le ofer... celor care spun poezii. Primii care pornes... la stropit sunt cei mici. Ei primesc zeci de ou..., dar și prăjituri sau bani. Obiceiul udatului, numit „locsolás”, se păstrează și la orașe. La țară, fetele erau udate cu găleț... pline cu apă. În timp, s-a renunțat la această practic... în favoarea parfumului sau a apei de colonie.

În unele sate din Transilvani..., fetele îi stropesc pe băieți în cea de-a treia zi de Pașt... .

Acest obicei își are rădăcinile în urmă cu două mii de ani, când evrei... i-au stropit cu apă pe adepții lui Isus care aducea... vestea Învierii.

(după: https://ziarulunirea.ro/obiceiuri-in-a-doua-zi-de-paste-traditia-stropitului-fetelor-de-maritat-ori-a-nevestelor-este-pastrata-cu-sfintenie-in-unele-localitati-258895/)

56 **Alcătuiți câte două enunțuri, după model:** Este un obicei frumos. – *Nu este* un obicei frumos. *Protestez împotriva* acestui obicei.

a. Este o apă de colonie.
b. Sunt ouă roșii.
c. Sunt găleți pline cu apă.
d. Este obiceiul udatului.
e. Este apă de izvor.
f. Este o tradiție veche.
g. Sunt prăjituri proaspete.
h. Sunt musafirii noștri.
i. Este practica udatului.
j. Sunt flori de primăvară.

57 **Discutați despre acest obicei. Ghidați-vă după următoarele întrebări:**

a. Când merg băieții/bărbații la stropit/udat?

b. Se practică acest obicei în zona în care locuiți?

c. Pe cine stropesc băieții/bărbații? Ce folosesc pentru stropit?

d. Cu ce sunt serviți băieții/bărbații când vin la stropit?

e. Vă place acest obicei? De ce?

58 **Discutați despre eroii neamului. Dați exemple de eroi și explicați prin ce fapte au devenit eroi.** Următoarele citate v-ar putea inspira:

a. Un erou a trecut prin toate: nu e necesar să fie de neînfrânt, dar trebuie să fie neînfricat. – Andrew Bernstein

b. Erou este acela care și-a dăruit viața unui lucru mai important decât el însuși. – Joseph Campbell

c. Eroul este un om care cunoaște lucruri mai de preț decât viața. – Gotthold Ephraim Lessing

d. Nefericit poporul care are nevoie de eroi! – Bertolt Brecht

e. Pentru că o patrie fără eroi e ca o casă fără uși. – Gabriel Garcia Marquez

59 **Scrieți o listă cu denumiri geografice care să conțină adjectivele *roșu* și *alb*.**

60 **Jocul „De-a magazinul”: *Cumpărați mărțișoare!* Folosiți formule de politețe. Evitați reacțiile negative.**
Model:

– Bună ziua!

– Bună ziua!

– Aș dori un mărțișor în formă de inimioară.

– În formă de inimioară?! Nu avem. Poate doriți o potcoavă.

– O inimioară ar fi mult mai bine. Chiar nu aveți așa ceva?

– Nu avem, din păcate. Pentru cine este mărțișorul?

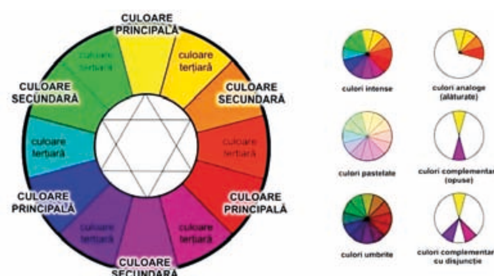
– Pentru prietena mea. Dar poate merge și o potcoavă.

– Da, unei prietene i se potrivește o potcoavă chiar mai bine decât o inimioară.

– Cât costă?

– ...

61 **Studiați schema cromatică. Răspundeți la întrebări. a)** Care sunt culorile principale și care sunt cele secundare? **b)** Care sunt culorile complementare? **c)** Menționați câteva culori intense. **d)** Care sunt culorile analoge? **e)** Precizați trei culori preferate.

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți la plural substantivele de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural a substantivelor.**

a. dragon **b.** temniță **c.** strop **d.** ciucure **e.** amuletă **f.** ghimpe **g.** cocor **h.** duh **i.** miros **j.** carnaval

*(**30 de puncte**, din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Corectați textul. Conține 10 greșeli.**

După cîteva zile, trandafirul se mâhni: el se-mpodobeau și oamenii îl despuiau. „Uite, își zicea, spînul de lângă mine. Ce înalt e, ce cipeș, și nimeni nul atinge; și pe mine mă desbracă toți de frumusețile mele.” Un sti-gleț, care tocmai atunci se așeză pe o crean-gă, îl deslusi: „Cum să se atinge cineva de spin, când tot e îmbrăcat de gimpi!” Atunci trandafirul se uită și văzu că-ntradevăr spi-nul avea ghimpi.

*(**10 puncte:** câte 1 p. pentru fiecare greșeală identificată)*

3 **Despărțiți în silabe cuvintele subliniate.**

Acțiunea care anunță în mod ***tradițio-nal*** începutul ***Carnavalului*** de la ***Veneția*** este „zborul ***îngerului***”, lansat din turnul ***clopotni-ței*** Bazilicii San Marco, o tradiție ***foarte veche*** ce adună o mulțime ***impresionantă*** de ***oameni*** în Piața San Marco. ***Personajul*** care ***întruchi-pează*** un înger ***„zboară”*** de pe Turnul Campa-nile pe ***deasupra mulțimii*** adunate în piață.

*(**15 puncte:** câte 1 punct pentru fiecare cuvânt corect despărțit în silabe)*

4 **Identificați subiectele din enunțuri.**

a) La o margine de drum înflori un trandafir.
b) Mirosul florii se împrăștia îndată peste întreg cuprinsul câmpiei.
c) Fluturii cădeau adormiți.
d) Celelalte flori se plecară în fața adevăratei stăpâne.
e) Păsările veneau din depărtări adânci.

*(**10 puncte:** câte 2 puncte pentru fiecare subiect identificat)*

5 **Recitiți textele *Mărțișorul* și *Legenda mărțișorului*. Alegeți varianta corectă!**

A. Se consideră că sărbătoarea mărțișorului a apărut pe vremea Imperiului … .
a. Rus **b.** Austro-Ungar **c.** Otoman **d.** Roman

B. Albul înseamnă pace, iar roșul … .
a. război **b.** luptă **c.** beci **d.** temniță

C. Anul Nou a fost sărbătorit pe 1 martie până la începutul secolului ... .
a. al XV-lea **b.** al XVI-lea **c.** al XVII-lea **d.** al XVIII-lea

D. Folcloristul Simion Florea Marian presupune că, în Moldova și Bucovina, mărțișorul era compus dintr-o monedă de aur sau de ... .
a. aluminiu **b.** argint **c.** cupru **d.** bronz

E. În prezent, mărțișorul este purtat întreaga lună ... .
a. martie **b.** aprilie **c.** mai **d.** iunie

F. Un dragon a urmărit Soarele, l-a răpit și l-a aruncat într-un ... .
a. râu **b.** turn **c.** balcon **d.** beci

G. Tânărul a reușit să găsească ... dragonului, unde era întemnițat Soarele.
a. cetatea **b.** castelul **c.** curtea **d.** imperiul

H. Ultimul strop de sânge al tânărului s-a scurs pe ... imaculată.
a. haina **b.** grădina **c.** zăpada **d.** pădurea

I. Albul simbolizează puritatea și ..., prima floare care apare primăvara.
a. ghiocelul **b.** trandafirul **c.** liliacul **d.** laleaua

J. ... obișnuiesc să împletească doi ciucuri: unul alb și altul roșu.
a. sătenii **b.** tinerii **c.** oamenii **d.** băieții

(**15 puncte:** *câte 1,5 puncte pentru fiecare variantă corectă*)

6 **Completați textul blogului, folosind cuvintele din paranteze.**
(*viteza, circulație, stingerea, portocaliu, coș, culoarea, claritate, evidență, doctorii, mâncarea*)

Roșul se corelează cu pasiunea, focul, a ... , concurența. Are o vizibilitate foarte ridicată și, de aceea, semnele de b ..., stopurile automobilelor sau semnul pentru „fumatul interzis”, echipamentul pentru c ... incendiilor se vopsesc cu roșu. Se combină foarte bine cu d ..., maro și galben. Deseori, este principala culoare pentru butoanele „Comandă” sau „Pune în e ...”. Albul este considerat f ... perfecțiunii. Denotă siguranță, g ..., simplitate, generozitate, curățenie, profesionalism. Culoarea albă scoate în h ... alte culori. Culoarea albă este, de asemenea, asociată cu spitalele, i ... și mediile sterile, astfel încât se poate folosi pentru a sugera siguranță, atunci când se face reclamă la produse farmaceutice. Deseori este asociată cu j ... ce conține puține calorii și cu produsele lactate.

(după: https://www.link-academy.com/blog/ghidul-culorilor-in-design)

(**20 de puncte:** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

unitatea 10

Copii

1 **Discutați!**

a. Ce amintiri plăcute aveți de la sărbătorile petrecute în familie, cu prietenii etc.?
b. Ce vă leagă de orașul/satul în care locuiți?
c. Care sunt etapele unei vieți obișnuite a omului?
d. Ce tradiție din zona voastră vă place cel mai mult? De ce?
e. Ce mâncăruri tradiționale există în zona în care locuiți?

2 **Menționați cuvinte care conțin litere din cuvântul *copii*:**

C: **c**opilărie, ... **I**: pr**i**eteni, ...
O: **o**raș, ... **I**: tradiți**i**, ...
P: **p**ărinți, ...

3 **Observați imaginile de mai jos. Descrieți-le. Asociați fiecărei imagini un termen:** *olăritul, dansul popular, războiul de țesut, țesutul, frământarea pâinii, decojirea porumbului, colindatul*. **Care ar putea fi tema comună a imaginilor?**

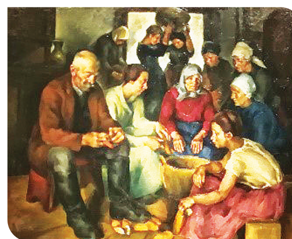

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

4 **Discutați! a) Cum arată o uliță dintr-un sat? b) Cum arată o casă tradițională?**

5 **Ascultați textul *Ulița copilăriei*, de Ionel Teodoreanu. Notați numele personajelor din text. b) De câte ori auziți substantivul *ziarist*?**

Ulița copilăriei

6 **Citiți textul.**

după Ionel Teodoreanu

Odinioară, pe meleagurile acestea, stăpânea un sat gospodar. Ulița mea e pașnică, tăcută. Prin ea străbat carele cu boi venind de la țară. Ulițele importante ale târgului au slujitorii lor: măturători care le piaptănă, stropitori care le spală, meșteri care le modernizează cu asfalt. Ea a șoptit doar casei noastre numele ei. Ploile l-au șters, poarta l-a uitat și ea l-a uitat. E o umilă și neștiută uliță de margine de târg.

Când a venit pe lume fratele meu cel mic, ulița îl aștepta la poartă. El nu știa: era așa de mic! Căsuța lui de-atunci era un leagăn alb; palmele mamei erau singura uliță prin care putea păși; ochii mamei – singurele ferestre prin care putea privi. A trecut vreme până când, cu mâinile și cu picioarele, a prins să meargă în patru labe pe covor.

Când l-au trimis părinții la învățătură, ulița l-a însoțit până la colț; mai mult nu putea. De acolo l-a privit o clipă și s-a întors spre casă, lăsându-l singur. Pașii lui se sfiau pe celelalte ulițe; ochii îi erau uluiți de vălmășeală, urechile asurzite de larmă; sufletul, înfricoșat. Și sufletul, fără să-i ceară încuviințarea, s-a furișat acasă. La școală, își strânse prieteni mici ca și el și-i aduse la joacă pe ulița lui; era așa de prielnică!

De atunci, ulița se înavuți cu mulți copii, care de care mai golași, mai zdrențăroși. Iar el, căpetenia lor, odrasla uliței, urmând îndemnul ei, le îndrumă joaca spre casa părintească. În fiecare zi, cozonacii și dulcețurile casei piereau în gurile flămânde, care năpădiseră ograda, ca vrăbiile. Mama și bunica erau măgulite văzând atâta voioșie în oastea odorului și o răsplăteau cu ce avea mai bun cămara.

Terminase liceul. De mult nu mai ședea în brațele uliței, de mult nu se mai juca pe ea. Era mare. Acum pășea pe uliță, și atât: drumeț. Dorul de pribegie zvâcnea în el. Urma să plece în țară străină, să-și întregească mintea, să se călească. Dorul de pribegie i se-mplinea. „Ești bărbat de-acum”, îi spuneau părinții. „Tot copil ești, măi băiețelule!” oftau bunicii.

Era în ajunul plecării. Lăsase pe mama să-i rânduiască lucrurile și ieșise afară să-și răcorească fruntea în largul vântului. Se înserase de-a binelea. Deodată se trezi față în față cu bunicul, care se întorcea acasă. Nu-l auzise venind; tresări. Un scâncet scârțâitor: portița. Bunicul îl privi lung, oftând: „Pleci mâine, măi băiețelule ...”. I se strânse inima ... Răsăritul lunii îl prinse

tot la portiță. Se apropiau pași grăbiți: era tata. Tata intră, îl dezmierdă cu privirea, cu mânile: „Te duci de-acum, măi băiete ...” I se umeziră ochii. Rămase la portiță, cu ochii înlăcrimați. Uitase de uliță și ea îi vorbise: „Vezi! Toți vin spre casă, numai tu te duci!”. În lumina lunii o pietricică, zărită printr-o lacrimă, sclipea ca o lacrimă. Și trupul lui, fără să vrea, se plecă.

Plecase de mult. Bătrâna noastră bucătăreasă vorbea la portiță cu bucătăreasa vecinilor: „Dragul lui băiat! A plâns cuconița de bucurie, când a primit scrisoarea cu portretul lui. Să vezi ce mândrețe de flăcău s-a făcut!” Ulița asculta.

Veni războiul. Bucătăreasa noastră și cu moș Neculai mai zăboviră puțin în prag.

– Mamă Mario! Ce vești mai aveți de la copil?

– Ei, moș Neculai! L-o prins pacostea asta de război și a intrat acolo la oaste!

Toi de noapte. Prin fereastra deschisă de la odaia părinților se zărea capul mamei aplecat pe măsuță: scria copilului. Desigur că, în aceeași clipă, copilul, cu capul aplecat pe genunchi, scria mamei dintr-o cazarmă, adormită sau de pe un câmp de luptă, liniștit. Prin noapte țârâiau greierii.

Bunicul, așezat pe o bancă, își ștergea ochii cu o mână tremurătoare. O vedenie îi înlăcrimase ochii: ochii copilului erau ca două zorele. Vestea se prăbuși în noi ca o ciocârlie fulgerată de soare; la fel pierise copilul, între străini. Ulița știu. Căci peste puțin, poarta curții s-a deschis larg. Bunicul, în coșciug, își urma nepotul.

Trecu vremea, trecu ... Și-n locul ei era o altă uliță, pe brațele căreia râdeau alți copii ...

Înțelegeți cuvintele?

rândui: a pune în ordine
a se căli: a se întări, a se oțeli
a se înavuți: a se îmbogăți
a se pleca: a se înclina, a se îndoi
a zăbovi: a întârzia, a sta
a zvâcni: a bate mai repede și mai puternic decât de obicei, a bate neregulat
a țârâi: a scoate sunete ascuțite, scurte și repetate, caracteristice insectelor
măgulit: încântat, flatat
oaste: armată
odraslă: copil
pacoste: nenorocire
pribegie: stabilire în altă țară
prielnic: favorabil
scâncet: geamăt, vaiet
vedenie: închipuire, halucinație
a năpădi: a umple, a acoperi

7 **Completați fragmentul cu vocalele *ă* și *â*.**

Odinioar..., pe meleagurile acestea, st...p...nea un sat gospodar. Ulița mea e pașnic..., tăcut... . Prin ea str...bat carele cu boi venind de la țar... . Ulițele importante ale t...rgului au slujitorii lor: m...tur...tori care le piaptăn..., stropitori care le spal..., meșteri care le modernizeaz... cu asfalt. E o umil... și neștiut... uliț... de margine de t...rg.

8 **Precizați cuvintele care conțin consoana „*z*" în textul *Ulița copilăriei.***

9 **Despărțiți în silabe cuvintele din fragmentul următor:**

Bunicul, așezat pe o bancă, își ștergea ochii cu o mână tremurătoare. O vedenie îi înlăcrimase ochii: ochii copilului erau ca două zorele. Vestea se prăbuși în noi ca o ciocârlie fulgerată de soare; la fel pierise copilul, între străini. Ulița știu. Căci peste puțin, poarta curții s-a deschis larg. Bunicul, în coșciug, își urma nepotul.

10 **Identificați verbele la modul indicativ, timpurile imperfect și perfect simplu.**

La școală, își strânse prieteni mici ca și el și-i aduse la joacă pe ulița lui; era așa de prielnică! De atunci, ulița se înavuți cu mulți copii, care de care mai golași, mai zdrențăroși. Iar el, căpetenia lor, odrasla uliței, urmând îndemnul ei, le îndrumă joaca spre casa părintească. În fiecare zi, cozonacii și dulcețurile casei piereau în gurile flămânde, care năpădiseră ograda, ca vrăbiile. Mama și bunica erau măgulite văzând atâta voioșie în oastea odorului, și o răsplăteau cu ce avea mai bun cămara.

11 **Selectați epitetele din fragmentul următor.**

Un scâncet scârțâitor: portița. Bunicul îl privi lung, oftând: „Pleci mâine, măi băiețelule ...". I se strânse inima … Răsăritul lunii îl prinse tot la portiță. Se apropiau pași grăbiți: era tata. Tata intră, îl dezmierdă cu privirea, cu mânile: „Te duci de-acum, măi băiete ..." I se umeziră ochii. Rămase la portiță, cu ochii înlăcrimați.

12 **Precizați cum este denumit fratele în textul *Ulița copilăriei.***

13 **Recitiți textul *Ulița copilăriei.* Precizați dacă următoarele enunțuri sunt adevărate (A) sau false (F).**

a. Ulița se află la marginea târgului.
b. Ulița poartă un nume.
c. Ulița însoțește fratele în aproape toate etapele vieții.
d. Pe uliță este dulceață.
e. Pe uliță sunt măturători.
f. Fratele a absolvit facultatea.
g. Fratele a plecat în străinătate.
h. Fratele a intrat în armată.
i. Fratele îi scria scrisori tatălui său.
j. Fratele a murit în război.

14 **Împărțiți textul *Ulița copilăriei* în fragmente și rezumați conținutul fiecărui fragment printr-un enunț.**

15 **Recitiți textul *Ulița copilăriei* și elaborați o hartă conceptuală lineară, cuprinzând etapele vieții fratelui. Adăugați și alte căsuțe dacă este necesar.**

1.	2.
3.	4.
5.	6.

16 **Povestiți conținutul textului *Ulița copilăriei*.**

17 **Realizați caracterizarea fratelui mai mic, prezentat în *Ulița copilăriei*! Un mic ajutor:**

a. Unde trăiește fratele? Cum arată casa, curtea, ulița în care a crescut?

b. Ce aflăm despre diferitele etape ale vieții lui?

c. Ce aflăm despre îmbrăcămintea lui?

d. Ce aflăm despre felul în care vorbește?

e. Ce aflăm despre studiile sale?

f. De ce vrea să plece în străinătate?

g. Cine îl iubește?

h. Ce i s-a întâmplat?

18 **Identificați verbele însoțite de *se*.**

a. De mult nu mai ședea în brațele uliței, de mult nu se mai juca pe ea.

b. Urma să plece în țară străină, să-și întregească mintea, să se călească. Dorul de pribegie i se-mplinea.

c. Se înserase de-a binelea. Deodată se trezi față în față cu bunicul, care se întorcea acasă.

d. I se strânse inima.

e. I se umeziră ochii.

f. Și trupul lui, fără să vrea, se plecă.

Vreau să știu!

Verbele reflexive

Verbele reflexive

Sunt verbe la diateza reflexivă, însoțite de pronume reflexive. (Pronumele reflexive nu au funcție sintactică.)

Verbe reflexive: *a se ruga, a-și reveni, a se bucura, a se mira, a se gândi, a-și închipui, a se strădui, a-și bate joc, a-și da seama, a-și aminti, a se odihni, a se dezgheța, a se cuveni, a se apuca, a se ambiționa, a se plimba, a se trezi, a se teme, a se veșteji, a se numi etc.*

Exemplu de conjugare

eu mă mir, tu te miri, el/ea se miră, noi ne mirăm, voi vă mirați, ei/ele se miră.

Verbe reflexive, impersonale: *se aude, se spune, se știe, se vede, se zice, se aude* etc.

19 **Indicați enunțurile corecte. Corectați-le pe cele greșite.**

a. Mircea se teme că va lua o notă mică.
b. Mirela se odihnește fiindcă a alergat toată ziua.
c. Mónika se roagă să nu dea extemporal.
d. Marinela își revine după boală.
e. Miruna se trezește la ora 7.
f. Manuela se bucură de venirea noii profesoare.
g. Magdolna se dă seama că nu a învățat verbele reflexive.
h. Melinda se gândește să mă viziteze.
i. Mihály își apucă de învățat.
j. Mirabela și Marika se plimbă în parc.

20 **Continuați enunțurile.**

a. Se aude ce ...
b. Se spune că ...
c. Se știe cine ...
d. Se vede când ...
e. Se zice că ...
f. Se află ce ...
g. Se observă cum ...
h. Se cunoaște de ce ...

21 **Completați tabelul cu formele corecte ale verbelor reflexive, după model.**

22 **Sesizați și explicați diferența dintre perechile de enunțuri. Identificați verbul reflexiv.**

a. M-am spălat pe mâini. L-am spălat pe fratele meu pe mâini.
b. Se gândește la fratele ei. Fratele ei gândește ca ea.
c. Copilul se îmbracă repede. Mama îl îmbracă repede pe copil.
d. Și-a revenit după accident. A revenit în clasa noastră.
e. Se aude că pleci. El aude că pleci.
f. Se zice că ai un frate. Ea zice cele mai bune glume.

23 **Prezentați-vă programul unei zile obișnuite de școală.**

a se plimba	*mă plimbam*	*se va plimba*	*ne-am plimba*	*să se plimbe*
a se trezi				
a se teme				
a se gândi				
a se bucura				
a se strădui				

24 **Citiți, pe roluri, fragmentul extras din romanul grafic *Frați*, de Péter Szebeni.**

Frați

Milán și Bálint sunt frați gemeni. Deși arată la fel, ei sunt cât se poate de diferiți. Unul este timid și stângaci, celălalt este ferm și popular. Între cei doi se zbate Léda, singura prietenă a lui Milán. În romanul grafic putem urmări relația dintre cei trei de-a lungul anilor.

(bădăran: bunkó, a tăvăli: megforgat, bătoacă: pocsolya, umilitor: megalázó)

25 **Puneți verbele la modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a III-a.**
Model: a spune – *să spună*

a. a schimba
b. a tăvăli
c. a merge
d. a crede
e. a lăsa
f. a se simți

26 **Folosiți cuvântul *Scuze, ...,* iar apoi structura *Îmi pare rău, ...***

Model: *Trebuie să plec. – Scuze, trebuie să plec. – Îmi pare rău, trebuie să plec.*

a. Am greșit cu ceva.
b. Nu trebuie să spun acasă.
c. Schimbăm subiectul.
d. Sunt murdar peste tot.
e. A fost o întrebare stupidă.
f. Ar fi umilitor pentru mine.

27 **Formulați câte un enunț pentru a descrie fiecare imagine.**

28 **Răspundeți la întrebări.**

a. Cine sunt personajele din fragment?
b. Cine îl ajută pe băiat?
c. Ce a pățit băiatul?
d. De ce nu trebuie să afle mama lui nimic despre ceea ce i s-a întâmplat?
e. De ce vrea băiatul să schimbe subiectul?

29 **Discutați! Cunoașteți situații când un elev/o elevă are nevoie de ajutorul unui alt elev/unei alte eleve? Dați exemple. Dați dovadă de respect și toleranță față de ideile și exemplele colegilor voștri.**

30 **Identificați numeralul.**

a. Au plecat toți trei.
b. Sunt aici amândoi.
c. Vor veni toți șase la mine.
d. Ambele cărți sunt interesante.
e. Au plecat toți nouă la război.
f. S-au întors amândouă la mine.

Vreau să știu!

Numeralul colectiv

Numeralul colectiv este numeralul care exprimă ideea de grup: *amândoi, ambii, tustrei, toți trei, câteșitrei, toți șase* etc. Învață tustrei la un loc. Merg *amândoi* la bibliotecă. *Ambii* sunt bolnavi. Ne vom juca *câteșipatru*.

Numeralele colective pot avea valoare:

a) *substantivală: Amândouă* au plecat la sala de sport. (după: http://vreausareusesc.ro/numeralul-colectiv/)

b) *adjectivală: Ambii* colegi au primit cadouri.

31 **Înlocuiți numeralul cardinal cu cel colectiv.**

Model: *Patru* elevi merg la țară. *Toți patru* merg la țară.

a. Cinci elevi cântă o melodie.
b. Șase fete cumpără baloane.
c. Doi băieți merg pe uliță.
d. Trei eleve cântă la chitară.
e. Zece copii fac sport.
f. O sută de oameni pleacă la nuntă.

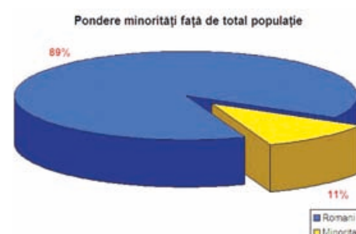
32 **Identificați numeralele colective.**

a. Amândurora le place ciocolata.
b. Ambele enunțuri sunt corecte.
c. Toate cele patru greșeli sunt greșeli gramaticale.
d. Lucrează în echipe de câteșitrei.
e. Stau la masă câteșipatru.
f. Ambii părinți lucrează în străinătate.
g. Ambelor fete le lipsesc chitarele.
h. Tustrei joacă fotbal.

33 **Citiți textul referitor la Ziua Minorităților Naționale.**

18 decembrie este Ziua Minorităților Naționale

Legea privind instituirea „Zilei Minorităților Naționale din România”, în data de 18 decembrie, ca sărbătoare națională, prevede că „anual, cu prilejul sărbătoririi Zilei Minorităților Naționale din România, se organizează manifestări culturale dedicate acestei sărbători”. Conform recensământului din anul 2011, populația minoritară reprezintă un procent de circa 11% din totalul de 20,1 milioane locuitori. Cele mai importante minorități din România sunt cea maghiară – 1,23 milioane locuitori (circa 58,9% din total minorități), fiind urmați de romi – 0,62 milioane (29,8 din minoritari), ucraineni – 50,9 mii locuitori (2,44% din minoritari), germani – 36 mii (1,73%), turci – 27,7 mii (1,33%), ruși – lipoveni – 23,49 mii (1,13%) și cu sub 1% pondere (fiecare) din minoritari (20 de mii de locuitori, sau mai puțin) – tătari, sârbi, slovaci, bulgari, croați, greci, evrei, italieni, polonezi, cehi și alte minorități.

(instituire: înființare, desemnare; pondere: greutate, importanță; distribuție: împărțire)

(http://www.rador.ro/2017/12/18/analiza-minoritatile-nationale-din-romania-intre-aspiratii-si-realitati-2/ și adev.ro/pbb34u)

34 **Ordonați alfabetic denumirile minorităților naționale din textul *Ziua Minorităților Naționale*.**

35 **Precizați singularul substantivelor.**

a. locuitori
b. minorități
c. romi
d. ucraineni
e. germani
f. turci
g. ruși
h. lipoveni

36 **Observați reprezentările grafice de la pag. 189.**
A. Ce înseamnă diferitele culori? B. Răspundeți la întrebări:

a. Care este populația majoritară în România? Câte procente reprezintă aceasta?

b. Care este cea mai numeroasă minoritate din România? Câte procente reprezintă aceasta?

c. Ce minoritate este a doua ca mărime în România? Câte procente reprezintă aceasta?

d. Despre care dintre minoritățile naționale ați auzit? Despre care nu ați auzit până acum?

37 **Lucrați în echipe! Realizați un program de aproximativ o oră pentru a sărbători Ziua Minorităților Naționale în școala voastră. Prezentați programele voastre în fața clasei și puneți-vă de acord asupra unei variante finale. (Informați conducerea școlii.)**

38 **Căutați pe Internet date și informații referitoare la:**

a. Ziua Națională a României;
b. Ziua Maghiarilor de Pretutindeni;
c. Ziua Internațională a Romilor;
d. Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului;
e. Ziua Europeană a Limbilor;
f. Ziua Internațională a Toleranței.

39 **Realizați un calendar multicultural, astfel încât fiecărei luni a anului să-i revină un eveniment!**

Ziua Culturii Naționale, Crăciunul, Ziua Poeziei Maghiare, Ziua Unității Germane, Târgul de Fete de pe Muntele Găina, Adormirea Maicii Domnului (Sfânta Maria Mare), Ziua Românilor de Pretutindeni, Ziua Morților, Ziua Internațională a Copilului, Ziua Europeană a Limbilor, Ziua Maghiarilor de Pretutindeni.

ianuarie	
februarie	
martie	
aprilie	
mai	
iunie	
iulie	
august	
septembrie	
octombrie	
noiembrie	
decembrie	

40 **Realizați un calendar similar celui de mai sus, însă cu evenimente locale. Puteți include, de exemplu, zilele orașului/comunei, zilele școlii, sărbători religioase etc.**

41 **Discutați despre tradițiile culinare din zona în care locuiți!**
a) Care sunt supele/ciorbele specifice? b) Ce fel de carne se prepară și se consumă în zona voastră? c) Ce fel de dulciuri/prăjituri se prepară frecvent? d) Ce fel de gemuri/dulcețuri, murături, compoturi etc. se conservă pentru iarnă?

42 **Citiți despre două preparate specifice din țara noastră.**

A. Cozonacul secuiesc

Cozonacul secuiesc (în limba germană *Baumstriezel*, în limba maghiară *kürtőskalács*) este un preparat alimentar specific sud-estului Transilvaniei. Atât sașii din Țara Bârsei, cât și secuii din județul Covasna revendică originea acestui preparat vechi de mai multe secole. În întreaga Românie, acest preparat a devenit cunoscut abia după căderea regimului comunist, când brutarii secui au dezvoltat cu succes afaceri proprii și l-au răspândit în toată România (de unde și denumirea de „colac secuiesc”). Cozonacul secuiesc este un produs foarte popular la sărbători, festivaluri și târguri. Aluatul cozonacului secuiesc este făcut din: făină de grâu, lapte, ouă, drojdie, margarină sau unt, zahăr vanilat, sare, zahăr.

(după: https://ro.wikipedia.org/wiki/Cozonac_secuiesc) cozonac=colac (în Transilvania)

B. Ciorba rădăuțeană

Așa cum ne sugerează și denumirea, ciorba rădăuțeană vine din orașul Rădăuți. Prima variantă a ciorbei rădăuțene a fost făcută cu carne de curcan, iar apoi aceasta a fost înlocuită cu cea de pui. Această mâncare tradițională românească a ajuns cunoscută și în alte țări de pe continent. Ingrediente pentru ciorba rădăuțeană: două bucăți de piept de pui, doi morcovi, două rădăcini de pătrunjel, un ardei gras, o ceapă, trei linguri de oțet, patru gălbenușuri, 500 de grame smântână, trei linguri de făină, sare, piper, patru căței de usturoi.

(după: http://www.imperialtransilvania.com/ro/2018/05/15/citeste-stirea/argomenti/local-products-1/articolo/ciorba-radauteana-una-dintre-cele-mai-gustoase-mancaruri-traditionale-din-romania.html) / (a revendica: követel, aluat: tészta)

43 **Menționați în care dintre texte (A sau B) apar următorii termeni: unt, cozonac, secui, Rădăuți, oțet, zahăr, morcovi, usturoi, curcan, brutar, continent, aluat, drojdie, România!**

44 **Eliminați cuvintele care nu se potrivesc în listă.**

a. sare, șuncă, piper, boia de ardei;
b. sare, smântână, brânză, unt;
c. ardei, roșii, castraveți, ciorbă;
d. pui, curcan, porc, Crăciun;
e. țară, continent, ceapă, oraș;
f. sărbători, cozonac, festivaluri, târguri.

45 **Precizați forma corectă de plural!**

a. cepe/cepi;
b. pui/puie;
c. cozonaci/cozonacuri;
d. festivale/festivaluri;
e. ciorbe/ciorburi;
f. aluaturi/aluate;
g. cărni/cărnuri.

46 **Indicați sensurile cuvintelor din enunțurile de mai jos.**

a. regim: 1. Bunica ține *regim*, deoarece este bolnavă. 2. În *regimul* comunist, nu se cunoștea pretutindeni cozonacul secuiesc.

b. căței: 1. Prietena mea a cumpărat doi *căței* de rasă. 2. A pus în ciorbă doi *căței* de usturoi.

c. colac: 1. De Crăciun, mâncăm *colac*. 2. Copiii intră în apă cu un *colac* de salvare.

47 **Alcătuiți enunțuri cu sensurile diferite ale omonimelor omografe:** *sare, pui, unde, vine***.**

48 **În textul** ***Cozonacul secuiesc*****, cuvântul „preparat" apare de trei ori. Înlocuiți acest cuvânt cu sinonime sau cu alte cuvinte/ structuri, fără a schimba sensul textului.**

49 **Găsiți în coloana alăturată partea a doua a sintagmelor.**

două rădăcini	de usturoi
patru căței	România
specific sud-estului	regimului comunist
răspândit în toată	de pătrunjel
mâncare tradițională	continent
în alte țări de pe	Transilvaniei
după căderea	românească

50 **Aduceți rețete culinare și prezentați-le colegilor. Discutați!**

a) Ce fel de mâncăruri știți să preparați singuri? **b)** Pe baza căror rețete se pot găti mâncăruri ieftine și gustoase? **c)** Ce festivaluri culinare cunoașteți? **d)** Ce ingrediente se folosesc în zona voastră pentru pâinea de casă, pentru sarmale, pentru zacuscă etc.?

51 **Scrieți și jucați dialoguri cu următoarele teme:** *în bucătărie, în grădină, la masă, mâncăruri preferate, mâncăruri tradiționale, să trăim sănătoși, la târg, la zilele comunei/ orașului, de Crăciun, de Paști, de Ziua Copilului etc.*

52 **Completați scrisoarea.**

Stimată Redacție,

Mă numesc Mihai și sunt în clasa a VII-a. Vă scriu pentru că sunt pus într-o situație dificilă în clasă și nu știu ⓐ... ar trebui să fac. Săptămâna trecută, cineva din clasă a lipit pe perete un afiș jignitor la adresa ⓑ... dintre profesori, respectivul profesor l-a văzut, și scandalul a fost gata. ⓒ... din clasă nu a vrut să spună cine este vinovat (de fapt, eu cred că numai eu și încă două persoane știm cine a fost), ca urmare, ni s-a spus că vom fi pedepsiți cu toții: ni se va ⓓ... nota la purtare (ceea ce nu-mi convine) și, în plus, nu mai avem voie să participăm la carnavalul pe care noi l-am organizat și la care mulți din clasă am lucrat destul de mult. Nu cred că e cinstit să suferim toți din ⓔ ... unui coleg care nu are curajul să recunoască. Ce credeți că ar trebui să fac?

Mihai

(după: www.jurnale.ro/Scrisori_la_redactie__1_-e5812-60421.html)

53 **Recitiți scrisoarea și răspundeți la întrebări.**

a. În ce clasă este Mihai?
b. Cui îi scrie scrisoarea?
c. Ce a lipit un elev din clasă pe perete?
d. Ce știe Mihai?
e. De ce fel de pedepse îi este teamă lui Mihai?
f. Din cauza cui ar putea suferi întreaga clasă?

54 **Citiți enunțurile referitoare la scrisoarea lui Mihai.**
a) Sunteți de acord cu enunțurile de mai jos?
b) Ce verbe/structuri exprimă atitudinea/judecățile de valoare ale vorbitorului?

a. Este bine că Mihai a scris această scrisoare.

b. Mă bucură că Mihai s-a adresat redacției cu această problemă.

c. Ar fi frumos dacă colegul de clasă și-ar recunoaște greșeala făcută.

d. Mă tem că nu va fi ușor ca elevul să-și recunoască greșeala.

e. Din păcate, ar putea suferi toată clasa din cauza acestui afiș.

f. Este frumos să scrii lucruri nepotrivite despre profesori.

g. Este greșit să lipești afișe despre profesori.

h. Este trist că trebuie să sufere toată clasa din cauza unui elev.

i. Ar fi ideal ca elevul să-și recunoască greșeala și totul să se termine cu bine.

55 **Discutați despre scrisoare: a) De ce a scris Mihai scrisoarea? b) De ce nu vrea să-și recunoască elevul greșeala? c) Ce i-ați răspunde lui Mihai? Formulați un răspuns. Susțineți-vă punctul de vedere, dar respectați-l și pe cel al altor elevi. d) V-ați întâlnit cu situații asemănătoare? Relatați!**

56 **Formulați argumente pro și contra referitoare la următoarele probleme/situații/aspecte, după model.**

problema/situația/aspectul	*argumente pro*	*argumente contra*
Dacă apare o problemă în clasă, trebuie anunțat imediat dirigintele.	Da, este bine să fie informat dirigintele, pentru ca dumnealui să ajute la rezolvare, eventual, să vină cu propuneri de depășire a problemei sau să o comunice conducerii școlii, dacă nu o poate rezolva.	Nu, nu trebuie informat dirigintele, pentru că problemele mai mici pot fi rezolvate chiar de elevi.
Profesorii nu trebuie criticați.		
Elevii trebuie să aibă un comportament adecvat față de profesori.		
Nu e cazul ca elevii să scrie redacțiilor de ziare.		

Dovediți respect față de ideile colegilor voștri!

57 **Discutați despre portul popular din zona în care locuiți. Cum arată? Aduceți fotografii în care sunteți îmbrăcați în costum popular. Descrieți costumele și povestiți cu ce ocazie le-ați purtat.**

58 **Completați textul de mai jos, folosind termenii din paranteze.**
(*risipiți, secuime, greu, orașele, festival, evenimentului, populare, reînvie, profesorul, petrec*)

Festivalul celor O mie de Fete Secuience

Festivalul celor O mie de Fete Secuience ***a)*** ... o tradiție apărută după primul Război Mondial. Sărbătoarea se desfășoară anual în prima sâmbătă din luna iulie. Obiceiul este cunoscut din 1931, când ***b)*** ..., istoricul și etnograful Pál Péter Domokos a încercat să-i adune pe secuii ***c)*** ... în toate colțurile țării pentru a-și putea păstra tradițiile. Femeile din ***d)*** ..., recunoscute ca fiind bune gospodine, plecau la muncă în marile orașe din țară, iar tinerilor le era din ce în ce mai ***e)*** ... să se însoare. Organizatorul ***f)*** ... afirmă că Pál Péter Domokos și-a dat seama că fetele, imediat cum au ajuns în ***g)*** ... mari, și-au dat jos portul popular. Și atunci s-a gândit să facă un ***h)*** ... pentru fete, ca acestea să vină acasă o dată pe an, să se îmbrace în costume populare și, eventual, să-și găsească aici un soț. Tinerii, îmbrăcați în costume ***i)*** ..., se adună în piața centrală din Miercurea Ciuc și merg în procesiune, în căruțe, până la Mănăstirea Franciscană din Șumuleu-Ciuc unde participă la o slujbă religioasă, iar apoi urcă pe Muntele Șumuleu Mic unde cântă și ***j)*** ... până noaptea târziu.

(după: http://www.radiomures.ro/stiri/festivalul-o-mie-de-fete-secuience-la-miercurea-ciuc.html)

59 **Recitiți textul *Festivalul celor* O mie de Fete Secuience. Răspundeți la întrebări.**

a. Când și unde are loc acest festival?

b. Din inițiativa cui și când a fost organizat prima dată acest festival?

c. Din ce motiv a fost organizat, inițial, festivalul?

d. În ce constă festivalul?

60 **Discutați!**
1. Ce alte festivaluri din zona voastră cunoașteți? 2. La care dintre acestea ați participat? 3. Când îmbrăcați portul popular?

61 **Lucrați în echipe! Citiți citatele și realizați harta citatelor.**
1. Marcați pe hartă proveniența autorilor citatelor. 2. Care este subiectul comun al citatelor de mai jos? 3. Care dintre citate vă place cel mai mult? De ce? 4. Căutați pe internet citate despre *părinți, prietenie, școală, tradiții* etc. și realizați hărți similare.

a. Prima idee pe care un copil trebuie să o dobândească este diferența dintre bine și rău. (Maria Montessori)

b. Toți oamenii mari au fost mai întâi copii (dar puțini dintre ei își mai aduc aminte). (Antoine de Saint-Exupéry)

c. Copilăria este inima tuturor vârstelor.
(Lucian Blaga)

d. Copilăria este o boală de care scapi pe măsura ce crești. (William Golding)

e. Toți copiii sunt artiști. Problema este cum

să rămâi un artist după ce crești. (Pablo Picasso)

f. Copilăria e cadoul pe care ni-l dă viața. (Horațiu Mălăele)

g. În copilărie dorești totul, în tinerețe și la maturitate ceva anume, la bătrânețe nimic. (Lev Nicolai Tolstoi)

h. Adultul face ceea ce vrea, însă copilul trebuie să facă ceea ce vrea adultul. (Éva Janikovszky)

(https://booknation.ro/citate-despre-copii/ și http://tanitoi-kincseim.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=1211035)

62 **Organizați o vizită la un muzeu etnografic. Invitați și elevii din clasa paralelă (cu predare în limba română), unde este cazul. Evaluați vizita. Un mic ajutor:**

a. Ce muzeu ați vizitat?
b. Când a avut loc vizita?
c. Câți elevi au participat?
d. Cât a costat biletul de intrare?
e. Cine v-a prezentat muzeul?
f. Ce obiecte expuse v-au plăcut în mod deosebit?
g. Cum v-ați simțit în timpul vizitei?
h. De ce este utilă o vizită la un muzeu etnografic?

63 **Lucrați în grupe! Utilizați următorii conectori în enunțuri:** *de asemenea, desigur, firește, fără îndoială, dar, însă, ci, dimpotrivă, înainte de toate, la fel ca, tot așa, ca, în comparație cu, probabil, posibil, în primul rând, pe de o parte…/pe de altă parte ..., în plus, cu siguranță, deși, totuși, cu toate acestea, chiar dacă, deci, prin urmare, în concluzie.*

64 **Scrieți un text argumentativ, de aproximativ 100 de cuvinte, cu titlul „Este bine să fii elev al acestei școli”. Folosiți cinci dintre conectorii menționați în exercițiul anterior.**

Vreau să știu!

Textul argumentativ

1. Argumentarea

Este un mijloc de a susține sau de a demonstra un punct de vedere; se face cu scopul de a-i convinge pe partenerii de comunicare de justețea opiniei exprimate.

2. Textul argumentativ

Este un text în care se prezintă opinii și idei susținute prin argumente și dovezi și prin care se urmărește schimbarea opiniei sau a comportamentului interlocutorului. Punctele de vedere exprimate se bazează pe judecăți de valoare (bine/rău, frumos/urât), care pot fi împărtășite sau nu de destinatari. Evaluările sunt implicite sau explicite. Cele explicite conțin verbe evaluative, de atitudine subiectivă și chiar afectivă (*mă tem că, mă supără, mă bucură* etc.), expresii predicative impersonale (*e bine, e rău, e frumos* etc.), locuțiuni adverbiale (*din păcate, din fericire, din nenorocire*) și, în general, adjective și adverbe calificative (*bun, frumos, oribil* etc.).

3. Structura textului argumentativ:

a) are ca punct de plecare o ipoteză/teză/premisă (ideea care trebuie susținută cu argumente);

b) argumentarea propriu-zisă (cuprinsul) conține argumente pro și contra ipotezei enunțate (exemplificări, explicații, comparații care să scoată în evidență ideea susținută);

c) concluzia reia nuanțat ipoteza și o întărește.

Testați-vă cunoștințele!

1 **Treceți la plural substantivele de mai jos. Alcătuiți enunțuri cu forma de plural.**

a. denumire **c.** ciocârlie **e.** pribegie **g.** oaste **i.** măturător
b. cozonac **d.** odraslă **f.** coșciug **h.** dulceață **j.** zorea

*(**30 de puncte**, din care: 10 p. pentru formele corecte de plural și 20 p. pentru alcătuirea unor enunțuri corecte)*

2 **Corectați textul. Conține 10 greșeli.**

Așa cum ne sugereaz și denumirea, ciorbă rădăuțeană vine din orașu Rădăuți. Prima variantă a ciorbe rădăuțene a fost făcută cu carn de curcan, iar apoi aceasta a fost înlocuit cu cea de puii. Această măncare tradițională românească a ajuns cunoscut și în alte țării de pe continent.

*(**10 puncte:** câte 1 p. pentru fiecare greșeală identificată)*

3 **Precizați timpul verbelor evidențiate.**

Era în ajunul plecării. ***Lăsase*** pe mama să-i rânduiască lucrurile și ***ieșise*** afară să-și răcorească fruntea în largul vântului. ***Se înserase*** de-a binelea. Deodată, ***se trezi*** față în față cu bunicul, care ***se întorcea*** acasă. ***Nu**-l **auzise*** venind; ***tresări***. Un scâncet scârțâitor: portița. Bunicul îl ***privi*** lung, oftând: „Pleci mâine, măi băiețelule ...”. I ***se strânse*** inima ... Răsăritul lunii îl ***prinse*** tot la portiță. ***Se apropiau*** pași grăbiți: era tata. Tata ***intră***, îl ***dezmierdă*** cu privirea, cu mâinile: „Te duci de-acum, măi băiete ...” I ***se umeziră*** ochii. ***Rămase*** la portiță, cu ochii înlăcrimați.

*(**15 puncte:** câte 1 punct pentru fiecare timp corect identificat)*

4 **Recitiți textul *Ulița copilăriei*. Alegeți varianta corectă.**

A. Când a venit pe lume fratele meu cel mic, ulița îl aștepta la ... .
a. poartă **b.** ușă **c.** fereastră **d.** drum

B. Ochii îi erau uluiți de vălmășeală, urechile asurzite de ... .
a. suflet **b.** ură **c.** larmă **d.** dulceață

C. De mult nu mai ședea în brațele ..., de mult nu se mai juca pe ea.
a. porții **b.** străzii **c.** uliței **d.** curții

D. În fiecare zi, cozonacii și dulcețurile casei piereau în ... flămânde.
a. buzunarele **b.** gurile **c.** hainele **d.** școlile

E. Lăsase pe ... să-i rânduiască lucrurile.
a. mama **b.** tata **c.** bunica **d.** bunicul

F. Răsăritul ... îl prinse tot la portiță.
a. dimineții **b.** nopții **c.** soarelui **d.** lunii

G. Rămase la portiță, cu ... înlăcrimați.
a. fruntea **b.** mâinile **c.** picioarele **d.** ochii

H. Bătrâna noastră bucătăreasă vorbea la portiță cu bucătăreasa ... .
a. copiilor **b.** vecinilor **c.** fraților **d.** părinților

I. Prin fereastra deschisă de la ... părinților se zărea capul mamei.
a. bucătăria **b.** noptiera **c.** patul **d.** odaia

J. Bunicul, în coșciug, își urma ... .
a. nepotul **b.** fratele **c.** bunica **d.** fiul

(***15 puncte:*** *câte 1,5 puncte pentru fiecare variantă corectă*)

5 Completați e-mailul utilizând cuvintele din paranteze
(*elevul, seama, citit, pedepse, dacă, școlii, rezolvarea, dorim, adevărat, scuze***)!**

Dragă Mihai,

Am (a) ... scrisoarea ta și am aflat ce problemă te preocupă. Înțelegem că ți-e teamă de (b) ... și sancțiuni, dar considerăm că nu trebuie să se ajungă până acolo. Dacă este (c) ... că știi cine a scris și a lipit acel afiș pe ușă, îți sugerăm să vorbești cu (e) ... care a făcut-o. Poate că îl vei ajuta să-și dea (e) ... că a greșit și își va cere (f) ... domnului profesor. Ar fi bine (g) ... ai putea vorbi cu dirigintele vostru și cu psihologul (h) ... . Poate că vei contribui astfel la calmarea și chiar la (i) ... situației.

Îți (j) ... succes,

Redacția

(***10 puncte:*** *câte 1 punct pentru fiecare cuvânt corect*)

6 Completați textul de mai jos, folosind cuvintele potrivite din paranteze.
(*profesoara, premiu, întâi, ieșeni, melodia, clasa, mult, se ocupă, același, mândră*)

Un elev din Iași a câștigat marele premiu al Festivalului San Remo Junior

Un elev în clasa a patra la o școală din Iași a câștigat marele a) ... al Festivalului San Remo Junior, desfășurat în perioada 5-10 aprilie, în Italia, în timp ce alți doi copii b) ... au luat premiul întâi, respectiv premiul al treilea, la categoriile pentru care au concurat, în cadrul aceluiași festival. Ștefan Atârgovițoaiei, elev în c) ... a patra la Colegiul de Artă „Octav Băncilă" din Iași a câștigat marele premiu al Festivalului San Remo Junior, desfășurat săptămâna trecută în Italia, el interpretând d) ... „În pași de step", semnată de compozitorul Zsolt Kerestély. Elevul cântă de la vârsta de cinci ani, fiind îndrumat de e) ... Anca Apetroaiei, de la Palatul Copiilor din Iași. „Am avut ceva emoții, dar am muncit foarte f) ... și am reușit să câștig. Sunt foarte bucuros pentru acest premiu", a spus Ștefan Atârgovițoaiei. Alți doi elevi ieșeni au luat premii la g) ... festival. Este vorba despre Alexia Urtoi, elevă în clasa a doua, la Școala „B. P. Hașdeu", din municipiu, care a obținut premiul h) ... la categoria sa de vârstă, și Diana Vartolomei, elevă în clasa a noua la Colegiul de Artă „Octav Băncilă". „Sunt i) ... de ei că au reușit să se țină tare într-o competiție atât de dificilă", a declarat Anca Apetroaiei, una dintre profesoarele care j) ... de pregătirea copiilor.

(după: http://www.mediafax.ro/life-inedit/un-elev-din-iasi-a-castigat-marele-premiu-al-festivalului-san-remo-junior-8150699, palatulcopiiloriasi.ro)

(***20 de puncte:*** *câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt completat corect*)

Total: 100 de puncte

Recapitulare II

1 **Alcătuiți enunțuri cu următoarele cuvinte:** *remunerație, lector, format, perioadă, grafician, consecutiv, propunere, a structura, modificare, a prefera*.

2 **Discutați!**

a. Ce se realizează într-o tipografie?
b. În ce constă munca unui redactor?
c. De ce merg cititorii la bibliotecă?
d. Care este rolul unei edituri?
e. Din ce motive nu își fac unii elevi temele pentru acasă?
f. De ce nu este indicat să stăm mult timp la calculator/laptop/telefon mobil?
g. Ce se poate face cu un telefon mobil *smart*?
h. Ce se consumă, de obicei, la masa de prânz?
i. Ce mâncăruri tradiționale cunoașteți?
j. De ce este specială mănăstirea din Voroneț?
k. Ce știți despre cea mai veche pădure din România?
l. Ce știți despre Târgul de fete de pe Muntele Găina?

3 **Descrieți imaginile de mai jos.**

4 **Lucrați în perechi! Jocuri de rol:**

a. Doriți să vizitați o tipografie. Organizați vizita.
b. Doriți să mergeți cu prietenii la un festival. Organizați plecarea.
c. Doriți să confecționați mărțișoare. Organizați activitatea.
d. Doriți să ajutați la gătirea unei mese tradiționale. Discutați cu cineva din familie despre această intenție.
e. Doriți să mergeți cu clasa la o prezentare de carte. Organizați activitatea.

5 **Lucrați în perechi! Purtați dialoguri imaginare cu un redactor de carte, un ziarist, un cititor și un autor de romane polițiste.**

6 **Comentați afirmația lui Mihai Eminescu: „Egalitatea nu există decât în matematică”!**

7 **Completați textul cu termenii din paranteze.**

(*supărat, prea, închină, facă, ca, zis, căci, așa, soarta, spinului*)

Spinul stătea *a)* ... alături. Iar de la o vreme se trezi și-n dânsul nemulțumirea că *b)* ... nu-l bagă nimeni în seamă. „Uite cum se *c)* ... toți trandafirului, și mie nimeni.” Și se rugă de Dumnezeu să-i schimbe și lui floarea, să i-o *d)* ... roșie, bătătoare la ochi *e)* ... a trandafirului. Atunci Dumnezeu și-a *f)* ... : „Veșnic o să se ia pe pământ un lucru drept altul; *g)* ... numai eu pot ști că, ce am menit odată, *h)* ... dăinuiește; oricum s-ar schimba fața, *i)* ... rămâne aceeași!” A făcut Dumnezeu un semn, și floarea *j)* ... se făcu roșie ca focul...

(după: http://ro.wikisource.org/wiki/Trandafirul)

8 **Despărțiți în silabe cuvintele evidențiate.**

La **școală**, își strânse **prieteni** mici ca și el și-i aduse la joacă pe ulița lui; era așa de **prielnică**! De atunci, ulița se **înavuți** cu mulți copii, care de care mai **golași**, mai **zdrențăroși**. Iar el, **căpetenia** lor, **odrasla uliței**, urmând **îndemnul** ei, le **îndrumă** joaca spre casa **părintească**. În fiecare zi, cozonacii și dulcețurile casei **piereau** în gurile flămânde, care năpădiseră **ograda**, ca **vrăbiile**.

(după: http://www.interferente.ro/ulita-copilariei-de-ionel-teodoreanu.html)

9 **Identificați subiectele din enunțurile următoare:**

a. Mănăstirea Voroneț este situată în satul cu același nume, la 36 de km de Suceava și 4 km de Gura Humorului.

b. Biserica a fost ridicată în anul 1488, în numai patru luni și jumătate, în timpul domniei lui Ștefan cel Mare.

c. Trăinicia frescelor exterioare, expuse intemperiilor naturii, într-un loc unde vremea nu este prea prielnică, uimește și astăzi.

d. Pictura exterioară a Voronețului, datând din timpul domniei lui Petru Rareș, este realizată la un înalt nivel artistic, fiind socotită drept cel mai reușit ansamblu al artei feudale moldovenești.

e. Compoziția albastrului de Voroneț nu a fost elucidată în totalitate.

10 **Indicați felul pronumelor subliniate: nehotărâte sau relative.**

(...) iar dacă aveau câte **ceva** în mână, aruncau să țină floarea mai bine. În locul ei răsărea îndată alt bobocel și, cât ai clipi, se desfăcea. Și alți drumeți treceau, și nu era **unul** să nu rupă câte o floare. „Vezi, își zise Atotstăpânitorul, era dat ca pe pământ să nu rămână **ceea ce** numai în rai trebuia să dăinuiască.” Dar trecătorii tot se opreau; și nu era unul **care** să nu se repeadă, lacom, la floarea minunată. Deosebirea stătea numai în aceea că **fiecare** lăsa și câte o bobiță de sânge în vârful vreunui ghimpe.

11 **Citiți rețeta de mai jos.**

Varză à la Cluj

Varza à la Cluj este una dintre cele mai apreciate rețete ardelenești, fiind și unul dintre cele mai gustoase preparate din bucătăria românească. Cea mai veche menționare a celebrei rețete datează din 1695, când apare într-o carte de bucate maghiară. ***Ingrediente:*** o varză dulce sau murată, un kilogram de carne tocată de porc, o ceapă, o ceașcă de orez, ulei sau untură, 200 de mililitri de sos de roșii, smântână, mărar, sare, piper, cimbru, boia, un pahar cu vin roșu. ***Așezarea în vas:*** Într-un vas termorezistent se toarnă două linguri de ulei, două linguri de smântână și trei linguri de sos de roșii. Se așază un strat de varză călită, sos de roșii, apoi un strat de carne și orez și, la final, încă un strat de varză călită, peste care se adaugă sos de roșii și câteva felii de slănină afumată. Vasul se lasă în cuptorul încins timp de 30-40 de minute, până când mâncarea se rumenește.

(după: https://www.reteteculinare.ro/articole/secretul-celei-mai-bune-retete-de-varza-a-la-cluj)

12 **Citiți enunțurile. Stabiliți dacă sunt adevărate (A) sau false (F).**

a. Varza à la Cluj este unul cele mai apreciate preparate turcești. ...
b. Rețeta apare în 1695, într-o carte de povești maghiară. ...
c. Pentru varza à la Cluj este nevoie de o varză dulce sau sărată. ...
d. Mai este nevoie de un kilogram de carne de porc tocată. ...
e. Se mai pune un kilogram de ceapă. ...
f. Este nevoie și de un pahar de bere. ...
g. Varza à la Cluj se așază într-un vas termorezistent. ...
h. Pe deasupra se pun câteva felii de slănină afumată. ...
i. Vasul se lasă în cuptorul rece timp de 30-40 de minute. ...

13 **Completați câmpurile lexicale.**

Model:

legume	*condimente*	*carne*
roșie,	boia,	porc,

14 **Lucrați în echipe! Aduceți diverse rețete culinare specifice zonei în care locuiți. Citiți-le și dați-le din mână în mână. Scrieți o listă cu cele mai apreciate rețete culinare și realizați o carte de bucate a clasei voastre.**

15 **Lucrați în echipe! Realizați un poster pe tema:** *În bucătărie*.

a. Enumerați câteva mâncăruri/alimente pe care le consumați mai des (zilnic, săptămânal etc.). **b.** Spuneți care dintre acestea sunt cele mai frecvente în clasa voastră. **c.** Povestiți cum vă ajutați părinții/bunicii etc. la treburile din bucătărie. **d.** Discutați și despre persoane pricepute la gătit. e. Prezentați întregii clase concluziile activităților desfășurate în echipe.

16 **Citiți textul.**

Acordeonul

În Viena anilor 1820, Cyrill Demian, împreună cu cei doi fii ai săi, Karl și Guido, perfecționau un instrument care a devenit, aproape 200 de ani mai târziu, emblema muzicii lăutărești. Viața lui Cyrill Demian a fost una complicată, plină de mistere. Se știa despre el că era armean și că se mutase în Viena de tânar. Ceea ce mulți nu știau este că Demian se născuse în Gherla, România. Pasiunea sa pentru piane s-a transformat în principalul mod în care își întreținea familia; le construia, le modifica. Până la urmă, a conceput un instrument complet nou, din care clapele erau nelipsite. Primele acordeoane aveau zece butoane melodice și două butoane pentru bas. Acordeonul a fost prezentat pentru prima oară în fața unei comisii de specialiști în 6 mai 1829. După apariție, acordeonul s-a răspândit în Europa de Nord, mai ales ca înlocuitor al violei. Ușurința cu care putea fi folosit și faptul că trebuie acordat foarte rar au contribuit la creșterea popularității sale.

(https://ro.wikipedia.org/wiki/Acordeon, https://a1.ro/news/inedit/acordeonul-inventie-romaneasca-id767517.html, https://www.olx.ro/oferta/acordeon-pentru-copii-IDbUWkE.html#fac336f7ce)

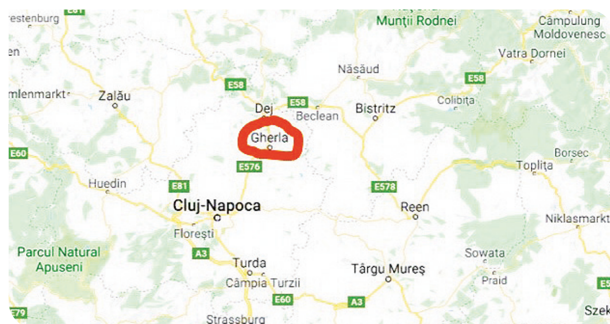
17 **Identificați în textul următor verbele la modul indicativ, timpurile imperfect, perfect compus și mai-mult-ca-perfect.**

Viața lui Cyrill Demian a fost una complicată, plină de mistere. Se știa despre el că era armean și că se mutase în Viena de tânar. Ceea ce mulți nu știau este că Demian se născuse în Gherla, România. Pasiunea sa pentru piane s-a transformat în principalul mod în care își întreținea familia; le construia, le modifica. Până la urmă, a conceput un instrument complet nou, din care clapele erau nelipsite.

18 **Identificați în fraza de mai jos: un complement circumstanțial de loc, un complement circumstanțial de timp, un complement direct și un subiect.**

În Viena anilor 1820, Cyrill Demian, împreună cu cei doi fii ai săi, Karl și Guido, perfecționau un instrument care a devenit, aproape 200 de ani mai târziu, emblema muzicii lăutărești.

19 **Răspundeți la întrebări: a)** Cine a fost Cyrill Demian? **b)** Când a fost inventat acordeonul? **c)** Ce este specific acordeonului? **d)** În ce zone ale Europei se folosește acest instrument muzical? **e)** Vă place muzica cântată la acordeon?

20 **Căutați în lexicoane sau pe internet informații suplimentare privind acordeonul și prezentați-le colegilor.**

Tabelul nr. 1: Părțile de vorbire
(sistematizare)

FLEXIBILE	*NEFLEXIBILE*
1. Substantivul • comun/propriu: *carte, Europa* • simplu/compus: *om, floarea-soarelui* **2. Articolul** • hotărât: mam**a**, frate**le**, pom**ul**, coleg**ului** • nehotărât: **o** (casă), **un** (loc), **niște** (străzi) • posesiv/genitival: **al, ai, a, ale** (elevilor) • demonstrativ/adjectival: cel (bun), cele (mai interesante) **3. Adjectivul:** (călătorie) *lungă*, (cărți) *citite, (profesor) cult* **4. Verbul** • predicativ: *face, cântau* • copulativ: *devine* (sportiv), *ajungeți* (premianți) • auxiliar: *aș* (învăța), *vom* (pleca) **5. Pronumele și adjectivul pronominal** • pronumele personal: *eu, tu, dânsul, ele* • pronumele personal de politețe: *dumneavoastră, dumnealui* • pronumele reflexiv: *se, își* • pronumele și adjectivul pronominal posesiv: (caietul) *meu*, (colegele) *noastre* • pronumele și adjectivul pronominal demostrativ de apropiere/depărtare/ identitate/diferențiere (non-identitate): (copilul) *acesta/acela/același/celălalt* • pronumele și adjectivul pronominal interogativ: *care* (oraș)? • pronumele și adjectivul pronominal relativ: *care, cine, ce, câte; care* (fată) • pronumele și adjectivul pronominal negativ: *nimeni, niciun* (tren) • pronumele și adjectivul pronominal nehotărât: *oricine, altcineva, mulți* (ani), *orice* (sat), • pronumele și adjectivul pronominal de întărire: (el) *însuși*, (eu) *însumi* **6. Numeralul** • cardinal: *zece, un miliard* • ordinal: *primul, a patra* • colectiv, multiplicativ, distributiv, fracționar, adverbial: *amândoi, înzecit, câte trei, sutime, de opt ori*	**1. Adverbul** • de loc: *acasă, aici* • de timp: *azi, târziu* • de mod: *bine, românește* • interogativ: *unde? când? cum? cât?* • relativ: *unde, când, cum, cât* • nehotărât: *undeva, oricând* • predicativ: *desigur (că), probabil (că)* **2. Prepoziția** • simplă: *cu, pe, peste, lângă, sub* • compusă: *de la, despre, de lângă* **3. Conjuncția** • coordonatoare: *și, sau, dar* • subordonatoare: *că, dacă, să* **4. Interjecția:** *oh, vai, tic-tac* • de adresare: *măi, bre* • predicativă: *hai, iată*

Tabelul nr. 2: Părțile de propoziție
(sistematizare)

Principale	
SUBIECT *(S)* *cine? ce?*	***PREDICAT*** *ce face subiectul?, ce se spune despre subiect?*
subiect exprimat: Elevul învață bine. *subiect neexprimat:* Îl cunoști? *(tu)*	predicat verbal *(PV)*: Elevul *învață* bine. predicat nominal *(PN)*: Elevul *este harnic.* Anca *va deveni învățătoare.* El *a ajuns inginer.* Fratele său *va ieși profesor.* Dan *s-a făcut roșu* de supărare. Ea *a rămas surprinsă.* Dan *pare fericit.* Arta *înseamnă talent.*
Secundare	
ATRIBUT *(A)* *care? ce fel de? al,a, ai,ale cui?**	**COMPLEMENT** *(C)* *pe cine? ce? (CD); despre cine? despre ce? cu cine? cu ce? de la cine? de la ce? pentru cine? pentru ce? la cine? la ce? cui? (CI) etc.; unde? de unde? până unde? încotro? (CCL); când? de când? până când? (CCT); cum? în ce mod? (CCM)*
• **atribut adjectival** *(AA)*: Elevul *harnic* învață bine. • **atribut adverbial:** Lecția *de azi* a fost ușoară. • **atribut verbal**: Dorința *de a învăța* a fost puternică. • **atribut interjecțional**: Ascultam sunetul *tic-tac* al ceasului. • **atribut substantival:** Îmi place bluza *de mătase.* Hainele *copilului* sunt ordonate.	• **complement direct** *(CD)* Îl cunosc *pe acest băiat. Pe mine mă* cheamă Ana. Am cumpărat *lapte.* Am *un caiet* de exerciții. Are *de terminat* compunerea. • **complement indirect** *(CI)* Au vorbit *despre noi.* Discutăm *cu profesorul.* A primit o bicicletă *de la părinți.* S-a gândit *la bunica* sa. Le-a spus *celor doi* adevărul. *Din galben* s-a făcut negru de supărare. S-a săturat *de a munci* toată ziua. Nu știu *cui* să mă adresez. *I*-a dat *copilului* o ciocolată. *Aceleia* i-am împrumutat cartea. etc. • **complement circumstanțial de loc** *(CCL)* El se duce *în Franța.* Avionul zbura *deasupra munților. Acolo* este casa noastră. • **complement circumstanțial de timp** *(CCT)* Concursul se va desfășura *mâine.* Au sosit *înaintea ei. Intrând,* l-a observat. • **complement circumstanțial de mod** *(CCM)* Hai *mai repede*! A reacționat *fără frică.*

Tabelul nr. 3: Declinarea pronumelui posesiv

a) un posesor, un obiect posedat:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	I	al meu	feminin	I	a mea	neutru	I	al meu
masculin	a II-a	al tău	feminin	a II-a	a ta	neutru	a II-a	al tău
masculin	a III-a	al său	feminin	a III-a	a sa	neutru	a III-a	al său

b) un posesor, mai multe obiecte posedate:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	I	ai mei	feminin	I	ale mele	neutru	I	ale mele
masculin	a II-a	ai tăi	feminin	a II-a	ale tale	neutru	a II-a	ale tale
masculin	a III-a	ai săi	feminin	a III-a	ale sale	neutru	a III-a	ale sale

c) mai mulți posesori, un obiect posedat:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	I	al nostru	feminin	I	a noastră	neutru	I	al nostru
masculin	a II-a	al vostru	feminin	a II-a	a voastră	neutru	a II-a	al vostru
masculin	a III-a*	–	feminin	a III-a*	–	neutru	a III-a*	–

d) mai mulți posesori, mai multe obiecte posedate:

genul	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*	*genul*	*persoana*	*forma*
masculin	I	ai noștri	feminin	I	ale noastre	neutru	I	ale noastre
masculin	a II-a	ai voștri	feminin	a II-a	ale voastre	neutru	a II-a	ale voastre
masculin	a III-a*	–	feminin	a III-a*	–	neutru	a III-a*	–

*Pentru persoana a III-a, mai mulți posesori, un obiect posedat și mai mulți posesori, mai multe obiecte posedate se folosește forma pronumelui personal „lor”, însoțită de articolul genitival (al, a, ai, ale). Exemple: al lor, a lor, ai lor, ale lor.

Tabelul nr. 4: Adjectivul

Adjective cu 4 forme			
+			
nr. sg		nr. pl.	
m./n.	f.	m.	n./f.
atent	atentă	atenți	atente
amuzant	amuzantă	amuzanți	amuzante
blând	blând	blânzi	blânde
bun	bună	buni	bune
corect	corectă	corecți	corecte
cumpătat	cumpătată	cumpătați	cumpătate
curajos	curajoasă	curajoși	curajoase
deștept	deșteaptă	deștepți	deștepte
drept	dreaptă	drepți	drepte
exigent	exigentă	exigenți	exigente
faimos	faimoasă	faimoși	faimoase
fidel	fidelă	fideli	fidele
frumos	frumoasă	frumoși	frumoase
generos	generoasă	generoși	generoase
harnic	harnică	harnici	harnice
înțelept	înțeleaptă	înțelepți	înțelepte
ordonat	ordonată	ordonați	ordonate
politicos	politicoasă	politicoși	politicoase
sincer	sinceră	sinceri	sincere
-			
arogant	arogantă	aroganți	arogante
egoist	egoistă	egoiști	egoiste
dezordonat	dezordonată	dezordonați	dezordonate
fățarnic	fățarnică	fățarnici	fățarnice
fricos	fricoasă	fricoși	fricoase
indiferent	indiferentă	indiferenți	indiferente
iresponsabil	iresponsabilă	iresponsabili	iresponsabile
incorect	incorectă	incorecți	incorecte
lăudăros	lăudăroasă	lăudăroși	lăudăroase
leneș	leneșă	leneși	leneșe
mincinos	mincinoasă	mincinoși	mincinoase
prefăcut	prefăcută	prefăcuți	prefăcute
rău	rea	răi	rele
șiret	șireată	șireți	șirete
±			
greu	grea	grei	grele
ieftin	ieftină	ieftini	ieftine
înalt	înaltă	înalți	înalte
plăcut	plăcută	plăcuți	plăcute
rotund	rotundă	rotunzi	rotunde
sănătos	sănătoasă	sănătoși	sănătoase
scump	scumpă	scumpi	scumpe
scund	scundă	scunzi	scunde
scurt	scurtă	scurți	scurte
tânăr	tânără	tineri	tinere
trist	tristă	triști	triste

Adjective cu 3 forme diferite		
adânc	adâncă	adânci
argintiu	argintie	argintii
auriu	aurie	aurii
grijuliu	grijulie	grijulii
hazliu	hazlie	hazlii
lung	lungă	lungi
mic	mică	mici
mijlociu	mijlocie	mijlocii
nou	nouă	noi
roşu	roşie	roşii

Adjective cu 2 forme diferite	
dulce	dulci
cuminte	cuminți
fierbinte	fierbinți
mare	mari
moale	moi
rece	reci
tare	tari
verde	verzi

Adjective care nu-şi schimbă forma (invariabile)
bordo
crem
cumsecade
ferice
gri
maro
mov
roz

Rezolvarea exercițiilor și testelor

***Unitatea de învățare nr. 1:* Călători**

Exercițiul **39.** la diateza activă: notează, spune, a început, a luat (parte), a ajuns, a vizitat, spun, însumează; la diateza reflexivă: nu se cunosc, s-a născut, se numără; la diateza pasivă: sunt cuprinse;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. principi, b. preoți, c. ostași, d. prilejuri, e. circumferințe, f. chiparoși, g. clopotnițe, h. ziduri, i. împărății, j. sultani; **2:** Evlia Celebi, Seyahatname, Coranului, Istanbul, Sfânta Sofia, Istanbul, Gheorghe Rákóczi al II-lea (II. Rákóczi György), Oradiei, Mihail Apafi/Apafi Mihály, Transilvaniei; **3:** urcă/a fost urcat(ă); poluează/a fost poluat(ă); cumpără/a fost cumpărat(ă); dotează/a fost dotat(ă); afișează/a fost afișat(ă); consumă/a fost consumat(ă); folosește/a fost folosit(ă); pune/a fost pus(ă); echipează/a fost echipat(ă); anunță/a fost anunțat(ă); **4:** lume, cântă, mai, inimi, dulce, ard, garoafa, lumină, mâhnit, calul; **5:** autobuze, dotate, rulante, dizabilități, copii, premieră, în, instalat, intrarea, direcția; **6:** a. română, b. muntean, c. drumuri, d. vremii, e. a trecut, f. călătorie, g. doua, h. face, i. ajunge, j. fiii.

***Unitatea de învățare nr. 2:* În România**

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. faruri, b. soții, c. temple, d. zei, e. ostroave, f. dorobanți, g. bujori, h. junghiuri, i. zăvoare, j. deșerturi; **2.** cum: relativ, aici: de loc, unde: relativ, apoi: de timp, frumos: de mod; **3.** néz, (meg)fog, locsol/öntöz, talál, megállít, öltöz(köd)ik, nyugtalanít, enged, (be)zár, hibáztat/büntet; privesc/sunt privit(ă), prind/sunt prins(ă), stropesc/sunt stropit(ă), găsesc/sunt găsit(ă), opresc/sunt oprit(ă), îmbrac/sunt îmbrăcat(ă), văd/sunt văzut(ă), las/sunt lăsat(ă), închid/sunt închis(ă), osândesc/sunt osândit(ă); **4.** grindă, cui, singur, ușa, cea, cap, ureche, sunt, acum, fată; **5.** a. mare, b. zece, c. au, d. în, e. este, f. doar, g. lui, h. brun, i. pe, j. trăiește.

***Unitatea de învățare nr. 3:* Pictura**

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. curți, b. gravuri, c. munci, d. pereți, e. universuri, f. demersuri, g. perioade, h. eforturi, i. graficieni, j. personalități; **2.** prepoziții: de, de, pe, la, în, pe, din, pe, de, de, pentru, din; conjuncții: fie că, fie că, dacă, și; **3** (răspunsuri posibile): a) urmă: Văd o urmă pe covor./Cu doi ani în urmă am fost la o expoziție de pictură. b) Conjugăm un verb la timpul prezent./În prezent, învățăm despre mai mulți pictori. c) Substantivul este de gen masculin./Îmi place arta de acest gen. d) La sfârșitul propoziției punem punct./Are un punct de vedere interesant. e) Trăim în această țară./În trecut, viața la țară a fost foarte grea. **4.** arhitectura, puternic, perioada, propriu, adus, cenușiul, străzilor, valoare, centrul, mod, vandalizate, inimioare, stradală, artiști, vorba; **5.** a) să, b) pentru, c) despre, d) fie, e) îmi, f) ai, g) ceva/unul, h) scrii, i) ai, j) pleacă; 6: a. familia, b. mama, c. eforturile, d. desen, e. clasa.

***Unitatea de învățare nr. 4:* Teatrul**

Exercițiul **49**: literar, scenice, notate, sufletești, dramatice, dramatică, puternic, dinamic, principal, secundare;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. scutieri, b. spectacole, c. regii, d. comedii, e. provincii, f. ofițeri, g. săruturi, h. studenți, i. debuturi, j. dueluri; **2.** vie, cultural, tineri, roșii, adevărată; **3.** secundar-atribut adjectival, personajelor-atribut substantival, scenice-atribut adjectival, sufletești-atribut adjectival, dramatice-atribut adjectival; **4.** a. de citit, b. de observat, c. zâmbind, d. de aruncat, e. de interpretat, f. de realizat, g. evaluând, h. de urmărit, i. zburând, j. dansând; **5.** plac, drag, cum, știu, trece; **6.** a) ora, b) loc, c) lor, d) timp, e) piesei, f) sibian, g) de, h) succes, i) străinătate, j) scenă.

***Unitatea de învățare nr. 5:* Lumea teatrului**

Exerciții: **17.** fotografic, autostradă, geometrie, autogară, fotomodel, autocar, biografie; R36: un (hol), unor (piese), un (moft), un (profesor), unei (seri), un (cap), o (facultate), o (secție); **37.** interiorul, decorațiu-

ni**le**, arhitecți**i**, reprezentați**i**, orăvițeni**i**, teatru**l**, acustic**a**, săli**i**, teatru**l**, teatru**lui**, masoneri**ei**, teatru**l**; **38.** a. al cui?/al lui; b. al cui/al; c. a cui?/a; d. al cui?/al, e. ai cui?/ai; f. al cui?/al, g. al cui?/al; h. ale cui?/ale; i. al cui?/al; j. ale cui?/ale lui; **47.** copilaș, bunicuța, iepurași, șoricei, pisicuțe, măgăruși, căluți;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. interioare, b. decorațiuni, c. reabilitări, d. arhitecți, e. farmece, f. comunități, g. cartiere, h. holuri, i. spectacole, j. păpușari; **2.** a. imposibil, b. neplăcut, c. revedere, d. interminabil, e. înființare, f. reabilitare, g. preșcolar, h. străbunica, i. desface/preface, j. nescris/rescris; **3.** a. călduros, căldură, b. orășean, orășenesc, c. copilăresc, copilărie, d. artist, artistic, e. școlar, școlăresc, f. joacă, jucărie, jucător, g. pământesc, pământiu, pământean, h. regesc, regește, i. constructor, construcție, construire, j. iubire, iubit, iubită; **4.** marionetele, formă, artistică, continuă, evoluție, manipularea, transmit, emoții, personalitățile, tinerilor, originile, formele, primitive, artei, artiștii, măiestrie, îndemânare, generație, cele basme; **5.** a. lume, b. reiese, c. este, d. celebrul, e. din, f. fost, g. vienezi, h. Alecsandri, i. numele, j. frumoasa.

Recapitulare (I)

10. a. limbă oficială, b. eveniment organizat, c. cetățean român, d. activitate extrașcolară, e. zână frumoasă, f. poet talentat, g. grec vestit, h. călător turc; **13:** prepoziții: în, din, din, cu, cu, din, la, de, la, din, cu, pentru, la, de, pentru, în, prin, între, de, cu, de, spre, de pe; locuțiune prepozițională: înainte de; **14.** veche, teritoriul, aceea, cultural, fostă, administrativă, păcate, orășel, decăzut, farmacie; **15.** a. reflexivă, b. pasivă, c. activă; **16.** acces, inaugurare, peron, lift, străzi, județ, spațiu; **17** (răspunsuri posibile): inaugurare, acces, călătorie/călător, edificare/edificiu, construcție/constructor, finalizare, trecere/trecător, prăfuire/praf, reprezentare/reprezentație.

Unitatea de învățare nr. 6: Albastru

Exerciții: **13.** atributele adjectivale: Barbă Albastră, femeie foarte bogată, domn tânăr, domn foarte demn, altă parte, perioada grea, Barbă Albastră; **16.** ceru, dădu, ghici, se auzi, se opri, se deschise, intrară, alergară, fugi, ajunseră; **52.** una, una, una, alta, alta;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. adolescenți, b. bijuterii, c. călăreți, d. moștenitori, e. stăpâni, f. supărări, g. cămări, h. rugăciuni, i. săbii, j. suflete; **2.** cheamă, simt, nu pot, să ajung, -îndeamnă, aș vrea, să zbor, se nasc, zac, s-arunce; 10 propoziții; **3.** elucidam, am elucidat, elucidai, elucidasem, elucidând; uimeam, am uimit, uimii, uimisem, uimind; fărâmițam, am fărâmițat, fărâmițai, fărâmițând; **4.** a. datând, b. realizată, c. drept, d. artei, e. acestor, f. imaginație, g. care, h. folclorice, i. buciume, j. munte; **6:** instrument, român, care, lume, cu, inventat, să, de, al, fără.

Unitatea de învățare nr. 7: Cartea

Exerciții: **28.** cu piața, de ce, de pasiune, de intuiție, cu autorul, cu redactorul, cu tehnoredactorul, cu graficianul, cu lectorii, la o structură, la un stil; **31.** a. CD, b. CI, c. CI, d. CD, e. CI, f. CI, g. CD; 39: ma-nu-scri-sul, es-te, prin-tat, pre-lu-at, a-poi, re-dac-tor, [ca]-[re-I], ci-teș-te, a-ten-ți-e, re-dac-to-rul, ve-ri-fi-că, or-to-gra-fi-a, punc-tu-a-ți-a, a-du-ce, tex-tul, for-ma, ce-ru-tă, nor-me-le, e-di-ta-re, sta-bi-li-te, e-di-tu-ră, toa-te, a-ces-te, modi-fi-cări, dis-cu-ta-te, a-u-to-rul, a-ces-ta, ge-ne-ral, ac-cep-tă, ast-fel, ob-ți-ne, tex-tul, fi-nal; **44.** a. este acceptat: d.p., b. este printat, este verificat: d.p., c. se face: d.r., d. este introdus: d.p., e. se distribuie: d.r., f. se apelează: d.r., g. sunt discutate: d.p.;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. remunerații, b. lecturi, c. impresii, d. civilizații, e. modificări, f. afinități, g. coperți, h. tehnoredactori, i. edituri, j. intuiții; **2.** a. De cine ai auzit?, b. Despre cine ai discutat?, c. Pe cine ai felicitat; d. Cu cine v-ați certat?, e. Cu cine ați vorbit?, f. Pe cine ați întâlnit?, g. La ce te-ai gândit?, h. Pentru cine ai cules?, i. De cine îi este teamă?, j. Pe cine v-ați supărat?; **3.** vrând-nevrând-CCM, în casă-CCL, la Editura-CCL, în Romania-CCL, satisfăcător-CCM, la birou-CCL, la ora-CCT, în jurul prânzului-CCT, astăzi-CCT, într-o societate-CCL; **4.** Ac, Ba, Cb, Dd, Ea, Fc, Gd, Hb, Id, Ja; **5.** a. engleză, b. digital, c. cărți, d. general, e. construite, f. e-reader, g. reviste, h. progresat, i. este, j. cu.

***Unitatea de învățare nr. 8:* Locuri**

Exerciții: **13.** vor fi: indicativ, viitor; n-am pomenit: indicativ, perfect compus; să nu fie: conjunctiv, prezent; scrieți: imperativ; se va aranja: indicativ, viitor; am înțeles: indicativ, perfect compus; să înjure: conjunctiv, prezent; primim: indicativ, prezent; să plătească: conjunctiv, prezent; **29.** se, din, a, era, și, care, pentru, zile, urca, loc, cu, iar, loc, la, de, nu, fost, în; **55.** din, cu, de, de, peste, cu, de, cu, de, pentru, spre, cu, pentru, spre;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. cununii, b. obiceiuri, c. târguri, d. bagaje, e. ținuturi, f. corturi, g. locuitori, h. prilejuri, i. tradiții, j. căsătorii; **2.** a. cine?, b. despre cine?, c. a cui?, d. câte?, e. ce?, f. cine?, g. cui?, h. unde?, i. unde?, j. cui?; **3.** pronume posesive: al nostru, al meu, ale voastre, a ta, ale mele, ale sale, al său; pronume relative: cine, ce, care, câți, la cine; pronume interogative: al cui?, cui?, cât?; **4.** Aa, Bb, Cd, Dc, Eb, Fd, Ga, Hb, Ic, Jd; **5.** te miraseși, nu se găsise, știusem, fuseseră, nu împiedicase; **6.** a. șoselei, b. orașul, c. suprafață, d. timpului, e. bătrână, f. arbori, g. jumătate, h. tineri, i. multe, j. căprioarele.

***Unitatea de învățare nr. 9:* Roșu și alb**

Exerciții: **16.** a. cercetări, b. fetele, c. mărțișorul, d. tânărul, e. natura, oamenii, flăcăul, f. albul, g. oamenii, h. semnificația, i. aceasta; **37.** a. comparație, b. antiteza, c. comparație, d. hiperbolă, e. comparație, f. antiteză; **51.** exagerează: 5, intenționat: 5, însușirile: 5, unei: 2, ființe: 3, sau: 1, caracteristicile: 7, unui: 2, obiect: 2, fenomen: 3, ale: 2, întâmplări: 3, cu:1, scopul: 2, de: 1, a-l: 1, impresiona: 5; **52.** a-mia-ză, a-co-pe-ri, în-treg, tre-ceau, ră-mâ-neau, lo-cu-lui, mâi-ni-le, în-ghi-tă, pri-viri, a-run-cau, ră-să-rea, bo-bo-cel, des-fă-cea, dru-meți, tre-ceau;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. dragoni, b. temnițe, c. stropi, d. ciucuri, e. amulete, f. ghimpi, g. cocori, h. duhuri, i. mirosuri, j. carnavaluri; **2.** câteva, se-mpodobea, spinul, chipeș, nu-l, dezbracă, desluși, atingă, ghimpi, că-ntr-adevăr; **3.** ac-ți-u-nea, tra-di-ți-o-nal, Car-na-va-lu-lui, Ve-ne-ți-a, în-ge-ru-lui, clo-pot-ni-ței, foar-te, ve-che, im-pre-si-o-nan-tă, oa-meni, per-so-na-jul, în-tru-chi-pea-ză, zboa-ră, dea-su-pra, mul-ți-mii; **4.** a. un trandafir, b. mirosul, c. fluturii, d. flori, e. păsările; **5.** Ad, Ba, Cd, Db, Ea, Fd, Gb, Hc, Ia, Jc; **6.** a. viteza, b. circulație, c. stingerea, d. portocaliu, e. coș, f. culoarea, g. claritate, h. evidență, i. doctorii, j. mâncarea.

***Unitatea de învățare nr. 10:* Copii**

Exerciții: **11.** scârțâitor, lung, grăbiți, înlăcrimați; **12.** frate, căpetenie, odraslă, băiat, băiețel, odor, drumeț, bărbat, flăcău, copil, nepot; **13.** a. A, b. F, c. A, d. F, e. A, f. F, g. A, h. A, i. F, j. A; **44.** cepe, pui, cozonaci, festivaluri, ciorbe, aluaturi, cărnuri; **51.** a. ce, b. unuia, c. nimeni, d. scădea, e. cauza; **57.** a. reînvie, b. profesorul, c. risipiți, d. secuime, e. greu, f. evenimentului, g. orașele, h. festival, i. populare, j. petrec;

Testați-vă cunoștințele! **1.** a. denumiri, b. cozonaci, c. ciocârlii, d. odrasle, e. pribegii, f. coșciuge, g. oști, h. dulcețuri, i. măturători, j. zorele; **2.** sugerează, ciorba, orașul, ciorbei, carne, înlocuită, pui, mâncare, cunoscută, țări; **3.** la imperfect: se întorcea, se apropiau; la perfectul simplu: se trezi, tresări, privi, intră, se strânse, dezmierdă, prinse, se umeziră, rămase; la mai-mult-ca-perfect: lăsase, ieșise, se înserase, nu auzise; **4.** Aa, Bc, Cc, Db, Ea, Fd, Gd, Hb, Id, Ja; **5.** a. citit, b. pedepse, c. adevărat, d. elevul, e. seama, f. scuze, g. dacă, h. școlii, i. rezolvarea, j. dorim; **6.** a. premiu, b. ieșeni, c. clasa, d. melodia, e. profesoara, f. mult, g. același, h. întâi, i. mândră, j. se ocupă.

Recapitulare (II)

7. a. supărat, b. prea, c. închină, d. facă, e. ca, f. zis, g. căci, h. așa, i. soarta, j. spinului; **8.** școa-lă, pri-e-teni, pri-el-ni-că, în-a-vu-ți, go-lași, zdren-ță-roși, că-pe-te-ni-a, o-dras-la, u-li-ței, în-dem-nul, în-dru-mă, pă-rin-teas-că, pie-reau, o-gra-da, vră-bi-i-le; **9.** a. Mănăstirea, b. biserica, c. trăinicia, vremea, d. pictura, e. compoziția; **10.** ceva-pronume nehotărât, unul-pronume nehotărât, ceea ce-pronume relativ, care-pronume relativ, fiecare–pronume nehotărât; **17.** la perfectul compus: a fost, s-a transformat, a conceput; la imperfect: se știa, era, nu știau, își întreținea, construia, modifica, erau; la mai-mult-ca-perfectul: se mutase, se născuse; R **18:** CCL: în Viena, CCT: mai târziu, CD: un instrument, S: Cyrill Demian.

Programa școlară poate fi accesată la adresa: http://programe.ise.ro